

SENIOŘI VE STŘEDOČESKÉM KRAJI - 2015

Lidé a společnost

Praha, 30. 10. 2015

Kód publikace: 330141-15

Č. j.: 2060 / 2015 – 7201

Zpracoval: Krajská správa Českého statistického úřadu pro Středočeský kraj

Ředitel odboru: Ing. Monika Braunšveigová

Kontaktní osoba: Bc. Ondřej Junášek, e-mail: ondrej.junasek@czso.cz

Mgr. Iva Šnejdová, e-mail: iva.snejdova@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.czso.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 051 111 | www.czso.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 052 648, 274 052 304, 274 052 451 | e-mail: infoservis@czso.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@czso.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 347, 274 052 757 | e-mail: esds@czso.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@czso.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 052 673, 274 054 223
e-mail: infoservispraha@czso.cz | www.praha.czso.cz

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@czso.cz | www.stredocesky.czso.cz

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice | tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@czso.cz | www.cbudejovice.czso.cz

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň | tel.: 377 612 108, 377 612 249
e-mail: infoservisplzen@czso.cz | www.plzen.czso.cz

Karlovy Vary | Sportovní 28, 360 01 Karlovy Vary | tel.: 353 114 529, 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz | www.kvary.czso.cz

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem | tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@czso.cz | www.ustinadlabem.czso.cz

Liberec | nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1 | tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislbc@czso.cz | www.liberec.czso.cz

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3 | tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservishk@czso.cz | www.hradeckralove.czso.cz

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice | tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@czso.cz | www.pardubice.czso.cz

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava | tel.: 567 109 062, 567 109 080
e-mail: infoservisvys@czso.cz | www.jihlava.czso.cz

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno | tel.: 542 528 115, 542 528 105
e-mail: infoservisbrno@czso.cz | www.brno.czso.cz

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc | tel.: 585 731 516, 585 731 509
e-mail: infoservisolom@czso.cz | www.olomouc.czso.cz

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín | tel.: 577 004 931, 577 004 935
e-mail: infoservis-zl@czso.cz | www.zlin.czso.cz

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava | tel.: 595 131 230, 595 131 232
e-mail: infoservis_ov@czso.cz | www.ostrava.czso.cz

Obsah

Úvod.....	4
Shrnutí hlavních poznatků.....	5
1. Demografické charakteristiky populace seniorů	7
Vývoj počtu seniorů, změny věkové struktury, index stáří	7
Rodinný stav, národnost, víra	11
Dlouhodobá migrace, stěhování	14
Úmrtnost, příčiny smrti, naděje dožití.....	16
Projekce obyvatelstva	22
2. Vzdelanost a ekonomická aktivita seniorů	25
Vzdelanost	25
Ekonomická aktivita	27
Zaměstnanost	29
3. Domácnosti a bydlení seniorů	33
Struktura domácností	33
Domácnosti jednotlivců	35
Bydlení seniorů	40
4. Zdravotní péče	43
Zdravotní stav	43
Hospitalizace (nemocnice a specializované ústavy).....	48
Domácí zdravotní péče	52
Zdravotnické zázemí kraje	54
5. Důchody a sociální služby.....	57
Důchodci, důchody.....	57
Pobytové sociální služby.....	61
Pečovatelská služba	64
6. Aktivity seniorů.....	65
Senioři v komunálních volbách	65
Senioři a informační technologie.....	72
7. Institucionální péče o seniory	73
Seznam použitých zkratk.....	74
Seznam grafů	75
Seznam kartogramů	76
Seznam textových tabulek.....	77
Tabulková příloha	79
Mezikrajské srovnání základních ukazatelů	
Srovnání základních ukazatelů mezi okresy Středočeského kraje	
Srovnání základních ukazatelů mezi správními obvody obcí s rozšířenou působností Středočeského kraje	
Dlouhodobý vývoj Středočeského kraje - obyvatelstvo a ekonomická aktivita	
Dlouhodobý vývoj Středočeského kraje - sociální péče a zdravotnictví	
Obyvatelstvo Středočeského kraje podle pohlaví, věku a okresů k 31. 12. 2005 a 2014	
Zemřelí muži podle vybraných příčin smrti v Středočeském kraji v roce 2014	
Zemřelé ženy podle vybraných příčin smrti v Středočeském kraji v roce 2014	
Základní výsledky projekce obyvatelstva Středočeského kraje	

Úvod

V dlouhodobém demografickém vývoji dochází k postupnému stárnutí obyvatelstva (a stejný trend naznačuje projekce obyvatelstva i do budoucna), přičemž se neustále zvyšuje počet seniorů a roste jejich podíl na populaci kraje. Je tedy velmi potřebné se otázkami života seniorů a péče o tuto významnou část obyvatelstva zabývat. Proto jsme se problematice začali podrobněji věnovat, shromáždili jsme disponibilní statistické údaje (pokud možno i v územním detailu), a popsali některé základní vývojové tendence a vazby v této oblasti.

Předkládaný materiál je mezi výstupy Krajské správy ČSÚ pro Středočeský kraj prvním komplexním statistickým obrazem postavení seniorů ve Středočeském kraji i vývoje v posledních letech, a to zpravidla od roku 2010. Zahrnuje především oblasti, kde můžeme tento vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné. Z územního hlediska se neomezujeme pouze na kraj jako celek, ale snažíme se zobrazit i rozdíly uvnitř jeho území, a to z pohledu okresů nebo správních obvodů obcí s rozšířenou působností, popřípadě velikostních skupin obcí. Nedílnou součástí analýzy je také srovnání s ostatními kraji České republiky.

Tato analýza navazuje na materiály vydávané ústředím ČSÚ, především na publikaci *Senioři v ČR – 2014* nebo *Senioři v krajích – 2014*. S těmito publikacemi se můžete seznámit na speciálně vytvořené stránce na webu ČSÚ na adrese <https://www.czso.cz/csu/czso/seniori>.

Pojem „senior“ není striktně věkově vymezen. Jako základ jsme však v této analýze zvolili přístup, že za seniory jsou obecně považovány osoby ve věku 65 a více let. V případě, že se některé jevy týkají i mladších věkových skupin, například otázky zaměstnanosti a nezaměstnanosti nebo zdravotní problémy, zařadili jsme data i za tyto skupiny obyvatelstva.

Samotná analýza je zaměřena na oblast demografie (věková struktura obyvatelstva a její předpokládaný vývoj, vývoj úmrtnosti a příčiny úmrtí, dlouhodobá migrace), vzdělanost a ekonomickou aktivitu, bydlení a strukturu domácností seniorů, jejich zdravotní stav, zdravotní a sociální péči o seniory. Zabývali jsme se však také aktivitami seniorů, například jejich účastí na volbách, a to především v postavení kandidátů a zvolených členů obecních zastupitelstev. V rámci aktivit jsme hodnotili také míru využívání informačních technologií mezi seniory.

Kromě analytického vyhodnocení bylo naší snahou vytvořit soubor statistických údajů o seniorech a jejich životních podmínkách. Vzhledem k systému postupného zpracování dat zatím nemáme k dispozici kompletní údaje za rok 2014, a proto můžeme v některých oblastech zpracovat hodnocení pouze do roku 2013. Důležitým a poměrně podrobným zdrojem dat o seniorech (jak z obsahového, tak z územního hlediska) je sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo v březnu 2011. Využíváme však také další statistické zdroje dat, jako jsou například demografická statistika nebo výběrové šetření pracovních sil. Kromě vlastních zdrojů ze zjišťování ČSÚ najdete v analýze také poměrně podrobné údaje z rezortních statistik, především z Ministerstva práce a sociálních věcí, České správy sociálního zabezpečení nebo Ústavu zdravotnických informací a statistiky Ministerstva zdravotnictví.

Obdobné materiály byly zpracovány ve všech krajích České republiky, jednotně bylo připraveno mezikrajské srovnání, které zachycuje postavení Středočeského kraje v rámci České republiky v roce 2014. Také tabulková část má sjednocený obsah, aby byla uživatelům usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích. Tabulková příloha obsahuje vybrané ukazatele v členění podle krajů, podle okresů a podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností Středočeského kraje.

* * *

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i.d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit. Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 30. 9. 2015. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

Shrnutí hlavních poznatků

- Senioři ve věku 65 a více let tvořili v roce 2014 ve Středočeském kraji šestinu obyvatelstva, což byl nejnižší podíl mezi všemi kraji. Nejvyšší podíl seniorů zaznamenaly periferní oblasti kraje, nejnižší naopak oblasti v centrální části kraje.
- Středočeský kraj byl jediným krajem, kde seniorská složka vykázala nižší podíl na obyvatelstvu než složka dětská. Početní převahy seniorů nad dětmi v kraji dosáhly nejmenší obce a největší města.
- Během posledních deseti let se v kraji zvýšil počet i podíl seniorů. Správní obvody Brandýs nad Labem-Stará Boleslav a Lysá nad Labem byly jedinými SO ORP v ČR, kde nedošlo k nárůstu podílu seniorů. Mezi skupinou seniorů nejvýrazněji narůstal především podíl těch nejstarších ve věku 85 a více let.
- Většina mužů seniorů byla ženatá (tři čtvrtiny), většina žen seniorek byla ovdovělá (více než polovina). V mezikrajském srovnání vykázal kraj nejvyššího zastoupení svobodných v populaci seniorů. U seniorů rostl jak počet sňatků, tak i počet rozvodů.
- Mezi středočeskými seniory byl 2,5 krát vyšší podíl věřících než v celé středočeské populaci. Nejvíce věřících bylo v nejvyšších věkových kategoriích a mezi ženami. Téměř polovina seniorů však při sčítání lidu v roce 2011 na otázku náboženského vyznání neodpověděla, čtvrtina uvedla, že je bez náboženského vyznání a pětina, že je věřící a hlásí se k nějaké církvi.
- Více než čtvrtina středočeských seniorů žije tam, odkud pochází (rodáci). Mezi seniory byl podíl rodáků nižší než u celé středočeské populace. Více rodáků mezi seniory bylo u mužů než u žen.
- Středočeský kraj byl v posledních deseti letech krajem s nejvyšším přírůstkem seniorů stěhováním, stejně jako byly nejvyšší přírůstky stěhováním u celé populace kraje. Podíl seniorů na celkovém počtu přistěhovalých a vystěhovalých osob se postupně zvyšoval.
- Zvyšoval se podíl seniorů na celkovém počtu zemřelých osob a mezi zemřelými seniory vzrůstal podíl mužů. Nejčastější příčinou úmrtí středočeských seniorů byla v roce 2014 chronická ischemická choroba srdeční a nejčastějším místem úmrtí bylo zdravotnické zařízení lůžkové péče. Středočeští senioři mají v současnosti nižší naději dožití, než činí republikový průměr.
- Podle projekce se do roku 2050 počet seniorů téměř zdvojnásobí a dojde k výraznému nárůstu jejich podílu na obyvatelstvu z jedné šestiny na více než čtvrtinu.
- Senioři zaznamenali v kraji nižší úroveň dosaženého vzdělání než celá populace. Největší podíl tvořili senioři se středním vzděláním bez maturity a vyučením (více než třetinu). Mezi seniory byli muži vzdělanější než ženy, u vysokoškolského vzdělání zaznamenali muži dvojnásobný podíl než ženy.
- Středočeský kraj zaznamenal v rámci ČR mezi seniory nejvyšší podíl osob se středním vzděláním bez maturity (včetně vyučených) a třetí nejnižší podíl se základním vzděláním či bez vzdělání.
- Podíl seniorů ve věku 60 a více let na pracovní síle se během posledních deseti let ve Středočeském kraji zvýšil na téměř dvojnásobek a v mezikrajském srovnání dosáhl třetí nejvyšší hodnoty.
- Třetí nejvyšší pozice mezi kraji dosáhli středočeští senioři v roce 2014 v míře ekonomické aktivity. Ta byla mezi seniory u mužů dvakrát vyšší než u žen. K růstu míry ekonomické aktivity došlo u seniorů ve všech věkových kategoriích. Stále více seniorů je ekonomicky aktivních.
- Podíl pracujících důchodců byl při sčítání v roce 2011 ve Středočeském kraji po Praze druhý nejvyšší, stejně jako podíl osob ve věku 50–69 let, které při výběrovém šetření uvedly úmysl pracovat i po dosažení důchodového věku. Z celkového počtu zaměstnaných seniorů byla téměř polovina zaměstnanců a čtvrtina pracovala na vlastní účet.
- S rostoucím věkem seniorů docházelo k poklesu podílu zaměstnanců a nárůstu podílu zaměstnavatelů, osob pracujících na vlastní účet a pomáhajících rodinných příslušníků.
- Mezi zaměstnanými seniory bylo dosaženo výrazně vyššího procenta zastoupení odvětví zemědělství, profesní, vědecké a technické činnosti a vzdělávání než u zaměstnaných bez ohledu na věk. Mezi seniory bylo nejvíce mužů zaměstnáno v odvětví průmyslu, ženy byly nejčastěji zaměstnány v odvětvích zdravotní a sociální péče a vzdělávání.
- Hrubé měsíční mzdy a platy v podnikatelské i nepodnikatelské sféře byly v roce 2014 vyšší v případě osob ve věku 60 a více let, než činil celkový průměr za zaměstnance všech věkových kategorií.

- Senior stál v roce 2011 v čele téměř 122 tisíc domácností v kraji. Zhruba polovina seniorských domácností byla tvořena rodinou (příp. partnerny) a jen o něco méně než polovina, bylo domácností jednotlivců. Většinu seniorských domácností kraje tvoří nepracující důchodci, téměř tři čtvrtiny.
- Senioři představovali více než třetinu všech domácností jednotlivců. Mezi ženami seniorkami tvořili jednotlivci polovinu domácností, zatímco u mužů to byla pouze pětina domácností. Podíl domácností jednotlivců byl čtvrtý nejnižší mezi kraji.
- V každé páté středočeské domácnosti tvořené jednou úplnou rodinou stál v čele senior, což bylo v mezikrajském srovnání nejméně.
- Většina domácností seniorů žila v bytě jako jediná, nejčastěji žila v rodinném domě (dvě třetiny). Domácnosti seniorů disponovaly zpravidla vyšším prostorovým komfortem než ostatní domácnosti.
- Nejčastějšími příčinami onemocnění a následného úmrtí seniorů byly nemoci oběhové soustavy a zhoubné novotvary. Podíl seniorů s chronickým onemocněním oběhové soustavy se postupně zvyšoval. Přibývalo především pacientů s onemocněním hypertenzí.
- Mezi středočeskými pacienty s onemocněním zhoubným novotvarem byla v roce 2011 více než polovina seniorského věku, častěji muži. Četnost případů zhoubných nádorů byla v porovnání s ostatními kraji nejnižší a s rostoucím věkem seniorů se také zvyšuje o něco pomaleji než celorepublikový průměr.
- Intenzita hospitalizací v nemocnicích se u středočeských seniorů s přibývajícím věkem zvyšovala více než u celorepublikového průměru. Průměrná doba hospitalizace seniorů byla v kraji delší než v ČR, a to ve většině věkových skupin seniorů.
- Ve Středočeském kraji rostl počet příjemců starobních důchodů, vyšší intenzita růstu byla zaznamenána u důchodů předčasných. V podílu předčasných důchodů z celkového počtu příjemců pobírajících starobní důchod vykázal kraj druhou nejnižší hodnotu v rámci krajů republiky.
- Výše starobních důchodů v posledních deseti letech rostla, snižovala se však intenzita nárůstu. Zvětšil se rozdíl výše starobních důchodů mezi muži a ženami.
- Ve Středočeském kraji pobírali důchodci nadprůměrné starobní důchody ve srovnání s republikovým průměrem, výše starobního důchodu žen byla v okrese Praha-západ druhá nejvyšší a u mužů v okrese Kladno šestá nejvyšší mezi okresy republiky.
- Počet domovů pro seniory se v posledních sedmi letech ve Středočeském kraji zvyšoval, celkový počet lůžek v nich se ale prakticky nezměnil. Počet domovů se zvláštním režimem se zvýšil, stejně jako počet lůžek v nich. Počet neuspokojených žadatelů patří mezi kraje k vyšším.
- V přepočtu na tisíc seniorů zaznamenal Středočeský kraj druhou nejvyšší hodnotu v počtu uživatelů pečovatelské služby, zároveň ale také čtvrtou nejnižší hodnotu výdajů na pečovatelskou službu.
- Ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014 byla mezi středočeskými kandidáty desetina seniorů. U mužů byl počet i podíl seniorů vyšší než u žen. Senioři kandidovali častěji do městských zastupitelstev než do zastupitelstev obcí a městysů.
- Aktivita středočeských seniorů ve volbách (počet kandidátů na populaci stejného věku) patřila v mezikrajském srovnání mezi nejvyšší. S rostoucí velikostí obce se aktivita v kraji postupně snižovala. Počet kandidátů v seniorském věku se v posledních třech termínech komunálních voleb postupně zvyšoval, a to více než samotný počet seniorů.
- Úspěšnost seniorů v komunálních volbách (kolik z kandidujících bylo zvoleno) byla přibližně čtvrtinová a mezi kraji ČR byla nejvyšší. U mužů byla úspěšnost vyšší než u žen. S rostoucí velikostí obce postupně klesala.
- Přibližně každý čtrnáctý zvolený zastupitel v kraji byl seniorem. Četnost komunálních politiků mezi populací seniorů byla v mezikrajském srovnání nejvyšší, na 10 tisíc seniorů připadalo 33 zastupitelů ve stejném věku.
- Počítačová gramotnost se zvyšuje i u populace seniorů. Zatímco v roce 2010 používal počítač s internetem pouze každý osmý senior, v roce 2014 už to byl každý čtvrtý senior. Téměř pětina středočeských domácností se seniorem v čele vlastnila při sčítání v roce 2011 počítač s internetem.
- Nejpříznivější charakteristiky populace seniorů ve Středočeském kraji vykazovaly centrální oblasti kraje v sousedství hlavního města.

1. Demografické charakteristiky populace seniorů

Ve společnosti dochází k procesu stárnutí obyvatelstva; zlepšují se úmrtnostní poměry a snižuje se intenzita porodnosti. Do budoucna se předpokládá zachování nízké úrovně plodnosti, pokles úmrtnosti (zejména ve vyšším věku) a zvyšování naděje dožití. Výrazně poroste podíl seniorské složky obyvatelstva, především v nejstarších věkových kategoriích. Termín senior je často používán, není však jednoznačně definovaný. V této analýze budeme za seniory považovat osoby ve věku 65 a více let.

Vývoj počtu seniorů, změny věkové struktury, index stáří

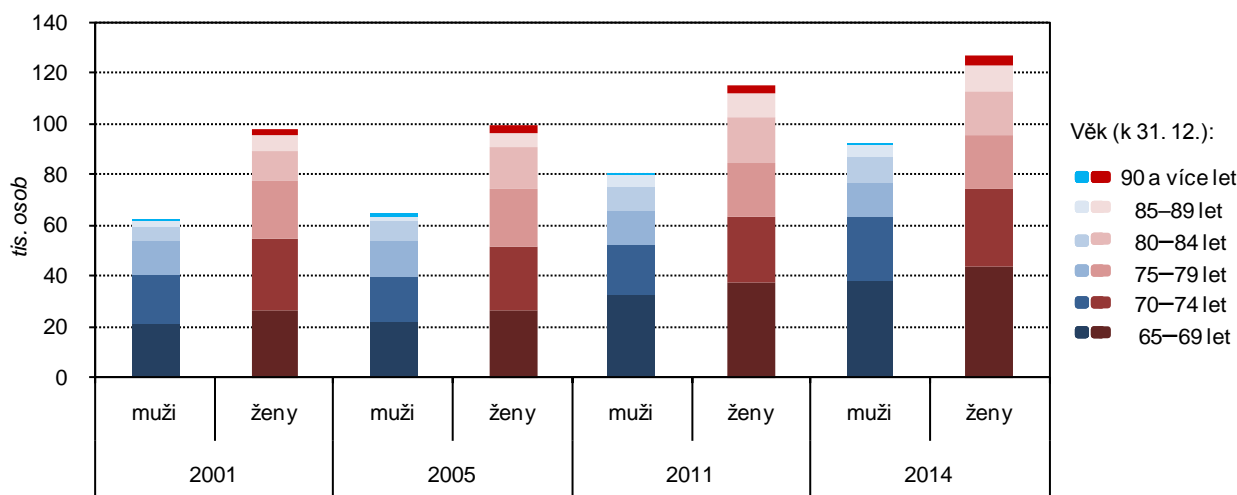
Středočeský kraj kopíroval v průběhu sledovaného období obecný **trend stárnutí obyvatelstva**, avšak intenzita tohoto jevu byla **v porovnání s ostatními kraji nižší**. Stav a vývoj věkové struktury obyvatelstva kraje se v porovnání se zbytkem republiky odlišoval, jednotlivé charakteristiky vybočovaly oproti průměrným republikovým hodnotám. Ve Středočeském kraji mělo na podobu věkového složení obyvatelstva **zásadní vliv stěhování**, které je součástí suburbanizačního procesu probíhajícího v zázemí Prahy. Oblasti sousedící s hlavním městem Prahou zaznamenávaly v rámci republiky největší přírůstky obyvatel a právě jejich struktura a chování ovlivňovaly výsledné hodnoty demografických a sociálních charakteristik populace. **Mladší věková struktura přistěhovaných** osob a následné zakládání rodin v kraji mělo vliv na věkovou strukturu obyvatel kraje a vývoj podílů dětské a seniorské složky ve Středočeském kraji.

Tab. 1.1. Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a okresů k 31. 12. 2014

	Celkem	z toho ve věku 65 a více let	v %	v tom ve věku (% z počtu 65 a více let)						
				65–69	70–74	75–79	80–84	85–89	90–94	95 a více
Muži										
Středočeský kraj	649 245	92 718	14,3	41,5	26,5	15,1	10,4	5,0	1,3	0,1
v tom okres:										
Benešov	47 770	7 421	15,5	42,4	26,2	14,6	10,4	5,2	1,1	0,1
Beroun	43 930	6 418	14,6	40,2	28,0	16,1	9,7	4,7	1,1	0,2
Kladno	79 102	11 728	14,8	40,7	26,9	16,0	10,4	4,8	1,2	0,1
Kolín	48 496	7 268	15,0	39,0	26,4	16,2	11,6	4,9	1,6	0,2
Kutná Hora	36 711	5 781	15,7	40,9	26,3	15,4	10,5	5,4	1,3	0,2
Mělník	51 876	7 440	14,3	42,8	26,7	14,6	10,0	4,5	1,3	0,1
Mladá Boleslav	63 284	8 716	13,8	41,8	25,5	14,8	11,1	5,4	1,2	0,1
Nymburk	47 356	6 977	14,7	41,4	25,9	15,0	10,8	4,9	1,7	0,2
Praha-východ	80 778	9 867	12,2	42,1	27,7	14,5	9,6	4,6	1,3	0,1
Praha-západ	66 070	8 406	12,7	43,0	26,5	14,0	9,9	5,0	1,4	0,1
Příbram	56 266	8 540	15,2	42,2	25,2	14,8	11,0	5,4	1,3	0,2
Rakovník	27 606	4 156	15,1	41,5	26,7	15,2	10,4	4,8	1,3	0,1
Ženy										
Středočeský kraj	666 054	127 093	19,1	34,2	24,3	16,5	13,8	8,1	2,8	0,3
v tom okres:										
Benešov	48 948	10 105	20,6	33,9	23,1	17,5	14,2	8,2	2,8	0,3
Beroun	45 242	8 839	19,5	34,2	25,7	16,0	13,2	8,0	2,7	0,3
Kladno	82 519	16 522	20,0	34,1	25,1	16,1	13,8	8,0	2,7	0,3
Kolín	49 629	10 307	20,8	32,3	24,5	16,7	14,5	8,6	3,0	0,3
Kutná Hora	37 533	8 161	21,7	31,7	24,3	17,6	15,4	8,0	2,7	0,4
Mělník	53 097	10 256	19,3	34,9	24,3	16,8	12,7	8,0	2,9	0,3
Mladá Boleslav	62 647	11 981	19,1	34,0	23,5	17,0	14,0	8,2	3,0	0,4
Nymburk	49 333	9 516	19,3	34,0	23,9	16,6	13,9	8,3	3,0	0,4
Praha-východ	83 224	13 060	15,7	36,2	24,4	15,6	13,0	7,7	2,6	0,5
Praha-západ	68 281	10 671	15,6	36,5	24,8	14,8	12,8	7,9	2,8	0,4
Příbram	57 818	11 942	20,7	33,2	23,6	17,5	14,3	8,3	2,7	0,4
Rakovník	27 783	5 733	20,6	34,1	25,4	16,4	13,4	7,7	2,7	0,3

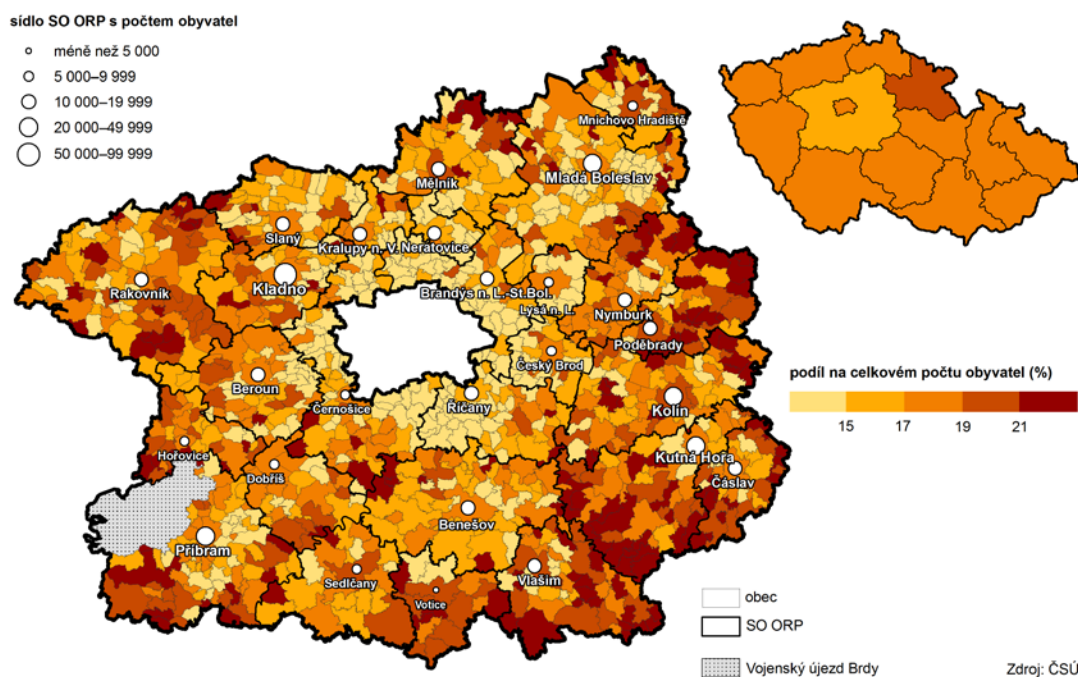
Ve Středočeském kraji žilo ke konci roku 2014 celkem **219 811 obyvatel ve věku 65 a více let**, z toho bylo 92 718 mužů a 127 093 žen. **Podíl seniorů** na celkovém počtu obyvatel činil **16,7 %**, což byl **nejnižší podíl mezi všemi kraji**. Mezi muži byli 65 letí a starší zastoupeni 14,3 %, mezi ženami bylo zastoupení seniorek téměř pětinnové (19,1 %). Počet obyvatel ve věku 65 a více let se od roku 2001 zvýšil o 37 %.

Graf 1.1. Obyvatelstvo Středočeského kraje ve věku 65 a více let podle věku a pohlaví v letech 2001 až 2014

Nejvyšší podíl seniorů byl ke konci roku 2014 zaznamenán v okresech Kutná Hora a Benešov (více než 18 %). V rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností se jednalo o obvody **Poděbrady**, **Votice**, **Vlašim** a **Kutnou Horu** (více než 19 %). Správní obvod ORP Poděbrady, kde tvořili senioři 20,2 % obyvatel, stál dokonce na 5. místě v rámci všech obvodů ORP republiky.

Kartogram 1.1. Obyvatelstvo ve věku 65 a více let podle obcí Středočeského kraje a krajů k 31. 12. 2014

Při pohledu na mapu rozložení obyvatelstva podle věku je patrná závislost na vzdálenosti od hlavního města Prahy, přičemž **podíl seniorů se zvyšoval směrem k vnější hranici kraje**. Nejmladší byla území v těsném sousedství Prahy, nejstarší naopak v periferní části kraje.

K nejvyššímu nárůstu podílu seniorů na obyvatelstvu (více než 4%) došlo v posledních deseti letech ve správních obvodech ORP **Sedlčany**, **Vlašim** a **Kutná Hora**. Vlašimsko a Kutnohorský újezd jsou tím pádem oblastmi vyznačujícími se jak nejvyšším zastoupením seniorů v populaci, tak nejvyšším nárůstem tohoto zastoupení v rámci Středočeského kraje.

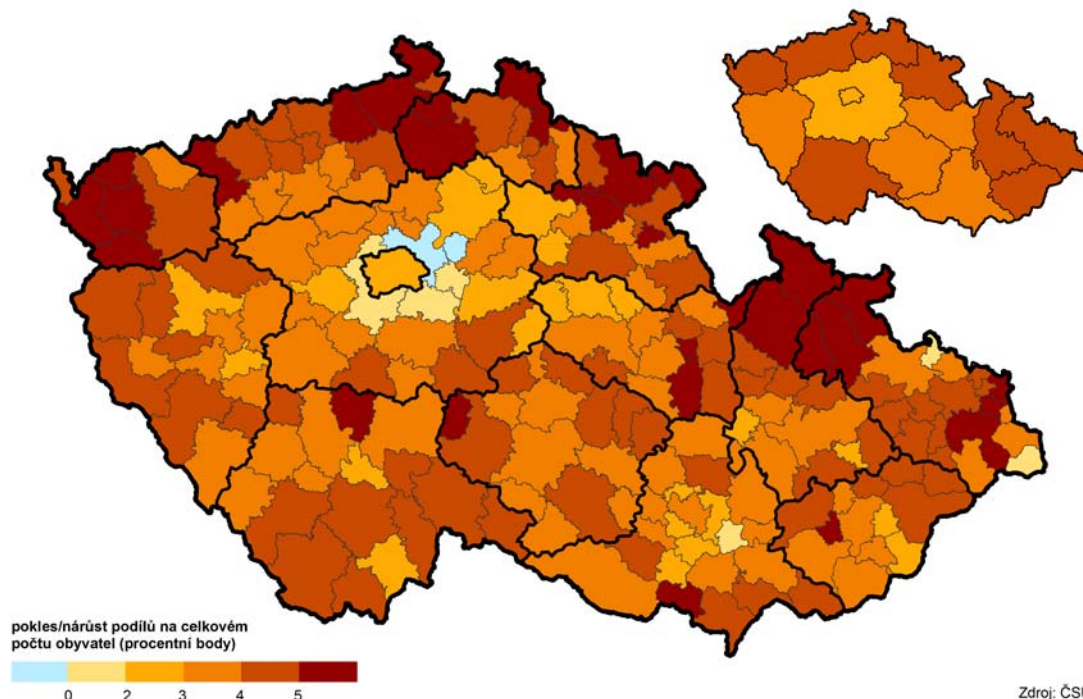
Celorepublikově **nejnižších nárůstů podílu seniorské složky** na obyvatelstvu dosáhly v posledních deseti letech oblasti v zázemí Prahy, především v okresech Praha-východ a Praha-západ. Mezi správními obvody

se jednalo o SO ORP **Lysá nad Labem, Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Říčany, Černošice a Český Brod**. V těchto pěti obvodech byl zaznamenán nejnižší nárůst podílu seniorské složky v rámci celé republiky, v obvodech Lysá nad Labem a Brandýs nad Labem-Stará Boleslav došlo dokonce k poklesu.

Kartogram 1.2. Změna podílu osob ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů mezi 31. 12. 2004 a 31. 12. 2014

U obyvatelstva ve věku **85 a více let** byl od roku 2001 zaznamenán **výraznější nárůst podílu na celé populaci než u osob ve věku 65 a více let**, jednalo se o 73% nárůst. Ke konci roku 2014 žilo ve Středočeském kraji 20 223 obyvatel ve věku 85 a více let a na celkovém počtu seniorů (ve věku 65 let a více) se podíleli 9,2 %. Zlepšující se úmrtnostní poměry starších věkových skupin obyvatelstva budou mít za následek další zvyšování podílu nejstarších seniorů v populaci.

Senioři nad 85 let byli v populaci seniorů (nad 65 let) **nejvíce zastoupeni** v okrese Kolín (9,8 %), v rámci správních obvodů ORP se jednalo o Voticko (11 %). Výrazně se liší zastoupení nejstarších seniorů při srovnání mužů a žen. Muži ve věku 85 a více let se podíleli na mužích ve věku 65 a více let 6,4 % (nejvíce v okrese Kutná Hora 6,9 %), zatímco ženy téměř dvojnásobně 11,2 % (nejvíce v okrese Kolín 12 %).

Jedním ze základních ukazatelů věkové struktury je **index stáří**, který je konstruován jako poměr počtu osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let. Středočeský kraj se stal v roce 2011 **nejmladším krajem ČR** a od roku 2012 je **jediným krajem, kde převažuje dětská složka populace (0–14 let) nad seniory (65 a více let)**. Ve Středočeském kraji index stáří vzrostl z hodnoty 90,5 v roce 2001 na hodnotu 99,6 ke konci roku 2014 a stále tedy měla seniorská složka menší podíl v populaci než složka dětská. V rámci populace celé republiky došlo k překročení hodnoty 100 (a tím k převážení obyvatelstva ve věku 65 a více let nad dětmi do 14 let) už v roce 2006.

Vliv vysokých přírůstků počtu obyvatel kraje stěhováním (často mladších obyvatel) na věkovou strukturu obyvatelstva potvrzuje vývoj indexu stáří ve sledovaném období. Zatímco v ostatních krajích republiky docházelo k neustálému růstu hodnot indexu stáří, ve Středočeském kraji se v době největších přírůstků počtu obyvatel stěhováním (roky 2007 a 2008) růst indexu stáří zastavil a v některých letech došlo dokonce k jeho poklesu (2007, 2009 a 2010).

Hodnoty indexu stáří se uvnitř Středočeského kraje výrazně lišily, dětská složka převažovala nad seniory pouze v oblastech nejvíce ovlivněných migrací, v nejtěsnějším zázemí Prahy. **V okresech Praha-východ a Praha-západ** byly hodnoty indexu stáří ke konci roku 2014 **nejnižší v rámci celé republiky** (70,0 resp. 70,9), u správních obvodů obcí s rozšířenou působností se jednalo o obvody **Brandýs nad Labem-Starou Boleslav, Říčany a Černošice**. Úplně nejnižší hodnoty indexu stáří (56,2) dosáhl správní obvod ORP **Lysá nad Labem** (okres Nymburk), kde výsledný index stáří ovlivnila věková struktura obyvatelstva města Milovice. Všechny ostatní okresy Středočeského kraje (kromě Prahy-východ a Prahy-západ) vykázaly ke konci roku 2014 vyšší podíl seniorů než dětí. **Nejvyšších hodnot indexu stáří** dosáhly **okresy Kutná Hora, Příbram a Rakovník**, přičemž okres Kutná Hora se s hodnotou 130,4 zařadil

na 9. místo v rámci celorepublikového žebříčku okresů. V rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností převažovali v největší míře senioři nad dětmi na **Vlašimsku, Poděbradsku a Kutnohorsku**, zde dosáhl index stáří na konci roku 2014 hodnot nad 130.

Diferenciace v hodnotách indexu stáří lze sledovat i v závislosti na velikostní struktuře obcí. Nejvyšší převahu seniorů nad dětskou složkou vykázaly ke konci roku 2014 na jedné straně nejmenší obce s počtem obyvatel do 199 a na straně druhé největší města (nad 20 tisíc obyvatel). Index stáří u nejmenších obcí dosáhl hodnoty 130,5. Naopak oblastmi, kde převážila dětská složka nad seniory, byly obce s 500–4 999 obyvateli. Nejnižšího indexu stáří dosáhla velikostní skupina obcí s 2 000–4 999 obyvateli (85,6).

Tab. 1.2. Věková struktura obyvatelstva podle velikostních skupin obcí k 31. 12. 2014; Středočeský kraj

	Celkem	v tom s počtem obyvatel							
		do 199	200–499	500–999	1 000– –1 999	2 000– –4 999	5 000– –19 999	20 000– –49 999	50 000 a více
Počet obcí	1 145	230	393	274	140	69	34	4	1
Počet obyvatel	1 315 299	28 854	131 901	192 053	192 674	212 393	360 113	128 759	68 552
z toho ženy (%)	50,6	49,3	49,7	50,0	50,2	50,6	51,4	50,9	51,7
z celku ve věku (%):									
0–14 let	16,8	14,9	16,0	17,0	17,7	18,4	16,9	14,2	15,2
15–64 let	66,5	65,7	67,2	67,0	66,6	65,9	66,0	67,5	66,5
65 a více let	16,7	19,4	16,8	16,0	15,7	15,7	17,1	18,2	18,3
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	219 811	5 609	22 197	30 803	30 337	33 370	61 484	23 495	12 516
v tom ve věku (%):									
65–69 let	37,3	37,8	38,0	38,4	38,5	38,2	36,4	35,2	35,8
70–74 let	25,3	24,3	24,8	25,5	24,9	25,2	25,4	25,0	26,9
75–79 let	15,9	15,7	15,4	15,4	15,3	15,4	16,4	17,0	16,5
80–84 let	12,4	13,2	12,5	11,7	12,3	11,8	12,6	13,4	12,0
85–89 let	6,8	6,8	7,0	6,7	6,5	6,9	6,7	7,1	6,6
90–94 let	2,2	2,0	2,0	2,1	2,2	2,3	2,2	2,1	2,0
95 a více let	0,3	0,2	0,3	0,2	0,3	0,2	0,3	0,3	0,2
z toho ženy (%)	57,8	56,0	56,7	56,7	56,7	56,9	58,8	59,7	59,9
Počet obyvatel ve věku 85 a více let	20 223	508	2 055	2 768	2 736	3 146	5 682	2 223	1 105
z toho ženy (%)	70,6	69,9	70,8	71,1	70,8	70,6	70,5	68,8	72,5
Index stáří ¹⁾	99,6	130,5	105,1	94,5	89,0	85,6	100,9	128,2	120,0
Index ekonomického zatížení ²⁾	50,4	52,3	48,9	49,3	50,2	51,7	51,5	48,1	50,3

¹⁾ Poměr osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let

²⁾ Poměr osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let

Dalším ukazatelem věkové struktury je **průměrný věk**. Na konci roku 2014 činil průměrný věk ve Středočeském kraji **40,7 let**, u mužů 39,4 let, u žen 41,9 let. Vývoj průměrného věku byl podobný jako u indexu stáří. V souladu s obecným trendem stárnutí docházelo k jeho **postupnému nárůstu** (z hodnoty 39,3 v roce 2001), ale i u něj byl zaznamenán vliv vrcholícího procesu suburbanizace, což se projevilo obdobím stagnace mezi lety 2006–2009. V tomto období se průměrný věk zastavil na hodnotě 40 let, od roku 2010 začal opět plynule růst. Ve všech ostatních krajích byl zaznamenán intenzivnější nárůst průměrného věku, Středočeský kraj **se stal v roce 2011 nejmladším krajem** a tuto pozici si udržel i ke konci roku 2014.

Stejně jako v případě ukazatele indexu stáří byly **nejmladšími** oblastmi s nejnižším průměrným věkem okresy Praha-východ a Praha-západ, **nejstaršími** okresy naopak Kutná Hora a Příbram. V nejstarším správním obvodu Poděbrady dosáhl průměrný věk obyvatel ke konci roku 2014 hodnoty 42,8 let oproti nejmladšímu obyvatelstvu obvodu Lysá nad Labem s hodnotou 36,7 let.

Zatímco v celé populaci tvoří ženy zhruba poloviční podíl, se zvyšujícím se věkem **podíl žen** narůstá. Mezi seniory ve věku 65 a více let tvořily ženy ke konci roku 2014 ve Středočeském kraji 57,8% podíl a mezi seniory ve věku 85 a více let to bylo 70,6 %. Trendem je snižování těchto podílů, v roce 2001 se jednalo o hodnoty 61,1 resp. 73,6 %. V rámci velikostních kategorií obcí dochází ke zvyšování podílu žen na celkovém počtu seniorů ve věku 65 a více let v závislosti na rostoucím počtu obyvatel obcí. Podíl žen se zvyšoval z hodnoty 56 % u obcí do 199 obyvatel na hodnotu téměř 60 % u největšího města Kladno.

Rodinný stav, národnost, víra

Podle dat ze sčítání lidu z roku 2011 (údaje zpracovány podle místa obvyklého pobytu osoby) žilo ve Středočeském kraji 78 299 mužů a 112 612 žen ve věku 65 a více let. Jednou ze zjišťovaných charakteristik při sčítání lidu byl **rodinný stav** osob.

Z hlediska rodinného stavu tvořili v celé populaci mužů zhruba stejný podíl svobodní a ženatí (shodně 44 %). **Muži ve věku 65 a více let byli ze tří čtvrtin ženatí (74,1 %)**, svobodných seniorů bylo už jen 3,4 %. V případě žen byla situace odlišná. Zatímco v rámci celé populace žen převažovaly vdané ženy (42,7 %) nad svobodnými (34,8 %), **ženy seniorky byly většinou ovdovělé (52 %)**. Mezi muži seniory byl podíl ovdovělých pouze 14,4%, což ukazuje na skutečnost, že ženy výrazně přežívají muže. Rozvedení byli mezi seniory zastoupeni v případě mužů i žen podobným procentem (8 resp. 8,6 %).

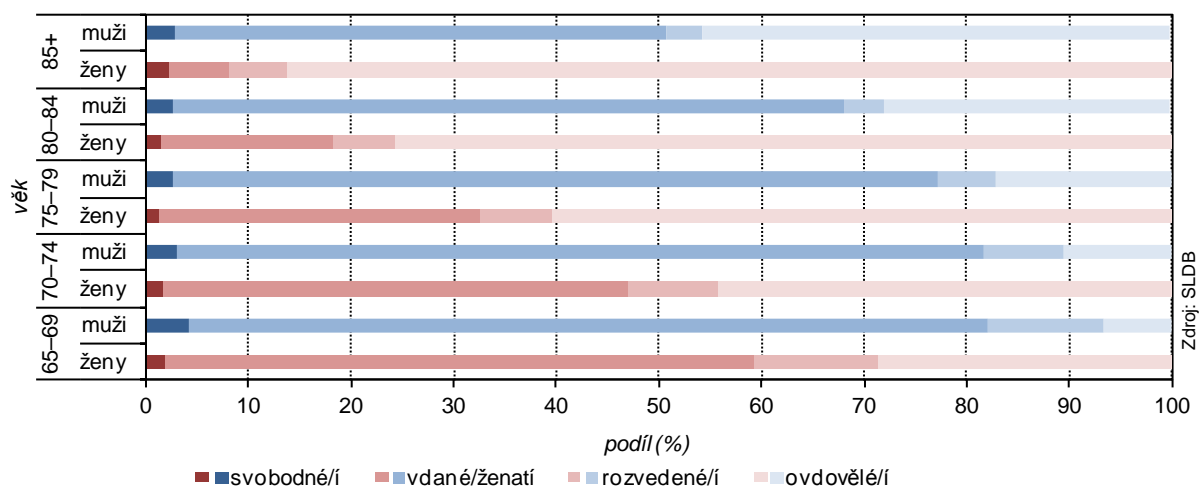
Tab. 1.3. Obyvatelstvo podle rodinného stavu, pohlaví a podle věku; Středočeský kraj

Zdroj: SLDB 2011

	Muži celkem	z toho				Ženy celkem	z toho			
		svobodní	ženatí	rozvedení	ovdovělí		svobodné	vdané	rozvedené	ovdovělé
Počet obyvatel	637 252	280 621	281 672	57 980	15 155	651 959	226 754	278 570	69 783	76 061
v %	100,0	44,0	44,2	9,1	2,4	100,0	34,8	42,7	10,7	11,7
z toho ve věku 65 a více let	78 299	2 640	58 031	6 259	11 297	112 612	1 927	42 356	9 729	58 543
v %	100,0	3,4	74,1	8,0	14,4	100,0	1,7	37,6	8,6	52,0
v tom ve věku:										
65–69	31 034	4,2	77,9	11,2	6,6	35 666	1,9	57,4	11,9	28,7
70–74	18 977	3,0	78,7	7,7	10,5	24 883	1,6	45,4	8,7	44,2
75–79	14 068	2,7	74,5	5,6	17,2	22 128	1,3	31,3	7,0	60,3
80–84	9 390	2,6	65,4	3,9	27,9	17 533	1,5	16,7	6,0	75,8
85–89	4 031	3,0	50,8	3,5	42,7	9 698	2,2	6,9	5,9	84,9
90–94	669	1,8	36,2	3,3	58,7	2 187	2,1	1,9	4,7	91,3
95 a více let	130	4,6	17,7	3,1	72,3	517	3,3	1,0	5,2	90,5

Podíl ovdovělých osob se zvyšoval se vzrůstajícím věkem; u seniorů mužů se zvyšoval z 6,6 % ve věkové kategorii 65–69 let na 72,3 % ve věkové kategorii 95 a více let. V případě žen už byla ve věkové kategorii 65–69 let více než čtvrtina žen ovdovělých (28,7 %) a jejich podíl se s rostoucím věkem zvyšoval na 90,5 % u žen ve věku 95 a více let.

Graf 1.2. Zastoupení mužů a žen ve věku 65 a více let ve Středočeském kraji podle věku a rodinného stavu podle SLDB 2011

Ve srovnání s ostatními kraji republiky stál Středočeský kraj na 1. místě v podílu svobodných v populaci seniorů, na 4. místě v podílu ovdovělých, 7. místě v podílu rozvedených a 9. místě v případě podílu ženatých/vdaných seniorů.

V rámci Středočeského kraje vykázaly nejvyšší podíly svobodných seniorů správní obvody ORP Votice (3,6 %) a Sedlčany (3,5 %), ovdovělí byli nejvíce zastoupeni v obvodech Čáslavi (40,2 %) a Sedlčan (40 %), rozvedení na Kladensku (10,1 %) a seniory v manželském svazku ve správním obvodu Hořovice (55,8 %).

Podle každoroční demografické bilance, která sleduje **sňatky** podle bydliště ženicha, docházelo v posledních letech k **nárůstu počtu sňatků seniorů**. Zatímco v roce 2005 uzavřelo ve Středočeském kraji sňatek 46 mužů a 13 žen ve věku 65 a více let, v roce 2014 se jednalo o 82 ženichů a 36 nevěst. K nárůstu počtu sňatků seniorů docházelo i v **relativním vyjádření** vztáženém na celkový počet sňatků. Vývoj sňatečnosti seniorů **se tak odlišoval od vývoje v celé populaci**, kde docházelo ke snížení počtu sňatků.

Tab. 1.4. Sňatky a rozvody obyvatel kraje v letech 2005 až 2014; Středočeský kraj

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	Sňatky podle bydliště ženicha									
Celkem	5 989	6 140	6 682	6 320	5 758	5 732	5 540	5 567	5 252	5 376
z toho ve věku ženicha 65 a více let	46	66	50	72	64	57	72	84	85	82
v %	0,8	1,1	0,7	1,1	1,1	1,0	1,3	1,5	1,6	1,5
z toho ve věku nevěsty 65 a více let	13	20	16	32	28	27	33	34	32	36
v %	0,2	0,3	0,2	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,7
	Rozvody									
Celkem	3 692	3 743	3 696	3 695	3 541	4 130	3 615	3 614	3 793	3 938
z toho ve věku muže 65 a více let	29	37	44	45	59	59	56	80	86	75
v %	0,8	1,0	1,2	1,2	1,7	1,4	1,5	2,2	2,3	1,9
z toho ve věku ženy 65 a více let	11	9	16	20	12	32	21	40	38	49
v %	0,3	0,2	0,4	0,5	0,3	0,8	0,6	1,1	1,0	1,2

Nárůst zaznamenaly i **rozvody** seniorů. Počet rozvodů seniorů **vzrostl** ve Středočeském kraji z 29 u mužů a 11 u žen v roce 2005 na 75 resp. 49 v roce 2014. Podíl seniorských rozvodů na celkové populaci byl vyšší než v případě podílu seniorských sňatků. Ženiši v seniorském věku tvořili 1,5 % celkového počtu ženichů, zatímco u rozvedených mužů tvořili senioři 1,9 %. U žen se jednalo o 0,7% podíl senierek v případě sňatků a 1,2% podíl senierek v případě rozvodů.

Otázka na **národnost** byla součástí Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011, odpověď na ní však byla dobrovolná, proto bylo výsledkem vysoké procento respondentů, kteří národnost neuvedli.

Přes tři čtvrtiny respondentů ve věku 65 a více let (77,5 %) ve Středočeském kraji uvedlo českou národnost. V rámci celé populace kraje to bylo 69,9 %. Následovala národnost slovenská, jak v celé populaci kraje (1,4 %), tak mezi středočeskými seniory (1,3 %). Odlišnost byla na třetím místě, kde stála v případě celé populace kraje národnost ukrajinská (0,6 %), u osob ve věku 65 a více let vykazovala třetí nejvyšší podíl národnost maďarská (0,2 %). Pětina středočeských seniorů národnost neuvedla.

Tab. 1.5. Obyvatelstvo ve věku 65 a více let podle národnosti, pohlaví a věku; Středočeský kraj

Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku 65 a více let	v tom (%)		v tom věková skupina (%)			
		muži	ženy	65–69	70–74	75–79	80 a více
Počet obyvatel	190 911	41,0	59,0	34,9	23,0	19,0	23,1
z toho národnost:							
česká	147 918	40,9	59,1	34,8	23,1	19,2	22,9
moravská	242	61,2	38,8	44,6	26,9	16,9	11,6
maďarská	293	52,9	47,1	36,5	34,1	15,4	14,0
německá	259	45,6	54,4	36,7	31,7	12,7	18,9
polská	108	31,5	68,5	47,2	16,7	10,2	25,9
ruská	183	21,3	78,7	28,4	29,0	18,0	24,6
slovenská	2 411	46,8	53,2	38,4	27,0	17,2	17,4
ukrajinská	129	20,2	79,8	32,6	27,1	15,5	24,8
vietnamská	10	40,0	60,0	60,0	20,0	20,0	-
neuvedeno	38 030	40,5	59,5	35,1	22,1	18,3	24,6

Zatímco senioři s českou národností byli nejrovnoměrněji rozloženi do jednotlivých věkových kategorií, u některých národností bylo rozložení nerovnoměrné. Například senioři s polskou národností byli výrazněji zastoupeni v nejmladší věkové kategorii seniorů 65–69 let (47,2 % oproti 34,8 % v případě české národnosti) a pouze 10,2 % ve věkové kategorii 75–79 let (oproti 19,2 % u české národnosti). Ruská národnost byla jedinou národností, která vykazovala vyšší zastoupení u věkové kategorie 70–74 let (29 %) než u kategorie 65–69 let (28,4 %).

Víra byla zjišťována také v rámci sčítání lidu, domů a bytů 2011 a odpověď byla dobrovolná. Ve Středočeském kraji neuvedlo náboženské vyznání 46 % osob ve věku 65 a více let, což bylo stejně jako u celé středočeské populace.

Tab. 1.6. Obyvatelstvo ve věku 65 a více let podle náboženské víry, pohlaví a věku; Středočeský kraj

Zdroj: SLDB 2011

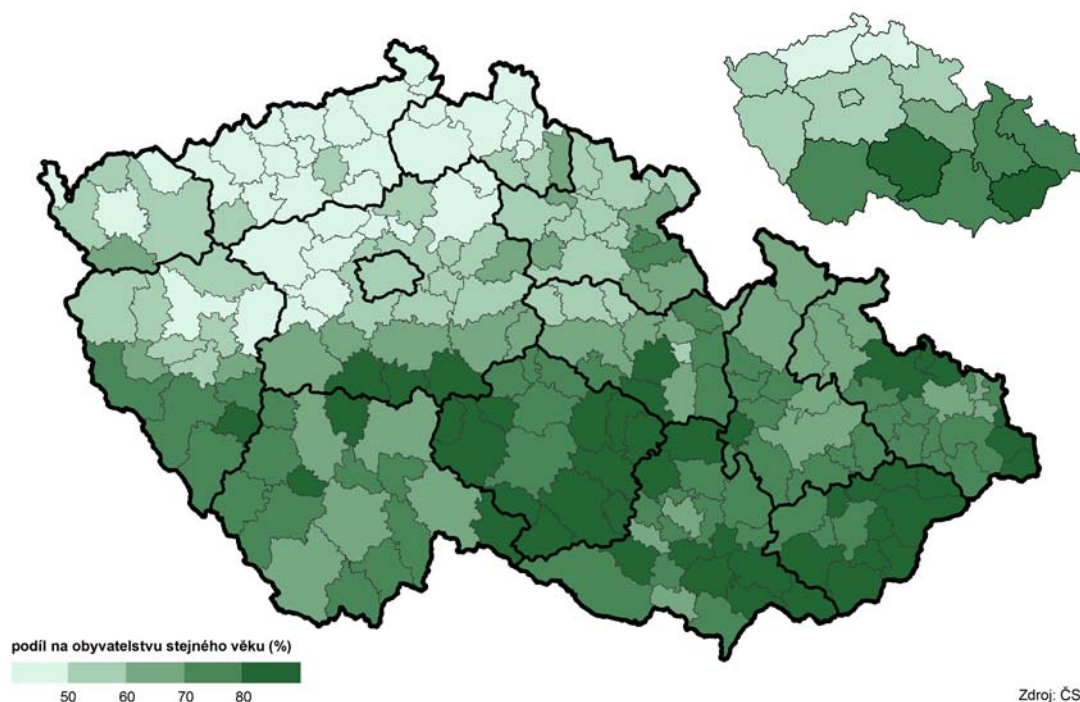
	Obyvatelstvo ve věku 65 a více let	v tom (%)		v tom věková skupina (%)			
		muži	ženy	65–69	70–74	75–79	80 a více
Počet obyvatel	190 911	41,0	59,0	34,9	23,0	19,0	23,1
z toho:							
věřící - nehlásící se k církvi	14 660	39,0	61,0	36,4	23,4	19,0	21,3
věřící - hlásící se k církvi	40 524	36,2	63,8	26,9	24,4	21,9	26,8
z toho:							
Církev československá husitská	2 912	33,6	66,4	21,2	22,6	22,7	33,6
Církev římskokatolická	29 190	37,2	62,8	26,9	24,9	22,2	25,9
Českobratrská církev evangelická	2 141	35,6	64,4	26,2	22,5	21,0	30,4
bez náboženské víry	48 271	46,0	54,0	39,9	21,6	17,4	21,0
neuvedeno	87 446	40,8	59,2	35,7	23,0	18,4	22,9

Čtvrtina seniorů uvedla, že jsou bez náboženské víry (25,3 %), zatímco mezi všemi obyvateli kraje se jednalo o dvě pětiny (40 %). Skutečnost, že **mezi staršími lidmi je více věřících** než mezi mladými, potvrzuje 21,2 % středočeských seniorů, kteří uvedli, že jsou věřící a hlásí se k některé z církví, zatímco v celé populaci kraje toto uvedlo pouze 8,7 % respondentů. Větší podíl věřících byl mezi seniorkami ženami (30,9 %), věřících mužů bylo mezi seniory 26 %.

Nejčastěji se věřící ve Středočeském kraji hlásili k římskokatolické církvi (65 %), u osob ve věku 65 a více let to bylo více, a to 72 % věřících. Ze středočeských seniorů se 7,7 % označilo za věřící, ovšem s tím, že se nehlásí k žádné konkrétní církvi (mezi všemi obyvateli kraje to bylo 5,7 %).

Se **vzrůstajícím věkem seniorů se zvyšoval podíl věřících**, z 24,3 % u věkové skupiny 65–69 let na 31,7 % u seniorů ve věku 80 a více let. Nejvyšší podíl seniorů **bez náboženské víry** vykazala ve Středočeském kraji nejmladší věková kategorie 65–69 let (28,9 %), nejméně nevěřících bylo naopak v nejstarší věkové kategorii 80 a více let (23 %).

Kartogram 1.3. Věřící obyvatelé ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (z osob s uvedeným vztahem k víře)

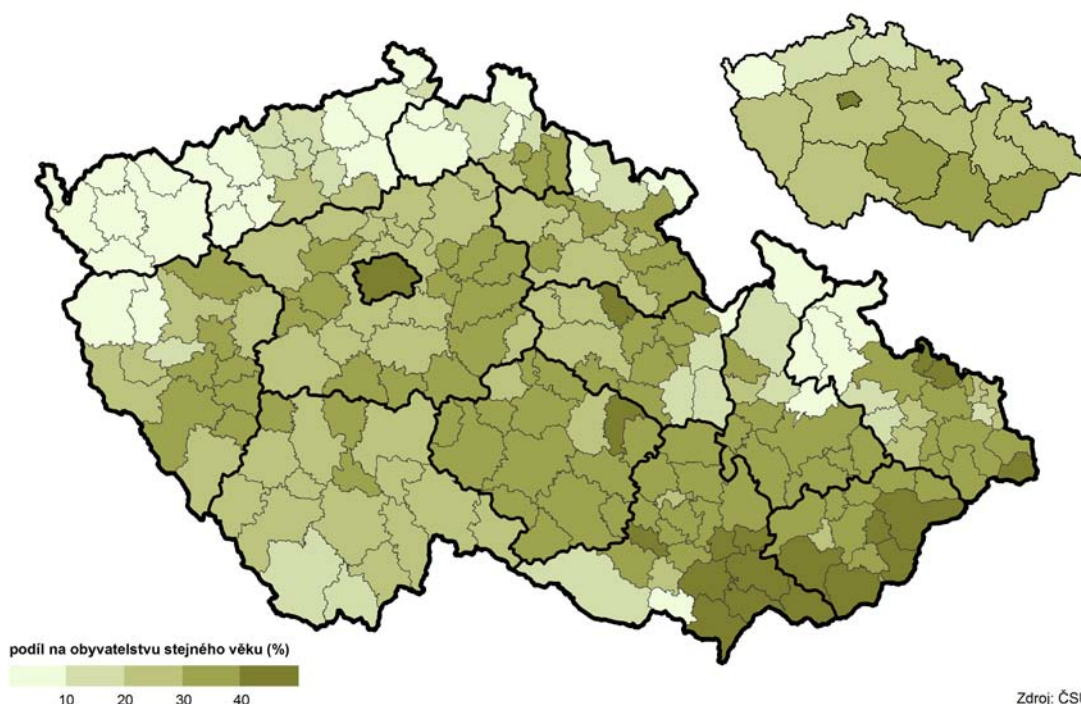
V porovnání s ostatními kraji republiky dosáhl **Středočeský kraj 4. nejnižší hodnoty podílu věřících seniorů** (28,9 % oproti 37 % v ČR). Správními obvody ORP s nejvyšším podílem věřících seniorů byly obvody Vlašim (45,5 %), Sedlčany (42,2 %) a Votice (40,9 %). Naopak obvody s nejnižším podílem věřících seniorů byly obvody Kladno (21,4 %) a Slaný (21,9 %).

Dlouhodobá migrace, stěhování

Podle dat ze sčítání lidu 2011 se z celkového počtu seniorů Středočeského kraje narodilo 93,8 % v České republice a 5,9 % v zahraničí. Ze seniorů, kteří se narodili v zahraničí, byla většina narozená na Slovensku (65 %). Za místo narození je považováno bydliště matky v době narození.

Rodáci, tedy ti, kteří se narodili v obci současného bydliště, byli **mezi seniory kraje zastoupeni 28,4 %**. V rámci celé středočeské populace se jednalo o 40% zastoupení rodáků. Mezi muži seniory bylo více rodáků než mezi ženami seniorkami (29,7 resp. 27,5 %). Čtvrtina středočeských seniorů se narodila v jiném kraji (25,7 %), 18,6 % v jiné obci okresu a 11,4 % v jiném okrese kraje.

Kartogram 1.4. Rodáci ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

Podíl rodáků mezi seniory ve Středočeském kraji odpovídal celorepublikovému průměru (29,5 %). V případě mužů ve věku 65 a více let stál Středočeský kraj v rámci republiky na 8. místě v podílu rodáků, v případě žen to bylo 7. místo. Nejvyšší podíl rodáků mezi seniory Středočeského kraje vykázaly správní obvody ORP Vlašim a Hořovice (více než jednu třetinu), nejméně rodáků žilo naopak v obvodu Černošice (jedna pětina).

Tab. 1.7. Přírůstek obyvatel stěhovaním podle věku v letech 2005 až 2014; Středočeský kraj

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Celkem	14 774	16 472	24 504	25 873	14 345	14 673	12 449	10 795	9 226	10 692
z toho ve věku 65 a více let	647	517	752	845	766	853	1 037	860	876	663
v tom ve věku:										
65–69 let	208	147	271	266	283	398	397	353	365	313
70–74 let	115	100	135	171	147	146	168	160	175	145
75–79 let	122	81	156	175	132	117	134	114	104	59
80–84 let	92	95	103	118	115	86	159	106	103	60
85–89 let	71	59	63	92	68	71	127	92	89	63
90 a více let	39	35	24	23	21	35	52	35	40	23

Stěhování představuje ve Středočeském kraji významný proces, který má vliv na stav a vývoj demografických, sociálních i ekonomických jevů. Středočeský kraj je dlouhodobě **územím s nejvyššími**

přírůstky počtu obyvatel a přírůstky zaznamenávaly v posledních deseti letech všechny věkové kategorie. Probíhá zde proces suburbanizace, při kterém dochází ke stěhování lidí z Prahy do jejího zázemí, tedy do Středočeského kraje, s čímž je spojen masivní rozvoj bytové výstavby a změny sociálně-demografických charakteristik. Přírůstky stěhování jsou v blízkosti hlavního města nejvyšší v rámci celé republiky. Motivací k přistěhování je život v kvalitnějším přírodním prostředí mimo město, finanční dostupnost a vyšší komfort bydlení (v novém rodinném domě) a zároveň velmi dobrá dostupnost hlavního města, kam lze dojíždět za prací, do škol, za službami, kulturou i sportem.

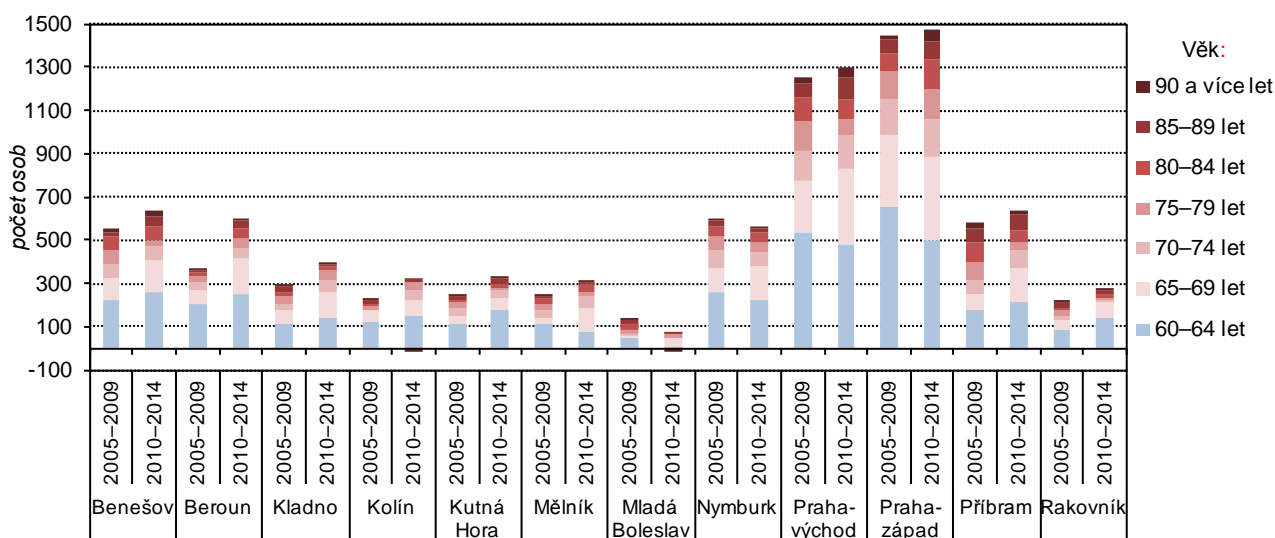
Podle statistické demografické bilance se během posledních deseti let do kraje každoročně přistěhovalo přes tisíc osob ve věku 65 a více let. **Vývoj stěhování seniorů se odlišoval od vývoje stěhování celé populace.** Zatímco v rámci celé populace se nejvíce osob přistěhovalo v letech 2007–2008 (průměrně 41 tisíc osob ročně), nejvíce **přistěhovaných seniorů zaznamenal kraj až v posledních čtyřech letech (2011–2014)**, průměrně 1,5 tisíce ročně. U vystěhovaných osob byl vývoj podobný, nejvyšší počty všech vystěhovaných zaznamenal kraj v roce 2007 (18,5 tisíce), v případě seniorů to byl ale naopak rok, kdy se jich vystěhovalo nejméně (504). Nejvíce seniorů (774) se ze Středočeského kraje vystěhovalo v posledním sledovaném roce 2014. Vývoj počtu vystěhovaných a přistěhovaných osob se promítl do velikosti výsledných **přírůstků stěhování, jejichž nejvyšších hodnot bylo dosaženo u všech věkových kategorií v letech 2007–2008** (průměrně 25 tisíc ročně), ale **v případě seniorů v letech 2011–2013** (průměrně 920 osob ročně).

Podíl přistěhovaných a vystěhovaných seniorů na celkovém počtu přistěhovaných a vystěhovaných osob se ve Středočeském kraji během sledovaných deseti let zvýšil, v roce 2014 činil 5,6 resp. 5,2 %. Na počátku sledovaného období v roce 2005 to bylo zhruba o jeden procentní bod méně (4,4 resp. 4,3 %).

Středočeský kraj patřil mezi většinu krajů (celkem 10), které zaznamenaly v posledních deseti letech přírůstky počtu seniorů stěhování. Pouze čtyři kraje seniorské obyvatelstvo stěhování ztratily. Středočeský kraj byl **krajem s nejvyšším přírůstkem osob ve věku 65 a více let stěhování v rámci republiky** (stejně jako obyvatelstva celkem), za deset let přibýlo v kraji 7 816 osob tohoto věku (v ostatních krajích se jednalo pouze o hodnoty v řádu stovek osob). **Nejvíce seniorů ztratila stěhování v letech 2005–2014 sousední Praha** (více než 10 tisíc osob ve věku 65 let a více).

V kraji ve sledovaném období deseti let **přibývalo migrací nejvíce seniorů v těsném zázemí Prahy**, v okresech Praha-východ a Praha- západ. Většina okresů kopírovala krajský trend zvyšování přírůstku seniorů v průběhu sledovaného období, přičemž vyšší hodnoty přírůstků byly vykazány v druhé polovině desetiletého období než v jeho první polovině. Pouze okresy Mladá Boleslav a Nymburk zaznamenaly během sledovaného období pokles přírůstku stěhování seniorů, v letech 2010–2014 dosáhly menšího přírůstku než v období 2005–2009. Okres Mladá Boleslav navíc zaznamenal celkově nejnižší přírůstky stěhování seniorů. Správní obvod ORP Mladá Boleslav byl jediným obvodem ve Středočeském kraji, kde došlo v letech 2010–2014 dokonce k úbytku osob stěhování ve věku 65 a více let, tzn. vystěhovaných seniorů z tohoto obvodu bylo více než se do něj přistěhovalo.

Graf 1.3. Přírůstek (úbytek) stěhování obyvatel Středočeského kraje podle okresů a věku v letech 2005–2009 a 2010–2014

Úmrtnost, příčiny smrti, naděje dožití

V roce 2014 **zemřelo** ve Středočeském kraji 9 914 osob ve věku 65 a více let, což byl druhý nejvyšší počet za sledované desetileté období 2005–2014. Nejvíce zemřelých seniorů bylo zaznamenáno v předchozím roce 2013. Vývoj počtu úmrtí seniorů kopíroval vývoj celkového počtu zemřelých ve Středočeském kraji. V obou případech byl zaznamenán **nárůst počtu zemřelých** od roku 2006 s jedním poklesem v roce 2010, maximem v roce 2013 a následným poklesem v roce 2014.

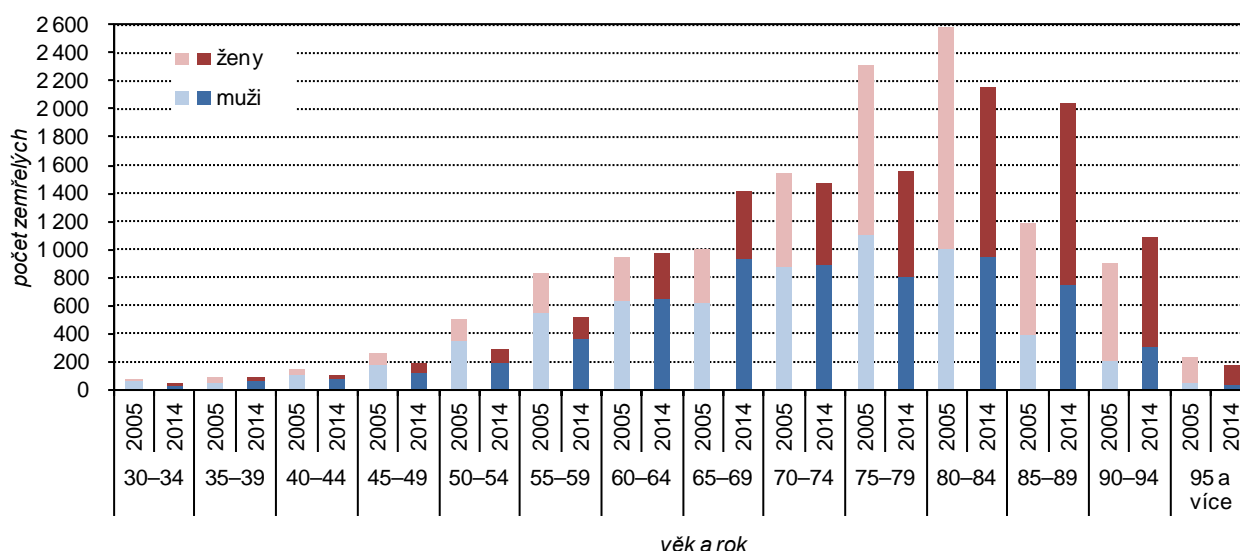
Podíl seniorů na celkovém počtu zemřelých osob se postupně zvyšoval. Zatímco v roce 2005 činil tento podíl 76 %, v roce 2014 tvořili zemřelí seniori ve Středočeském kraji 81% podíl na všech zemřelých. V průběhu sledovaného období došlo k nárůstu podílu mužů a poklesu podílu žen na počtu zemřelých seniorů. Podíl mužů na počtu zemřelých seniorů se ve Středočeském kraji zvýšil ze 43,5 % v roce 2005 na 47,1 % v roce 2014.

Tab. 1.8. Zemřelí ve věku 65 a více let podle věku v letech 2005 až 2014; Středočeský kraj

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Zemřelí ve věku 65 a více let	9 783	9 119	9 226	9 306	9 779	9 616	9 836	10 039	10 315	9 914
v tom (%):										
muži	43,5	45,0	44,7	44,4	44,4	45,1	45,8	45,0	46,8	47,1
ženy	56,5	55,0	55,3	55,6	55,6	54,9	54,2	55,0	53,2	52,9
v tom ve věku (%):										
65–69 let	10,2	11,1	10,8	11,4	11,9	12,6	13,8	13,8	14,7	14,3
70–74 let	15,8	15,3	14,8	13,7	12,9	13,3	12,3	13,5	13,8	14,9
75–79 let	23,7	22,6	22,4	21,0	19,6	18,7	17,7	16,7	16,4	15,7
80–84 let	26,4	26,3	25,6	25,8	25,6	24,3	23,7	22,7	22,0	21,7
85–89 let	12,2	13,9	16,0	19,0	21,4	22,1	22,1	22,1	20,9	20,6
90 a více let	11,6	10,9	10,4	9,1	8,6	8,9	10,4	11,2	12,1	12,9

K velkému posunu došlo ve vývoji procentního zastoupení zemřelých ve věkových kategoriích 75–79 a také 85–89 let na celkovém počtu zemřelých seniorů kraje. Věková kategorie 75–79 let tvořila v roce 2005 23,7% podíl na počtu zemřelých seniorů, v roce 2014 se snížil její podíl na 15,7 %. Naopak osoby **ve věku 85–89 let** se na počátku sledovaného období podílely na celkovém počtu zemřelých seniorů jen 12,2 %, v roce 2014 **jejich podíl vzrostl** na 20,6 %. Tento **trend odpovídal** vývoji věkové struktury, v rámci níž docházelo k výraznému **nárůstu podílu osob v nejstarších věkových kategoriích nad 85 let.**

Graf 1.4. Zemřelí obyvatelé Středočeského kraje podle věku a pohlaví v roce 2005 a 2014

Nejčastější **příčinou úmrtí** osob ve věku 65 a více let ve Středočeském kraji byly v roce 2014 nemoci oběhové soustavy, na které zemřela téměř polovina seniorů (49,2 %). Více než čtvrtina (27,7 %) seniorů zemřela na novotvary, 6 % na nemoci dýchací soustavy a 3 % z důvodu vnějších příčin.

Úmrtnost seniorů na jednotlivé příčiny se lišila v rámci velikostních skupin obcí. Nejvyšší podíl zemřelých seniorů na novotvary vykázalo v roce 2014 největší město Kladno (27,7 %), nejméně velikostní kategorie

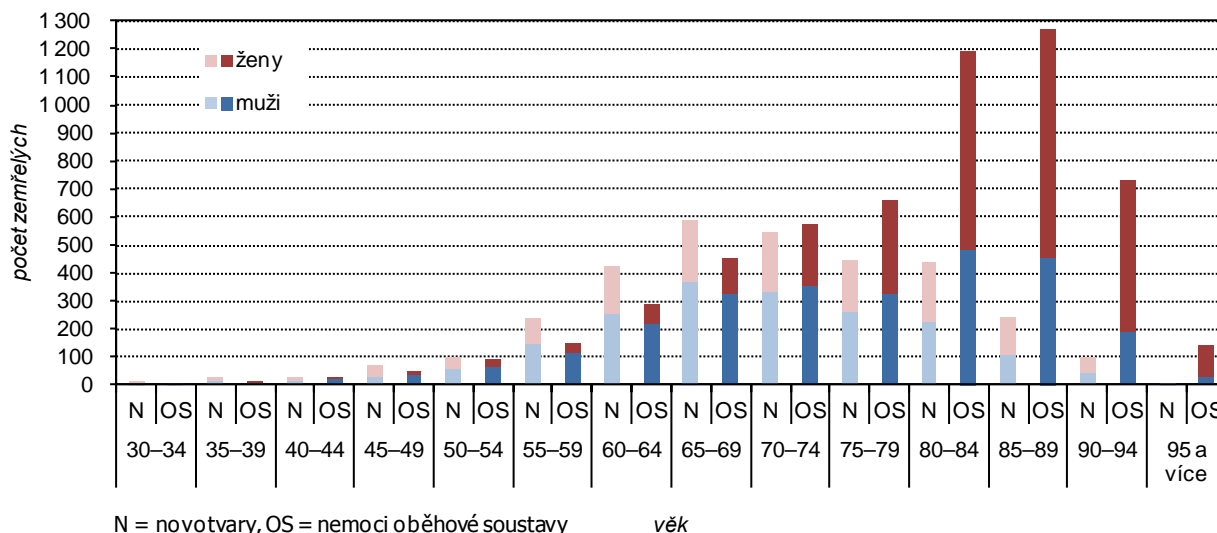
obcí 2 000–4 999 obyvatel (22,6 %). Úmrtí seniorů na nemoci oběhové soustavy byla nejvíce zastoupena v malých obcích s počtem obyvatel 200–499 (54,2 %) a nejméně ve městech s počtem obyvatel 20–49 999 (48,4 %). Města naopak dominovala v zastoupení ostatních skupin příčin smrti. Nejvyššího podílu zemřelých seniorů na novotvary a vnější příčiny dosáhlo město Kladno (27,7 % resp. 3,7 %), nejvyšší podíl zemřelých seniorů na nemoci dýchací soustavy zaznamenala města s počtem obyvatel 20 000–49 999 (6,6 %).

Tab. 1.9. Zemřelí podle věku, příčin smrti a velikostních skupin obcí v roce 2014; Středočeský kraj

	Celkem	v tom s počtem obyvatel							
		do 199	200–499	500–999	1 000– –1 999	2 000– –4 999	5 000– –19 999	20 000– –49 999	50 000 a více
Zemřelí	12 301	314	1 283	1 852	1 699	1 770	3 346	1 241	796
z toho ve věku 65 a více let	9 914	260	1 023	1 480	1 352	1 427	2 746	998	628
v %	80,6	82,8	79,7	79,9	79,6	80,6	82,1	80,4	78,9
v tom ve věku:									
65–69 let	1 422	39	130	213	208	202	383	151	96
70–74 let	1 473	33	151	213	208	209	412	161	86
75–79 let	1 552	45	170	222	221	225	389	165	115
80–84 let	2 149	55	227	323	268	317	622	214	123
85–89 let	2 044	56	221	317	284	286	576	188	116
90 a více let	1 274	32	124	192	163	188	364	119	92
Zemřelí ve věku 65 a více let podle vybrané příčiny smrti (%):									
novotvary	24,5	25,0	23,3	24,7	24,3	22,6	25,0	24,9	27,7
nemoci oběhové soustavy	50,7	49,6	54,2	51,6	49,9	52,3	49,9	48,4	49,2
nemoci dýchací soustavy	6,0	6,2	6,3	5,1	5,7	5,9	6,5	6,6	5,9
vnější příčiny	3,2	2,3	2,4	3,5	3,4	2,7	3,5	2,8	3,7

V rámci republiky vykazoval Středočeský kraj zhruba průměrné hodnoty podílů úmrtí na jednotlivé příčiny, v případě úmrtí na nemoci oběhové, dýchací soustavy a vnější příčiny zaujímal Středočeský kraj v roce 2014 místa v první polovině krajů s nejnižšími podíly (6.–7. místo), nejhorší postavení vykázal Středočeský kraj v případě novotvarů, kde dosáhl 4. nejvyššího podílu úmrtí seniorů mezi kraji.

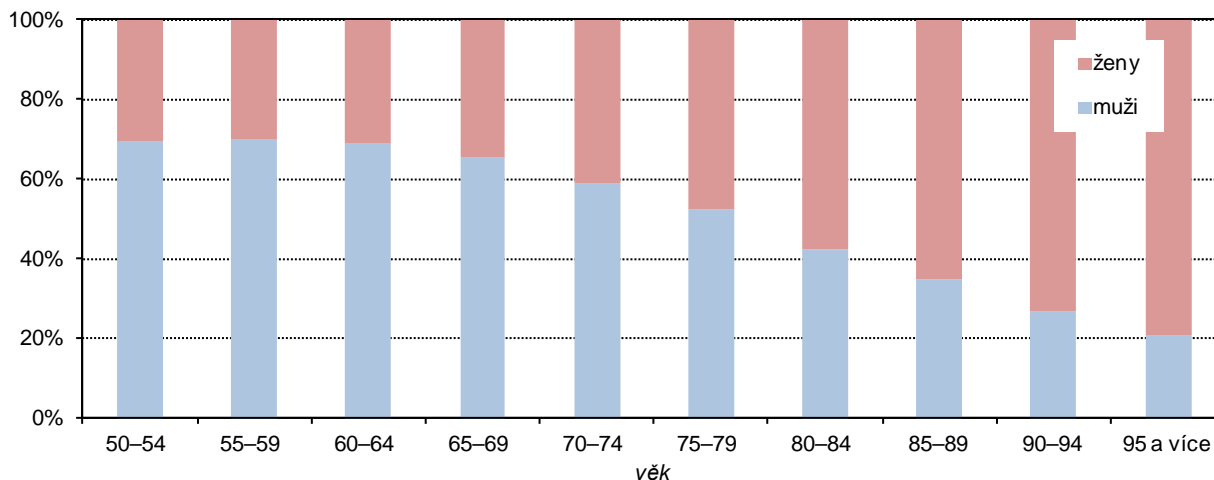
Graf 1.5. Zemřelí obyvatelé Středočeského kraje na novotvary a nemoci oběhové soustavy podle věku v roce 2014

Dvě hlavní skupiny příčin úmrtí (novotvary a nemoci oběhové soustavy) se lišily v četnostech v jednotlivých věkových kategoriích zemřelých seniorů. Nejvíce zemřelých na novotvary vykázala v roce 2014 věková kategorie 65–69 let (589 osob), na druhém místě byl věk 70–74 let (544 osob). U nemocí oběhové soustavy byl vrchol posunut do vyššího věku – nejvíce zemřelých na tuto příčinu smrti zaznamenala věková skupina 85–89 let (1 272 osob) a druhé místo obsadil věk 80–84 let (1 193 osob).

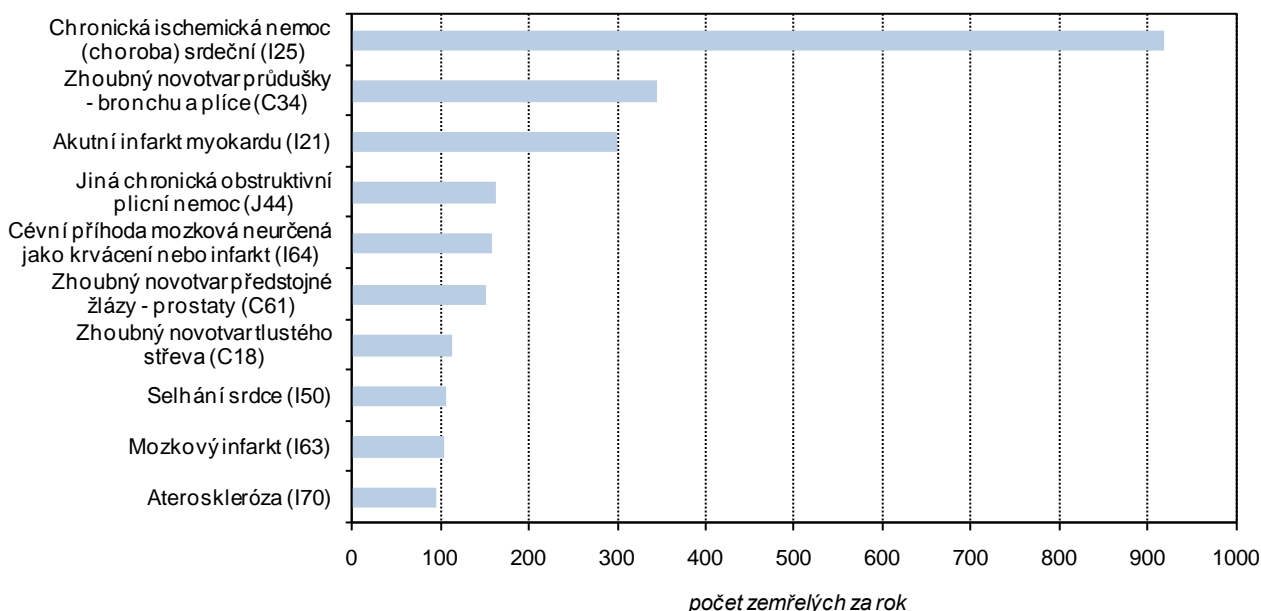
Se zvyšujícím se věkem docházelo ke změně poměru zastoupení mužů a žen mezi zemřelými. V pětiletém období 2010–2014 převažovali mezi zemřelými osobami muži nad ženami až do věkové kategorie 75–79 let. Od věku 80–84 let bylo mezi zemřelými více žen než mužů. V předchozím pětiletém období 2005–2009 byla padesátiprocentní hranice zastoupení žen mezi zemřelými překročena dříve, a to již v kategorii 75–79 let.

Graf 1.6. Zastoupení mužů a žen mezi zemřelými ve Středočeském kraji podle věku v letech 2010–2014

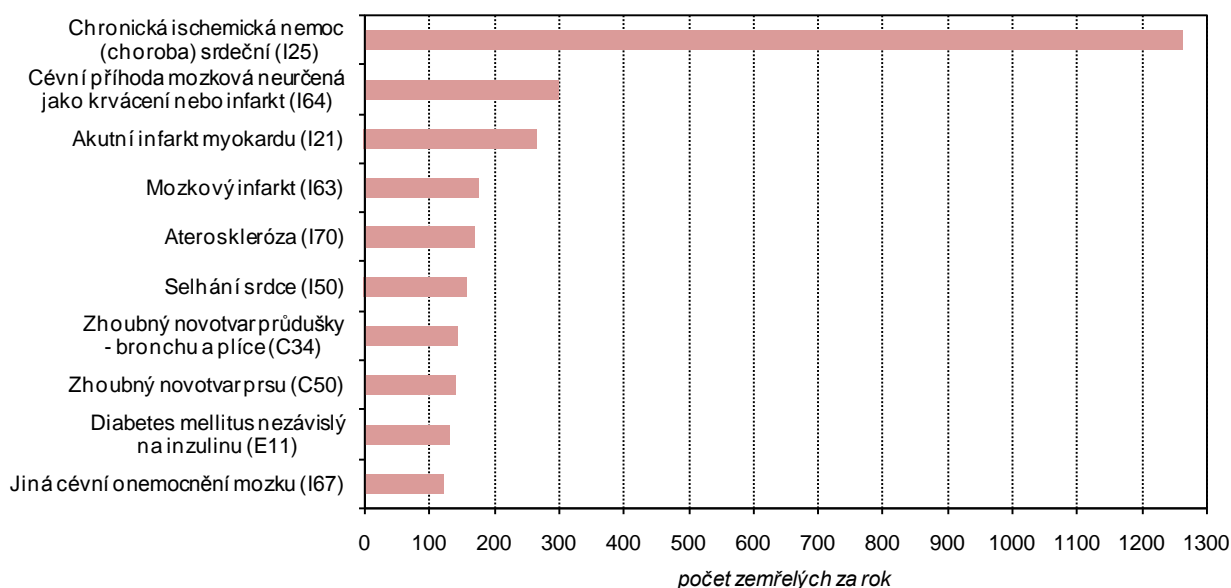

Hlavní příčinou úmrtí seniorů ve Středočeském kraji v letech 2011–2014 byla **chronická ischemická choroba srdeční**, která dominovala jak u mužů, tak u žen, a ročně na ní průměrně zemřelo 1 263 žen a 919 mužů. Pořadí dalších příčin úmrtí se lišila u mužů a u žen, na druhém místě u mužů stál zhoubný novotvar průdušky (bronchu a plíce), u žen cévní příhoda mozková neurčená jako krvácení nebo infarkt. Na třetím místě byl akutní infarkt myokardu u obou pohlaví. Mezi prvními deseti příčinami úmrtí se u obou pohlaví dále vyskytovaly mozkový infarkt, selhání srdce a ateroskleróza.

Graf 1.7. Hlavní příčiny úmrtí mužů ve věku 65 a více let ve Středočeském kraji (roční průměr 2011 až 2014)

Graf 1.8. Hlavní příčiny úmrtí žen ve věku 65 a více let ve Středočeském kraji (roční průměr 2011 až 2014)

V rámci správních obvodů ORP umíralo v roce 2014 nejvíce seniorů na novotvary na Dobříšsku (31,2 %), nejméně na Slánsku (18,4 %). Na nemoci oběhové soustavy zemřelo nejvíce seniorů na Sedlčansku (57,4 %) a nejméně ve správním obvodu Lysá nad Labem (42,4 %). V případě úmrtí na nemoci dýchací soustavy vykázal nejvyšší podíl zemřelých seniorů správní obvod Votice (9,1 %), nejméně Vlašim (3,7 %). Správní obvod Čáslav dosáhl nejvyššího procenta zemřelých seniorů na vnější příčiny (6,8 %), v tomto obvodu jako v jediném zemřelo více seniorů z důvodu vnějších příčin než v důsledku nemocí dýchací soustavy.

Tab. 1.10. Zemřelí podle místa úmrtí a velikostních skupin obcí v roce 2014; Středočeský kraj

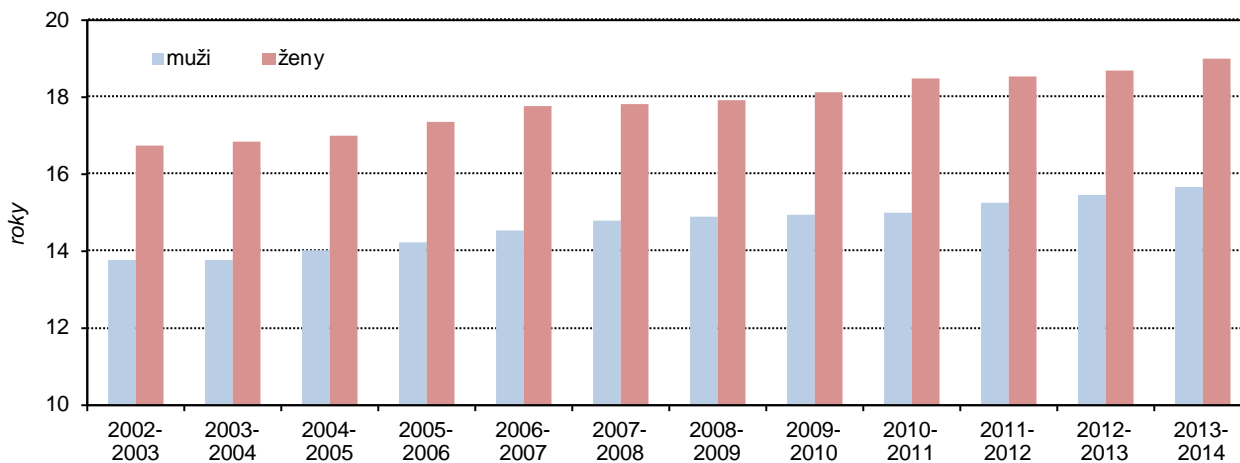
	Celkem	v tom podle místa úmrtí (%)							
		doma	ve zdrav. zařízení lůžkové péče	ve zdrav. zařízení poskyt. jiné formy zdr. péče	na ulici, veřejném místě	při převozu do zdrav. zařízení	v zařízení sociálních služeb	jinde	nezjištěno
Zemřelí	12 301	19,7	68,0	0,8	1,8	0,6	5,2	1,7	2,2
z toho ve věku 65 a více let	9 914	18,5	70,3	0,8	0,8	0,5	6,2	0,9	2,0
v tom muži	4 670	19,8	71,5	0,7	1,1	0,6	3,4	1,1	1,8
ženy	5 244	17,3	69,3	1,0	0,5	0,4	8,6	0,8	2,1
v tom podle velikosti obce:									
do 199 obyvatel	260	24,6	67,3	0,4	0,8	0,4	3,8	1,2	1,5
200–499 obyvatel	1 023	19,6	72,0	0,7	0,5	0,5	4,2	0,7	1,8
500–999 obyvatel	1 480	19,9	68,7	1,1	0,6	0,4	5,9	1,4	2,0
1 000–1 999 obyvatel	1 352	20,1	67,5	0,7	0,5	0,9	7,1	0,9	2,3
2 000–4 999 obyvatel	1 427	18,0	68,4	1,1	1,0	0,5	7,4	1,2	2,4
5 000–19 999 obyvatel	2 746	16,5	72,0	0,8	0,9	0,5	6,6	0,8	1,9
20 000–49 999 obyvatel	998	17,5	72,9	0,4	0,9	0,3	5,1	0,9	1,9
50 000 a více obyvatel	628	18,3	71,2	1,4	0,8	0,8	5,7	0,5	1,3

Největší počet seniorů umíral v roce 2014 ve Středočeském kraji **ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče (70,3 %)**, doma zemřelo 18,5 % a v zařízeních sociálních služeb 6,2 % seniorů. V zařízeních sociálních služeb umíralo výrazně více žen než mužů (3,4 % mužů, 8,6 % žen). Muži naopak vykazovali vyšší procento úmrtí doma, ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče, na ulici či jiném veřejném místě.

Rozdíly v počtu zemřelých podle místa úmrtí byly patrné v závislosti na velikosti obce. Nejvyššího podílu seniorů, kteří zemřeli doma, bylo ve Středočeském kraji v roce 2014 dosaženo v nejmenších obcích do 199 obyvatel (24,6 %). Naopak velká města s 20 000–49 999 obyvateli vykázala nejvyšší procento zemřelých seniorů ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče (72,9 %). Středně velké obce s 2 000–4 999 obyvateli zaznamenaly nejvyšší podíl zemřelých seniorů v zařízeních sociálních služeb (7,4 %).

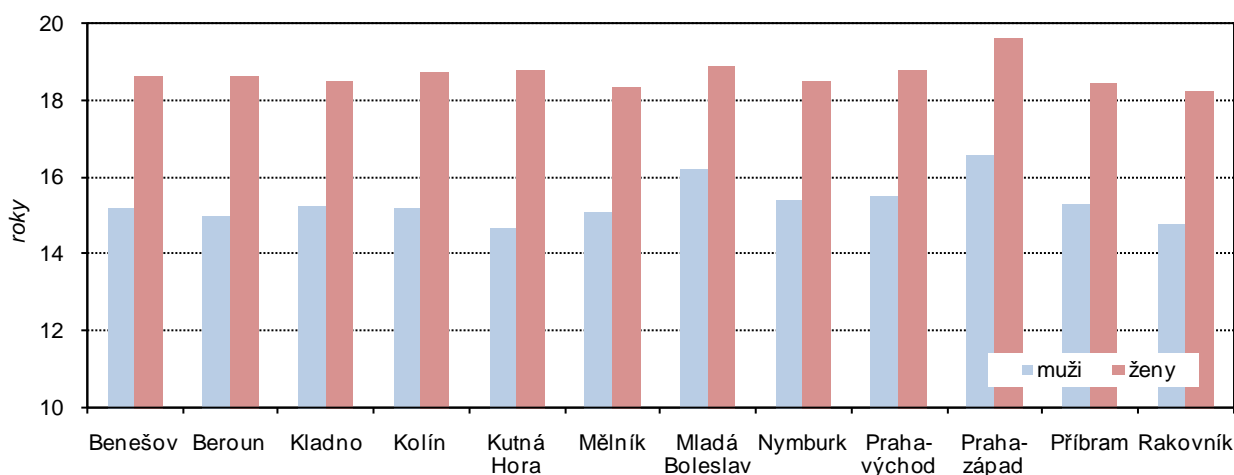
Naděje dožití (střední délka života), udává průměrný počet let, který má před sebou jedinec v určitém věku, pokud by zůstaly zachovány úmrtnostní poměry, které jsou ve sledovaném období. Se zlepšujícími se úmrtnostními poměry se naděje dožití postupně zvyšuje. Naděje dožití mužů ve věku 65 činila ve dvouletém průměru let 2013–2014 ve Středočeském kraji 15,63 let, ženy měly před sebou o 3,36 roku více, a sice 18,99 let. U žen došlo od roku 2003 k většímu nárůstu naděje dožití (o 2,3 roku) než u mužů (o 1,9 roku).

Graf 1.9. Naděje dožití obyvatel Středočeského kraje ve věku 65 let v letech 2003 až 2014 (dvouleté průměry)

Ve srovnání s republikovým průměrem měli středočeští seniori v letech 2013–2014 nižší naděje dožití (muži 15,6 let oproti celorepublikovému průměru 15,8 a ženy 19,0 let oproti 19,3 rokům v ČR). Pozice Středočeského kraje v případě naděje dožití seniorů ve věku 65 let byla horší než v případě naděje dožití při narození, u které překonala hodnota předpokládaných prožitých let u mužů celorepublikovou hodnotu. Naděje dožití středočeských mužů ve věku 65 let byla v rámci žebříčku krajů na 10. místě, u žen se jednalo až o 11. místo. V případě naděje dožití při narození se přitom Středočeský kraj nacházel na 8. místě v případě mužů a na 9. místě v případě žen.

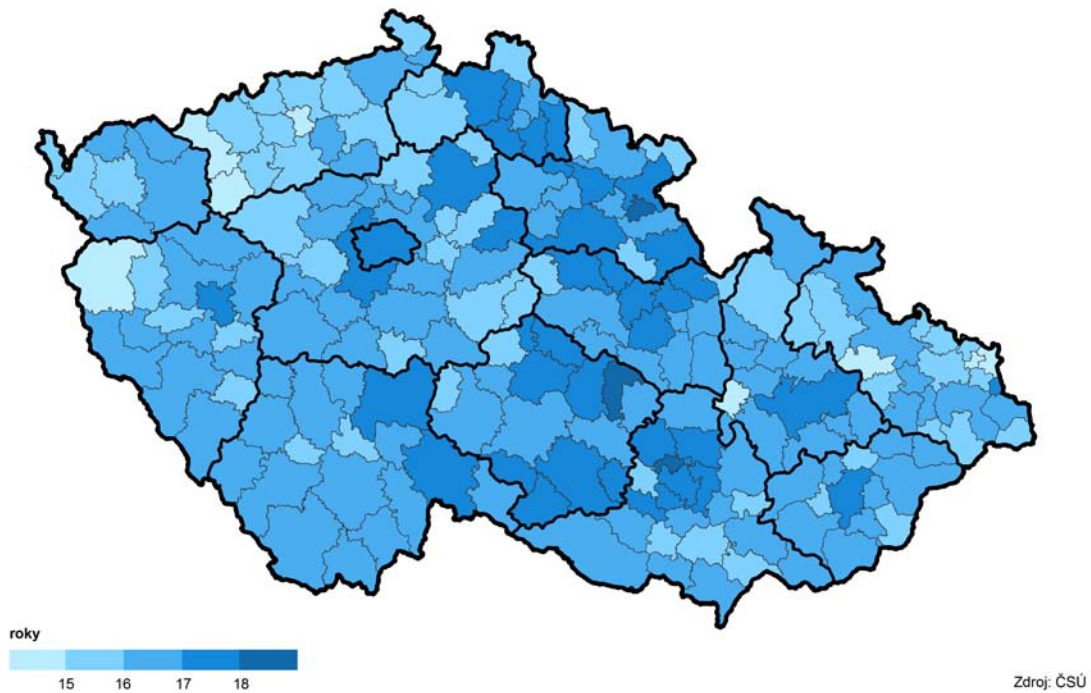
Graf 1.10. Naděje dožití osob ve věku 65 let v okresech Středočeského kraje v období 2010–2014

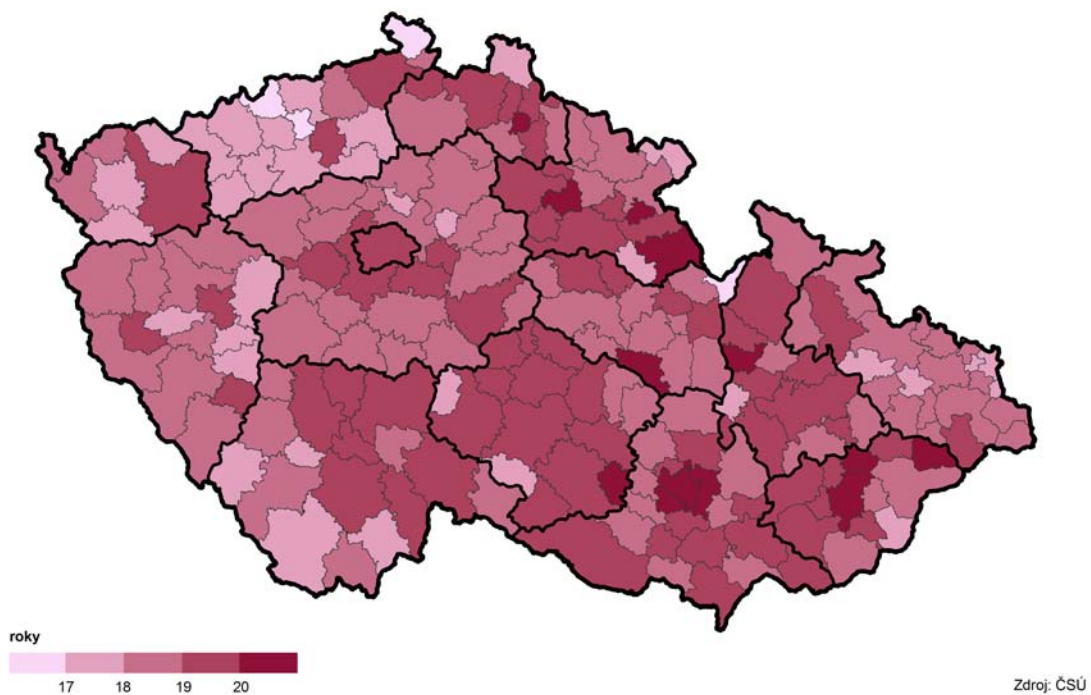
V rámci Středočeského kraje měli nejvyšší naděje dožití ve věku 65 let (v průměru let 2010–2014) muži na Mladoboleslavsku a Černošicku (16,6 let), ženy na Černošicku a Českobrodsku (19,6 let). Naopak nejkratší život by měli mít před sebou muži ve věku 65 let na Kutnohorsku (14,6 let) a ženy ve správním obvodu ORP Lysá nad Labem (17,6 let).

Kartogram 1.5. Naděje dožití mužů ve věku 65 let podle SO ORP v období 2010–2014

Kartogram 1.6. Naděje dožití žen ve věku 65 let podle SO ORP v období 2010–2014

Projekce obyvatelstva

Projekce obyvatelstva je založena na předpokladech budoucího vývoje plodnosti, úmrtnosti a migrace. Naznačuje očekávané trendy do budoucna, není však schopna předvídat působení náhlých vnějších vlivů a změn ekonomických, sociálních apod. Velmi obtížně předvídatelný v rámci projekce je vývoj migrace, přitom právě stěhování má na vývoj obyvatelstva Středočeského kraje velmi významný vliv.

Tab. 1.11. Věková struktura obyvatelstva podle projekce; Středočeský kraj

Zdroj: CSÚ, Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050 (130052-14)

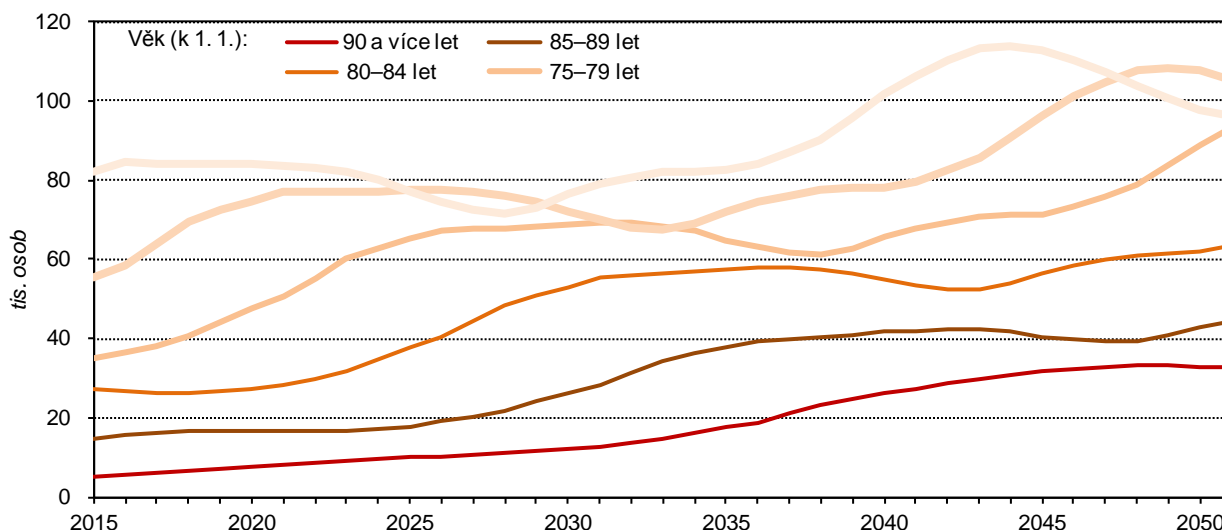
	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Obyvatelstvo celkem (k 1. 1.)	1 362 151	1 402 455	1 434 519	1 458 401	1 475 366	1 486 742	1 492 127
z toho ve věku 65 a více let	257 500	285 023	308 218	331 809	367 472	408 902	431 653
v %	18,9	20,3	21,5	22,8	24,9	27,5	28,9
v tom ve věku (%):							
65–69 let	32,6	26,9	24,7	24,8	27,6	27,6	22,6
70–74 let	28,9	27,2	23,3	21,7	21,2	23,6	24,9
75–79 let	18,5	22,8	22,3	19,5	17,9	17,5	20,6
80–84 let	10,5	13,3	17,2	17,3	14,9	13,8	14,4
85–89 let	6,5	6,3	8,5	11,3	11,3	9,9	9,9
90 a více let	2,9	3,5	3,9	5,3	7,1	7,7	7,6

Poznámka: Základní výsledky projekce jsou ve větším detailu uvedeny v tabulkové příloze.

Počet obyvatel Středočeského kraje vzroste podle projekce z 1,29 mil. v roce 2014 na 1,49 mil. v roce 2050. Pouze ve Středočeském kraji a v hlavním městě Praze počet obyvatel poroste, přičemž ve Středočeském kraji bude nárůst větší (o 16 %, v Praze o 11 %). **Počet osob ve věku 65 a více let** by se měl podle projekce **téměř zdvojnásobit** z 220 tisíc ke konci roku 2014 na 432 tisíc v roce 2050. Dojde tak k výraznému **nárůstu podílu seniorské složky obyvatelstva na 28,9 % v roce 2050** (z 16,7 % ke konci roku 2014).

Na celkový nárůst počtu obyvatel Středočeského kraje bude mít rozhodující **vliv migrační saldo**, které bude po celé projektované období kladné a vysoké, i když **se v čase bude snižovat**. Přirozený přírůstek začne nabývat záporných hodnot v roce 2020, kdy poprvé v projektovaném období převýší počet zemřelých osob počet živě narozených. Celkový přírůstek obyvatelstva bude sice ve Středočeském kraji po celou dobu kladný, ale jeho hodnota bude neustále klesat.

Graf 1.11. Projekce počtu obyvatel Středočeského kraje ve věku 65 a více let podle věku do roku 2050

Celkový **přírůstek počtu seniorů bude podle projekce rovněž po celou dobu kladný**, lišit se však bude situace v rámci jednotlivých věkových kategorií seniorů. Nejmladší věkové kategorie seniorů (65–69 a 70–74 let) budou zaznamenávat značné výkyvy, dojde i k úbytkům seniorů v tomto věku - ze začátku a na konci projektovaného období. Počet seniorů ve věkových kategoriích 75–79 a 80–84 let se bude ve Středočeském kraji nejprve zvyšovat, pak nastane krátký pokles a na konci projektovaného období dojde opět k nárůstu.

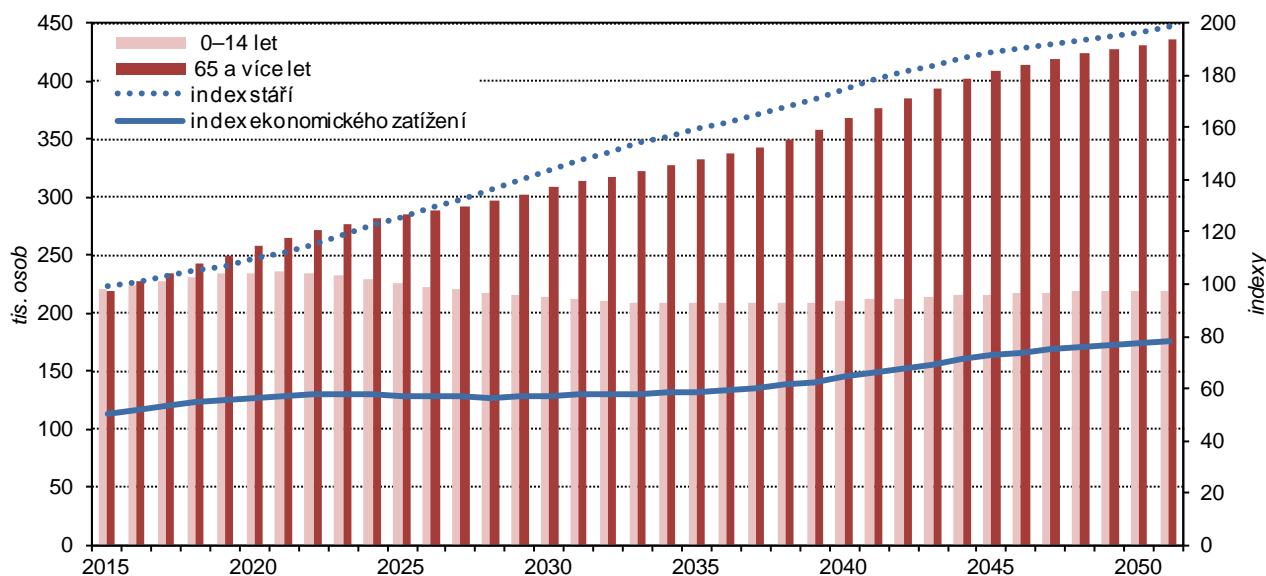
V nejstarších věkových kategoriích (85–89, 90 a více let) bude celkový přírůstek po celé projektované období kladný (s výjimkami pouze v několika letech).

Vývoji celkových přírůstků seniorů v jednotlivých věkových kategoriích odpovídá předpokládaný vývoj podílů těchto věkových kategorií na celkovém počtu seniorů. Projekce předpokládá, že ve Středočeském kraji **dojde ke snížení podílu nejmladších věkových kategorií 65–69 a 70–74 let na seniorské složce z 37,3 resp. 25,3 % ke konci roku 2014 na 22,6 resp. 24,9 % v roce 2050. Podíl starších věkových kategorií na počtu seniorů by se měl podle projekce zvýšit (75–79 let z 15,9 na 20,6 %, 80–84 let z 12,4 na 14,4 %, 85–89 let z 6,8 na 9,9 % a 90+ z 2,5 na 7,6 %).**

Ve Středočeském kraji zůstane díky migraci po celé projektované období **příznivá věková struktura** ve srovnání s ostatními kraji. Průměrný věk obyvatel se zvýší ze 40,7 let ke konci roku 2014 (kdy se jednalo o nejmladší kraj) na předpokládaných 46,7 let na konci roku 2050, což by měla být druhá nejnižší hodnota mezi kraji republiky.

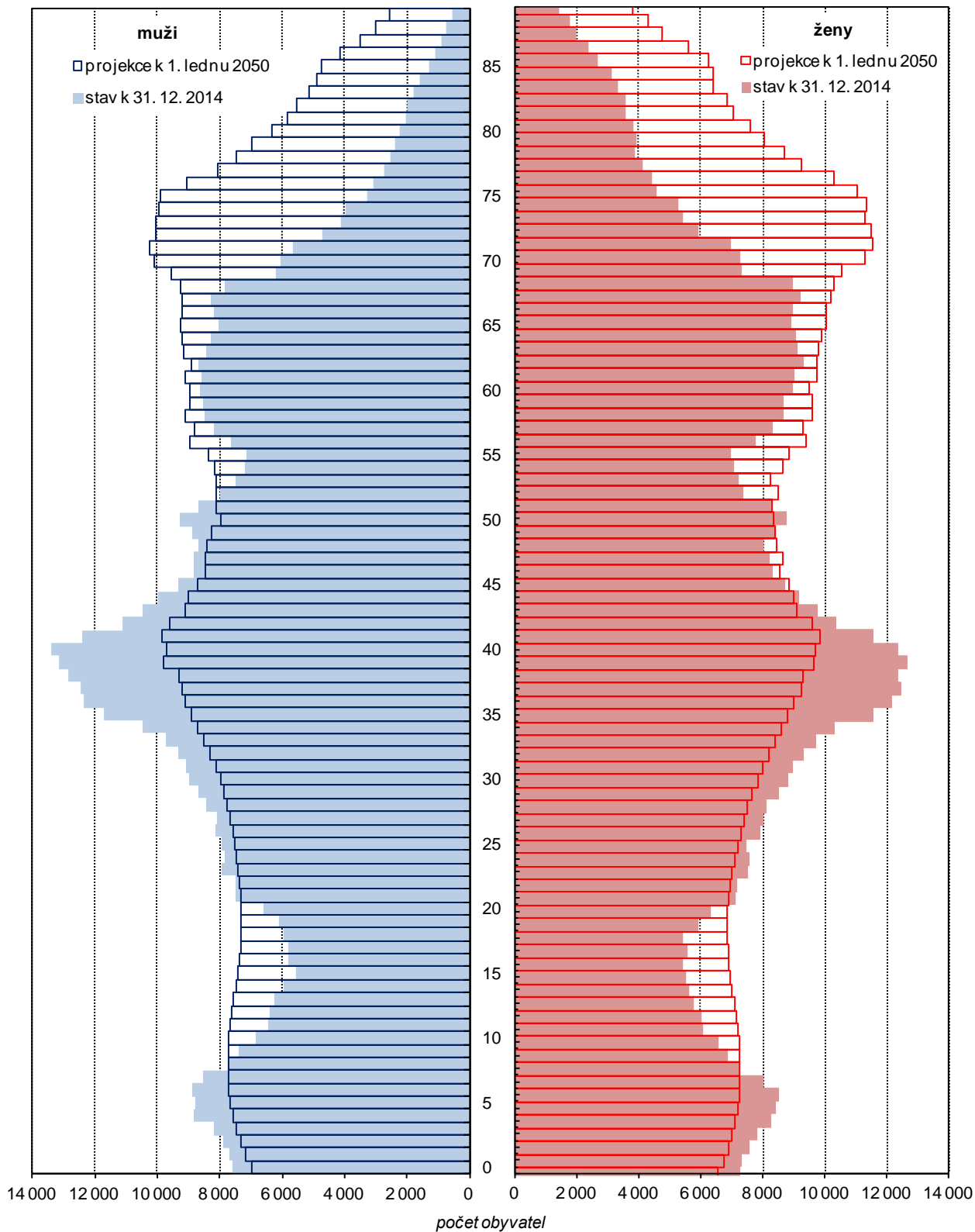
Podobná situace se očekává i ve vývoji indexu stáří. V roce 2014 byl Středočeský kraj jediným krajem, kde byl podíl dětské složky (0–14 let) vyšší než podíl seniorů (65 a více let). **Na konci roku 2050 se očekává, že pouze v Praze a Středočeském kraji bude na 100 osob ve věku 0–14 let připadat méně než 200 seniorů.** Ve Středočeském kraji by mělo dojít k nárůstu hodnoty indexu stáří z 99,6 ke konci roku 2014 na 198,5 ke konci roku 2050. **Seniorská složka populace by mohla nad dětmi 0-14 let převážet již na počátku roku 2016,** kdy by měl index stáří ve Středočeském kraji překročit hranici 100.

Graf 1.12. Projekce počtu obyvatel Středočeského kraje ve věku 0–14 a 65 a více let, vývoj indexu stáří a indexu ekonomického zatížení do roku 2050

V hodnotě **podílu dětské složky zůstane Středočeský kraj na příznivém prvním místě mezi kraji** po celé projektované období. Podíl seniorů ve věku 65 a více let zde byl ke konci roku 2014 nejnižší mezi kraji a předpokládá se, že na konci roku 2050 bude druhý nejnižší po hlavní městě Praze.

Graf 1.13. Současné a předpokládané věkové složení obyvatelstva Středočeského kraje

2. Vzdělanost a ekonomická aktivita seniorů

Vzdělanost

Vzdělanostní struktura obyvatelstva byla zjišťována v rámci Sčítání lidu, domů a bytů 2011. Z celkového počtu osob ve věku 65 a více let tvořili ve Středočeském kraji největší podíl senioři se středním vzděláním bez maturity a vyučením (37,8 %), na druhém místě stáli senioři se základním a neukončeným vzděláním (29,1 %) a třetí místo zaujímali senioři s úplným středním vzděláním s maturitou (19,1 %). Situace se však výrazně lišila v rámci jednotlivých pohlaví. **Muži seniorského věku vykazali vyšší úroveň dosaženého vzdělání než ženy.** Zatímco u mužů bylo nejvyšší zastoupení seniorů se středním vzděláním bez maturity včetně vyučených (47,5 %) a na druhém místě byli senioři s úplným středním vzděláním s maturitou (20,7 %); u žen dominovaly seniorky s pouze základním vzděláním včetně neukončeného (39,7 %) a druhé místo zaujímaly seniorky se středním vzděláním bez maturity včetně vyučených (31,0 %). Mezi muži ve věku 65 a více let bylo výrazně více vysokoškoláků než mezi ženami tohoto věku (10,7 % resp. 4,1 %).

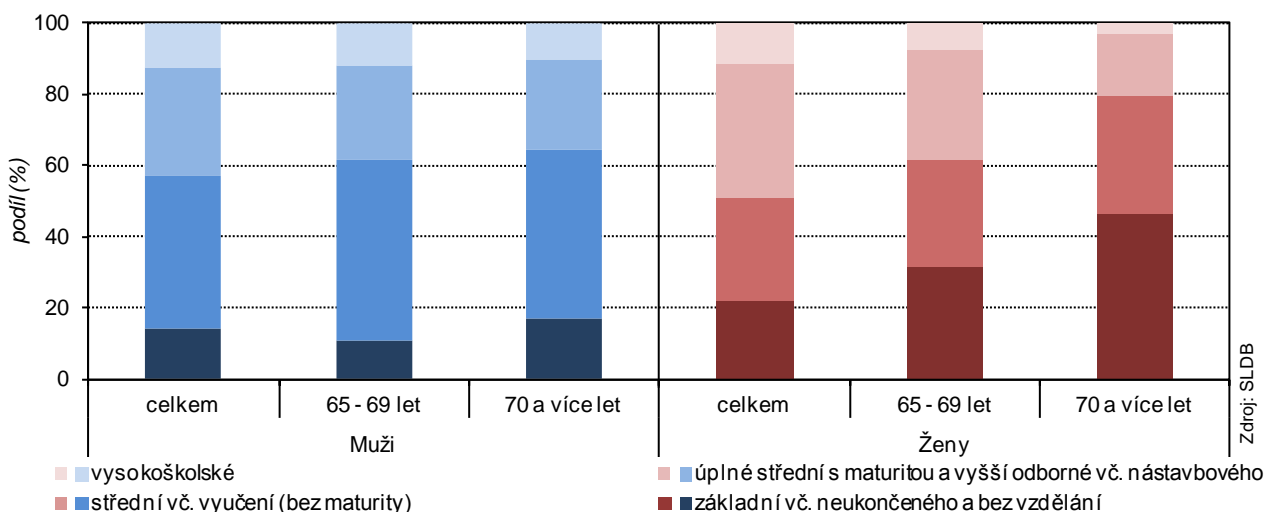
Tab. 2.1. Obyvatelstvo ve věku 65 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání, pohlaví a věku; Středočeský kraj

Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku 65 a více let	v tom		v tom věková skupina			
		muži	ženy	65–69	70–74	75–79	80 a více
Počet obyvatel	190 911	78 299	112 612	66 700	43 860	36 196	44 155
v tom (%):							
bez vzdělání	0,5	0,3	0,6	0,4	0,5	0,5	0,7
základní vč. neukončeného	29,1	13,7	39,7	21,1	27,2	33,7	39,1
střední vč. vyučením (bez maturity)	37,8	47,5	31,0	38,7	37,8	37,2	36,9
úplné střední s maturitou	19,1	20,7	18,0	23,5	21,2	16,6	12,5
nástavbové a vyšší odborné	3,9	4,5	3,4	4,9	4,1	3,2	2,5
vysokoškolské	6,8	10,7	4,1	9,2	6,6	5,9	4,3
nezjištěno	2,8	2,5	3,0	2,2	2,6	2,8	4,0

Při srovnání vzdělanostní struktury obyvatel ve věku 65 a více let s celou populací obyvatel ve věku 15 a více let vykazovali **senioři nižší úroveň vzdělání než celá populace.** Výrazně více bylo ve Středočeském kraji mezi seniory zastoupeno základní vzdělání včetně neukončeného (29,1 % oproti 16,9 % v populaci ve věku 15 a více let) a naopak menší podíl tvořili senioři s úplným středním vzděláním s maturitou (19,1 % versus 28,2 %) a vysokoškoláci (6,8 % versus 11,5 %).

Graf 2.1. Obyvatelstvo Středočeského kraje ve věku 15 a více let podle pohlaví a nejvyššího ukončeného vzdělání podle SLDB 2011^{*)}

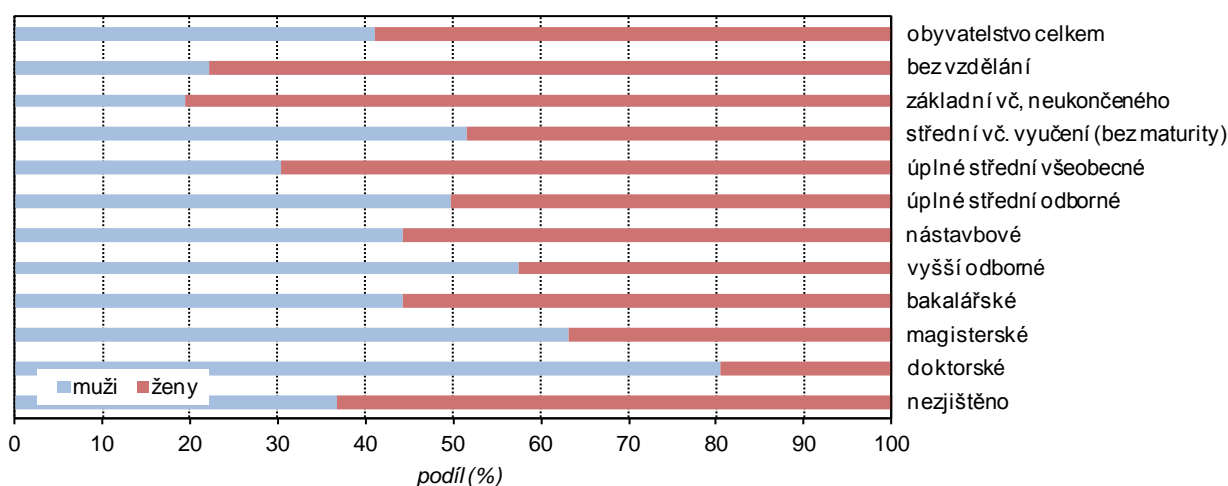
*) struktura je bez nezjištěného vzdělání

Lze pozorovat **trend snižování úrovně dosaženého vzdělání seniorů se zvyšujícím se věkem.** U nejmladší kategorie seniorů 65–69 let dominovali senioři se středním vzděláním bez maturity a vyučením

(38,7 %), zatímco u nejstarší věkové kategorie ve věku 80 a více let mělo nejvíce seniorů pouze základní nebo neukončené vzdělání (39,1 %). Také podíl vysokoškolsky vzdělaných seniorů se plynule snižoval s rostoucím věkem. Zatímco ve věkové kategorii 65–69 let mělo v kraji vysokoškolské vzdělání 9,2 % seniorů, u seniorů ve věku 80 a více let se jednalo o ještě nižší, méně než poloviční, podíl (4,3 %).

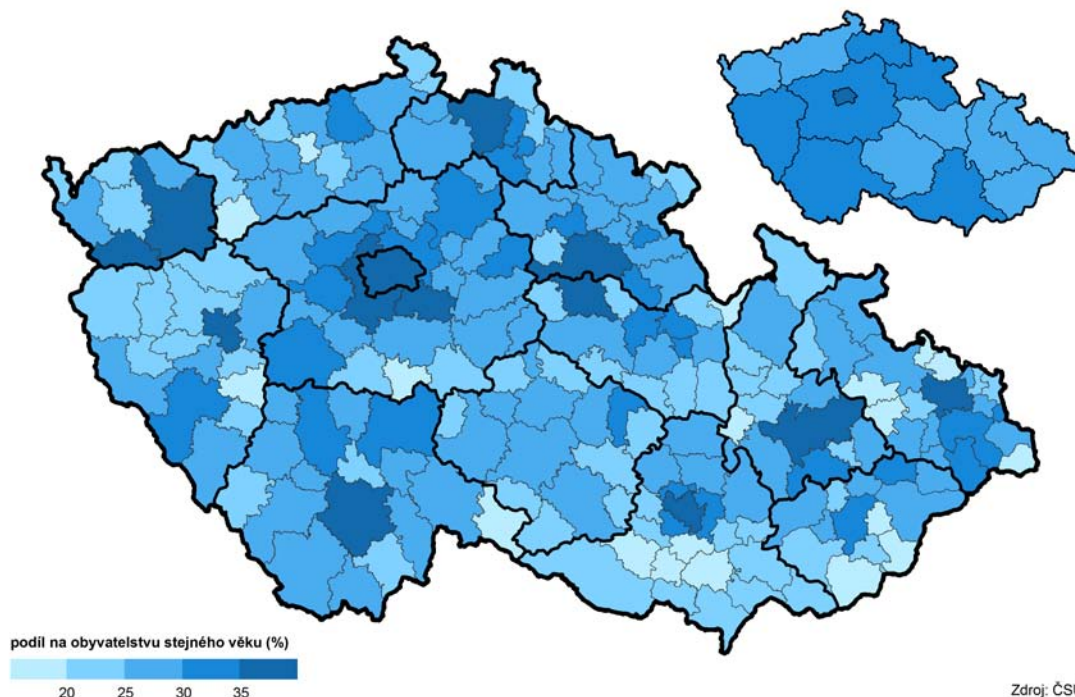
Jednotlivé vzdělanostní kategorie se výrazně lišily zastoupením mužů a žen ve věku 65 a více let. Nejvýraznější převaha žen byla zaznamenána u základního vzdělání (včetně neukončeného), tuto kategorii tvořily ze čtyř pětina ženy. Podobně tomu bylo u kategorie bez vzdělání. Opačná situace byla u kategorie doktorského vzdělání, kterou tvořili ze čtyř pětina muži.

Graf 2.2. Zastoupení mužů a žen ve věku 65 a více let ve Středočeském kraji v jednotlivých stupních nejvyšší ukončeného vzdělání podle SLDB 2011

Ve srovnání s ostatními kraji vykázal Středočeský kraj nejvyšší hodnotu podílu osob ve věku 65 a více let se středním vzděláním bez maturity (včetně vyučených), třetí nejnižší podíl seniorů se základním vzděláním (včetně neukončeného) a bez vzdělání. V kategoriích úplného středního i vysokoškolského vzdělání stál Středočeský kraj v podílu seniorů na průměrném 7. místě mezi kraji.

Kartogram 2.1. Obyvatelstvo se středoškolským s maturitou a vyšším vzděláním ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

Diferenciace ve vzdělanostní struktuře osob ve věku 65 a více let z hlediska územního rozložení v rámci kraje odpovídaly vzdělanostní struktuře osob ve věku 15 a více let. **Nejlepší vzdělanostní strukturu seniorů vykazovaly oblasti v zázemí Prahy**, stejně jako v případě celé populace. Naopak území s nejhorší

vzdělanostní strukturou se nacházely na periferii kraje. Nejvyšší podíl seniorů s pouze základním vzděláním vykázal okres Rakovník (35,3 %) oproti nejnižšímu podílu v okrese Praha-západ (20,7 %). Zároveň byl v okrese Rakovník zaznamenán nejnižší podíl vysokoškolsky vzdělaných seniorů (5,2 %) a v okrese Praha-západ nejvyšší (12,6 %).

V rámci správních obvodů ORP vykazovalo vysokou úroveň vzdělanosti Černošicko, které mělo nejvyšší podíl seniorů s vysokoškolským a nejnižší podíl se základním vzděláním. Naopak na Sedlčansku a Voticku byl zaznamenán nejvyšší podíl seniorů se základním a nejnižší podíl seniorů s vysokoškolským vzděláním. V podílu obyvatel se středoškolským a vyšším vzděláním ve věku 65 a více let stál správní obvod ORP Černošice na 5. nejlepším místě mezi všemi správními obvody republiky (40,6 %), Voticko s podílem 19,4 % naopak na 15. místě od konce pomyslného žebříčku.

Ekonomická aktivita

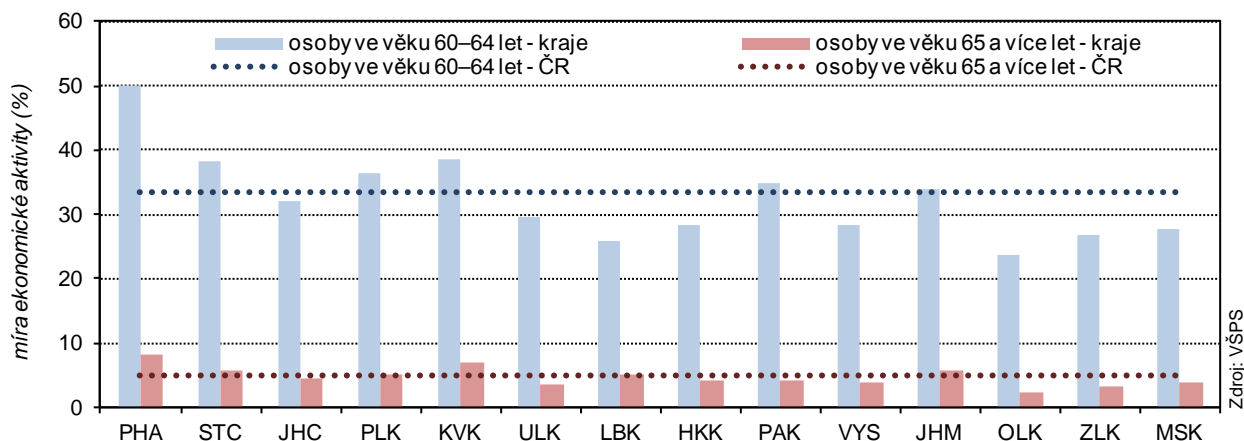
Podle **výběrového šetření pracovních sil (VŠPS)** bylo ve Středočeském kraji v roce 2014 celkem 667,7 tisíc ekonomicky aktivních obyvatel (pracovní síla), z toho bylo 633,5 tisíc zaměstnaných a 34,3 tisíc nezaměstnaných. Osoby ve věku 60 a více let se na pracovní síle podílely 7 %, což bylo třetí nejvyšší zastoupení mezi kraji republiky (po hl. m. Praze a Karlovarském kraji). Za posledních deset let se podíl v kraji zvýšil (v roce 2005 byl 3,7 %) a zlepšilo se postavení kraje v mezikrajském srovnání (v roce 2005 to byla až 6. nejvyšší hodnota).

Z celkového počtu ekonomicky aktivních osob bylo v roce 2014 ve Středočeském kraji 56,4 % mužů (376,3 tisíc) a 43,6 % žen (291,4 tisíc). Osoby ve věku 60 a více let se v případě mužů podílely na pracovní síle 8,4 %, u žen senierek to bylo 5,1 %.

Ekonomicky neaktivních obyvatel bylo ve Středočeském kraji v roce 2014 celkem 425,9 tisíc. Osoby ve věku 60 a více let se na tomto počtu podílely 60,5 %, což byl třetí nejnižší podíl mezi kraji republiky. V roce 2005 činil tento podíl 52,4 %, což byla zhruba průměrná republiková hodnota.

Míra ekonomické aktivity vyjadřuje podíl počtu ekonomicky aktivních obyvatel (tj. zaměstnaných a nezaměstnaných) na počtu všech osob daného věku. Míra ekonomické aktivity vypočítaná na základě výsledků výběrového šetření pracovních sil **dosáhla ve Středočeském kraji v roce 2014 u seniorů ve věku 65 a více let hodnoty 5,9 %**. Ve věkové kategorii 60–64 let to bylo 38,3 %. V rámci celé populace osob ve věku 15 a více let činila míra ekonomické aktivity 61,1 %.

Graf 2.3. Míra ekonomické aktivity v krajích a v ČR podle věku v roce 2014

V průběhu desetiletého období 2005–2014 docházelo k nárůstu míry ekonomické aktivity ve všech věkových kategoriích, přičemž intenzita nárůstu se zvyšovala ve starších věkových skupinách. V celé populaci osob ve věku 15 a více let ve Středočeském kraji došlo k 2,6% nárůstu, ve věkové kategorii 60–64 let byl nárůst 56% a **v populaci seniorů ve věku 65 a více let narostla míra ekonomické aktivity za deset let o 76 %**.

Ve vyšších věkových kategoriích byly patrné významné **rozdíly míry ekonomické aktivity mužů a žen**. Zatímco v celé populaci osob ve věku 15 a více let byly v roce 2014 zaznamenány hodnoty 70,2 % u mužů a 52,3 % u žen, u věkové kategorie 60–64 let byla hodnota míry ekonomické aktivity u mužů oproti ženám více než dvojnásobná (56,6 % versus 21,0 %) a u seniorů **ve věku 65 a více let se jednalo o hodnoty 8,3 % v případě mužů versus 4,2 % u žen**.

Ve srovnání s republikou dosáhla míra ekonomické aktivity seniorů ve Středočeském kraji v roce 2014 nadprůměrných hodnot, kraj stál na třetím místě žebříčku krajů (po hl. m. Praze a Karlovarském kraji) jak v případě věkové skupiny osob 60–64 let, tak u seniorů ve věku 65 a více let.

Ekonomická aktivita byla zjišťována také v rámci Sčítání lidu, domů a bytů 2011. Z celkového počtu obyvatel byla ve Středočeském kraji polovina ekonomicky aktivní (49,6 %). S věkem ekonomická aktivita klesala; v populaci ve věku 60–64 let došlo ke snížení na necelou třetinu (31 %), u seniorů ve věku 65–69 let bylo ekonomicky aktivních 12,5 % a u osob ve věku 70 a více let už jen 3,2 % osob. **Ve skupině seniorů 65 a více let bylo ekonomicky aktivních 6,4 %.**

Tab. 2.2. Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity, pohlaví a věku; Středočeský kraj

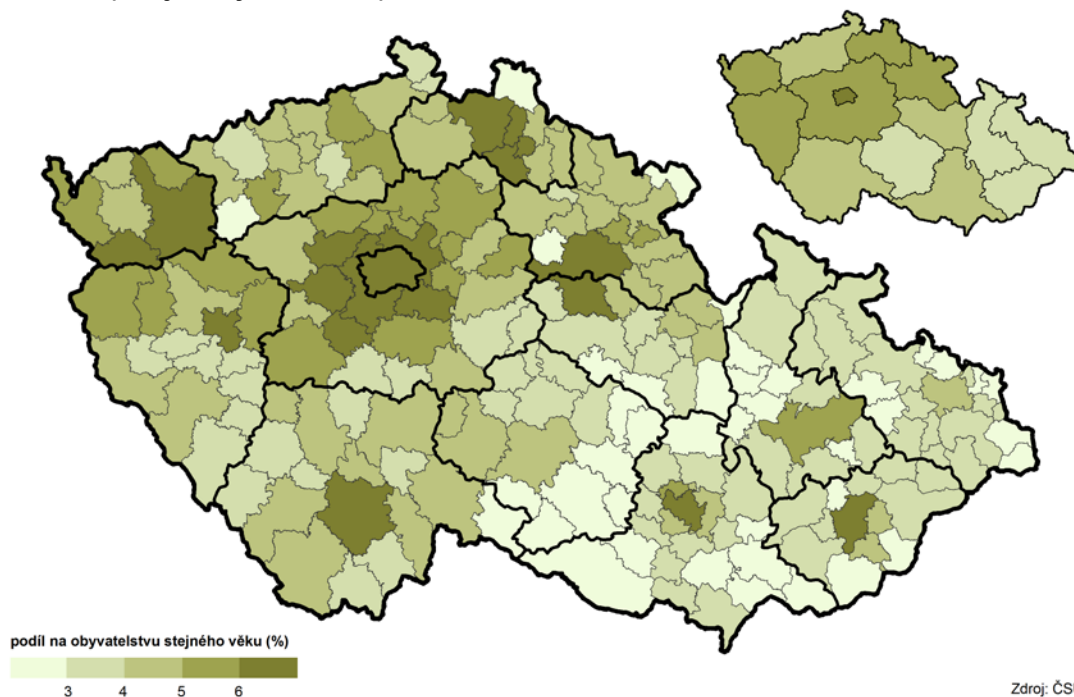
Zdroj: SLDB 2011

	Celkem	z toho ve věku				Osoby ve věku 65 a více let podle pohlaví	
		60–64	65 a více	v tom		muži	ženy
				65–69	70 a více		
Počet obyvatel	1 289 211	90 701	190 911	66 700	124 211	78 299	112 612
v tom podle ekonomické aktivity:							
ekonomicky aktivní	639 851	28 088	12 300	8 333	3 967	7 680	4 620
v tom:							
zaměstnaní	587 539	26 689	12 300	8 333	3 967	7 680	4 620
z toho pracující důchodci	29 888	13 300	10 771	7 329	3 442	6 660	4 111
nezaměstnaní	52 312	1 399	x	x	x	x	x
ekonomicky neaktivní	582 765	59 485	174 682	56 237	118 445	67 884	106 798
nepracující důchodci	266 140	59 129	174 340	56 108	118 232	67 769	106 571
ostatní s vlastním zdrojem obživy	23 050	185	194	78	116	81	113
nezjištěno	66 595	3 128	3 929	2 130	1 799	2 735	1 194

Výrazný rozdíl byl zaznamenán při **srovnání ekonomické aktivity mužů a žen**. Zatímco ženy ve věku 65 a více let byly ekonomicky aktivní ze 4,1 %, **muži více než dvojnásobně (9,8 %)**.

Z celkového počtu 12 300 ekonomicky aktivních osob ve věku 65 a více let tvořili v kraji 87,6 % **pracující důchodci**. U žen byl podíl pracujících důchodců vyšší (89 % oproti 86,7 % u mužů).

Kartogram 2.2. Pracující důchodci ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

Z celkového počtu důchodců ve věku 65 a více let (185 111) bylo v kraji **5,8 % pracujících důchodců**. U mužů se jednalo o 8,9 %, u žen 3,7 %. Ve věkové kategorii 60–64 let pracovalo 18,4 % důchodců, ve věkové kategorii 65–69 let 11,6 % a u důchodců ve věku 70 a více let to bylo 2,8 %. Podíl pracujících

důchodců byl ve Středočeském kraji vysoký; ve srovnání s ostatními kraji zaujímal **druhé místo po Praze**, a to jak ve věkové skupině 60–64 let, tak u seniorů ve věku 65 a více let.

Podíl pracujících důchodců seniorů na celkovém počtu seniorů byl nejvyšší v zázemí Prahy v okresech Praha-západ a Praha-východ; správní obvody ORP Černošice a Říčany vykázaly po Praze druhý a třetí nejvyšší podíl pracujících důchodců ve věku 65 a více let v rámci celé republiky (9,5 % a 8,8 %). Nejnižší hodnoty zaznamenaly oblasti v periferních částech kraje, v případě okresů se jednalo o okres Kutná Hora, v případě správních obvodů ORP to byly obvody Votice (3,1 %) a Čáslav (3,3 %).

V rámci ad hoc modulu výběrového šetření pracovních sil byly v roce **2012** zařazeny také otázky na úmysl pracovat po dosažení věku odchodu do starobního důchodu a byla tak zjišťována předpokládaná doba ukončení ekonomické aktivity. **Ve Středočeském kraji 55,0 % osob ve věku 50–69 let uvedlo, že chce pracovat i po dosažení důchodového věku** (v ČR to bylo 41,6 %). Byl to po hl. m. Praze druhý nejvyšší podíl, přičemž pouze tyto dva kraje překročily 50% hranici.

V roce **2006** byla v rámci ad hoc modulu výběrového šetření pracovních sil zjišťována předpokládaná doba ukončení ekonomické aktivity **podle tříd klasifikace zaměstnání**. Od té doby sice došlo k posunu hranice odchodu do důchodu a ke změnám na trhu práce, nicméně výsledky šetření lze pro zajímavost uvést. Zhruba polovina (53 %) pracujících osob ve věku 50–69 ve Středočeském kraji uvedla v roce 2006 jako termín předpokládaného ukončení ekonomické aktivity věk 60–64 let, necelá pětina (19 %) věk od 65 let výše nebo co nejpozději a 14 % věk do 59 let. Nejdříve, do 59 let, by chtěli ekonomickou činnost ukončit nižší administrativní, pomocní a nekvalifikovaní pracovníci. Věk 60–64 let uváděli nejčastěji řemeslníci, kvalifikovaní výrobci, zpracovatelé, opraváři a obsluha strojů a zařízení. Až po dosažení věku 65 let nebo co nejpozději chtěli ekonomickou činnost ukončit zákonodárci, vedoucí, řídící, vědeckí a odborní duševní pracovníci.

Zaměstnanost

Z celkového počtu zaměstnaných seniorů ve věku 65 a více let tvořili podle Sčítání lidu, domů a bytů 2011 téměř polovinu zaměstnanci (48,6 %), čtvrtina pracovala na vlastní účet (24,1 %), dalších 7,5 % bylo zaměstnavatelů a 1,5 % pomáhajících rodinných příslušníků.

Tab. 2.3. Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání, pohlaví a věku; Středočeský kraj

Zdroj: SLDB 2011

	Celkem	z toho ve věku				Osoby ve věku 65 a více let podle pohlaví	
		60–64	65 a více	v tom		muži	ženy
				65–69	70 a více		
Zaměstnaní celkem	587 539	26 689	12 300	8 333	3 967	7 680	4 620
v tom (%):							
zaměstnanci	76,5	66,4	48,6	51,2	43,1	45,4	53,8
zaměstnavatelé	3,7	6,5	7,5	7,9	6,9	9,1	4,9
osoby pracující na vlastní účet	14,1	17,5	24,1	23,5	25,5	27,8	18,0
členové produkčních družstev	0,1	0,2	0,3	0,3	0,4	0,3	0,2
pomáhající rodinní příslušníci	0,4	0,7	1,5	1,2	2,1	1,0	2,1
nezjištěno	5,1	8,7	18,0	16,1	22,1	16,2	21,0

S rostoucím věkem docházelo k poklesu podílu zaměstnanců a nárůstu podílu zaměstnavatelů, osob pracujících na vlastní účet a pomáhajících rodinných příslušníků. V rámci všech zaměstnaných kraje bez rozdílu věku tvořily tři čtvrtiny zaměstnanci (76,5 %), ve věku 60–64 let to byly dvě třetiny (66,4 %) a u zaměstnaných seniorů 65 a více let necelá polovina (48,6 %). Zaměstnavatelů bylo mezi všemi zaměstnanými 3,7 %, ale mezi zaměstnanými seniory ve věku 65 a více let bylo jejich zastoupení již dvojnásobné (7,5 %). Osob pracujících na vlastní účet bylo mezi všemi zaměstnanými pouze 14,1 %, zatímco mezi zaměstnanými seniory 24,1 %. Mezi seniory bylo však zaznamenáno vysoké procento nezjištěných hodnot (18 %) oproti všem zaměstnaným (5,1 %).

Zaměstnané ženy vykázaly vyšší procento v kategorii zaměstnanců a pomáhajících rodinných příslušníků než muži, zaměstnaní muži zase byli častěji osobami pracujícími na vlastní účet a častěji byli také zaměstnavateli.

Zjišťováno bylo při sčítání také **odvětví ekonomické činnosti**. Struktura odvětví u zaměstnaných osob ve věku 65 a více let se odlišovala od struktury všech zaměstnaných osob Středočeského kraje. Mezi seniory bylo dosaženo výrazně **vyššího procenta zastoupení odvětví zemědělství, profesní, vědecké**

a technické činnosti a vzdělávání. Naopak u zaměstnaných všech věkových kategorií vykazali vyšší podíl zaměstnaní v průmyslu, stavebnictví nebo obchodě než u zaměstnaných seniorů.

Mezi všemi zaměstnanými i zaměstnanými seniory připadal **nejvyšší podíl na odvětví průmyslu**; v rámci všech věkových kategorií v něm pracovalo 23,2 % zaměstnaných, v případě osob ve věku 65 a více let se jednalo o 13,3 %. Odvětví na druhém místě se lišilo, u všech zaměstnaných se jednalo o odvětví obchodu a oprav motorových vozidel (11,2 %), zatímco v případě zaměstnaných seniorů to byly profesní, vědecké a technické činnosti (7,0 %). Mezi seniory však bylo vysoké procento nezjištěných hodnot (více než čtvrtina oproti desetině v případě všech zaměstnaných).

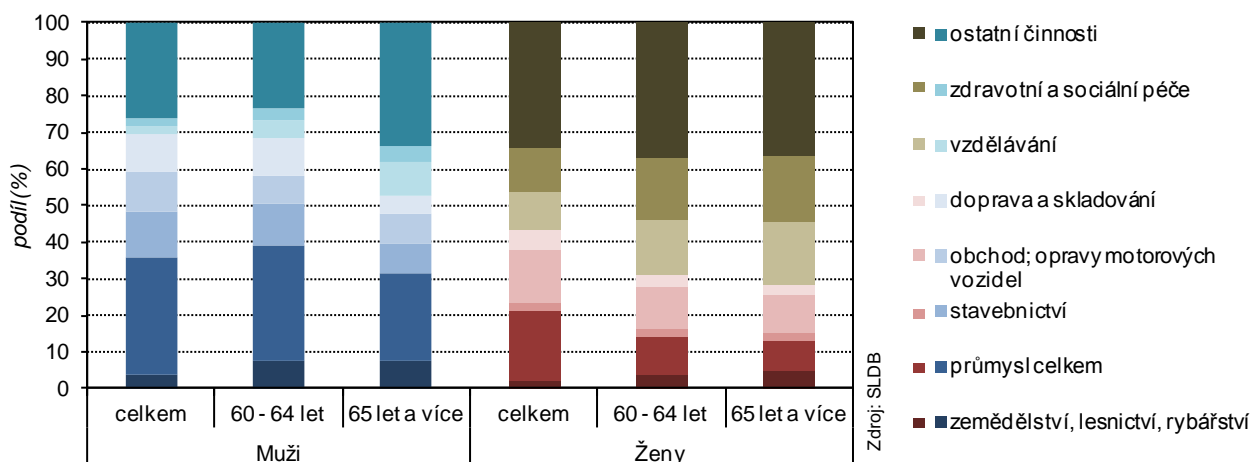
Tab. 2.4. Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti, podle pohlaví a věku; Středočeský kraj

Zdroj: SLDB 2011

	Zaměstnaní			v tom podle pohlaví					
	celkem	60–64	65 a více	muži			ženy		
				celkem	60–64	65 a více	celkem	60–64	65 a více
Počet obyvatel	587 539	26 689	12 300	322 156	17 848	7 680	265 383	8 841	4 620
z toho (%):									
zemědělství, lesnictví, rybníctví	2,8	5,4	4,9	3,5	6,6	5,9	1,9	2,9	3,3
průmysl celkem	23,2	20,7	13,3	28,3	26,7	17,7	16,9	8,4	6,0
stavebnictví	6,7	6,8	4,2	10,8	9,5	6,0	1,6	1,5	1,3
obchod; opravy motorových vozidel	11,2	7,6	6,7	9,7	6,7	6,3	13,0	9,3	7,4
doprava a skladování	7,1	6,7	3,0	9,2	8,9	3,8	4,6	2,2	1,6
profesní, vědecké a technické činnosti	4,2	4,6	7,0	3,6	4,0	7,3	4,9	5,7	6,4
veřejná správa a obrana, povinné soc. zabezpečení	6,0	5,4	3,4	5,3	4,7	3,5	6,8	6,9	3,3
vzdělávání	5,2	6,6	8,8	1,9	3,9	6,8	9,1	12,2	12,2
zdravotní a sociální péče	5,7	6,4	6,7	1,7	2,7	3,2	10,4	13,7	12,4
nezjištěno	11,8	16,7	27,0	11,5	14,9	25,1	12,1	20,4	30,1

Zaměstnanost podle odvětví se lišila v závislosti na pohlaví. U zaměstnaných mužů ve věku 65 a více let stálo na prvním místě odvětví průmyslu (17,7 %) a na druhém místě profesní, vědecké a technické činnosti (7,3 %). V případě zaměstnaných mužů všech věkových kategorií dominovala odvětví průmyslu a stavebnictví.

Graf 2.4. Zaměstnaní ve Středočeském kraji podle pohlaví, věku a odvětví ekonomické činnosti podle SLDB 2011

Nejvíce zaměstnaných žen seniorek pracovalo v odvětvích zdravotní a sociální péče (12,4 %) a vzdělávání (12,2 %). V případě zaměstnaných žen všech věkových kategorií to byla odvětví průmyslu a obchodu.

Při sčítání lidu, domů a bytů 2011 byla zjišťována zaměstnanost **podle hlavních tříd zaměstnání**. U všech zaměstnaných Středočeského kraje dominovala třída technických a odborných pracovníků (19,1 %), na druhém místě stáli specialisté (15,1 %). U zaměstnaných osob **ve věku 65 a více let** bylo pořadí opačné: **na prvním místě byli specialisté (18,7 %) a druhé místo obsadili techničtí a odborní pracovníci**

(14,4 %). Třetí pozici mezi seniory měli pracovníci ve službách a prodeji, mezi všemi zaměstnanými se předně dostali ještě řemeslníci a opraváři.

Oproti zaměstnaným všech věkových kategorií vykázali zaměstnaní senioři vyšší procento zastoupení tříd specialisté, pomocníci a nekvalifikovaní pracovníci a také kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví, rybářství.

Tab. 2.5. Zaměstnaní podle hlavních tříd zaměstnání, pohlaví a věku; Středočeský kraj

Zdroj: SLDB 2011

	Zaměstnaní			v tom podle pohlaví					
	celkem	60–64	65 a více	muži			ženy		
				celkem	60–64	65 a více	celkem	60–64	65 a více
Počet obyvatel	587 539	26 689	12 300	322 156	17 848	7 680	265 383	8 841	4 620
v tom (%):									
zákonodárci a řídicí pracovníci	6,4	6,9	4,7	7,8	8,3	6,1	4,8	3,9	2,5
specialisté	15,1	14,2	18,7	11,1	10,1	16,4	19,9	22,4	22,5
techničtí a odborní pracovníci	19,1	17,5	14,4	15,7	15,7	13,8	23,1	21,3	15,5
úředníci	6,3	3,9	2,9	3,6	2,7	2,0	9,5	6,1	4,5
pracovníci ve službách a prodeji	13,5	11,2	11,3	9,4	8,9	10,9	18,5	15,7	11,9
kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví, rybářství	1,4	1,9	2,4	1,5	2,2	2,8	1,2	1,3	1,7
řemeslníci a opraváři	13,8	14,0	7,3	22,2	20,0	10,7	3,6	1,9	1,8
obsluha strojů a zařízení, montéři	12,1	11,8	5,2	16,9	16,4	7,7	6,3	2,4	1,1
pomocníci a nekvalifikovaní prac.	3,2	4,4	5,9	2,1	2,8	3,1	4,5	7,6	10,5
zaměstnanci v ozbrojených silách nezjištěno	0,3	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,1	0,0	-
nezjištěno	8,8	14,2	27,1	9,1	12,7	26,5	8,4	17,3	28,0

Rozdíly v zastoupení jednotlivých tříd zaměstnání u seniorů byly patrné při **srovnání podle pohlaví**. Výrazně vyšší podíl mužů než žen byl zaměstnán jako řemeslníci a opraváři (10,7 % muži versus 1,8 % ženy), obsluha strojů a zařízení a montéři (7,7 % versus 1,1 %) nebo zákonodárci a řídicí pracovníci (6,1 % versus 2,5 %). Ženy seniorky naopak vykazovaly oproti mužům vyšší podíl zaměstnaných jako pomocníci a nekvalifikovaní pracovníci (10,5 % ženy versus 3,1 % muži), specialisté (22,5 % versus 16,4 %) a úředníci (4,5 % versus 2 %).

Podle sčítání lidu, domů a bytů 2011 tvořily ve Středočeském kraji hlavní skupinu zaměstnaných osoby se středním vzděláním (bez maturity vč. vyučených 35,9 % a s úplným s maturitou 35 %). Také u zaměstnaných osob **ve věku 65 a více let tvořili hlavní skupinu středoškoláci**, i když s nižšími podíly (29 % u středního vzdělání bez maturity a 27,7 % u úplného středního vzdělání s maturitou). Mezi zaměstnanými seniory byli **výrazně více zastoupeni vysokoškoláci** než v případě všech zaměstnaných obyvatel (25 % versus 16,6 %).

Tab. 2.6. Zaměstnaní podle nejvyššího ukončeného vzdělání, pohlaví a věku; Středočeský kraj

Zdroj: SLDB 2011

	Zaměstnaní			v tom podle pohlaví					
	celkem	60–64	65 a více	muži			ženy		
				celkem	60–64	65 a více	celkem	60–64	65 a více
Počet obyvatel	587 539	26 689	12 300	322 156	17 848	7 680	265 383	8 841	4 620
v tom (%):									
bez vzdělání	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3
základní vč. neukončeného	6,5	7,5	9,2	5,4	5,6	4,7	7,7	11,4	16,8
střední vč. vyučení (bez maturity)	35,9	39,3	29,0	42,9	46,0	32,5	27,4	25,6	23,1
úplné střední (s maturitou)	35,0	28,5	27,7	30,9	24,8	25,9	40,0	36,1	30,6
nástavbové a vyšší odborné	5,4	5,7	7,9	3,7	3,8	7,2	7,5	9,5	9,0
vysokoškolské	16,6	18,2	25,0	16,4	19,1	28,7	16,8	16,5	18,9
nezjištěno	0,6	0,7	1,0	0,6	0,7	0,9	0,6	0,7	1,2

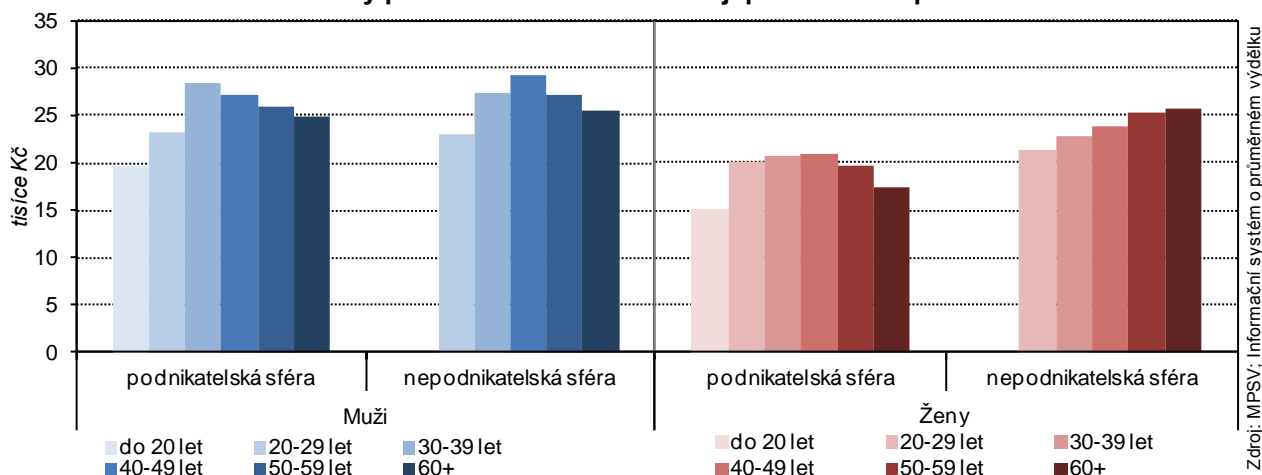
Vzdělanostní struktura zaměstnaných seniorů se lišila u mužů a žen především v zastoupení kategorií základního a vysokoškolského vzdělání. Zaměstnané ženy ve věku 65 a více let měly v 16,8 % základní vzdělání, zatímco muži jen v 7,7 %. U vysokoškolského vzdělání vykázali naopak vyšší podíl zaměstnaní muži senioři (28,7 % oproti 18,9 % v případě žen).

Regionální statistika ceny práce (jako součást Informačního systému o průměrném výděлку) monitoruje **výdělkovou úroveň** zaměstnanců v jednotlivých krajích, přičemž mezi výstupy jsou údaje o výši hrubé měsíční mzdy a platu či o mzdovém mediánu podle věku.

Hrubé měsíční mzdy a platy v podnikatelské i nepodnikatelské sféře byly v roce 2014 ve Středočeském kraji v případě osob **ve věku 60 a více let mírně vyšší, než celkový průměr** za zaměstnance všech věkových kategorií. Výraznější byl rozdíl v nepodnikatelské sféře, kde hrubý měsíční plat zaměstnanců ve věku 60 a více let činil 26 520 Kč, zatímco u zaměstnanců všech věkových kategorií se jednalo o hodnotu 25 077 Kč. V případě podnikatelské sféry činila hrubá měsíční mzda u osob ve věku 60 a více let 27 923 Kč, zatímco u všech bez rozdílu věku to bylo 27 744 Kč.

Při porovnání výdělků v rámci jednotlivých pohlaví u kategorie osob ve věku 60 a více let byly patrné výrazné rozdíly, především v podnikatelské sféře. Hrubá měsíční mzda v podnikatelské sféře dosáhla v roce 2014 u žen pouze dvou třetin hrubé měsíční mzdy mužů (20 491 Kč versus 30 418 Kč). V nepodnikatelské sféře byl rozdíl mezi muži a ženami nižší, muži pobírali hrubý měsíční plat ve výši 27 668 Kč a ženy 25 637 Kč.

Graf 2.5. Medián měsíční mzdy/platu ve Středočeském kraji podle věku a pohlaví v roce 2014

Medián vyjadřuje výši platu či mzdy, od které jedna polovina zaměstnanců pobírá méně a druhá naopak více, než činí tato hodnota. Oproti průměrné mzdě vykazuje medián nižší hodnoty. V případě podnikatelské sféry byla ve Středočeském kraji v roce 2014 u zaměstnanců ve věku 60 a více let zjištěna nižší hodnota mzdového mediánu (23 392 Kč) než u všech zaměstnanců bez rozdílu věku (23 785 Kč), v nepodnikatelské sféře byl naopak mzdový medián osob ve věku 60 a více let vyšší než u všech zaměstnanců (25 707 Kč versus 24 631 Kč).

Zatímco u mužů (zaměstnanců ve věku 60 a více let) nebyl rozdíl hodnot mzdového mediánu u nepodnikatelské a podnikatelské sféry velký (25 581 Kč versus 24 931 Kč), u žen byla dosažena výrazně vyšší úroveň mzdového mediánu v nepodnikatelské sféře (25 774 Kč) než ve sféře podnikatelské (17 293 Kč). V nepodnikatelské sféře tak zaznamenaly v případě zaměstnanců ve věku 60 a více let vyšší hodnotu mediánu ženy než muži, v podnikatelské sféře naopak muži.

Ženy v nepodnikatelské sféře byly jedinou skupinou, která zaznamenala nejvyšší hodnotu mzdového mediánu ve věkové kategorii zaměstnanců 60 a více let. V ostatních případech byly v roce 2014 dosaženy nejvyšší hodnoty mzdových mediánů u mladších věkových skupin zaměstnanců. U žen v podnikatelské sféře a mužů v nepodnikatelské sféře se jednalo o kategorii 40–49 let a u mužů v podnikatelské sféře o věkovou kategorii 30–39 let.

3. Domácnosti a bydlení seniorů

Údaje za domácnosti v podrobném členění za kraje a nižší územní jednotky se zjišťují v rámci sčítání lidu, domů a bytů, konkrétně z bytového listu, kde osoby žijící v jednom bytě zaznamenaly příbuzenské a jiné vztahy v rámci jedné hospodařící domácnosti. Domácnosti jsou tvořeny osobami se společným místem obvyklého pobytu v jednom bytě (bytové domácnosti) a osobami, které společně hospodaří, tj. společně hradí výdaje domácnosti, jako je strava, náklady na bydlení aj. (hospodařící domácnosti; dále jen domácnosti). Společné hospodaření se vztahuje i na děti, které do domácnosti patří, přestože samy na výdaje domácnosti nepřispívají. Při využití údajů o osobách v domácnostech a v čele domácnosti lze sledovat i charakteristiky domácností seniorů.

Struktura domácností

V roce 2011 stál **senior ve věku 65 a více let v čele 121,6 tis. středočeských domácností**, v nichž žilo celkem 203,2 tis. členů, čímž na jednu domácnost seniorů připadalo přibližně 1,7 členů. Podle typu domácnosti¹ v čele se seniorem byly o něco častější rodinné domácnosti (52,0 %), mezi nimiž pak převažovaly rodiny tvořené oběma rodiči (82,3 %). U nerodinných typů domácností převládala domácnost jednotlivců (97,4 %).

Tab. 3.1. Hospodařící domácnosti seniorů¹⁾ podle typu domácnosti podle SLDB 2011; Středočeský kraj

Zdroj: SLDB 2011

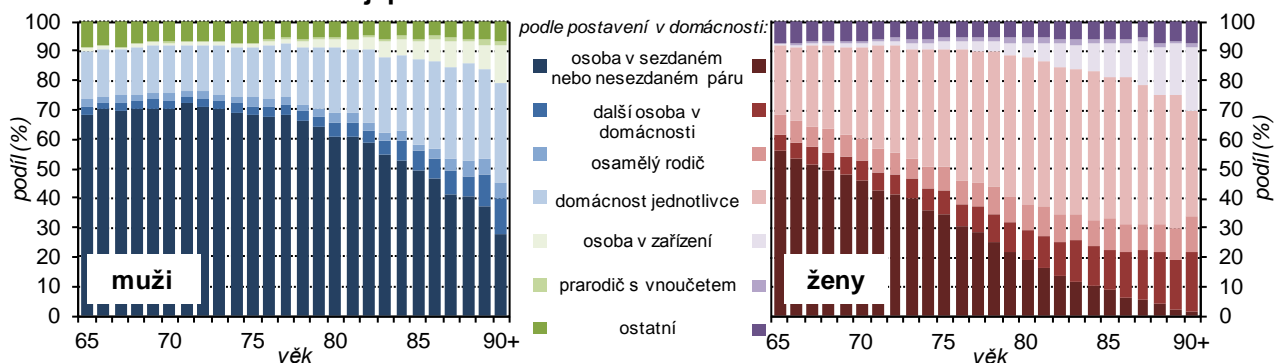
	Domácnosti seniorů celkem	v tom:			
		1 úplná rodina	1 neúplná rodina	domácnost jednotlivce	prarodiče s vnoučetem
Domácnosti seniorů celkem	121 583	52 063	11 179	56 837	1 504
z toho podle ekonomické aktivity členů domácnosti (v %) ¹⁾ :					
všichni členové jsou pracující důchodci	2,8	1,6	0,0	4,4	0,1
všichni členové jsou nepracující důchodci	73,1	66,2	15,1	92,6	2,1
Počet členů domácnosti	203 204	117 422	25 277	56 837	3 668
Průměrný počet členů domácnosti	1,7	2,3	2,3	1,0	2,4

¹⁾ domácnosti seniorů - hospodařící domácnosti, ve kterých má osoba v čele věk 65 a více let, přičemž osoby v čele domácnosti byly zjišťovány jen u uvedených typů hospodařících domácností.

¹⁾ počet domácností, ve kterých mají všichni členové zjištěnou ekonomickou aktivitu pracující/nepracující důchodce.

Téměř polovina středočeských seniorů (47,2 %) tvořila domácnost se svým partnerem (v sezdaném i nesezdaném svazku). S přibývajícím věkem se podíl seniorů hospodařících v párech především z důvodu úmrtí partnera snižuje a zvyšují se podíly v ostatní skupinách, především u jednotlivců. Výraznější snižování podílu osob žijících s partnerem je patrné u žen, kdy ve věku 65–69 let tak hospodaří každá druhá žena (51,9 %) a ve věku 80 a více let je to už jen každá desátá (10,6 %). U mužů ve věku 65–69 let byl podíl seniorů hospodařících s partnerem 69,7 %, přičemž ve věku 80 a více let byl nadále nadpoloviční (52,5 %).

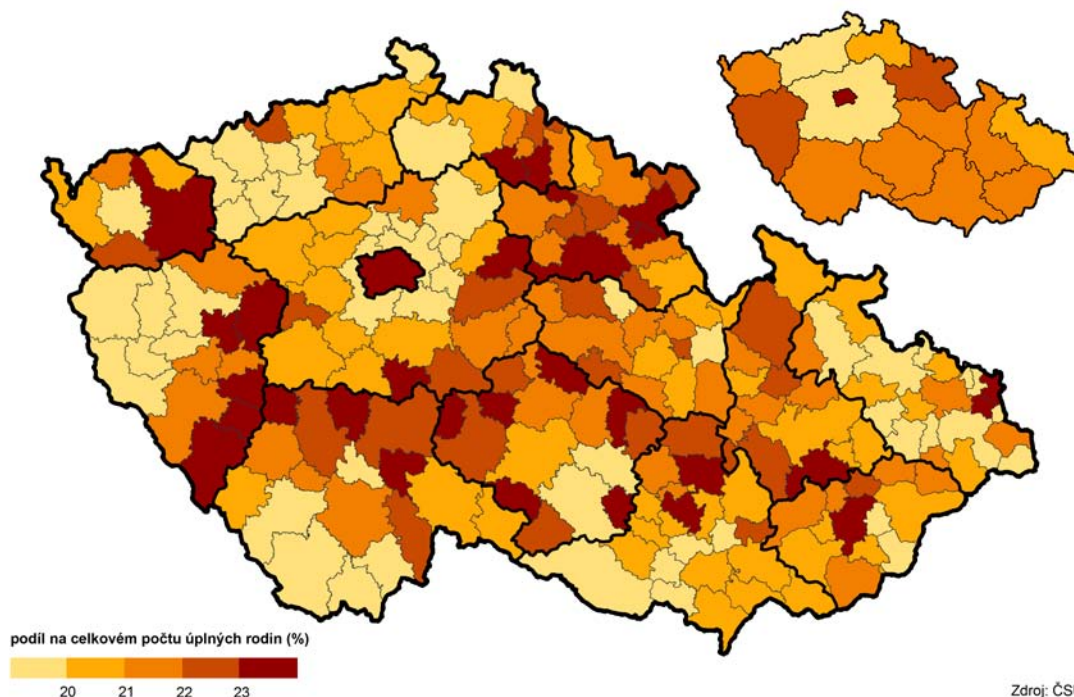
Graf 3.1. Osoby ve věku 65 a více let podle postavení v domácnosti, pohlaví a věku ve Středočeském kraji podle SLDB 2011

¹ základní typologie podle vztahu dělí domácnosti na **rodinné**, které se dále dělí podle rodinné vazby na *úplné* (manželský pár, neformální soužití druhá a družky – tzv. faktické manželství, registrované partnerství, příp. neformální soužití osob stejného pohlaví – tzv. faktické partnerství, a to ve všech případech s dětmi nebo bez dětí) a *neúplné* (jeden z rodičů s alespoň jedním dítětem), a **nerodinné**, které tvoří *jednotlivci* nebo *vícečlenné domácnosti* (2 a více osob příbuzných i nepříbuzných, společně hospodařících, které netvoří rodinnou domácnost; mezi nerodinné vícečlenné domácnosti patří také domácnost prarodiče s vnoučaty).

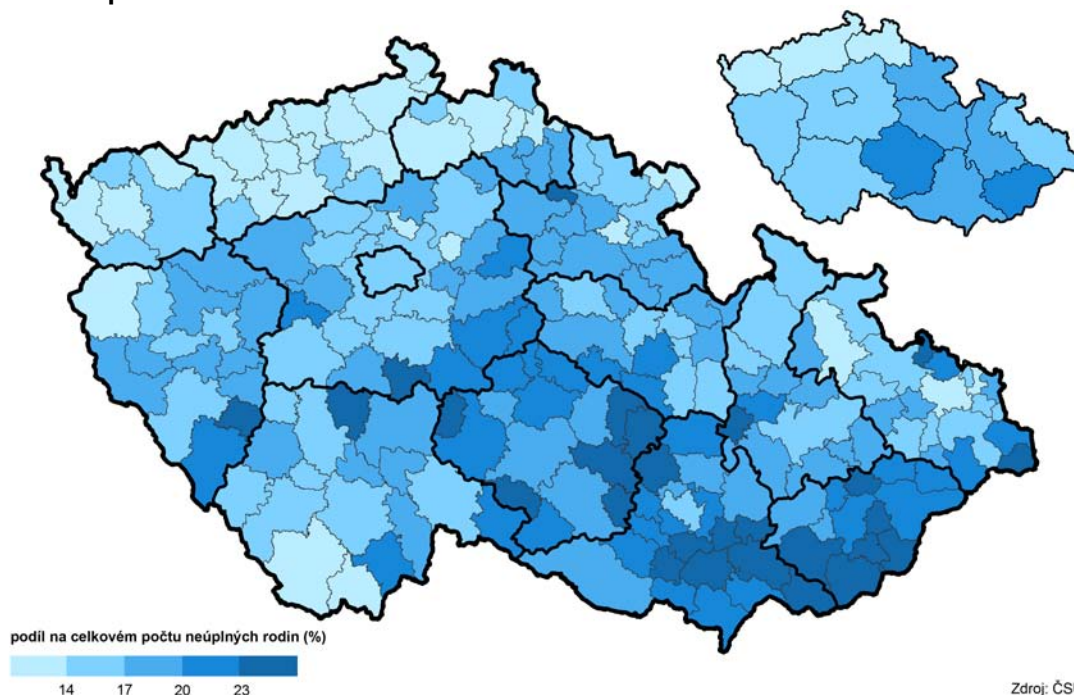
Většinu seniorských domácností kraje tvoří nepracující důchodci (73,1 %), pouze v každé třicáté šesté seniorské domácnosti jsou všichni členové pracující důchodci (2,8 %).

Kartogram 3.1. Úplné rodiny v čele s osobou ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Úplné rodiny se seniorem v čele domácnosti se na celkovém počtu úplných rodin (bez ohledu na věk člena v čele domácnosti) podílely v kraji 19,8 %, to znamená, že v každé páté úplné rodině tak figurovala v čele osoba 65 a více let. Podíl ve Středočeském kraji byl však v porovnání s ostatními kraji nejnižší, naopak nejvyššího dosahovala Praha (23,5 %). Ve správních obvodech ORP Středočeského kraje se podíl úplných rodin seniorů z počtu úplných rodin pohyboval v rozmezí od 13,5 % v Lysé nad Labem až po 23,3 % na Poděbradsku. Podíl v obvodu Lysá nad Labem byl navíc nejnižší i v rámci všech správních obvodů ORP České republiky. Druhý a třetí nejnižší podíl v rámci ČR zaznamenaly taktéž středočeské správní obvody, konkrétně Černošice (16,4 %) a Brandýs nad Labem-Stará Boleslav (16,6 %).

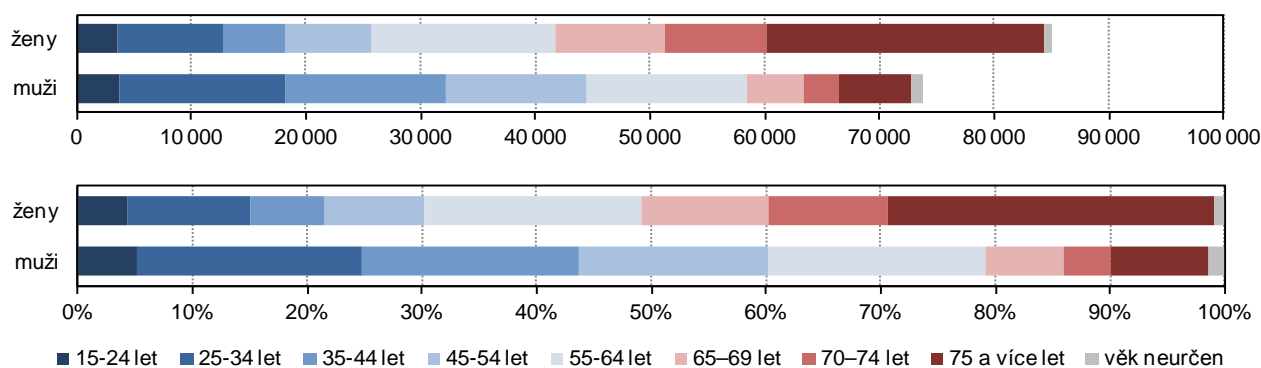
Kartogram 3.2. Neúplné rodiny v čele s osobou ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Domácnosti jednotlivců

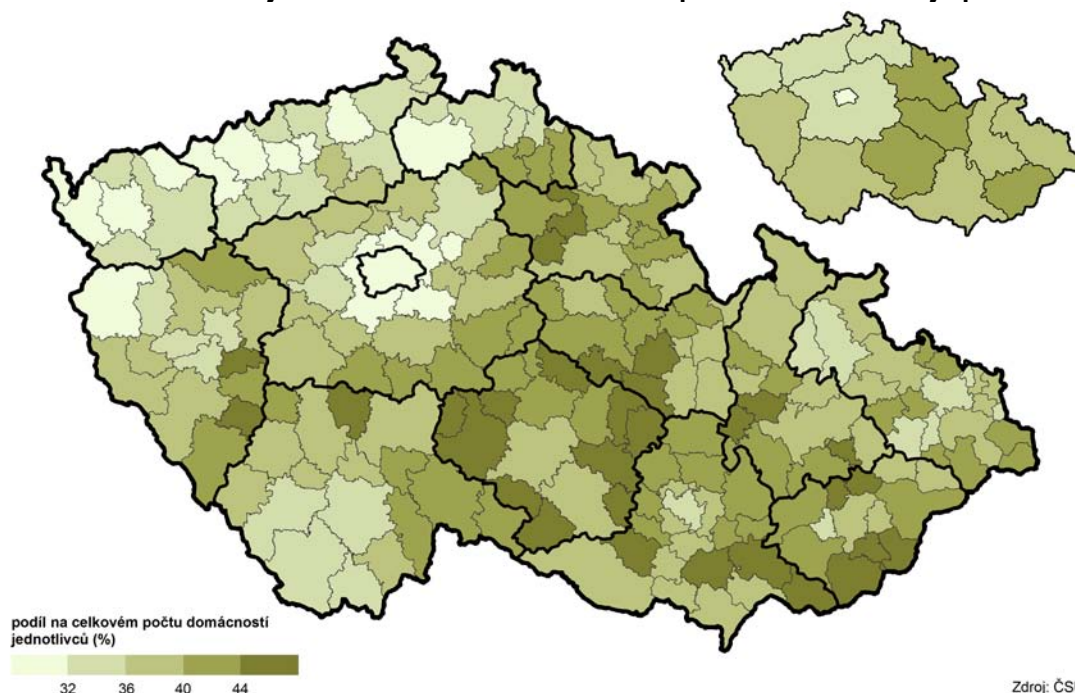
Jednotlivci představují významnou část hospodařících domácností seniorů. Podíl jednotlivců na domácnostech se zpravidla odvíjí od věku a pohlaví, stejně tomu je i ve Středočeském kraji, kde z celkových 158,9 tisíc domácností jednotlivců bylo 56,8 tisíc tvořeno osobou ve věku 65 a více let. **Senioři tak představovali 35,8 % domácností jednotlivců**, což byl ve srovnání krajů čtvrtý nejnižší podíl. Nižšího podílu dosahoval jen Ústecký kraj (32,6 %), Karlovarský kraj (32,5 %) a úplně nejnižšího senioři v Praze (29,4 %). U domácností jednotlivců tvořených ženou činil podíl senierek 49,9 %, tedy každá druhá žena hospodařící sama tak byla ve věku 65 a více let. U domácností jednotlivců tvořených mužem byl v seniorském věku přibližně každý pátý (19,4 %).

Graf 3.2. Domácnosti jednotlivců podle pohlaví a věku ve Středočeském kraji podle SLDB 2011

Při kartografickém zobrazení **podílu seniorů na domácnostech jednotlivců** v nižších územních celcích Středočeského kraje (SO ORP) je patrné, že podíl odpovídá odlišné věkové struktuře obyvatelstva a podílu seniorů v území celkem a **postupně se zvyšuje od centrální oblasti směrem k vnějším hranicím kraje**. Nejnižšího podílu na věkové struktuře domácností jednotlivců dosahovali senioři v obvodech Lysá nad Labem (27,3 %) a Černošice (28,8 %), naopak nejvíce se na domácnostech jednotlivců podíleli senioři v jižní a východní části kraje, konkrétně v obvodech Čáslav a Votice (oba po 43,8 %). U žen byl podíl senierek na domácnostech jednotlivců ve všech obvodech vyšší než u mužů a pohyboval se mezi 40 % (Černošice) až 60,6 % (Čáslav), přičemž v 17 z 26 obvodů byl tento podíl nadpoloviční. U mužů se senioři na domácnostech jednotlivců v kraji podíleli v rozmezí od 13,4 % (Lysá nad Labem) po 24,7 % (Poděbrady).

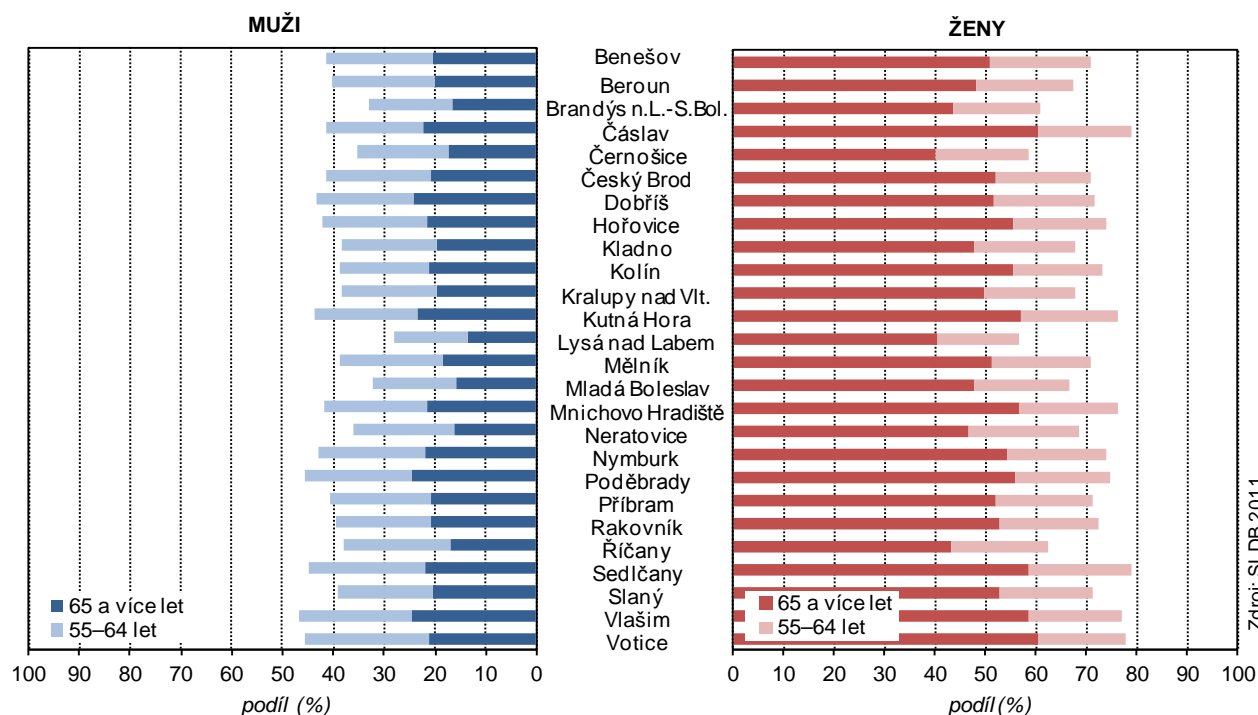
Kartogram 3.3. Domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Mezi domácnostmi jednotlivců bylo v kraji dalších 30,1 tis. osob, jejichž věk se pohyboval **na hranici seniorského věku**, tedy ve věku **55–64 let**. Podíl této věkové skupiny na celkovém počtu domácností

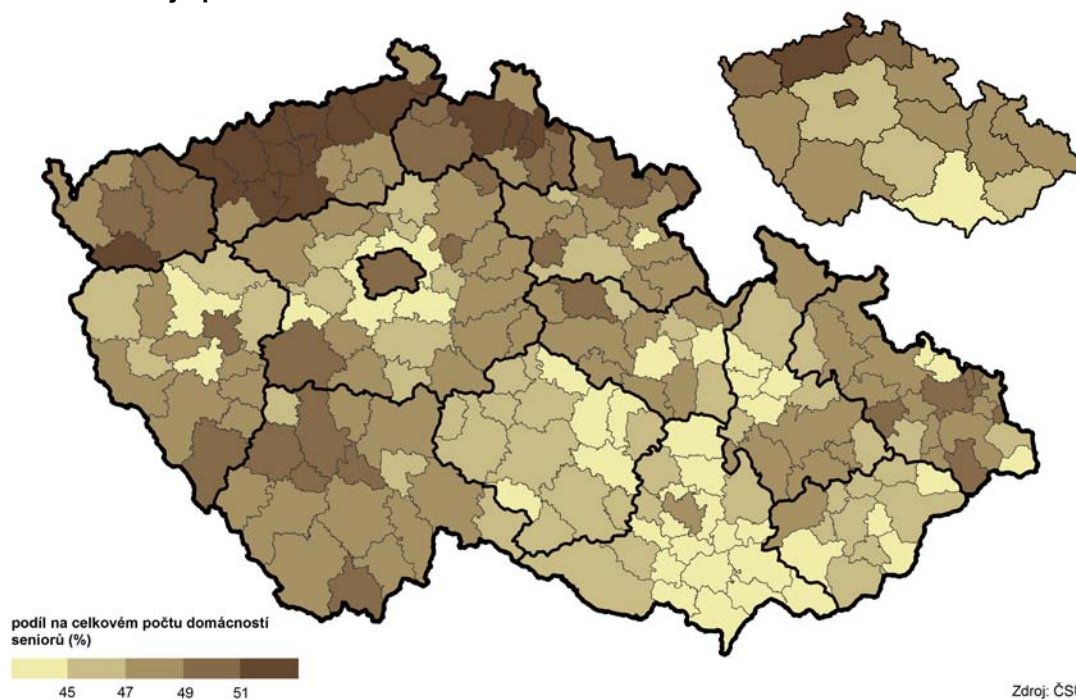
jednotlivců představoval 19,0 %, přičemž u obou pohlaví byl poměrně shodný – u mužů 19,0 %, u žen 18,9 %. Při srovnání správních obvodů ORP kraje dosahovaly nejvyššího podílu Sedlčany (21,5 %), u mužů to byly Votice (24,3 %) a u žen Neratovice (21,9 %). Naopak nejnižší podíl zaznamenal obvod Lysá nad Labem (15,3 %), a to jak u mužů (14,5 %), tak u žen (16,1 %).

Graf 3.3. Domácnosti jednotlivců podle pohlaví, věku ve SO ORP Středočeského kraje podle SLDB 2011

Stejného pořadí jako u podílu seniorů na domácnostech jednotlivců, tedy čtvrtého nejnižšího mezi kraji, dosahoval Středočeský kraj také v **podílu domácností seniorů jednotlivců na všech domácnostech seniorů (46,7 %)**.

Kartogram 3.4. Domácnosti jednotlivců z domácností seniorů ve věku 65 a více let podle SO ORP a kraje podle SLDB 2011

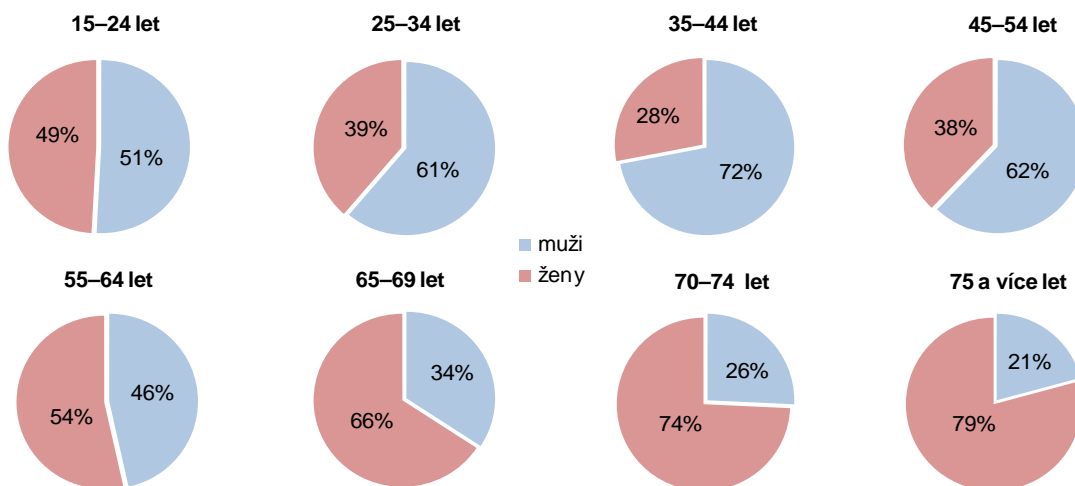

Zdroj: ČSÚ

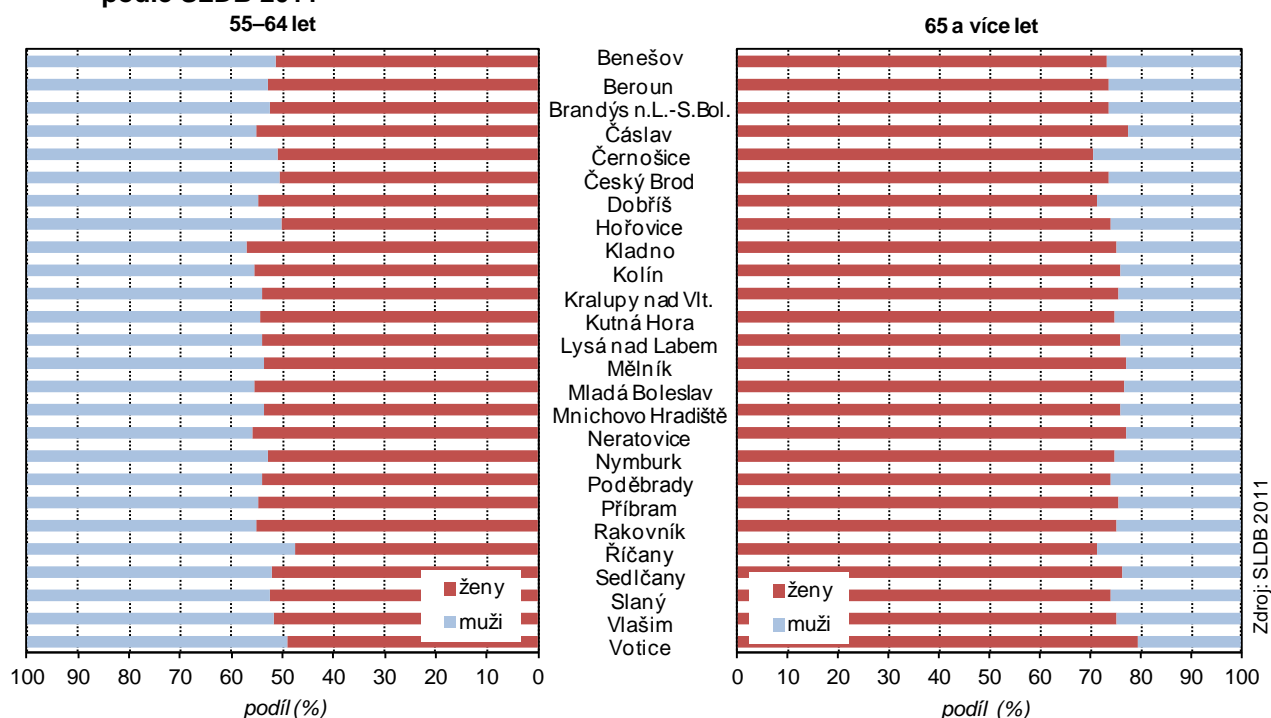
U zastoupení jednotlivců na seniorských domácnostech bylo porovnání správních obvodů ORP kraje obdobné, jako tomu bylo u zastoupení seniorů mezi jednotlivci; podíl se také zvyšoval od centrálních částí směrem k vnějším hranicím kraje. Přesto u tohoto ukazatele nejnižšího podílu mezi obvody dosáhly před Černošicemi (42,4 %) okrajové Hořovice (41,6 %). Ve dvou obvodech kraje pak zaznamenali jednotlivci mezi domácnostmi seniorů nadpoloviční převahu (Příbram 50,7 % a Lysá nad Labem 50,2 %).

Graf 3.4. Domácnosti jednotlivců podle pohlaví a věku ve Středočeském kraji SLDB 2011

Poměr pohlaví mezi domácnostmi jednotlivců je značně ovlivněn právě věkem. Zatímco u domácností jednotlivců v mladém a středním věku (do 54 let) převažují muži, mezi osobami **staršího věku postupně získávají početní převahu ženy** a s přibývajícím věkem v seniorském období se podíl žen, především zásluhou vyššího dožití a častější ztrátou partnera úmrtím, postupně navyšuje.

Graf 3.5. Domácnosti jednotlivců podle věku, pohlaví ve SO ORP Středočeského kraje podle SLDB 2011

Mírnou převahu v domácnostech jednotlivců v kraji měly ženy již mezi osobami na hranici seniorského věku 55–64 let (54 %), a to i ve většině obvodů ORP kraje (nejvíce Kladno 56,9 %), výjimkou však byly obvody Říčany (47,6 %) a Votice (49,1 %), kde početně převažovali muži. **U domácností jednotlivců ve věku 65 a více let byla převaha žen již výrazná (74,8 %)**, a to ve všech obvodech ORP kraje, nejvíce pak v jihovýchodních částech kraje (Votice 79,4 %, Čáslav 77,5 %), nejméně pak v zázemí hlavního města (Černošice 70,6 %, Říčany 71,4 %). Podíl žen v seniorských domácnostech jednotlivců v celé republice byl o něco vyšší (76 %) než tomu bylo ve Středočeském kraji.

U seniorů se s přibývajícím věkem zvyšuje podíl ovdovělých, a tak dochází ke snižování podílů v zastoupení ostatních typů rodinných stavů. Podíl ovdovělých osob se zvyšuje u obou pohlaví, vzhledem k přirozenému efektu delšího dožití je podíl ovdovělých žen ve všech věkových skupinách seniorů vyšší než u mužů.

Tab. 3.2. Hospodařící domácnosti seniorů¹⁾ jednotlivců podle věku, rodinného stavu a způsobu bydlení; Středočeský kraj

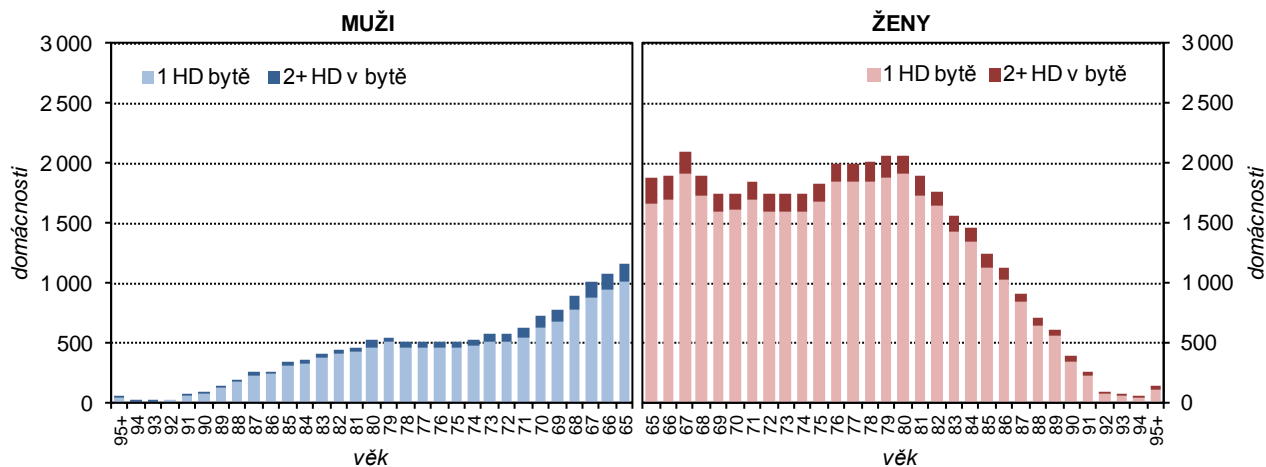
Zdroj: SLDB 2011

	Muži				Ženy			
	ve věku 65 a více let celkem	v tom			ve věku 65 a více let celkem	v tom		
		65–69	70–74	75 a více		65–69	70–74	75 a více
Domácnosti seniorů jednotlivců celkem	14 340	4 942	3 056	6 342	42 497	9 507	8 813	24 177
z toho rodinný stav (%):								
svobodný, svobodná	11,3	16,7	11,2	7,1	2,6	4,2	2,7	2,0
žnatý, vdaná	17,9	22,7	20,7	12,8	4,1	8,9	5,1	1,9
rozvedený, rozvedená	23,9	38,4	26,8	11,2	12,8	24,4	14,5	7,6
ovdovělý, ovdovělá	46,8	22,1	41,2	68,8	80,4	62,4	77,6	88,4
z toho způsob bydlení (%):								
samostatně v bytě	86,4	83,6	85,6	89,0	90,6	88,7	91,0	91,2
v bytě s další hospodařící domácností	11,0	12,5	12,0	9,4	8,6	9,8	8,1	8,3
mimo byty	2,6	3,9	2,4	1,7	0,8	1,5	0,9	0,5

¹⁾ domácnosti s osobou ve věku 65 a více let

Domácnosti jednotlivců v seniorském věku žijí zpravidla samostatně v bytě (89,5 %), u žen je to ještě o něco častěji (90,6 %) než u mužů (86,4 %), přičemž se zvyšujícím věkem se rozdíl v podílech jednotlivých pohlaví snižuje (u věku 75 a více let je rozdíl 2 procentní body ve prospěch žen). Podíl samostatně bydlících jednotlivců v seniorském věku se opět zvyšuje postupně od centrální části kraje (v ORP Černošice u mužů 77,4 %, u žen 83,6 %) až po okrajové části Středočeského kraje (ORP Votice u mužů 92,2 %, u žen 93,8 %).

Graf 3.6. Domácnosti jednotlivců seniorů podle pohlaví, věku a podle počtu hospodařících domácností v bytě ve Středočeském kraji podle SLDB 2011

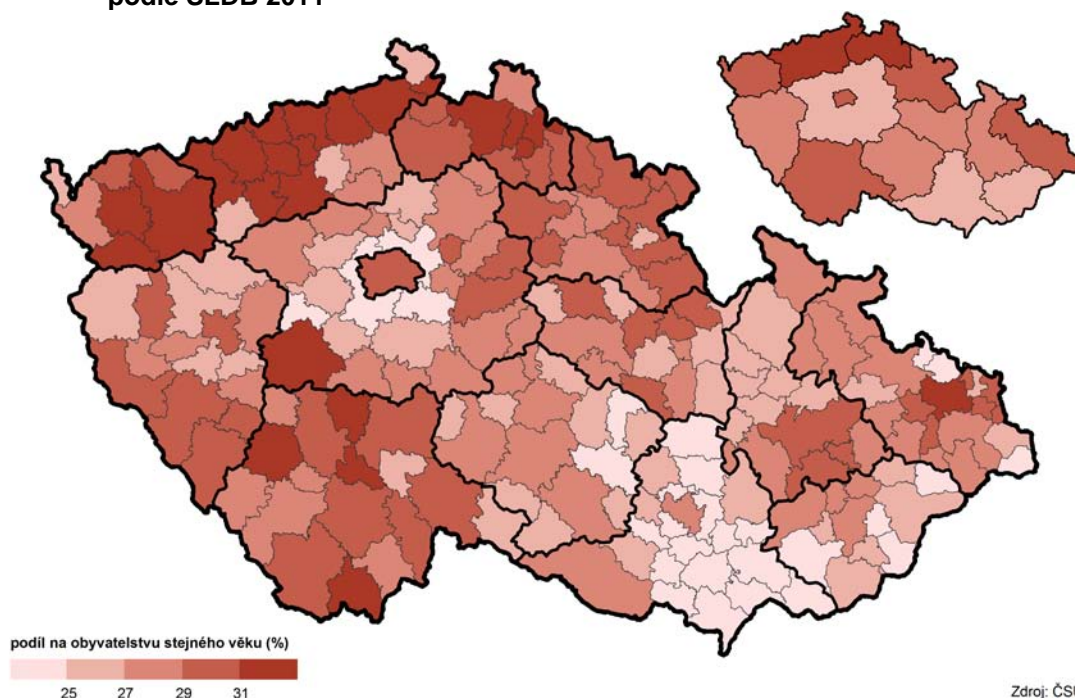

S další hospodařící domácností žije 9,2 % samostatně hospodařících seniorů, přičemž se zvyšujícím věkem se podíl mírně snižuje ve prospěch žijících v bytě samostatně. Způsob společného bydlení jednotlivců je o něco častější u mužů (11,0 %) než u žen (9,8 %) a v kraji je nejvíce patrný u seniorů v centrální části regionu, především v obvodech v těsném sousedství s hlavním městem (Černošice – muži 15,5 %, ženy 13,7 %, Říčany – muži 14,9 %, ženy 12,5 %).

Z celkové populace seniorů (65 a více let) představovali jednotlivci hospodařící samostatně v bytě 26,7 %, tudíž přibližně **každý čtvrtý senior v kraji žil a hospodařil sám v bytě**. Podíl takto žijících středočeských seniorů byl třetí nejvyšší v mezikrajském srovnání, nižšího dosahovali už jen Jihomoravský (25,7 %) a Zlínský (26,1 %), tedy jako Středočeský kraj regiony s obdobným venkovským charakterem, vyšším podílem rodinných domů a rodinným typem domácností, tedy podmínkami, kde senioři mohou žít s rodinnými příslušníky. Takovéto podmínky se spolu s dalšími vlivy projevovaly i uvnitř kraje. Tam, kde převládaly rodinné typy domácností, byl podíl seniorů žijících samostatně v bytech na počtu seniorů v bytech nižší, což bylo zjištěno u obvodů v centrální části (Černošice 20,9 %, Říčany 21,4 %), naopak vyšší zaznamenaly okrajové části kraje (Příbram 31,8 %).

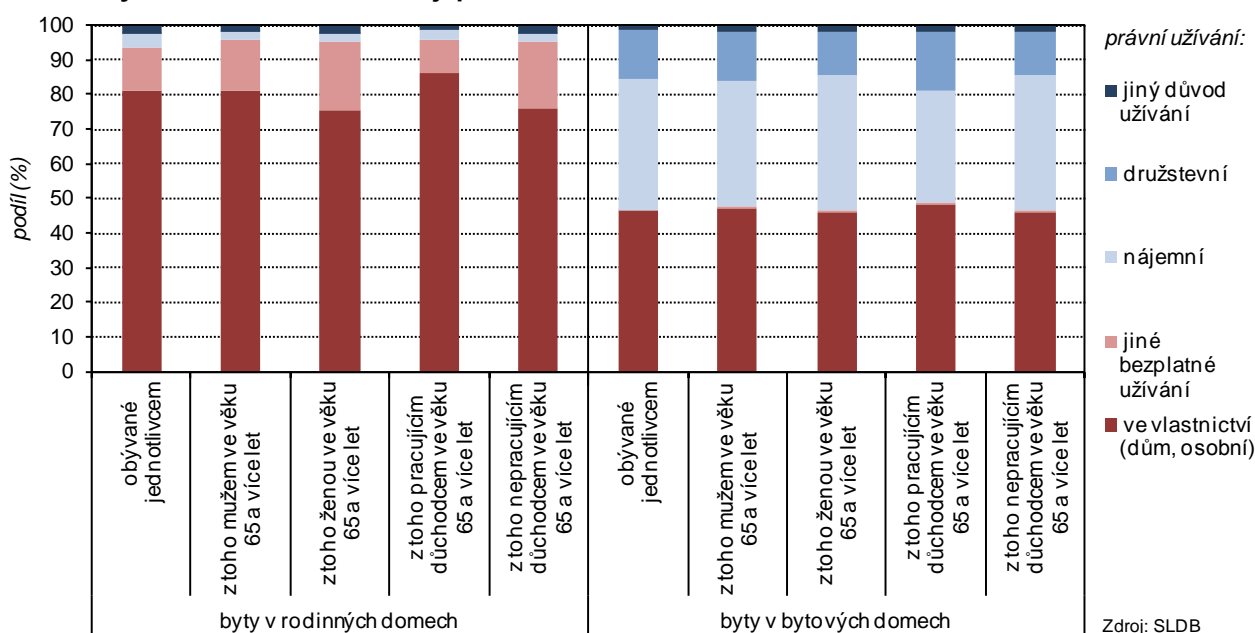

Kartogram 3.5. Osoby žijící samostatně v bytě ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Domácnosti jednotlivců v seniorském věku žily v kraji častěji v **rodinných domech** (61,9 %), u mužů byl tento podíl jednotlivců obývajících rodinný dům o něco vyšší (66,3 %) než u žen (60,4 %).

Graf 3.7. Domácnosti jednotlivců bydlící v bytech podle druhu domu a právního důvodu užívání bytu ve Středočeském kraji podle SLDB 2011

Právní užívání bytu jednotlivcem ve věku 65 a více let závisí především na typu budovy, ve které se byt nachází. **V rodinných domech byl zpravidla hospodářci jednotlivec v seniorském věku sám vlastníkem (76,8 %)**, přičemž u mužů byl podíl o něco vyšší (81,2 %) než u žen (75,3 %). Vyšší podíl vlastníků byl mezi důchodci, kteří pracovali (86,5 %), než u nepracujících důchodců (76,2 %). U jednotlivců seniorů žijících **v bytových domech se podíl v osobním vlastnictví pohyboval těsně pod padesátiprocentní hranicí**, přičemž u mužů byl opět o něco vyšší (47,0 %) než u žen (45,8 %). Naopak ženy (39,3 %) častěji než muži (36,7 %) žily v nájmu či podnájmu. Vyšší podíl nájemníků mezi důchodci hospodářci jako jednotlivci představovali důchodci nepracující (39,1 %) než ti, kteří v době zjišťování pracovali (32,5 %).

Bydlení seniorů

Z celkového počtu domácností seniorů žijících v bytech (120,3 tisíc domácností) žije většina domácností v bytě sama, tedy jako jediná hospodařící domácnost (91,8 %). Tento podíl se postupně zvyšuje se zvyšujícím se věkem seniorů v čele domácnosti.

Tab. 3.3. Hospodařící domácnosti seniorů¹⁾ podle způsobu bydlení; Středočeský kraj

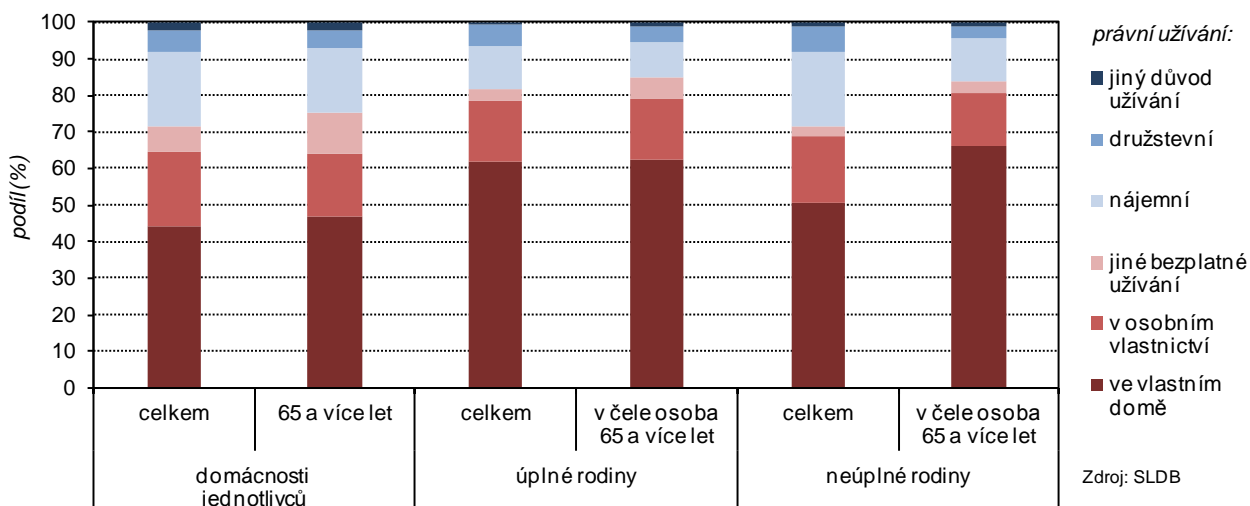
Zdroj: SLDB 2011

	Domácnosti seniorů celkem	v tom			
		1 úplná rodina	1 neúplná rodina	domácnost jednotlivce	prarodiče s vnoučetem
Domácnosti seniorů celkem	121 583	52 063	11 179	56 837	1 504
v tom podle způsobu bydlení:					
bydlící v bytech	120 269	51 552	11 103	56 114	1 500
v tom podle druhu domu (%)					
v rodinných domech	65,8	70,3	71,9	60,7	60,4
v bytových domech	32,9	29,1	27,3	37,4	39,5
v ostatních budovách	1,3	0,6	0,8	2,0	0,1
bydlící mimo byty	1 235	444	65	723	3
bydlící v zařízeních	79	67	11	-	1

¹⁾ Domácnosti seniorů - hospodařící domácnosti, ve kterých má osoba v čele věk 65 a více let, přičemž osoby v čele domácnosti byly zjišťovány jen u uvedených typů hospodařících domácností.

Domácnosti seniorů žily v kraji v době sčítání lidu, domů a bytů zpravidla v bytových jednotkách (98,9 %), podle typu budovy pak **nejčastěji v rodinných domech** (65,8 % domácností seniorů). Vyšší podíl domácností seniorů žijících v rodinných domech vykazovaly rodinné domácnosti (70,3 % úplné a 71,9 % neúplné rodiny), v bytových domech více žily domácnosti nerodinné (37,4 % jednotlivci a 39,5 % prarodiče s vnoučaty) a v ostatních budovách nejvíce jednotlivci (2 %).

Graf 3.8. Domácnosti seniorů bydlící v bytech podle typu domácnosti a právního důvodu užívání bytu ve Středočeském kraji podle SLDB 2011

Se statistikou domácností žijících v bytech podle typu budovy značně souvisí i podíl domácností podle právního důvodu užívání bytu, ve kterém domácnosti hospodaří. **Ve vlastním domě hospodařila více než polovina domácností se seniorem v čele** (53,2 %), přičemž u rodinných domácností se tento podíl pohyboval nad šedesátí procentní hranicí (u 1 rodinné domácnosti celkem 61,2 %). Podíl domácností hospodařících v bytech v osobním vlastnictví činil 15,9 % a v jednotlivých typech domácností se výrazně neodlišoval až na domácnosti neúplných rodin, kde byl o něco nižší (13,9 %) než tomu bylo u ostatních typů. V nájmech nejčastěji hospodařily nerodinné domácnosti, u domácností jednotlivců to byla přibližně každá šestá a u domácností tvořených prarodičem s vnoučaty každá pátá domácnost.

Byty v obcích Středočeského kraje, ve kterých žily domácnosti v čele se seniorem, představovaly v době Sčítání lidu, domů a bytů z převážné části standardní bydlení (u 93,8 % domácností). Každá 20. domácnost

seniorů však žila v bytech se sníženou kvalitou (4,9 %), přičemž častěji to bylo u domácností jednotlivců (7,1 %) a neúplných rodin (5,9 %).

Tab. 3.4. Domácnosti seniorů¹⁾ bydlící v bytech podle typu bytu, právního důvodu užívání bytu, počtu obytných místností a vybavení počítačem; Středočeský kraj

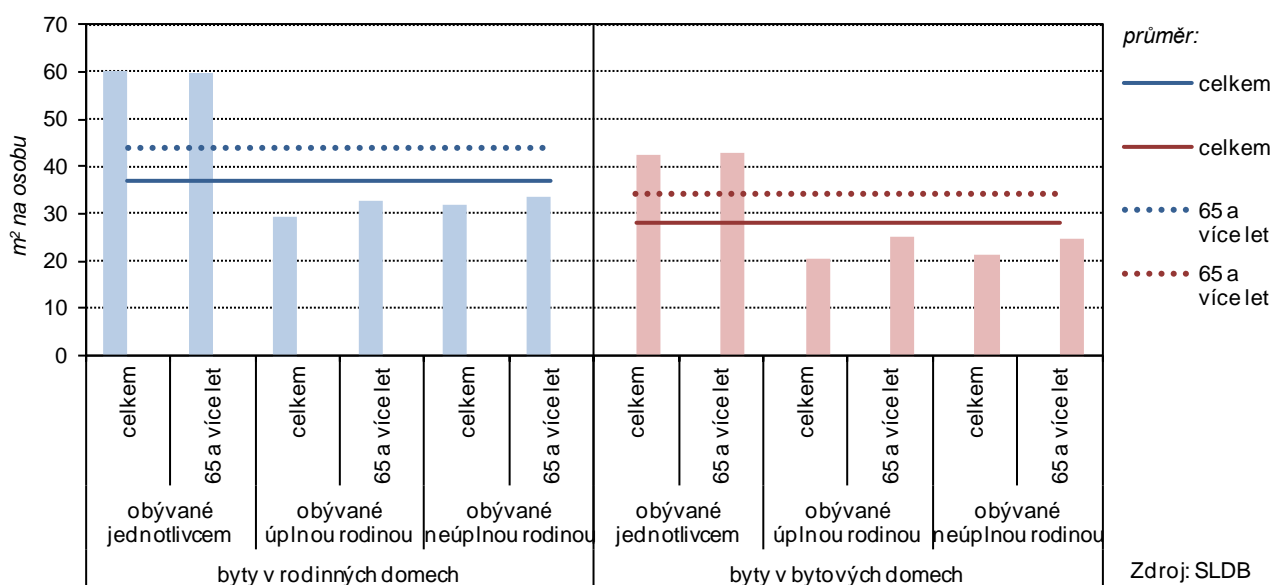
Zdroj: SLDB 2011

	Domácnosti seniorů celkem	v tom			
		1 úplná rodina	1 neúplná rodina	domácnost jednotlivce	prarodiče s vnoučetem
Domácnosti seniorů bydlící v bytech	120 269	51 552	11 103	56 114	1 500
z toho podle typu bytu (%):					
byty standardní	93,8	97,0	92,7	90,9	97,5
byty se sníženou kvalitou	4,9	2,3	5,9	7,1	2,2
z toho podle právního důvodu užívání bytu (%):					
ve vlastním domě	53,2	60,9	62,8	44,2	51,9
v osobním vlastnictví	15,9	16,1	13,9	16,2	15,1
jiné bezplatné užívání bytu	7,9	5,9	3,0	10,8	5,3
nájemní	13,0	9,2	11,2	16,6	21,5
družstevní	4,4	4,4	3,2	4,6	3,8
z toho podle počtu obytných místností v bytě (%):					
1	4,8	1,8	2,6	8,0	4,4
2	12,9	8,2	9,9	17,8	13,3
3	29,6	28,3	27,1	31,3	30,7
4	26,0	30,3	27,8	21,5	25,8
5 a více	22,4	28,8	27,3	15,4	24,6
z toho podle vybavení domácnosti (%):					
počítač s internetem	24,3	34,0	32,4	13,4	42,1
počítač bez internetu	3,0	3,9	4,3	1,9	4,4

¹⁾ Domácnosti seniorů - hospodařící domácnosti, ve kterých má osoba v čele věk 65 a více let, přičemž osoby v čele domácnosti byly zjišťovány jen u uvedených typů hospodařících domácností.

Mezi standardní součásti domácností patří vybavení bytu informačními technologiemi. **Téměř pětina středočeských domácností se seniorem v čele vlastnila počítač a zároveň disponovala internetem** (24,3 %), další 3 % seniorských domácností disponovala pouze počítačem bez připojení k internetové síti. Vyšších podílů u seniorských domácností ve vybavenosti IT dosahovaly především domácnosti s dětmi (1 rodinná domácnost 33,7 %, domácnost prarodiče s vnoučetem dokonce 42,1 %), zatímco u domácností jednotlivců disponovala v bytě počítačem s připojením k internetu jen poměrně malá část (13,4 %).

Graf 3.9. Průměrná obytná plocha bytů obývaných domácnostmi seniorů podle typu domácnosti, věku osoby v čele a druhu domu ve Středočeském kraji podle SLDB 2011

Domácnosti seniorů žijících v bytě samostatně měly k dispozici zpravidla více obytných místností (s obytnou plochou 8 m² a více), nejčastěji 3 obytné místnosti (30,7 %), dále následovaly byty se 4 místnostmi (26,3 %) a pětina domácností (20 %) žila v bytě s 5 a více obytnými místnostmi. Téměř čtyři z deseti domácností seniorů disponovaly poměrně značným prostorovým komfortem bydlení, kdy na osobu v domácnosti připadala obytná plocha 40 a více metrů čtverečních. Rodinných domácností bylo s takto vysokou obytnou plochou na osobu méně, přibližně dvě z deseti, naopak mezi jednotlivci dosahovalo daného prostorového komfortu šest z deseti domácností. Snížený komfort bydlení, kdy na osobu připadá méně než 10 metrů čtverečních, vykazovalo v kraji 2,6 % domácností v čele se seniorem.

Tab. 3.5. Domácnosti seniorů^{*)} bydlící v bytech podle obytné plochy na osobu; Středočeský kraj

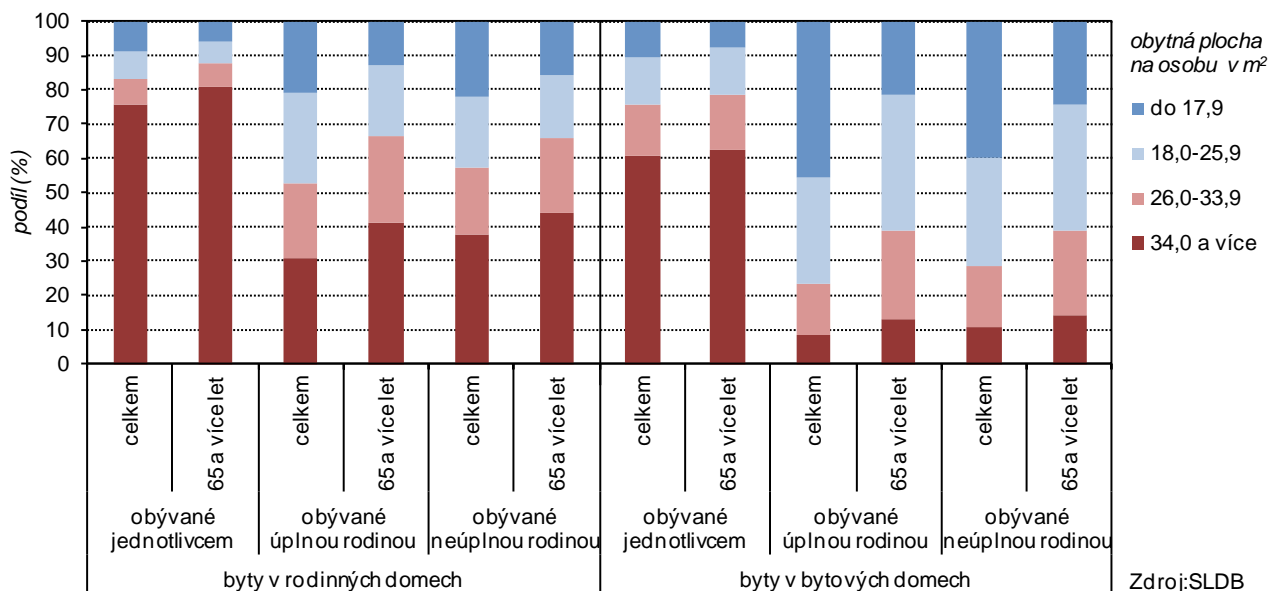
Zdroj: SLDB 2011

	Celkem	z toho podle obytné plochy v m ² na osobu (%)				
		do 9,9	10,0–19,9	20,0–29,9	30,0–39,9	40,0 a více
Domácnosti seniorů bydlící v bytech	120 269	2,6	11,6	22,6	17,5	38,8
z toho podle typu:						
1 úplná rodina	51 552	3,5	15,9	33,3	23,3	19,5
1 neúplná rodina	11 103	5,2	15,0	28,0	21,1	21,4
domácnost jednotlivce	56 114	1,3	6,6	11,3	11,5	60,6
z nich žijící samostatně v bytě	110 393	2,1	9,6	21,9	17,9	41,4
z toho podle typu:						
1 úplná rodina	47 804	3,0	13,8	33,6	24,3	20,7
1 neúplná rodina	10 300	4,3	13,5	28,1	21,9	22,8
domácnost jednotlivce	50 892	0,6	4,6	9,4	11,0	65,3

^{*)} Domácnosti seniorů - hospodařící domácnosti tvořené jednou rodinou, jednotlivcem nebo domácnosti prarodičů s vnoučaty, ve kterých má osoba v čele věk 65 a více let

U domácností hospodařících v rodinných domech byl prostorový komfort bydlení vyšší než u domácností žijících v bytech, což platilo i u domácností seniorů. Domácnosti seniorů ve srovnání s celkovým souborem domácností dosahovaly jak podle jednotlivých typů domácností, tak podle typu domu, ve kterém žily, o něco vyššího prostorového komfortu. To může být do značné míry ovlivněno tím, že senioři nadále využívají prostorově větší byt, ve kterém předtím bydleli s celou rodinou.

Graf 3.10. Domácnosti bydlící v bytech podle typu domácnosti, druhu domu a obytné plochy na osobu ve Středočeském kraji podle SLDB 2011

4. Zdravotní péče

Údaje o zdravotním stavu obyvatel a zdravotní péči byly poskytnuty z výstupů publikovaných Ústavem zdravotnických informací a statistiky (Zdravotnické ročenky krajů a ČR a Činnost zdravotnických zařízení) a pocházejí z různých zdrojů; z hlášení pro Národní zdravotní registry (NZR), z výkazů a dalších zdrojů v rámci Národního zdravotního informačního systému.

Zdravotní stav

Zdravotní stav zahrnuje tělesnou, duševní i sociální stránku lidského života. Kvalitu zdravotního stavu u populace seniorů hodnotíme níže prostřednictvím údajů o nemocnosti, hospitalizacích a úmrtnosti. Pokud není k dispozici věkové členění, zaměřuje se text na celou populaci. Příčiny úmrtí seniorů byly již hodnoceny v první kapitole této publikace a následující text se zaměřuje na onemocnění, která u seniorů zpravidla předcházejí úmrtí. **Nejčastějšími příčinami onemocnění a následného úmrtí seniorů ve Středočeském kraji a České republice jsou nemoci oběhové soustavy a zlovolné novotvary.**

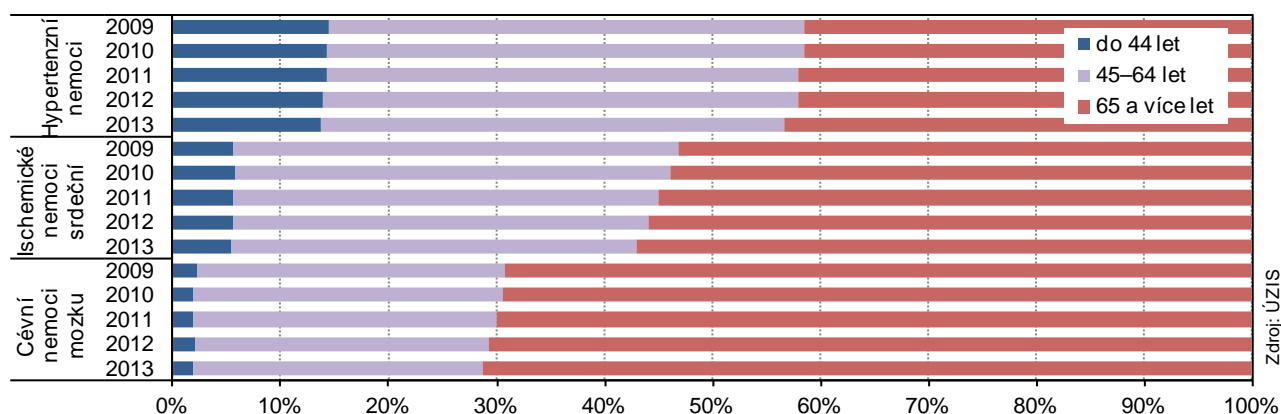
Tab. 4.1. Pacienti ve 65 a více let s vybraným chronickým onemocněním v evidenci praktického lékaře pro dospělé v letech 2009 až 2013; Středočeský kraj

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

	2009	2010	2011	2012	2013
hypertenzní nemoci (I10–I15)	72 670	74 776	79 819	83 039	88 946
ischemické nemoci srdeční (I20–I25)	45 286	45 531	48 456	49 495	49 264
cévní nemoci mozku (I60–I69)	18 493	17 940	18 994	19 106	19 219

Mezi nejčetnější skupinu **chronických onemocnění oběhové soustavy (I00–I99)**¹ patří u seniorů ve věku 65 a více let skupina **hypertenzních nemocí (I10–I15)**. Počet seniorů s tímto onemocněním se během období let 2009–2013 v kraji postupně navyšoval z přibližně 72,7 tisíc pacientů v roce 2009 až na hranici 89 tisíc pacientů v roce 2013. Nárůst počtu pacientů v seniorském věku dokládá přepočtení onemocnění na populaci stejné věkové skupiny, kdy na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let připadalo v roce 2013 přibližně 419 pacientů, což bylo o zhruba 17 pacientů více než v roce 2009 (402).

Graf 4.1. Pacienti s vybraným chronickým onemocněním oběhové soustavy v evidenci praktického lékaře pro dospělé podle věku ve Středočeském kraji v letech 2009 až 2013

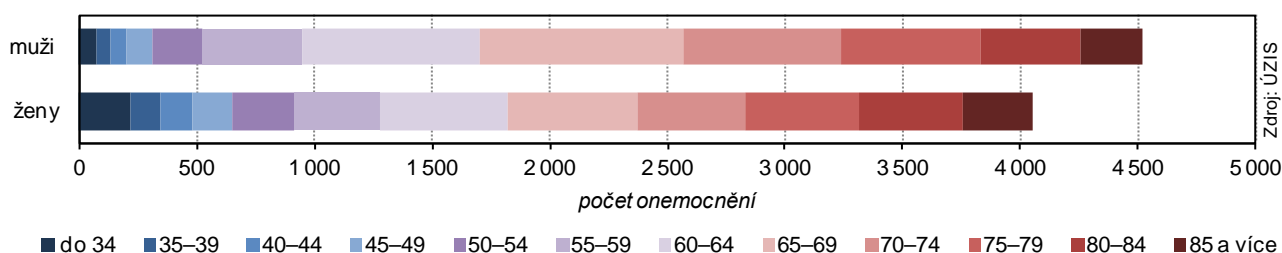
Opačně tomu bylo u pacientů ve skupině onemocnění **ischemické nemoci srdeční (I20–I25)**, kde se počet onemocnění přepočtený na 1 000 osob ve věku 65 a více let snížil z 250 pacientů v roce 2009 na 232 pacientů v roce 2013. Podíl seniorské věkové skupiny na všech pacientech s ischemickou nemocí srdeční se naopak zvýšil z 53,2 % v roce 2009 na 57,0 % v roce 2013.

¹ kódování onemocnění podle MKN-10: I00–I02 = Akutní revmatická horečka, I05–I09 = Chronické revmatické choroby srdeční, I10–I15 = Hypertenzní nemoci (z toho I10 = esenciální (primární) hypertenze, I11–I15 = ostatní), I20–I25 = Ischemické nemoci srdeční (z toho I20 = angina pectoris, I21–I22 = akutní a pokračující infarkt myokardu, I23–I25 = ostatní), I26–I28 = Kardiopulmonální nemoc a nemoci plicního oběhu, I30–I52 = Jiné formy srdečního onemocnění, I60–I69 = Cévní nemoci mozku, I70–I79 = Nemoci tepen, tepének a vlásečnic, I80–I89 = Nemoci žil, mizních cév a mizních uzlin nezařazené jinde, I95–I99 = Jiná a neurčená onemocnění oběhové soustavy

U **cévních nemocí mozku** (I60–I69) byl vývoj ukazatelů obdobný jako u ischemických nemocí srdečních. Počet onemocnění se v seniorské populaci v období let 2009–2013 taktéž postupně snižoval, a to z přibližně 102 pacientů na 1 000 seniorů v roce 2009 na zhruba 91 pacientů na 1 000 seniorů v roce 2013. Podíl skupiny pacientů ve věku 65 a více let na všech pacientech s touto chorobou bez ohledu na věk se postupně mírně zvyšoval z 69,2 % v roce 2009 na 71,3 % v roce 2013. Podíl seniorů na tomto druhu onemocnění tak byl poměrně vysoký; sedm z deseti pacientů s cévními nemocemi mozku bylo ve věku 65 a více let.

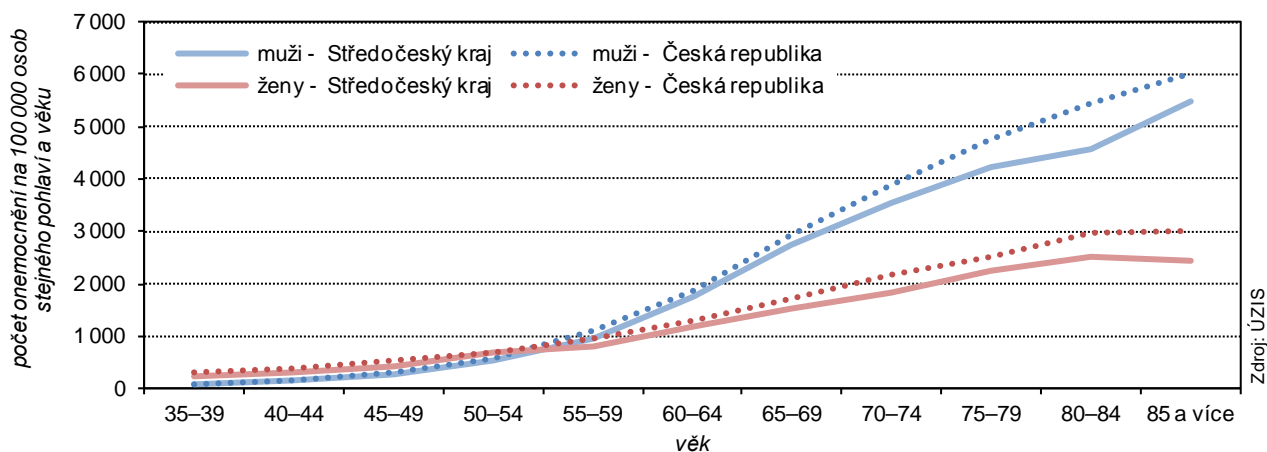
Po nemocech oběhové soustavy jsou další z nejčastějších příčin onemocnění a následného úmrtí seniorů **zhoubné novotvary** (C00–D09)². Údaje jsou k dispozici pouze do roku 2011, kdy bylo u praktických lékařů na území kraje zaznamenáno 8 571 případů, z toho u více než poloviny případů se jednalo o pacienta ve věku 65 a více let (5 047 případů, tj. 58,9 %). U mužů byl podíl seniorů na onemocnění novotvary o něco častější (62,3 %) než u žen (55,1 %), zároveň mužů bylo mezi pacienty v seniorském věku početně více než žen (muži 55,8 %, ženy 44,2 %). Poměr mezi oběma pohlavími se s rostoucím věkem postupně snižoval, u osob ve věku 80 let již početně převažovaly ženy.

Graf 4.2. Hlášená onemocnění novotvary (C00–D09) podle pohlaví a věkových skupin ve Středočeském kraji v roce 2011

Podle údajů přepočtených na obyvatele připadalo v roce 2011 na 100 tisíc obyvatel kraje ve věku 65 a více let přibližně 2 645 případů onemocnění zhoubnými novotvary, přičemž u mužů to bylo 3 588 případů a u žen jen 1 987. **S přibývajícím věkem se počet onemocnění přepočtený na obyvatele postupně zvyšoval;** zatímco u mladších seniorů ve věku 65–69 let připadalo na 100 tisíc osob 2 097 případů (u mužů 2 744, u žen 1 535), u seniorů ve věku 75–79 let to bylo již 3 028 případů (u mužů 4 243, u žen 2 249) a u osob ve věku 85 a více let pak 3 303 případů (u mužů 5 479, u žen 2 439).

Graf 4.3. Intenzita hlášených onemocnění zhoubnými novotvary (C00–D09) podle pohlaví a věkových skupin ve Středočeském kraji a ČR v roce 2011

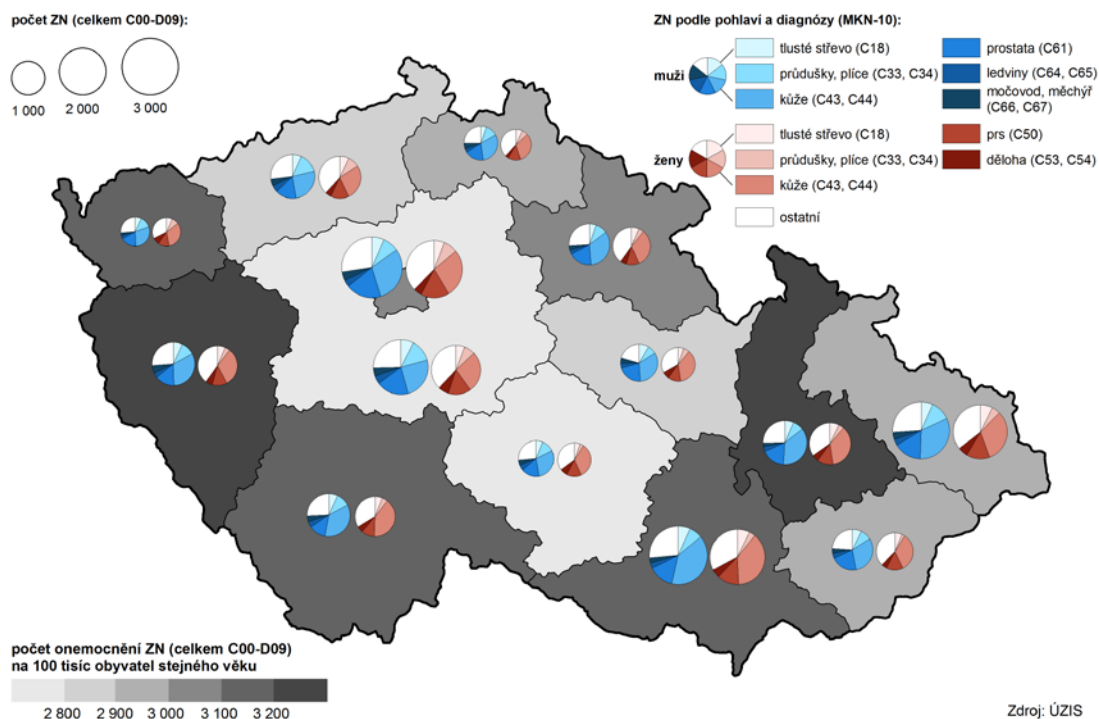
V porovnání s ostatními kraji dosahovala intenzita onemocnění (počet onemocnění na 100 tisíc osob ve stejném věku) zhoubnými novotvary u seniorů ve Středočeském kraji v roce 2011 nejnižších hodnot a to jak u mužů, tak i u žen. Oproti celorepublikovému průměru (celkem 2 985, u mužů 3 972, u žen 2 310)

² kódování onemocnění podle MKN-10: C00–C97 = zhoubné novotvary (ZN), z toho: C16 = ZN žaludku, C18 = ZN tlustého střeva, C19 = ZN rektosigmoideálního spojení, C20 = ZN konečníku-recta, C21 = ZN řiti a řitního kanálu, C23 = ZN žlučníku, C24 = ZN jiných a neurčených částí žlučových cest, C25 = ZN slinivky břišní, C32 = ZN hrtanu, C33 = ZN průdušnice-trachey, C34 = ZN průdušky-bronchu a plicí, C43 = Zhoubný melanom kůže, C44 = Jiný ZN kůže, C50 = ZN prsu, C53 = ZN hrdla děložního-cervicis uteri, C54 = ZN těla děložního, C56 = ZN vaječníku, C57 = ZN jiných a neurčených ženských pohlavních orgánů, C61 = ZN předstojné žlázy-prostaty, C64 = ZN ledviny mimo pánevičku, C65 = ZN ledvinové pánevičky, C66 = ZN močovodu-ureteru, C67 = ZN močového měchýře, C68 = ZN jiných a neurčených močových orgánů; D00–D09 = novotvary in situ.

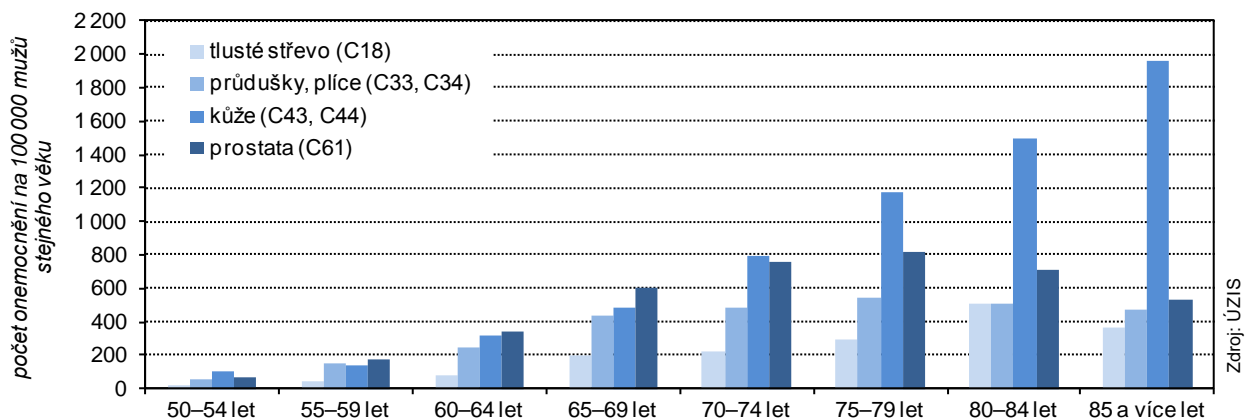
zaznamenal Středočeský kraj přibližně o 340 onemocnění méně (u mužů o 384, u žen o 323) na 100 tisíc obyvatel daného věku a pohlaví. Hodnoty Středočeského kraje a celé republiky rostou jak u mužů, tak u žen přibližně stejným tempem až do počínajícího seniorského věku (do 64 let), pak se s přibývajícím věkem hodnoty ČR zvyšují více než středočeské.

Kartogram 4.1. Hlášená onemocnění zhoubnými novotvory (ZN) u osob ve věku 65 a více let podle pohlaví, druhu onemocnění a kraje bydliště pacienta v roce 2011

Ve srovnání se stavem v roce 2001 byl v roce 2011 počet nahlášených onemocnění zhoubnými novotvory u osob ve věku 65 a více let vyšší o 54,6 % (u mužů seniorů činil nárůst 65 %, u žen seniorek pak 43,2 %). V tomto období došlo zároveň ke zvýšení nemocnosti; zatímco v roce 2001 připadalo na 10 tisíc obyvatel ve věku 65 a více let přibližně 204 případů zhoubných novotvarů, v roce 2011 to bylo o 61 více (u mužů došlo ke zvýšení z 274 případů v roce 2001 na 359 případů v roce 2011 a u žen ze 159 případů na 199 případů).

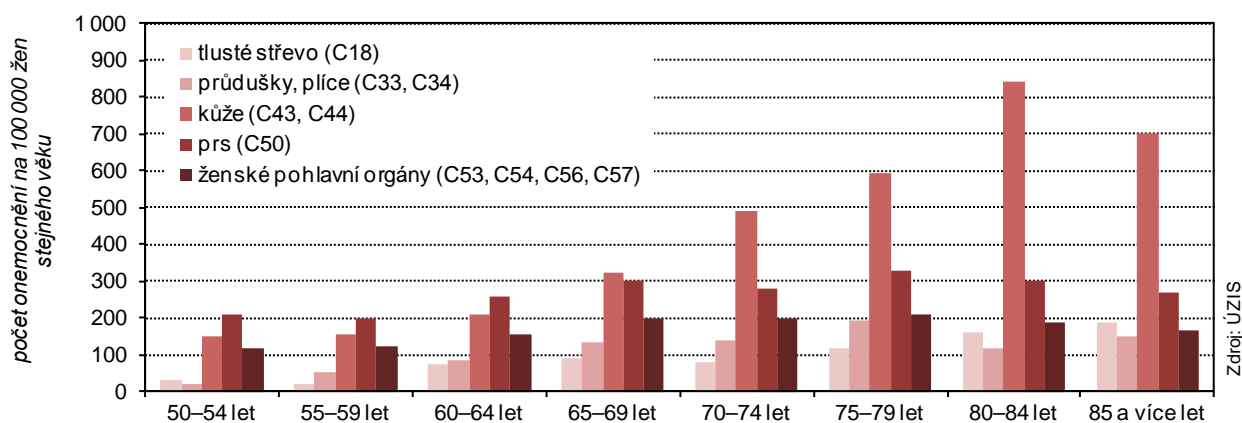
Graf 4.4. Hlášená onemocnění mužů vybranými druhy zhoubných novotvarů (kódy diagnóz MKN-10) podle vybraných věkových skupin ve Středočeském kraji v roce 2011

Mezi **nejčastější** diagnózy u mužů i žen v seniorském věku patřily v kraji v roce 2011 především **zhoubné novotvary kůže** (C43 a C44), které se u mužů podílely na všech nahlášených nádorových onemocněních z necelé čtvrtiny (24,9 %) a u žen z více než čtvrtiny (26,9 %). Onemocnění kůže bylo u celkové populace diagnostikováno právě především u starších osob ve věku 65 a více let, mezi muži to bylo 70 % a u žen 65,1 % případů. V přepočtu na 100 tisíc seniorů ve věku 65 a více let připadalo u mužů 892 případů, u žen to bylo 534 případů. Nádorové onemocnění kůže bylo mezi seniory nejčastější u starších věkových kategorií; u mužů ve věku 85 a více let (1 497 případů na 100 tis. obyvatel ve stejném věku) a u žen ve věku 80–84 let (841 případů na 100 tis. obyvatel ve stejném věku).

Mezi další časté diagnózy pacientů v seniorském věku patřily v kraji u obou skupin pohlaví **onemocnění pohlavních orgánů a ústrojí**. Onemocnění předstojné žlázy - **prostaty** (C61) bylo u mužů ve věku 65 a více let diagnostikováno přibližně u každého pátého nádorového onemocnění (19,1 %), což bylo jen nepatrně více než u mužů v předseniorském věku 50–64 let (18,0 %), avšak výrazně více než u ještě mladších mužů ve věku 35–49 let (5,5 %). Onemocnění prostaty bylo diagnostikováno především starším mužům; dvě třetiny (67,1 %) nemocných byly ve věku 65 a více let a další necelá třetina ve věku 50–64 let (31,3 %). Na 100 tisíc mužů seniorů připadalo 686 případů onemocnění prostaty, což byl v porovnání s mladšími muži několikanásobně vyšší počet (ve věkové skupině 35–49 let to bylo 9 případů na 100 tisíc obyvatel, u mužů ve věku 50–64 let 200 případů). Mezi seniorskými kategoriemi postihovalo toto nádorové onemocnění nejvíce muže ve věku 75–79 let (820 případů).

Graf 4.5. Hlášená onemocnění žen vybranými druhy zhoubných novotvarů (kódy diagnóz MKN-10) podle vybraných věkových skupin ve Středočeském kraji v roce 2011

U žen byl celkově druhým nejčastějším nádorovým onemocněním **zhoubný novotvar prsu** (C50), který byl u žen ve věku 65 a více let zaznamenán v 15,0 % nahlášených nádorových onemocnění, u všech žen bez rozdílu věku to bylo ještě o něco více (18,6 %). Mezi všemi ženami s nádorem prsu bylo 44,4 % žen v seniorském věku. Tento vysoký podíl potvrzuje i vyšší nemocnost senierek, kdy na 100 tisíc žen senierek připadalo 297 případů onemocnění prsu, což bylo více než u mladších žen; ve věku 35–49 let to bylo 83 případů, u žen ve věku 50–64 let 222 případů. Mezi seniorskými kategoriemi postihovalo toto onemocnění nejvíce ženy ve věku 75–79 let (327 případů).

Mezi další častá nádorová onemocnění u žen v seniorském věku patřila onemocnění postihující **dělohu** ženy (C53 a C54), která se objevila v 7,1 % případů nádorového onemocnění žen. U žen mladšího věku (35–49 let) je podíl ještě poměrně nízký (3,2 %), u žen předseniorského věku (50–64 let) už je podíl obdobný seniorskému věku (7,7 %). Seniorky ve věku 65 a více let byly významnou věkovou skupinou mezi ženami s touto diagnózou (47,3 %); přibližně každá druhá žena se zhoubným novotvarem dělohy byla v seniorském věku. Na 100 tisíc žen ve věku 65 a více let připadalo přibližně 141 případů onemocnění zhoubným novotvarem dělohy, u mladších žen to bylo podstatně méně – u žen ve věku 35–49 let připadalo 27 případů, u žen ve věku 50–64 let 94 případů onemocnění.

U mužů i u žen patřily mezi další častá nádorová onemocnění **novotvary průdušek a plic** (C34), které do značné míry způsobuje životní prostředí a životní styl, především kouření. Tyto diagnózy jsou častěji zjišťovány u mužů, což platilo v roce 2011 i u seniorské populace ve věku 65 a více let, kde sedm z deseti pacientů byli právě muži (69,6 %). Početní převahu zaznamenali muži ve všech krajích, nejméně pak v Praze (54,7 %).

Již méně častým je **onemocnění tuberkulózou**. V období let 2009–2013 bylo u osob s bydlištěm v kraji zaznamenáno celkem 384 případů onemocnění tuberkulózou³, z toho čtvrtina případů (93) u osob ve věku

³ tuberkulóza dýchacího ústrojí a jiná tuberkulóza

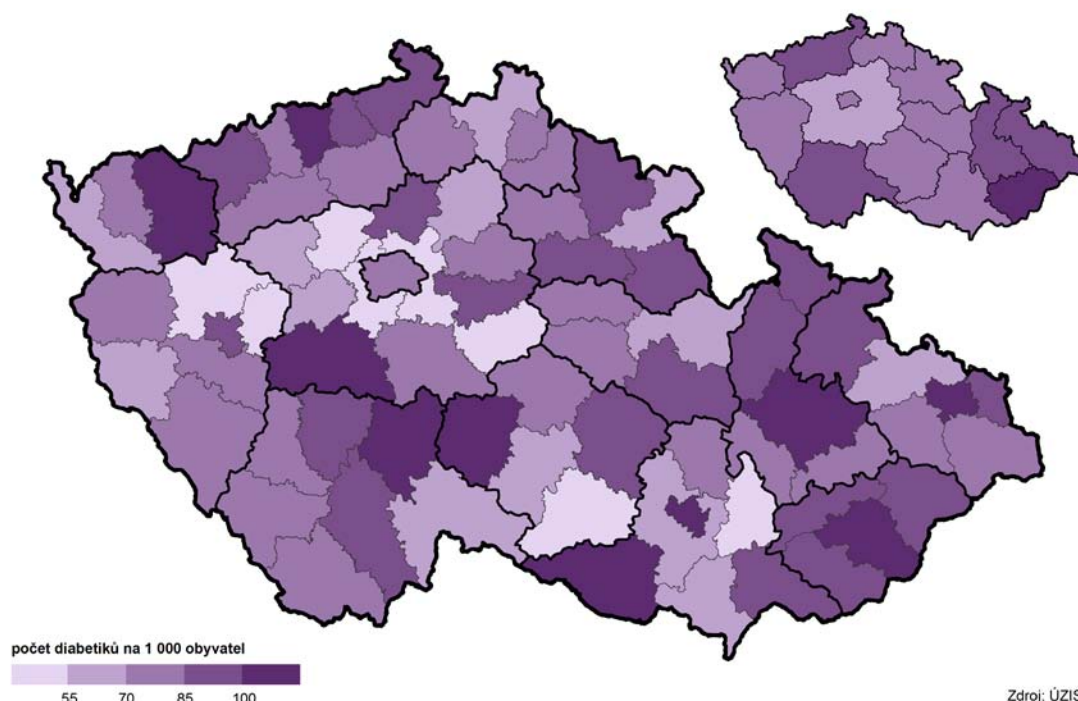

65 a více let. Podíl mužů v seniorském věku byl 17,3 % z případů nahlášených v letech 2009–2013, mezi ženami byl podíl senierek 44,2 %, tedy vyšší. Intenzita výskytu tuberkulózy u populace seniorů se v daném období pohybovala v kraji okolo 10 případů na 100 tis. osob ročně, přičemž u mužů to bylo přibližně 12 a u žen zhruba 9 případů ročně.

Onemocnění **pohlavními chorobami** je u seniorské populace spíše ojedinělé a nepatří mezi četná. Během období 2009–2013 se u osob ve věku 65 a více let vyskytlo 16 případů onemocnění syfilidou (z toho 12 u mužů), což odpovídalo 3,6 % z celkového počtu nahlášených onemocnění syfilidou bez ohledu na věk pacienta. Intenzita výskytu onemocnění syfilidou byla u seniorské populace velmi nízká, na 100 tisíc osob ve věku 65 a více let připadly necelé 2 případy (1,6) onemocnění ročně.

U dalších typů onemocnění již není k dispozici věk osob, a tak zmíníme především onemocnění častá ve věkově starší populaci. Mezi taková onemocnění patří příznaky **Alzheimerovy choroby** (F00). V roce 2013 bylo v ambulantní péči zdravotnických zařízení se sídlem v kraji zaznamenáno celkem 1 423 onemocnění demencí u Alzheimerovy nemoci (61,3 % žen), z toho 310 případů zcela nově zjištěných onemocnění.

Kartogram 4.2. Léčení diabetici podle okresu a kraje sídla zdravotního zařízení k 31. 12. 2013

Dlouhodobé onemocnění, které si osoby často přenášejí do seniorského věku je onemocnění **cukrovkou - diabetes**. Ke konci roku 2013 bylo ve zdravotnických zařízeních se sídlem v kraji nahlášeno 83,5 tisíc pacientů s potvrzenou diagnózou diabetes (z toho 51,4 % žen), z celkové populace kraje tak přibližně 6,4 % bylo diabetiků (u mužů 6,3 % a u žen 6,5 %). V rámci okresního srovnání připadá nejvíce diabetiků na obyvatele v okrese Příbram (10,7 %), nejméně pak v okrese Praha-západ (2,7 %).

Hospitalizace (nemocnice a specializované ústavy)

V roce 2013 bylo **hospitalizováno v nemocnicích** celkem 277 tisíc osob s bydlištěm v kraji, z toho 99 tisíc osob ve věku 65 a více let, což znamenalo 35,6% podíl seniorů na hospitalizacích, přičemž u mužů to bylo o něco více (36,8 %) než u žen (34,8 %). Počet seniorů hospitalizovaných v nemocnicích v období let 2009–2013 postupně narůstal (mezi rokem 2009 a 2013 o 15,8 %), což do určité míry korespondovalo s celkovým nárůstem seniorské populace v kraji (mezi rokem 2009 a 2013 o 21,5 %). Během tohoto období se zároveň postupně zvyšoval podíl seniorů na hospitalizacích v nemocnicích; v roce 2009 činil podíl seniorů 31,7 % a byl o necelé 4 procentní body nižší než v roce 2013 (35,6 %), přičemž u mužů to bylo o téměř 5 procentních bodů a u žen jen o 3.

Tab. 4.2. Osoby hospitalizované v nemocnicích s bydlištěm v kraji podle věku a pohlaví v letech 2009–2013; Středočeský kraj

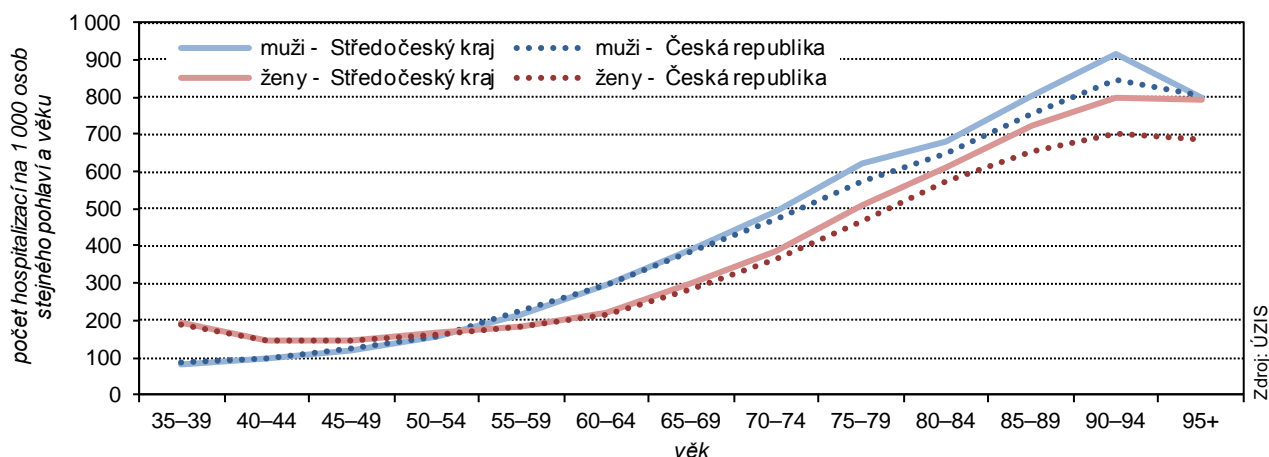
Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

	Hospitalizovaní muži					Hospitalizované ženy				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Celkem	116 653	113 818	115 472	116 890	121 172	153 009	149 752	150 414	148 945	156 763
z toho ve věku:										
55–59	10 465	9 944	9 433	9 630	9 062	8 523	8 196	8 137	7 804	7 898
60–64	12 188	12 225	12 321	12 415	12 516	9 724	10 239	9 977	9 924	9 996
65–69	10 492	10 740	11 873	13 449	14 257	9 596	9 769	10 544	11 721	12 505
70–74	8 688	8 709	8 908	9 774	10 739	9 248	9 038	9 249	9 814	10 702
75–79	8 679	8 494	7 983	8 140	8 467	11 724	10 910	10 546	10 835	10 650
80–84	6 023	6 166	6 287	6 529	6 588	10 215	9 831	10 259	10 650	10 733
85–89	3 285	3 396	3 206	3 240	3 492	7 594	7 962	6 636	6 946	7 137
90–94 ¹⁾	.	.	595	774	952	.	.	1 697	2 102	2 467
95 a více ¹⁾	.	.	94	103	90	.	.	351	336	303

¹⁾ v letech 2009 a 2010 ve věku 85 a více let

Nárůst počtu hospitalizovaných proběhl mezi lety 2009 a 2013 téměř u všech seniorských věkových kategorií, nejvíce pak u osob ve věku 65–69 let (o 33,2 %, u mužů o 35,9 %, u žen o 19,5 %) a u osob ve věku 85 a více let (o 32,7 %, u mužů o 38 % a u žen o 30,5 %), naopak jediný pokles v seniorských kategoriích zaznamenala skupina hospitalizovaných ve věku 75–79 let (pokles o 6,3 %, muži o 2,4 % ženy o 9,2 %). Pokles počtu hospitalizací zaznamenala také jedna z věkových skupin na hranici seniorského věku, a to osoby ve věku 55–59 let (o 10,7 %, u mužů o 13,4 % a u žen o 7,3 %).

Graf 4.6. Četnost hospitalizací v nemocnicích u osob podle pohlaví a věku ve Středočeském kraji a ČR v roce 2013

Četnost hospitalizací se zvyšuje s přibývajícím věkem. Zatímco u osob ve věku 35–49 let připadá na tisíc obyvatel stejného věku přibližně 131 hospitalizací (u mužů 97, u žen 167), v pokročilejším věku 50–64 let je to již 207 hospitalizací (u mužů 223, u žen 192), v nižším seniorském věku 65–79 let je to 416 (u mužů 466, u žen 376) a nejvíce pak u starších seniorů s věkem 80 a více let 689 (u mužů 732, u žen 668). U seniorů celkem (65 a více let) připadalo v roce 2013 na tisíc obyvatel 467 hospitalizací (u mužů 501, u žen 443). Četnost hospitalizací ve Středočeském kraji se až do seniorského věku v jednotlivých věkových

skupinách pohybovala na stejné úrovni jako v celé ČR, s rostoucím věkem v seniorských kategoriích se krajská hodnota oproti republikové navyšovala více.

Průměrná ošetrovací doba hospitalizované osoby byla v kraji u osob celkem 6,4 dnů a s rostoucím věkem pacienta se prodlužovala. V porovnání s celorepublikovým průměrem byla **průměrná doba hospitalizace středočeských seniorů delší než v ČR**, a to ve většině věkových skupin seniorů. Znatelný rozdíl byl u starších seniorů (85–89 let), u kterých byla v kraji průměrná doba hospitalizace 13,7 dnů a byla o dva dny delší než v ČR.

Tab. 4.3. Průměrná ošetrovací doba osob s bydlištěm v kraji a ČR hospitalizovaných v nemocnicích podle věku v letech 2009 až 2013 (dny)

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

	Středočeský kraj					Česká republika				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Celkem	6,4	6,5	6,4	6,2	6,4	6,9	6,8	6,7	6,4	6,3
z toho ve věku:										
55-59	6,5	6,5	6,3	5,9	6,1	6,9	6,9	6,7	6,3	6,2
60-64	6,9	7,0	6,8	6,6	6,8	7,4	7,3	7,1	6,8	6,7
65-69	7,5	7,6	7,2	7,2	7,3	7,9	7,8	7,6	7,3	7,2
70-74	8,1	8,2	7,9	7,7	8,2	8,7	8,5	8,3	7,9	7,8
75-79	9,3	10,0	9,6	9,1	9,6	9,7	9,7	9,4	9,0	8,8
80-84	11,0	11,1	11,4	10,8	11,2	11,2	11,0	10,9	10,4	10,2
85-89	12,3	13,1	13,4	13,0	13,7	12,3	12,5	12,4	11,8	11,6
90-94 ¹⁾	.	.	11,9	13,8	12,7	13,3	12,5	12,5	12,5	11,8
95 a více ¹⁾	.	.	16,6	13,3	15,6	13,0	12,8	13,8	12,4	12,5

¹⁾ v letech 2009 a 2010 ve věku 85 a více let

Podíl operací na počtu hospitalizovaných **se s věkem postupně snižuje**. Zatímco u osob ve věku 35–49 let byl v roce 2013 podíl operovaných poměrně vysoký (44,6 %), u osob ve věku 50–64 let činil 36,8 % a u seniorů ve věku 65 a více let 22,4 %. S rostoucím věkem seniorů se podíl operací na počtu hospitalizovaných dále snižuje, ve skupině 65–79 let byl podíl 26,5 %, zatímco u osob nad 80 let věku už jen 13,8 %.

Tab. 4.4. Podíl operovaných osob s bydlištěm v kraji a ČR z hospitalizovaných v nemocnicích podle věku v letech 2009 až 2013 (%)

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

	Středočeský kraj					Česká republika				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Celkem	28,8	29,2	29,4	29,5	30,1	28,9	28,9	28,8	29,6	29,4
z toho ve věku:										
55-59	34,7	35,0	35,6	36,6	37,8	35,2	35,4	35,4	36,2	36,3
60-64	31,0	32,3	31,9	31,7	33,0	32,2	32,2	32,0	32,7	32,8
65-69	29,2	29,5	30,1	29,6	30,0	29,7	29,8	29,6	30,1	29,9
70-74	26,0	26,1	26,7	25,7	26,5	26,2	25,8	26,0	26,4	26,4
75-79	22,7	21,2	21,3	21,5	21,6	22,3	21,1	21,2	21,2	21,3
80-84	17,6	15,8	16,6	15,9	15,8	17,1	16,1	16,1	16,1	16,1
85-89	13,5	11,8	12,7	11,7	11,8	13,7	12,5	12,5	12,5	12,3
90-94 ¹⁾	.	.	11,2	9,8	10,1	10,8	10,6	11,0	10,6	10,5
95 a více ¹⁾	.	.	9,2	13,0	9,9	9,5	9,8	10,0	8,8	9,9

¹⁾ v letech 2009 a 2010 ve věku 85 a více let

Součástí některých nemocnic jsou i **geriatrická oddělení**, tedy specializovaná oddělení s akutní péčí pro pacienty od 60 let věku. V roce 2013 bylo v českých a moravských nemocnicích v provozu celkem 11 geriatrických oddělení s akutní péčí, z toho 1 na území Středočeského kraje, konkrétně v Nemocnici Kolín. Lůžková kapacita kolínského oddělení byla 22 lůžek a tento stav trvá od roku 2009, kdy se počet snížil z původních 34 lůžek. Počet hospitalizovaných v akutní geriatrické péči se postupně snižuje od roku 2005, od roku 2009 pak především v souvislosti s poklesem počtu lůžek. V roce 2013 bylo hospitalizováno celkem 150 pacientů, z nichž 20 na tomto oddělení také zemřelo. Na 10 000 osob ve věku 60 a více let v kraji připadalo 5 osob hospitalizovaných v geriatrické akutní péči. Průměrná doba hospitalizace jednoho pacienta

činila v roce 2013 přibližně 29 dnů. Oddělení geriatry během roku 2013 zaznamenalo celkem 1 254 ambulantních ošetření/vyšetření, na 10 tisíc obyvatel ve věku 60 a více let tak připadalo přibližně 42 případů.

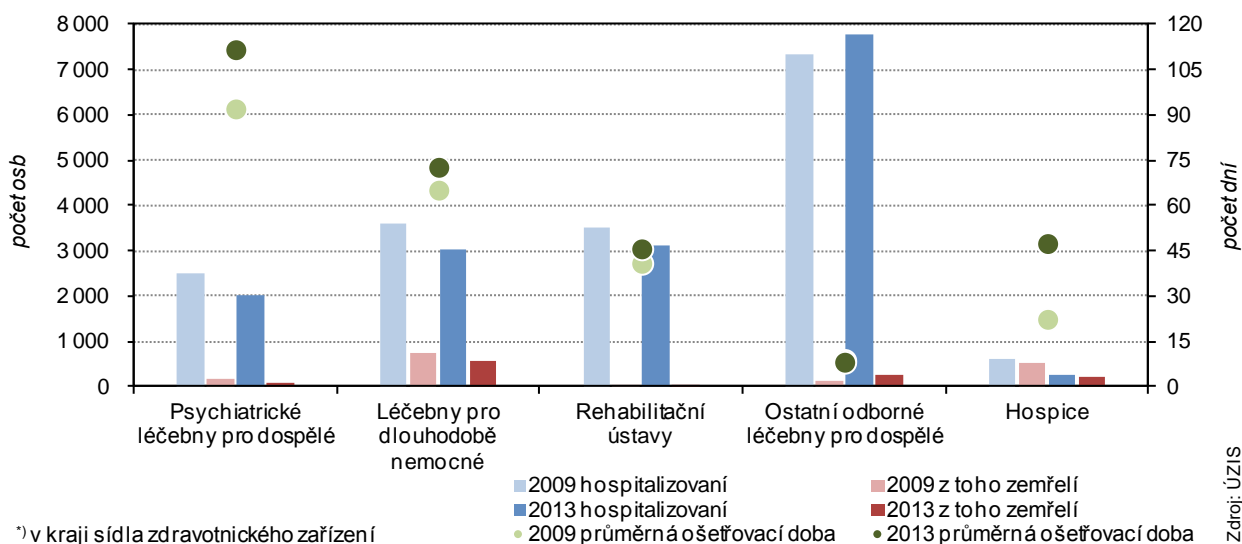
Tab. 4.5. Geriatrie v akutní péči v nemocnicích se sídlem kraje v letech 2005 až 2013; Středočeský kraj

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Geriatrická oddělení	1	1	1	1	1	1	1	1	1
v nich lůžka	34	34	34	34	22	22	22	22	22
na 10 000 obyvatel	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
ve věku 60 a více let	1,5	1,4	1,4	1,3	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7
Hospitalizovaní celkem	305	320	225	208	174	148	153	139	150
na 10 000 obyvatel	2,7	2,7	1,9	1,7	1,4	1,2	1,2	1,1	1,2
ve věku 60 a více let	13,2	13,3	9,0	8,0	6,5	5,4	5,4	4,8	5,0
Zemřelí pacienti	66	71	53	32	26	27	23	17	20
na 1 000 hospitalizovaných	216,4	221,9	235,6	154,2	149,9	183,1	150,3	122,7	133,3

Údaje za hospitalizace v léčebných specializovaných ústavech nejsou děleny podle věku pacienta, proto byla vybrána (v souladu s obsahem této publikace) ta zařízení, která slouží zpravidla pro starší dlouhodobě nemocné osoby, jako jsou především léčebny dlouhodobě nemocných a hospice.

Graf 4.7. Pacienti léčení ve vybraných specializovaných ústavech Středočeského kraje^{*)} v roce 2009 a 2013

Na území Středočeského kraje bylo v roce 2013 v provozu **6 léčeben dlouhodobě nemocných** (Dobříš, Kladno, Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště, Mukařov, Sedlec-Prčice) a hospitalizováno zde bylo 3 030 pacientů. Počet léčeben je neměnný od roku 2010, před kterým bylo v kraji provozováno léčeben více (do roku 2006 jich bylo 11).

Tab. 4.6. Léčebny dlouhodobě nemocných v letech 2005 až 2013; Středočeský kraj

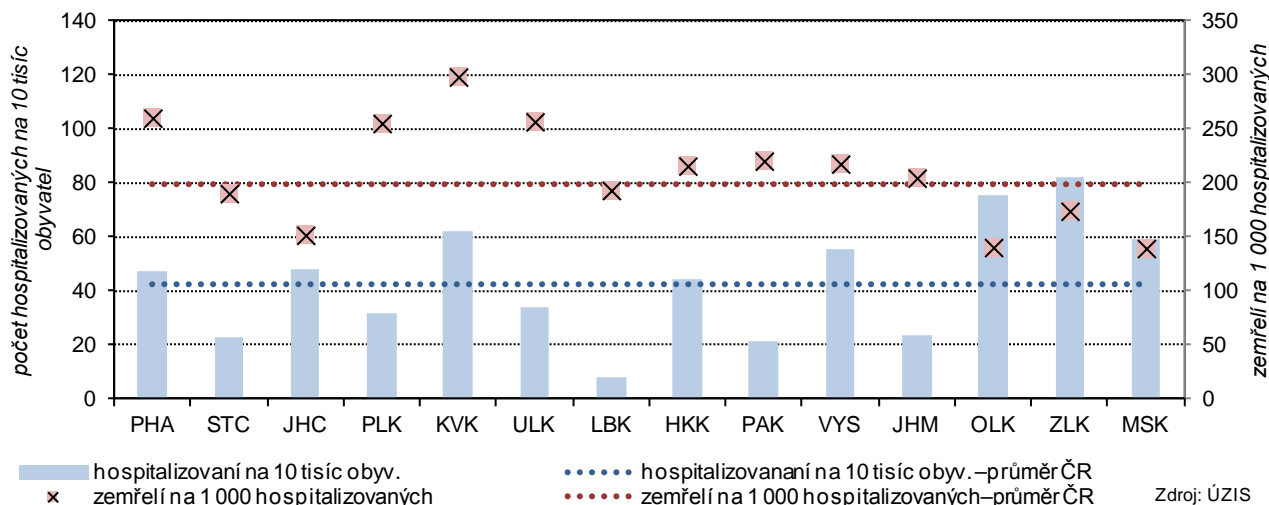
Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Léčebny dlouhodobě nemocných	11	11	9	9	7	6	6	6	6
v nich lůžka	1 007	1 007	884	884	694	680	680	680	648
Hospitalizovaní celkem	4 876	4 623	3 951	3 888	3 608	2 813	3 031	2 973	3 030
na 10 000 obyvatel	42,1	39,3	32,9	31,6	28,9	22,2	23,7	23,0	23,3
Zemřelí pacienti	1269	1109	954	943	727	584	610	598	577
na 1 000 hospitalizovaných	260,3	239,9	241,5	242,5	201,5	207,6	201,3	201,1	190,4
Průměrná ošetrovací doba	69,0	73,1	72,1	73,8	65,2	81,1	76,7	75,6	72,8
Roční využití lůžek ve dnech	335,4	335,5	333,5	324,5	331,9	348,1	342,0	330,5	340,3

Počet hospitalizovaných osob v léčebnách dlouhodobě nemocných v čase klesal (i z důvodu snížení počtu zařízení a lůžek). V období 2010–2013, kdy byl počet zařízení neměnný, počet hospitalizovaných jen nevýrazně kolísal. To samé platilo i v případě počtu hospitalizovaných v přepočtu na obyvatele.

Graf 4.8. Hospitalizované osoby v léčebnách dlouhodobě nemocných podle krajů v roce 2013

V krajích ČR byla situace s léčebnami dlouhodobě nemocných (LDN) v roce 2013 rozdílná. Nejvyšší intenzity hospitalizace pacientů v LDN na 10 tisíc obyvatel dosahoval v mezikrajském srovnání Zlínský kraj (82), naopak nejnižší hodnotu zaznamenal Liberecký kraj (8). Středočeský kraj se třetí nejnižší hodnotou (23) zařadil pod průměr ČR (42). Lehce podprůměrný vůči celorepublikové hodnotě (19,8 %) byl i krajský podíl zemřelých pacientů v LDN během roku 2013 (19,0 %). Nejnižší procento zemřelých v těchto zařízeních zaznamenaly především moravské regiony (Moravskoslezský kraj 14,0 % a Olomoucký kraj 14,1 %), zatímco nejvyšší hodnoty zaznamenal Karlovarský kraj (29,8 %).

Dalším typem zdravotně-sociálního zařízení, ve kterém jsou hospitalizovány převážně starší těžce nemocné osoby, jsou **hospice**. Tato zařízení slouží k péči o nevyléčitelně a těžce nemocné osoby a poskytují tzv. paliativní péči, kterou tvoří souhrn lékařských, ošetrovatelských a rehabilitačních činností. Hlavním účelem hospiců je maximálně zlepšit kvalitu života v jeho závěrečné fázi a umožnit důstojné umírání.

Tab. 4.7. Hospice v letech 2009 až 2013; Středočeský kraj

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

	2009	2010	2011	2012	2013
Hospice	2	2	2	2	2
v nich lůžka	45	45	45	45	45
Hospitalizovaní celkem	598	347	302	282	274
na 10 000 obyvatel	4,8	2,7	2,4	2,2	2,1
Zemřelí pacienti	541	293	237	233	221
na 1 000 hospitalizovaných	904,7	844,4	784,8	826,2	806,6
Průměrná ošetrovací doba	22,5	39,7	47,0	48,0	47,5
Roční využití lůžek ve dnech	298,6	305,9	315,4	300,9	289,5

V období let 2009–2013 byly na území kraje provozovány **2 hospice** (Benešov, Kladno) s celkovou kapacitou 45 lůžek. Počet zařízení ani lůžková kapacita se během tohoto období neměnily, došlo však ke zdvojnásobení průměrné ošetrovací doby z 22,5 dnů v roce 2009 na 47,5 v roce 2013, čemuž odpovídalo výrazné snížení počtu hospitalizovaných z 598 v roce 2009 na 274 v roce 2013 (o 54,3 %).

Domácí zdravotní péče

Poskytování domácí zdravotní péče umožňuje zkrácení pobytu pacienta na akutním nemocničním lůžku, jeho dřívější propuštění a doléčení v psychicky příznivějším domácím prostředí. Nevyléčitelným pacientům je domácí zdravotní péče poskytována v rodinném prostředí i jako domácí hospicová péče. Síť pracovišť domácí zdravotní péče začala být v krajích České republiky budována po roce 1990. Přibližně od roku 2005 lze pozorovat stabilizaci sítě i rozsahu činnosti domácí zdravotní péče, přičemž přetrvávají výrazné rozdíly mezi jednotlivými kraji.

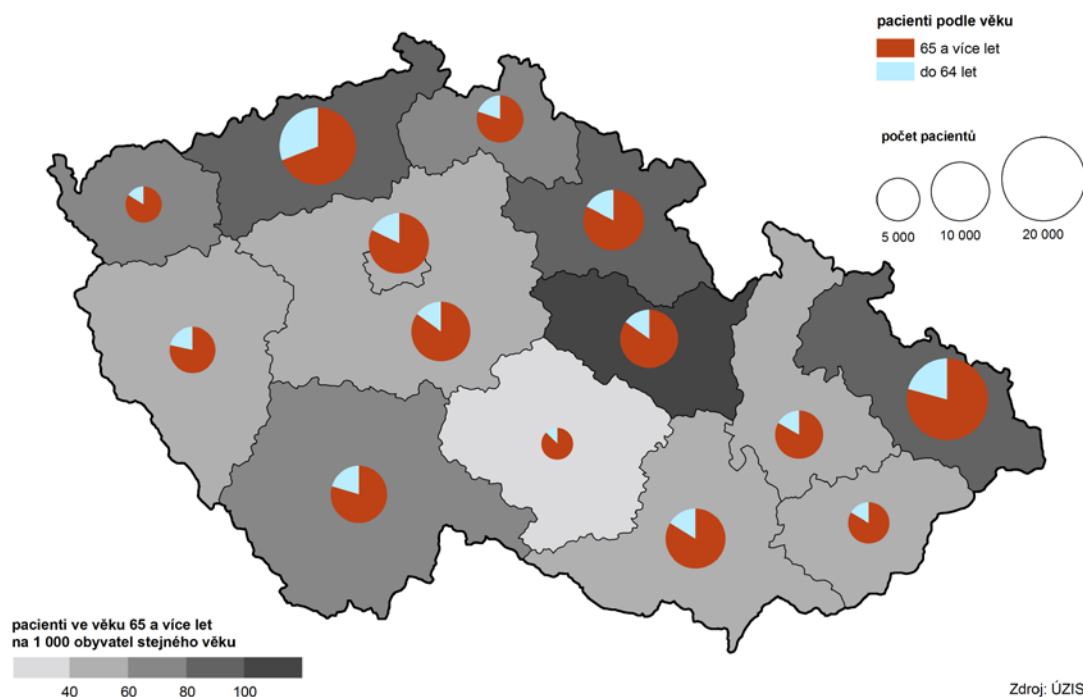
Tab. 4.8. Pacienti domácí zdravotní péče podle věku v letech 2005 až 2013; Středočeský kraj

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet pacientů	8 709	8 593	9 138	9 172	10 571	12 071	11 789	11 655	11 722
z toho ve věku 65 a více let	6 645	6 762	7 274	7 319	8 445	9 588	9 557	9 471	9 934
Počet pacientů ve věku 65 a více let na 1 000 obyvatel stejného věku	40,6	40,7	42,8	41,7	46,7	51,4	49,0	46,4	46,9
Počet návštěv	318 238	334 827	414 433	368 045	379 201	426 390	454 786	466 959	486 683
Počet návštěv na 1 pacienta	36,5	39,0	45,4	40,1	35,9	35,3	38,6	40,1	41,5
Počet provedených výkonů	566 890	587 000	721 143	600 107	643 552	723 603	753 558	807 381	865 001

Služeb domácí zdravotní péče využilo ve Středočeském kraji v roce 2013 celkem 11 722 pacientů, z toho **84,7 % pacientů bylo ve věku 65 a více let**. Podíl osob seniorského věku na klientele domácí zdravotní péče se od sledovaného roku 2005 (76,3 % pacientů v seniorském věku) postupně navyšoval. **Zvyšoval se počet pacientů** v přepočtu na obyvatele (hodnoty však v letech kolísaly); v roce 2013 připadalo na tisíc seniorů ve věku 65 a více let přibližně 47 pacientů (46,9) domácí zdravotní péče, v roce 2005 to bylo 40,6. Odborná lékařská péče v rámci domácí zdravotní péče zaznamenala postupně **zvyšování jak počtu návštěv pacientů, tak výkonů**; v roce 2013 provedl personál domácí zdravotní péče o polovinu výkonů více než v roce 2005 (o 52,6 %) a o více než třetinu vzrostl počet výkonů oproti roku 2009 (o 34,4 %).

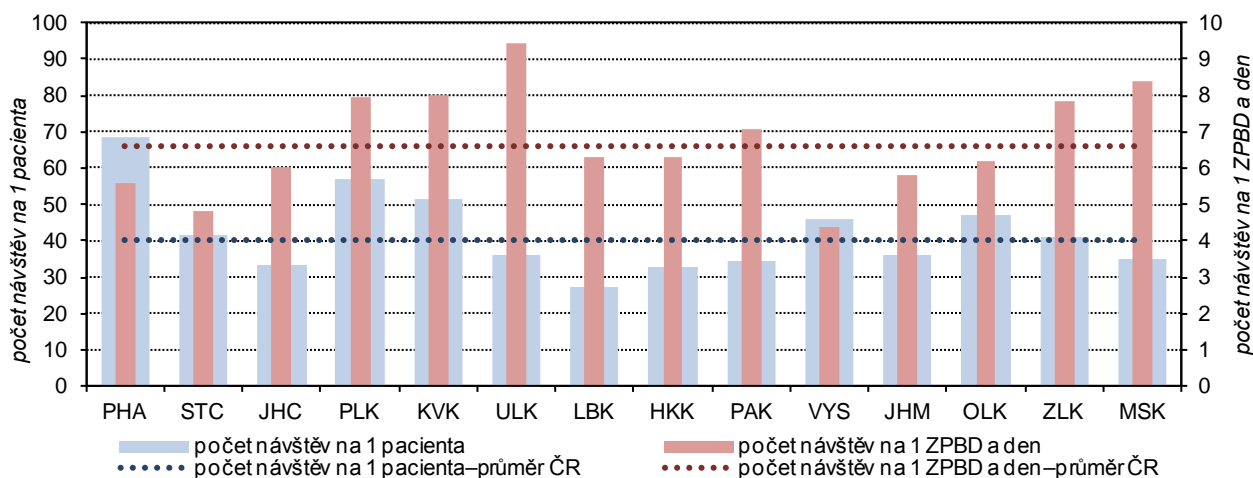
Kartogram 4.3. Pacienti domácí zdravotní péče podle věku a krajů v roce 2013

V přepočtu na obyvatele vykázal nejvyšší intenzitu domácí zdravotní péče u seniorů Pardubický kraj (104,5 pacientů ve věku 65 a více let na tisíc obyvatel stejného věku) a dále kraje Ústecký (99,8), Královéhradecký (98,7) a Moravskoslezský (83,4). Nejnižší intenzita domácí péče byla zjištěna u seniorů v Kraji Vysočina (31,8 pacientů). Středočeský kraj dosahoval intenzitou domácí zdravotní péče čtvrté nejnižší hodnoty mezi kraji ČR (46,9 pacientů ve věku 65 a více let na tisíc obyvatel stejného věku). Nejvíce pacientů domácí zdravotní péče v ČR zaznamenali v roce 2013 v průmyslových regionech, tedy v Moravskoslezském

(17,3 tis. osob) a Ústeckém kraji (13,5 tis. osob). U obou krajů je však podíl seniorů na počtu pacientů domácí zdravotní péče v porovnání s ostatními kraji nejnižší, v Moravskoslezském kraji 78,9 % a v Ústeckém dokonce 68,9 %. V ostatních krajích byl podíl seniorů nad 80% hranicí včetně celorepublikového podílu (80,2 %).

Graf 4.9. Výkony domácí zdravotní péče v krajích a ČR v roce 2013

Pozn.: ZPBD = zdravotníci pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí

Zdroj: ÚZIS

Výkonnost domácí zdravotní péče (bez ohledu na věk pacienta) byla v krajích v roce 2013 odlišná. Na jednoho pacienta připadalo v ČR přibližně 40 návštěv, obdobný počet zaznamenal i Středočeský kraj, naopak nejvíce návštěv na pacienta připadalo v hlavním městě (69) a nejméně návštěv pak v Libereckém kraji (27). Výkonnost zdravotnického personálu poskytujícího domácí zdravotní péči se pohybovala v ČR mezi 6–7 návštěvami denně, ve Středočeském kraji to bylo pod průměrem – necelých 5 návštěv za den, což bylo po kraji Vysočina nejméně mezi kraji ČR. Nejvyšší denní průměr provedených výkonů dosahovaly kraje s velkým počtem pacientů, tj. Ústecký kraj (více než 9 návštěv za den) a Moravskoslezský kraj (více než 8). **Většina služeb domácí zdravotní péče byla hrazena zdravotními pojišťovnami (99,7 %)**, u Zlínského kraje byl tento podíl nejnižší (77,4 %), naopak v Královéhradeckém kraji jako jediném bylo zaznamenáno stoprocentní hrazení výkonů domácí zdravotní péče pojišťovnami.

Tab. 4.9. Pacienti domácí zdravotní péče ve věku 65 a více let podle druhu onemocnění v letech 2005 až 2013; Středočeský kraj

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pacienti ve věku 65 a více let	6 645	6 762	7 274	7 319	8 445	9 588	9 557	9 471	9 934
podle druhu onemocnění: ¹⁾									
chronická onemocnění	5 948	5 934	6 294	6 476	6 787	8 318	8 500	8 367	8 751
akutní onemocnění	686	761	682	542	1 306	593	656	897	749
pooperační stavy, úrazy	540	338	502	513	577	773	587	554	691
domácí hospicová péče	449	369	215	174	221	292	262	190	201
Podíl pacientů ve věku 65 a více let na pacientech s daným druhem onemocnění (%)									
chronická onemocnění	79,4	79,7	81,6	81,9	80,4	80,7	82,2	83,9	87,0
akutní onemocnění	61,9	73,0	72,6	75,3	82,0	62,2	70,1	70,0	73,4
pooperační stavy, úrazy	62,7	66,0	61,2	67,9	72,6	68,2	77,2	71,6	72,7
domácí hospicová péče	66,9	80,6	77,9	78,0	78,4	84,4	80,1	72,5	73,4

¹⁾ pacient může být zařazen ve více druzích péče

Nejčastějším typem onemocnění pacientů v seniorském věku, kterým byla v roce 2013 poskytnuta domácí zdravotní péče⁴, **byla chronická onemocnění oběhové soustavy (88,1 % případů)**, následovaly akutní onemocnění (7,5 % případů), péče po operacích a úrazech (7,0 %) a domácí hospicová péče (2,0 %). Ve srovnání let 2005–2009 a 2009–2013 se podíl pacientů domácí zdravotní péče podle typu onemocnění výrazně nezměnil u pacientů s chronickým onemocněním (86,3 % a 86,7 %) ani u pacientů po operacích a úrazech (6,8 % a 6,8 %), u dalších dvou typů onemocnění klesl, a to u akutních onemocnění (10,9 % a 8,9 %) a domácí hospicové péče (3,9 % a 2,5 %). Věková skupina seniorů se v roce 2013 nejčastěji podílela na chronických onemocněních (87,0 %), u ostatních typů onemocnění to bylo okolo 73 %.

⁴ pacient může být zařazen ve více druzích péče

Zdravotnické zázemí kraje

Pro kvalitní péči o zdravotní stav seniorů je důležitá dostatečná síť zdravotnických zařízení a dostatečné zdravotní zázemí včetně odborné pomoci. Zdravotnická zařízení jsou členěna územně podle jejich sídla, nikoliv podle působnosti, či zřizovatele. Ve většině případů nečiní tento způsob členění žádné problémy, neboť zdravotnická péče je zařízeními obvykle poskytována v místě, kde sídlí. V některých případech však důsledné dodržení tohoto způsobu třídění zkresluje pohled na činnost zdravotnických zařízení.

Tab. 4.10. Vybrané údaje o zdravotnictví podle okresů v roce 2013

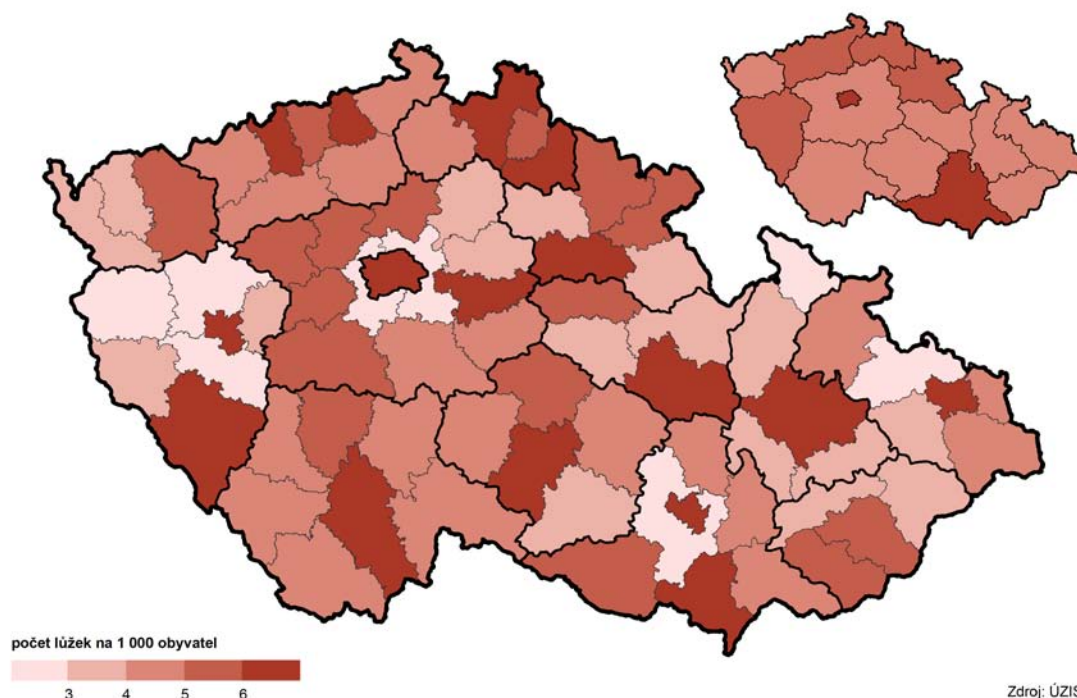
Zdroj: ÚZIS, vlastní přepočty

Kraj, okresy	lékaři ¹⁾			nemocnice			ambulantní péče		samostatné ordinace lékařů			lékárny ⁴⁾		
	přepočtený počet	na 1 000 obyvatel ²⁾	obyvatelstvo ²⁾ na 1 lékaře	počet	lékaři ³⁾		lékaři		praktických pro dospělé		stomatologů	specialistů	celkem	obyvatelstvo ²⁾ na 1 lékárně
					přepočtený počet	na 1 000 obyvatel ²⁾	přepočtený počet	na 1 000 obyvatel ²⁾	celkem	obyv. 20+ ²⁾ na 1 ordinaci				
Středočeský kraj	4 209	3,2	309	25	999	0,8	2 824	2,2	479	2 149	516	588	285	4 570
Benešov	310	3,2	310	1	54	0,6	239	2,5	39	1 971	46	45	24	4 011
Beroun	316	3,6	279	2	99	1,1	216	2,5	28	2 488	40	47	19	4 630
Kladno	814	5,1	197	3	211	1,3	394	2,5	64	2 002	66	72	33	4 872
Kolín	368	3,8	265	3	120	1,2	245	2,5	33	2 366	43	41	23	4 248
Kutná Hora	206	2,8	361	2	43	0,6	163	2,2	40	1 504	34	35	21	3 535
Mělník	332	3,2	313	3	100	1,0	223	2,1	41	2 018	34	50	21	4 960
Mladá Boleslav	535	4,3	234	1	147	1,2	333	2,7	45	2 224	50	54	25	4 998
Nymburk	245	2,6	391	2	45	0,5	189	2,0	39	1 938	41	49	21	4 570
Praha-východ	317	2,0	504	3	24	0,2	253	1,6	49	2 482	48	53	31	5 154
Praha-západ	194	1,5	677	2	5	0,0	176	1,3	36	2 770	37	58	24	5 467
Příbram	413	3,6	276	2	106	0,9	278	2,4	47	1 954	50	58	28	4 073
Rakovník	160	2,9	346	1	44	0,8	114	2,1	18	2 482	27	26	15	3 689

¹⁾ státní i nestátní zařízení ²⁾ přepočty na obyvatele k 31. 12. ³⁾ včetně zubních ⁴⁾ včetně odloučených pracovišť

V roce 2013 bylo **na území Středočeského kraje celkem 25 nemocnic** se zastoupením ve všech okresech kraje. Lůžková kapacita středočeských nemocnic včetně ambulantních částí byla **5,6 tisíc lůžek**; v okresním členění kraje nejvíce nemocničních lůžek vykazoval okres Kladno (865).

Kartogram 4.4. Lůžka v nemocnicích v přepočtu na obyvatele podle okresů a krajů v roce 2013

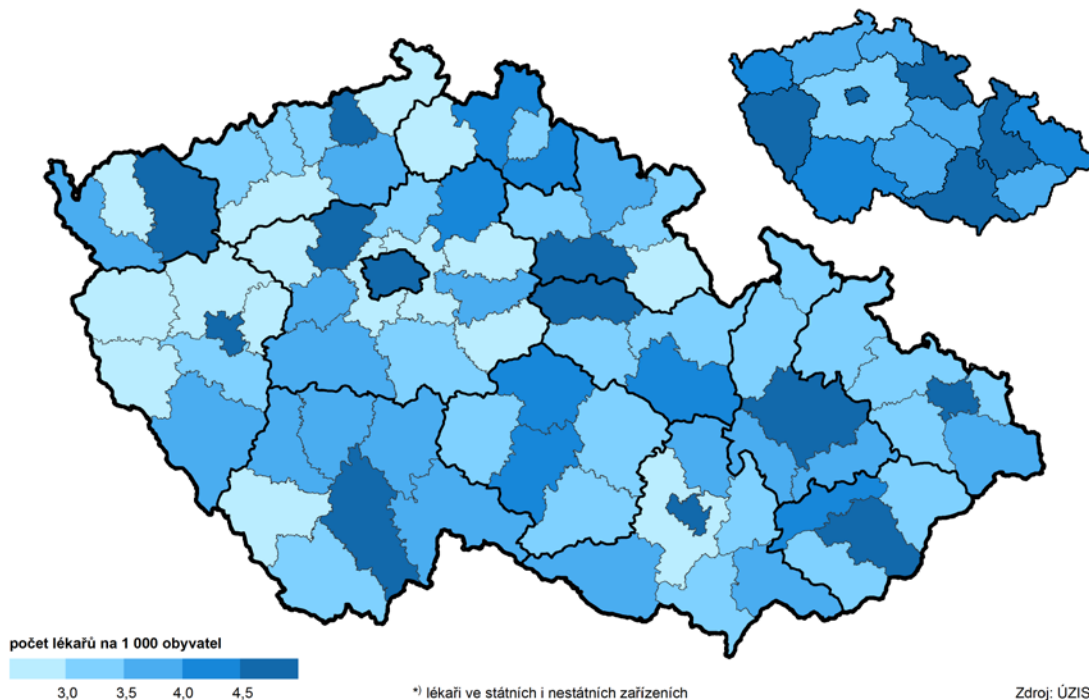

V přepočtu na populaci⁵ připadla **na tisíc obyvatel Středočeského kraje přibližně čtyři nemocniční lůžka (4,3)**, v celé ČR to bylo průměrně o jedno nemocniční lůžko více (5,4). **Na jedno nemocniční lůžko** v kraji tak připadalo přibližně **231 osob, z toho 38 osob ve věku 65 a více let**, v ČR to bylo na jedno nemocniční lůžko o 46 obyvatel méně (185), u skupiny seniorů pak o 5 osob méně (32).

V rámci okresního srovnání kraje bylo **nejvíce nemocničních lůžek na tisíc obyvatel⁵ v okrese Kolín (7,3)**, zároveň zde připadlo na jedno nemocniční lůžko nejméně obyvatel, a to 136, z toho 24 ve věku 65 a více let. **Nejnižších hodnot**, jak v absolutním počtu nemocničních lůžek (164), tak počtu na 1 000 obyvatel, **dosahoval okres Praha-západ (1,2)**, dále následoval **okres Praha-východ (1,9)**. V okrese Praha-západ připadalo na jedno lůžko přibližně 793 obyvatel, z toho 111 seniorů ve věku 65 a více let, v okrese Praha-východ pak 593 obyvatel, z toho 73 seniorů.

Centrální oblast kraje v těsném zázemí hlavního města je v důsledku absence velkých měst, blízkosti metropole a pracovně-sociální provázanosti s hlavním městem, **do značné míry propojená se zdravotnictvím Prahy** a sama nedisponuje dostatečnou kapacitou zdravotnických zařízení pro vzrůstající počet obyvatel. O tom vypovídají i další počty zdravotních zařízení a odborného personálu přepočtené na obyvatelstvo⁵. **Na 1 lékaře** ve státním i nestátním zařízení připadalo **v okrese Praha-západ 677 obyvatel**, z toho 94 seniorů (**Praha-východ 504 obyvatel**, z toho 69 seniorů), přičemž **v kraji to bylo podstatně méně, přibližně 309 obyvatel na 1 lékaře**, z toho 50 obyvatel ve věku 65 a více let. **V České republice to bylo ještě méně, přibližně 222 obyvatel**, z toho 38 seniorů. Nejnižší počet obyvatel na jednoho lékaře vykazoval v okresním srovnání Středočeského kraje okres Kladno (197, z toho 34 seniorů).

Kartogram 4.5. Lékaři^{*)} v přepočtu na obyvatele podle okresů a krajů v roce 2013

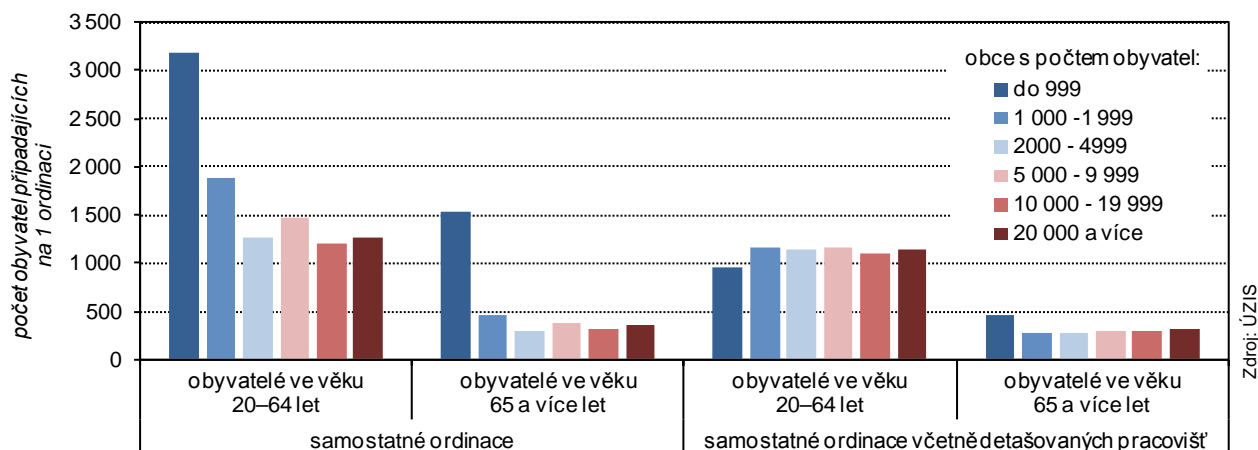

V roce 2013 bylo statistikami ÚZIS **v kraji zaznamenáno 479 samostatných ordinací lékaře pro dospělé**, nejvíce pak v okrese s největším středočeským městem Kladnem, tedy okrese Kladno (64), nižší počet naopak zaznamenal okres Rakovník (18). V přepočtu na dospělou populaci⁵ připadalo na jednu ordinaci praktického lékaře pro dospělé přibližně 2 149 obyvatel starších 19 let, z toho pak 443 obyvatel starších 64 let. V meziokresním porovnání připadalo nejméně osob na jednu ordinaci praktického lékaře v okrese Kutná Hora (1 504 osob starších 19 let, z toho 338 osob starších 64 let), naopak nejvíce osob připadalo na ordinace v centrální oblasti kraje konkrétně v okrese Praha-západ (2 770 osob starších 19 let). U obyvatel starších 64 let připadlo nejvíce osob na ordinaci v okresu Rakovník (530 obyvatel starších 64 let).

⁵ přepočet na obyvatelstvo k 31.12.

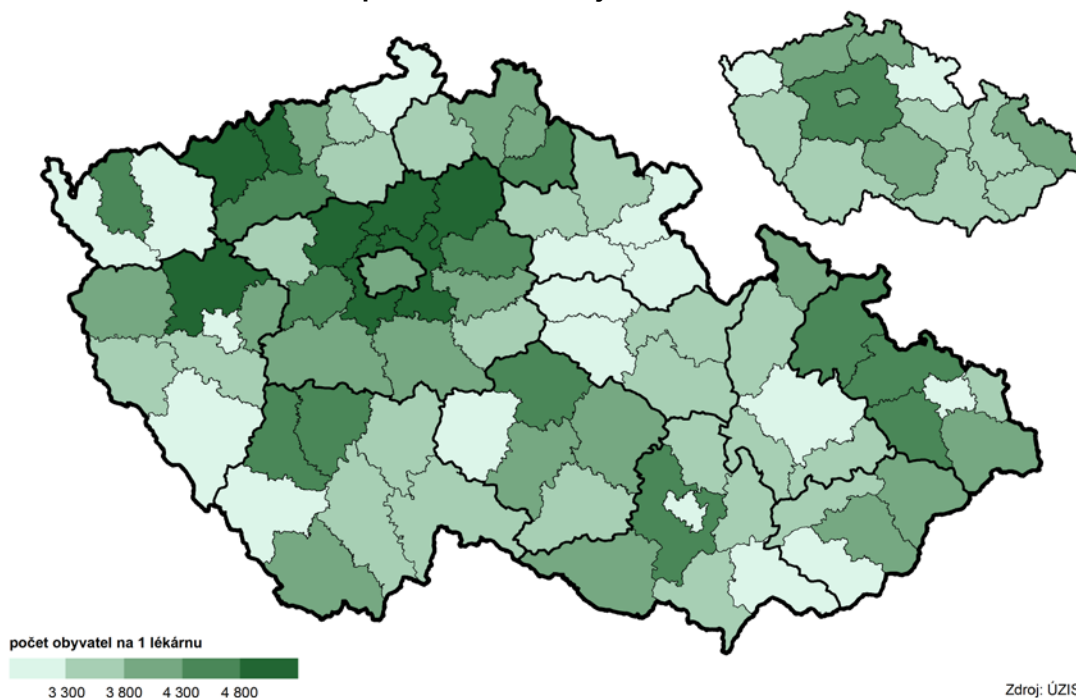
U srovnání vytíženosti ordinací v obcích podle počtu obyvatel⁶ (velikostní skupiny obce) připadal na konci roku 2013 nejvyšší počet osob na jednu ordinaci praktického lékaře pro dospělé u malých obcí do tisíce obyvatel (4 723 obyvatel starších 19 let). **U obcí s vyšším počtem obyvatel je vytíženost ordinací znatelně nižší**, od skupin obcí s počtem obyvatel nad 2 tisíce se výše tohoto ukazatele již výrazně neliší, u obcí a malých měst se dvěma až pěti tisíci obyvatel připadalo na jednu ordinaci 1 564 obyvatel starších 19 let, u velkých měst s počtem obyvatel nad 20 tisíc to bylo 1 624 obyvatel starších 19 let. **Při započtení detašovaných pracovišť** samostatné ordinace praktického lékaře pro dospělé **jsou rozdíly** v počtu obyvatel připadajících na jedno pracoviště **mezi velikostními skupinami obcí velmi malé**.

Graf 4.10. Obslužnost ordinací praktických lékařů pro dospělé včetně detašovaných pracovišť podle velikostních skupin obcí Středočeského kraje v roce 2013

Důležitou službou v obcích a městech jsou pro obyvatele výdejny lékárnického materiálu, z nichž nejčastější bývají lékárny. V roce 2013 bylo **v kraji registrováno celkem 285 lékáren** (bez výdejen zdravotnického materiálu). Obslužnost jedné lékárny tak byla přibližně 4,6 tisíce obyvatel⁶. Pro populaci seniorů jsou vzhledem ke zdravotnímu stavu lékárny důležitou zdravotnickou službou, v přepočtu **na jednu lékárnu v kraji připadalo 744 osob ve věku 65 a více let**. Nejlepší obslužnost, tedy nejméně obyvatel na 1 lékárnu, zaznamenal okres Kutná Hora (3,5 tis. obyvatel), nejnižší počet seniorů na lékárnu vykazoval okres Rakovník (636 obyvatel ve věku 65 a více let). Naopak nejvytíženější lékárny byly v okrese Praha-západ, kde na 1 lékárnu připadalo přibližně 5,5 tis. osob, u seniorů to pak byl okres Kladno (829).

Kartogram 4.6. Obslužnost lékáren podle okresů a krajů k 31. 12. 2013

⁶ přepočteno na obyvatelstvo k 31. 12.

5. Důchody a sociální služby

Sociální službou je činnost, kterou zabezpečují poskytovatelé sociálních služeb na základě oprávnění dle zákona č.108/2006 Sb., o sociálních službách, s účinností od 1. 1. 2007. Sociální služby jsou poskytovány jednotlivcům, rodinám i skupinám obyvatel. Mezi nejpočetnější skupiny příjemců sociálních služeb patří právě senioři. Sociální služby se zaměřují na zachování co nejvyšší kvality a důstojnosti života lidí, zajišťují pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení. Prostřednictvím sociálních služeb je zajišťována například pomoc při péči o vlastní osobu, zajištění stravování, ubytování, pomoc při zajištění chodu domácnosti, ošetřování, psychoterapie a socioterapie.

Důchodci, důchody

Ke konci roku 2014 pobíralo ve Středočeském kraji **starobní důchod bez souběhu** 202 402 příjemců. Jejich počet v posledních pěti letech rostl, u mužů se jednalo o 11% nárůst mezi lety 2010–2014, u žen to bylo o 8 %. Rostl také počet příjemců **předčasného důchodu**, a to s vyšší intenzitou než v případě celkového počtu příjemců všech důchodů. U mužů došlo k 44% nárůstu počtu příjemců předčasných starobních důchodů, u žen byl nárůst 28%. V roce 2014 tak předčasný starobní důchod pobíralo ve Středočeském kraji 50 136 osob. Rychlejší růst počtu příjemců předčasných důchodů se projevil zvýšením podílu předčasných důchodů. Zatímco v roce 2010 pobírala předčasný starobní důchod zhruba pětina příjemců, v roce 2014 se jednalo o čtvrtinu. U žen byl tento podíl vyšší než u mužů, docházelo však ke sblížení hodnot.

Tab. 5.1. Příjemci starobních důchodů podle pohlaví v letech 2010 až 2014 (stav v prosinci); Středočeský kraj

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

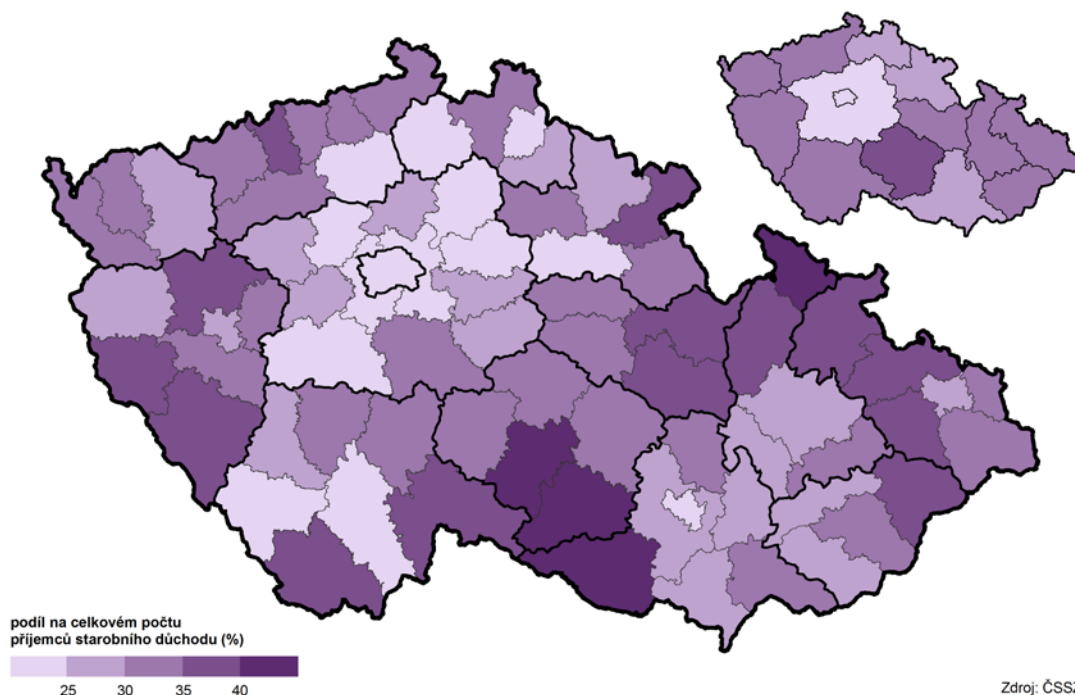
	Muži					Ženy				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
Příjemci pobírající starobní důchod (bez souběhu)	86 470	92 131	93 211	94 432	96 241	98 439	104 101	104 469	104 869	106 161
z toho předčasný důchod	16 257	20 315	21 339	22 316	23 353	20 855	24 523	25 298	25 977	26 783
Podíl počtu příjemců předčasných starobních důchodů (bez souběhu) (%)	18,8	22,1	22,9	23,6	24,3	21,2	23,6	24,2	24,8	25,2
Příjemci pobírající starobní důchod v souběhu s vdovským (vdoveckým)	9 731	9 975	10 147	10 310	10 452	61 116	61 654	61 537	61 358	61 480
z toho předčasný důchod	825	988	1 136	1 250	1 379	4 048	4 621	5 071	5 560	6 054
Podíl počtu příjemců předčasných starobních důchodů v souběhu s vdovským (vdoveckým) (%)	8,5	9,9	11,2	12,1	13,2	6,6	7,5	8,2	9,1	9,8

Výrazný rozdíl v rámci jednotlivých pohlaví byl zaznamenán v případě počtu příjemců **starobních důchodů v souběhu s vdoveckým nebo vdovským**. Zatímco v případě mužů pobíralo tyto důchody v souběhu v roce 2014 ve Středočeském kraji 10 452 osob, u žen to byl téměř šestnásobek (61 480). V případě souběhu byl vyšší podíl předčasných důchodů zaznamenán u mužů, zatímco u starobních důchodů bez souběhu to bylo u žen.

U starobních důchodů v souběhu tvořili příjemci předčasných důchodů pouze desetinu z celkového počtu příjemců oproti čtvrtině u důchodů bez souběhu. Při mezikrajském srovnání dosáhl Středočeský kraj v roce 2014 **po Praze druhý nejnižší podíl příjemců předčasných důchodů** z celkového počtu příjemců pobírajících starobní důchod, a to v případě důchodů **v souběhu i bez souběhu**.

V rámci okresů Středočeského kraje dosáhl v roce 2014 nejvyššího podílu předčasných důchodů okres Benešov v případě důchodů bez souběhu (30,6 %) a okres Mělník v případě důchodů se souběhem (13,5 %). Nejnižší podíl příjemců předčasných důchodů zaznamenal v obou případech okres Praha-západ (19,5 % resp. 8,6 %). Při srovnání podílu příjemců předčasných důchodů bez souběhu všech okresů republiky měl okres Praha-západ třetí nejnižší podíl (19,5 %) a do první desítky celorepublikového žebříčku se nízkým podílem dostaly ještě okresy Mladá Boleslav na 5. místě (22,3 %) a Kladno na 7. místě (22,6 %).

Kartogram 5.1. Příjemci předčasných starobních důchodů (bez souběhu) podle okresů a krajů v prosinci 2014

Průměrná výše starobního důchodu bez souběhu činila na konci roku 2014 u mužů 12 388 Kč a u žen 10 112 Kč. U starobních důchodů v souběhu s vdovským a vdoveckým byly hodnoty vyšší, a to u mužů 13 682 Kč a u žen 11 951 Kč.

Tab. 5.2. Průměrná výše starobních důchodů podle pohlaví příjemců v letech 2010 až 2014 (stav v prosinci); Středočeský kraj

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

v Kč

	Muži					Ženy				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
Průměrná měsíční výše starobních důchodů (bez souběhu)	11 321	11 796	12 052	12 268	12 388	9 185	9 597	9 811	9 999	10 112
z toho předčasných	10 113	10 642	10 825	10 998	11 084	8 152	8 589	8 759	8 922	9 005
Průměrná měsíční výše starobních důchodů v souběhu s vdovským (vdoveckým)	12 478	13 016	13 308	13 542	13 682	10 981	11 434	11 668	11 855	11 951
z toho předčasných	11 589	12 146	12 419	12 609	12 716	10 274	10 722	10 938	11 112	11 185

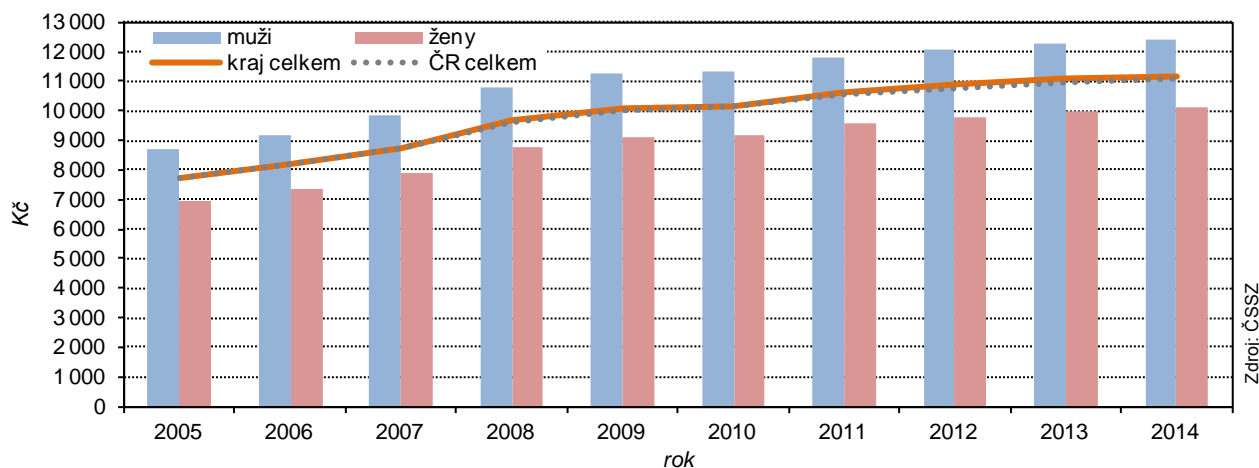
Mezi lety 2010–2014 **vzrostla výše důchodů** ve Středočeském kraji u všech druhů starobních důchodů zhruba o 10 %. **Došlo však ke zpomalení dynamiky nárůstu** výše starobních důchodů. V předchozím pětiletém období 2005–2009 zaznamenaly důchody větší nárůst ve výši 30 %, a to jak v případě žen, tak i mužů (v rámci Středočeského kraje i celé republiky).

V průběhu desetiletého období 2005–2014 **docházelo k nárůstu rozdílu mezi výší starobního důchodu mužů a žen**. Zatímco v roce 2005 pobírali muži ve Středočeském kraji průměrně o 1 716 Kč vyšší starobní důchod (bez souběhu) než ženy, v roce 2014 to bylo o 2 269 Kč. Mírně se během deseti let zvyšoval také rozdíl mezi průměrným starobním důchodem (bez souběhu) ve Středočeském kraji a celorepublikovým průměrem ve prospěch Středočeského kraje. Zatímco v roce 2005 byla průměrná výše starobního důchodu téměř stejná, na konci roku 2014 byla hodnota středočeského starobního důchodu o 119 Kč vyšší než v celé republice.

Postupný nárůst zaznamenával **rozdíl mezi výší starobního důchodu a výší předčasného starobního důchodu**, přičemž u mužů byl tento rozdíl vyšší než u žen. Ke konci roku 2014 byl ve Středočeském kraji v případě mužů předčasný důchod o 1 304 Kč nižší než průměrný starobní důchod (bez souběhu) a v případě žen o 1 107 Kč. U důchodů se souběhem byly tyto rozdíly menší (966 Kč resp. 766 Kč).

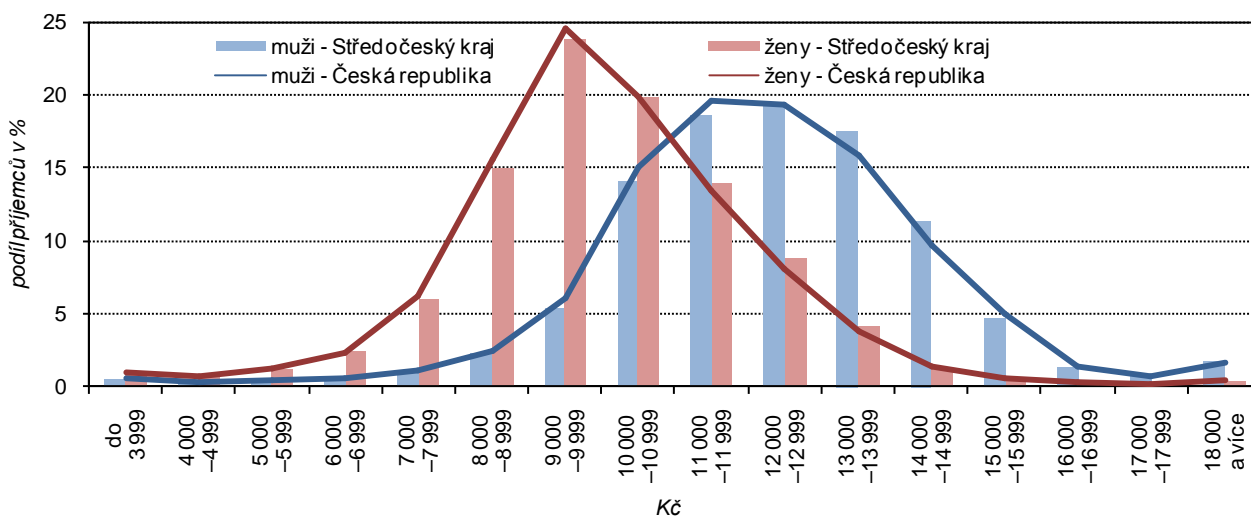
Graf 5.1. Průměrná měsíční výše starobního důchodu (bez souběhu) ve Středočeském kraji a ČR podle pohlaví v letech 2005 až 2014

Zdroj: ČSSZ

Rozložení příjemců podle **výše starobních důchodů (bez souběhu)** se lišilo v rámci jednotlivých pohlaví. **Ženy** pobíraly na konci roku 2014 nejčastěji důchod ve výši 9 000–9 999 Kč, do této kategorie jich spadla téměř čtvrtina (23,8 %), zatímco v případě mužů to bylo pouze 5,3 % příjemců. Na druhém místě stála u žen kategorie 10 000–10 999 Kč s téměř pětinnovým zastoupením (19,8 %). Pořadí kategorií a celkové rozložení příjemců bylo v případě žen ve Středočeském kraji podobné jako v rámci celé republiky. U **mužů** bylo rozložení příjemců do jednotlivých kategorií podle výše důchodu rovnoměrnější než u žen a posunuto do vyšších hodnot. Nejvíce mužů pobíralo důchod ve výši 12 000–12 999 Kč (19,4 %) a 11 000–11 999 Kč (18,6 %). V případě celé republiky bylo pořadí těchto dvou kategorií opačné, největší zastoupení příjemců zaznamenala kategorie 11 000–11 999 Kč.

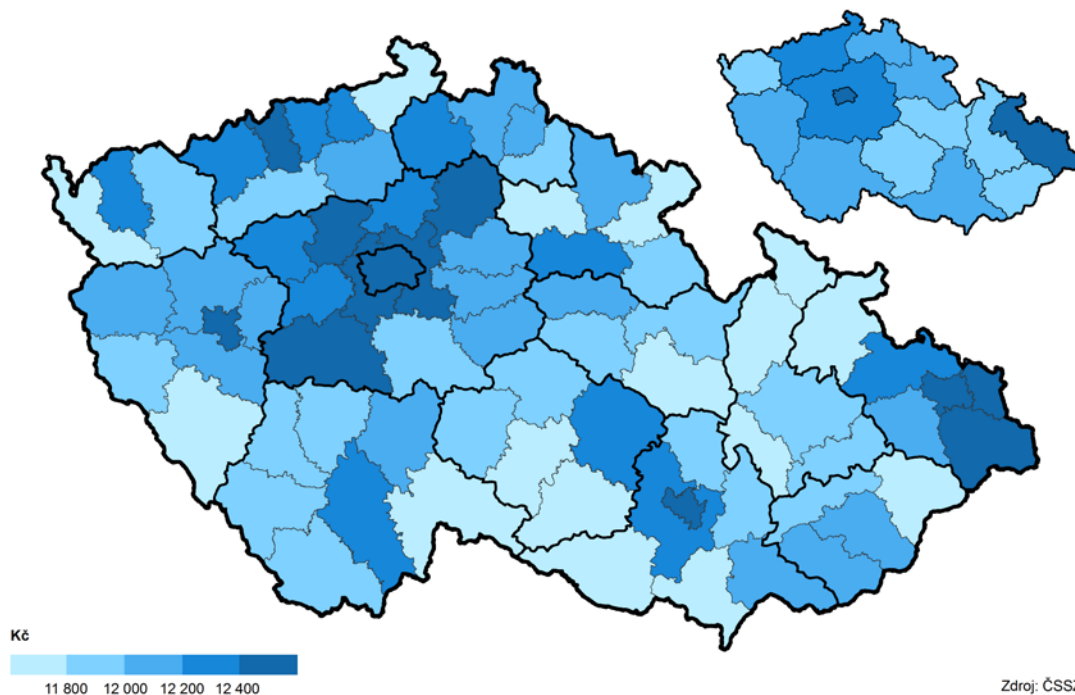
Graf 5.2. Příjemci starobního důchodu (bez souběhu) podle jeho výše ve Středočeském kraji a ČR k prosinci 2014

Při celorepublikovém srovnání **vykazoval Středočeský kraj nadprůměrné výše důchodů**. Na žebříčku krajů dosáhl v roce 2014 po Praze druhé nejvyšší hodnoty starobního důchodu bez souběhu u žen (10 112 Kč) a po Praze a Moravskoslezském kraji třetí nejvyšší hodnoty u mužů (12 388 Kč). V případě důchodů se souběhem obsadil Středočeský kraj u obou pohlaví čtvrté místo.

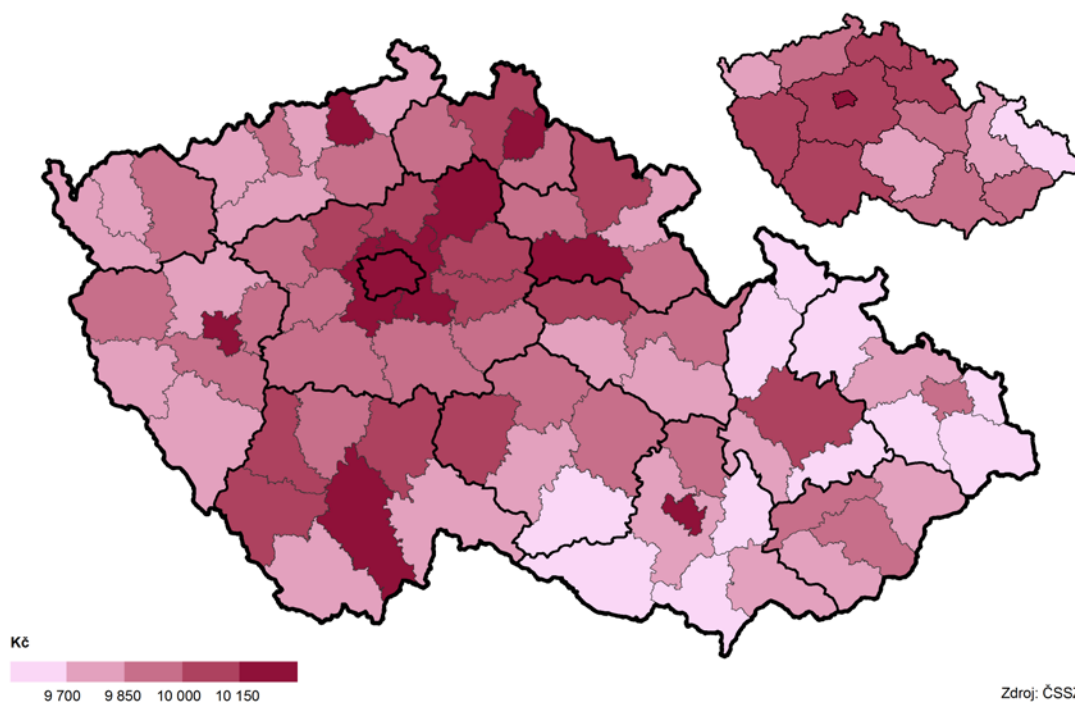
Při porovnání okresů celé republiky se ocitly na žebříčku v první desítce čtyři středočeské okresy s nejvyššími důchody v případě mužů a v případě žen tři středočeské okresy. U **mužů** vykázal **nejvyšší** průměrnou hodnotu starobního důchodu bez souběhu v rámci Středočeského kraje **okres Kladno** (12 729 Kč), což představovalo šesté místo mezi okresy ČR. Na sedmém, osmém a devátém místě v rámci republiky pak stály okresy **Praha-západ** (12 656 Kč), **Mladá Boleslav** (12 588 Kč) a **Příbram** (12 550 Kč).

Kartogram 5.2. Průměrná měsíční výše starobního důchodu (bez souběhu) podle okresů a krajů v prosinci 2014 - muži

Ženy v rámci Středočeského kraje pobíraly **nejvyšší** starobní důchod bez souběhu v okrese **Praha-západ** (10 501 Kč), což byla po Praze druhá nejvyšší hodnota v rámci republiky. V první desítce okresů s nejvyššími důchody žen v rámci celé republiky byly ještě středočeské okresy **Mladá Boleslav** na 4. místě (10 396 Kč) a **Praha-východ** na 6. místě (10 352 Kč). Nejnižší starobní důchody bez souběhu pobírali muži v okrese Benešov (11 998 Kč) a ženy v okrese Přeborn (9 850 Kč).

Kartogram 5.3. Průměrná měsíční výše starobního důchodu (bez souběhu) podle okresů a krajů v prosinci 2014 - ženy

Pobytové sociální služby

Služby sociální péče napomáhají osobám zajistit jejich fyzickou a psychickou soběstačnost. Cílem je umožnit lidem v nejvyšší možné míře zapojení do běžného života společnosti a v případech, kdy toto vylučuje jejich stav, zajistit jim důstojné prostředí a zacházení.

Ve Středočeském kraji se v roce 2014 nacházelo **398 zařízení sociálních služeb**. Jednalo se o široké spektrum zařízení poskytujících služby různým skupinám obyvatelstva. **Pro seniory** jsou určeny především tři sociální služby, a sice **domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem a pečovatelská služba**. Domovy pro seniory a domovy se zvláštním režimem jsou službami pobytovými. Na území Středočeského kraje bylo v roce 2014 podle Ministerstva práce a sociálních věcí celkem 69 domovů pro seniory a 37 domovů se zvláštním režimem. Zároveň je třeba zmínit možnost značné provázanosti využívání sociálních služeb přes hranice kraje, zejména s hl. m. Prahou.

Tab. 5.3. Vybraná zařízení sociální péče podle okresů v roce 2014

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

	Domovy pro seniory ¹⁾			Domovy se zvláštním režimem ¹⁾			Domy s pečovatelskou službou ²⁾		
	zařízení	lůžka	lůžka na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let	zařízení	lůžka	lůžka na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let	domy	byty	byty na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let
Středočeský kraj	69	5 028	22,9	37	1 789	8,1	152	3 731	20,0
v tom okres:									
Benešov	6	430	24,5	3	112	6,4	17	577	39,2
Beroun	4	291	19,1	3	45	2,9	8	313	24,1
Kladno	5	735	26,0	3	185	6,5	13	324	13,1
Kolín	5	255	14,5	3	206	11,7	15	284	18,5
Kutná Hora	4	281	20,2	5	230	16,5	19	252	20,5
Mělník	7	471	26,6	4	230	13,0	10	249	16,6
Mladá Boleslav	6	374	18,1	1	26	1,3	11	353	20,1
Nymburk	4	373	22,6	2	58	3,5	13	244	17,3
Praha-východ	11	551	24,0	3	169	7,4	8	261	14,0
Praha-západ	8	409	21,4	4	289	15,1	5	104	6,9
Příbram	6	653	31,9	4	163	8,0	23	617	35,3
Rakovník	3	205	20,7	2	76	7,7	10	153	18,1

¹⁾ údaje jsou územně členěny podle detašovaných pracovišť a nemusí tedy odpovídat údajům za kraje, které jsou zpracovávány podle sídla právního subjektu; zařízení sociálních služeb i místa v nich jsou členěna podle druhu poskytované služby; v jednom zařízení může být poskytováno více druhů sociálních služeb

²⁾ data za rok 2010

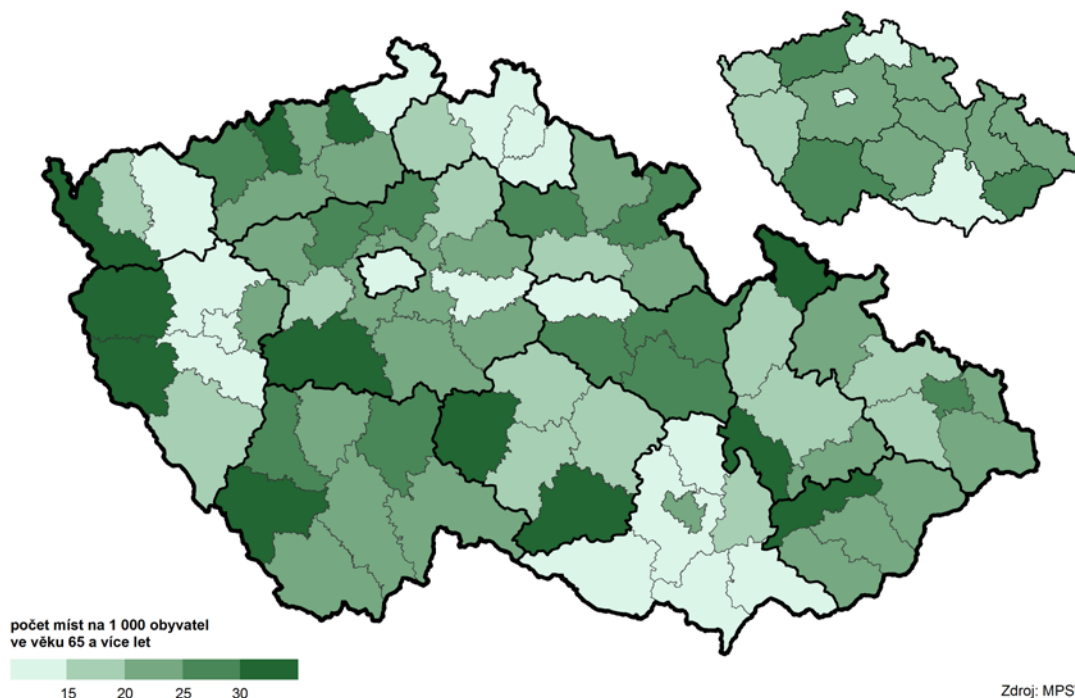
Domov pro seniory je druh pobytové sociální služby, která je určena seniorům (osobám nad 65 let věku), kteří potřebují trvalou pomoc druhé osoby. Domovy pro seniory poskytují svým klientům stravování, ubytování, pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu, pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, aktivizační činnost (volnočasové aktivity a pomoc při prosazování práv a zájmů, např. pomoc při vyřizování osobních záležitostí na úřadech, komunikaci s firmami apod.).

Ve Středočeském kraji mohli v roce 2014 senioři využívat **69 domovů pro seniory s 5 028 lůžky**. Ačkoli se **počet domovů pro seniory postupně zvyšoval** (v roce 2007 se na území kraje nacházelo 58 zařízení), **počet lůžek zůstal prakticky stejný**. Při přepočítání počtu lůžek na tisíc obyvatel ve věku 65 a více let došlo ke snížení hodnoty z 29,7 v roce 2007 na 22,9 v roce 2014.

Nejvíce domovů pro seniory bylo soustředěno v okrese Praha-východ (11), jednalo se však o menší zařízení, v průměru s 50 lůžky, což byla nejnižší hodnota mezi všemi okresy kraje. Naopak největší domovy pro seniory fungovaly v okrese Kladno, který vykázal nejvyšší počet lůžek mezi okresy kraje (735) a na jedno zařízení připadl téměř trojnásobný počet lůžek (147) než v okrese Praha-východ.

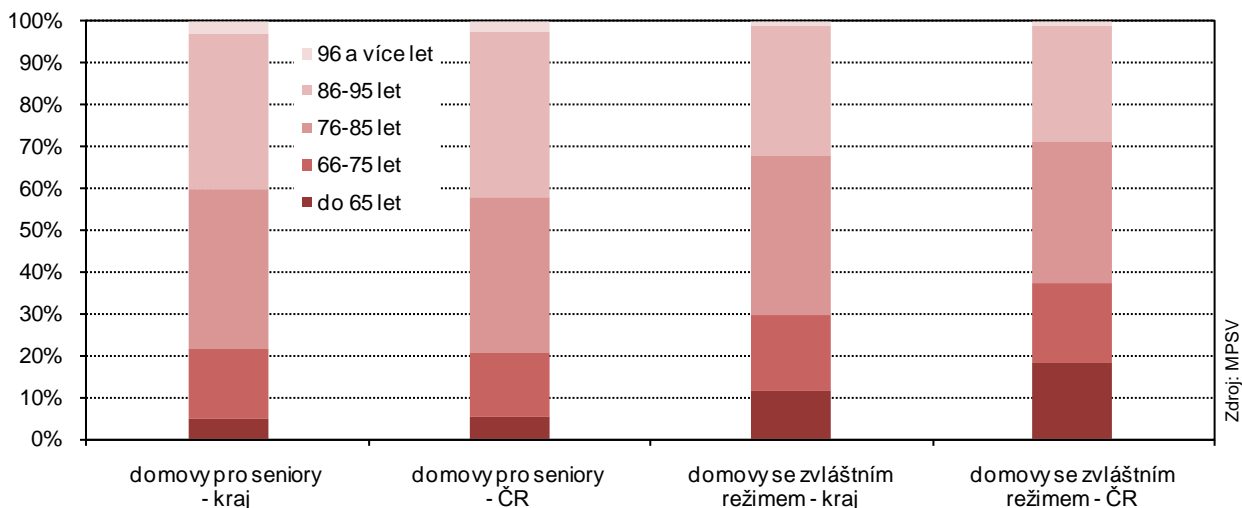
Středočeský kraj vykázal v roce 2014 z krajů ČR největší počet zařízení i lůžek v domovech pro seniory, při vztahování **počtu lůžek na počet seniorů se jednalo o pátou nejvyšší hodnotu mezi kraji**.

Kartogram 5.4. Místa v domovech pro seniory podle okresů a krajů v roce 2014

Věková struktura klientů domovů pro seniory byla ve Středočeském kraji podobná jako v případě celé republiky. **Tři čtvrtiny klientů spadaly do věkových kategorií 76–85 let (38,1 %) a 86–95 let (37,4 %).** Třetí nejvíce zastoupenou věkovou skupinou byli klienti ve věku 66–75 let (16,9 %). Klienti do 65 let tvořili 4,6 % a senioři nad 95 let 3 % klientů.

Graf 5.3. Obyvatelé vybraných typů zařízení sociální péče ve Středočeském kraji podle věku k 31. 12. 2014

Domov se zvláštním režimem se používá pro označení pobytové sociální služby pro lidi nemocné stařeckou demencí, Alzheimerovou nemocí a ostatními typy demencí, kteří mají z důvodu těchto onemocnění sníženou soběstačnost, a proto potřebují pravidelnou pomoc jiné osoby. Způsob poskytování služby je podobný jako v domově pro seniory, jen je přizpůsoben specifickým potřebám osob s demencí; mají k dispozici zvýšenou péči a dohled, pozornost a podporu zaměřenou právě na zvládnutí projevů jejich nemoci.

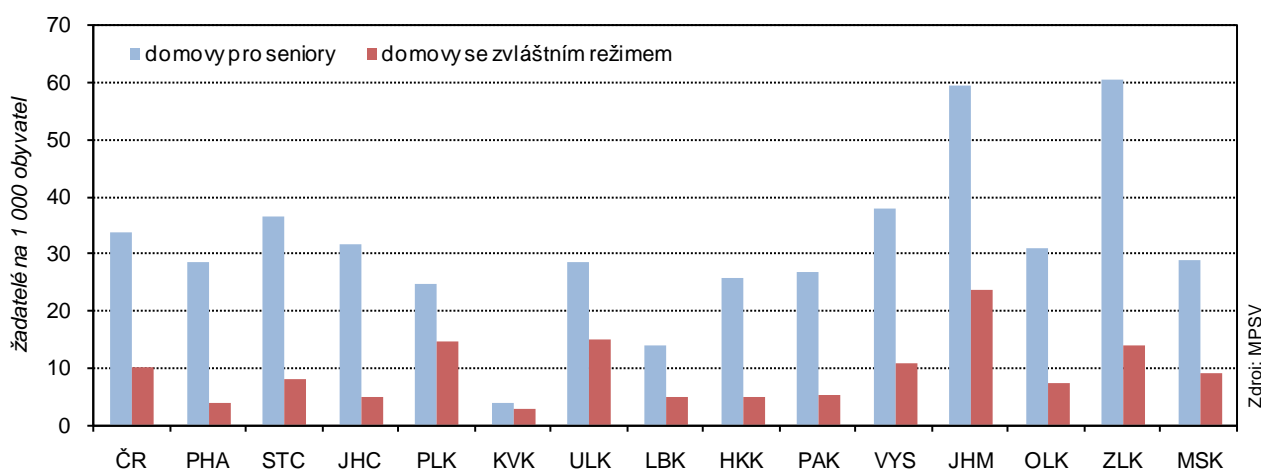
V roce 2014 se ve Středočeském kraji nacházelo **37 domovů se zvláštním režimem, v nichž bylo 1 789 lůžek.** Od roku 2008 se **počet těchto zařízení zvýšil** na 2,5 násobek, **stejně jako počet lůžek** v nich. V roce 2008 mohli středočeští senioři využít pouze 15 domovů se zvláštním režimem se 719 lůžky. Na dvojnásobek se zároveň zvýšila i relativní hodnota přepočtených lůžek na tisíc osob ve věku 65 a více let (z hodnoty 4,1 na 8,1).

Nejvíce domovů se zvláštním režimem se v rámci kraje nacházelo v **okrese Kutná Hora (5)**, který vykázal zároveň druhý nejvyšší počet lůžek mezi okresy (230). Nejvíce lůžek zaznamenal okres Praha-západ (289), kde se zároveň nacházela průměrně největší zařízení (se 72 lůžky). Rovněž relativní vyjádření počtu lůžek na tisíc osob ve věku 65 a více let dosahovalo v těchto dvou okresech nejvyšších hodnot, v Kutné Hoře připadalo na tisíc seniorů 16,5 lůžek, v okrese Praha-západ se jednalo o 15,1 lůžek.

Ačkoliv se ve Středočeském kraji nacházelo v roce 2014 nejvíce domovů se zvláštním režimem v rámci všech krajů republiky, celkový počet lůžek v těchto zařízeních byl mezi kraji až třetí nejvyšší (po Jihomoravském a Ústeckém kraji). V přepočtu lůžek na počet seniorů byla středočeská hodnota pátá nejvyšší.

Věková struktura klientů v domovech se zvláštním režimem se ve Středočeském kraji odlišovala ve srovnání s republikou. **V kraji byli větším procentem zastoupeni klienti mladší věkové kategorie seniorů, v republice naopak starší.** Nejvíce se odlišovala svým zastoupením kategorie do 65 let věku, která byla v případě republiky zastoupena 18 %, zatímco v případě kraje pouze 11 %. Nejvíce klientů spadalo v obou případech do věkové kategorie 76–85 let (34 resp. 38 %).

Graf 5.4. Žadatelé o umístění ve vybraných typech zařízení sociální péče na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let podle krajů k 31. 12. 2014

Kapacita zařízení sociálních služeb je ve Středočeském kraji, stejně jako ve zbytku republiky, nedostatečná. Poptávka po pobytových sociálních službách pro seniory převyšuje nabídku, což dokumentují **vysoké počty neuspokojených žadatelů** o místa v domovech pro seniory a domovech se zvláštním režimem. Tento sektor služeb se stává velkou výzvou a vzhledem k rostoucímu počtu seniorů bude nutné se problematikou kapacit nejrůznějších zařízení pro seniory stále více zabývat.

Středočeský kraj zaznamenal ke konci roku 2014 druhý nejvyšší počet (8 008) neuspokojených žadatelů o umístění **v domovech pro seniory** (po Jihomoravském kraji). V přepočtu na tisíc osob ve věku 65 a více let byla středočeská hodnota **čtvrtá nejvyšší mezi kraji**. V případě **domovů se zvláštním režimem** vykázal Středočeský kraj 1 736 neuspokojených žadatelů, což byl čtvrtý nejvyšší počet mezi kraji. V přepočtu na tisíc seniorů se nacházel Středočeský kraj **uprostřed žebříčku** se sedmou nejvyšší hodnotou.

Pečovateľská služba

Dům s pečovatelskou službou není zařízením sociálních služeb podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ale jedná se o byty ve vlastnictví obce, o nichž také sama obec rozhoduje. Ve Středočeském kraji bylo v roce 2010 celkem 152 domů s pečovatelskou službou, v nichž se nacházelo 3 731 bytů. Nejvíce domů i bytů využívali klienti v okrese Příbram (23 resp. 617), nejméně naopak v okrese Praha-západ (5 resp. 104). V relativním vyjádření počtu bytů na tisíc obyvatel ve věku 65 a více let předběhl okres Příbram (35,3) ještě okres Benešov (39,2), na posledním místě zůstal stejně jako při absolutním vyjádření okres Praha-západ (6,9).

Tab. 5.4. Pečovateľská služba v letech 2007 až 2014; Středočeský kraj

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

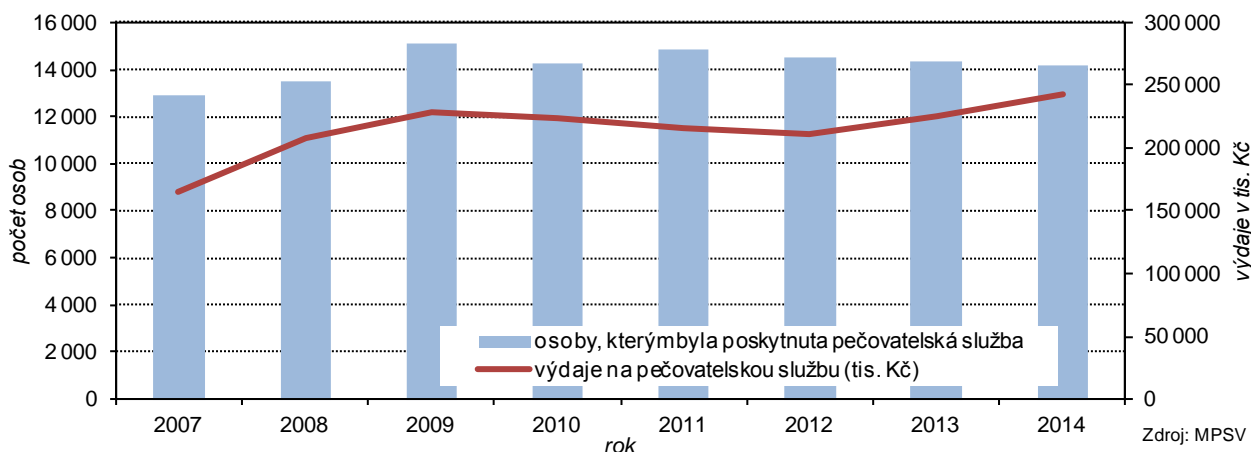
	2007	2008 ¹⁾	2009 ¹⁾	2010 ¹⁾	2011 ¹⁾	2012 ¹⁾	2013 ¹⁾	2014 ¹⁾
Osoby, kterým byla poskytnuta pečovat. služba na 1 000 obyvatel	12 874	13 487	15 139	14 227	14 839	14 527	14 356	14 196
Výdaje na pečovatelskou službu (tis. Kč)	10,7	11,0	12,1	11,2	11,6	11,2	11,0	10,8
Výdaje na pečovatelskou službu (tis. Kč)	165 464	207 726	229 181	224 329	215 662	211 417	225 686	242 618

¹⁾ od roku 2008 jsou sociální služby vykazovány samostatně; zařízení sociálních služeb i místa v nich jsou členěna podle druhu poskytované služby; v jednom zařízení může být poskytováno více druhů sociálních služeb

Pečovateľská služba představuje jednu ze služeb sociální péče. Základním principem pečovatelské služby je poskytování úkonů. Služba se poskytuje ve vymezeném čase. Prostřednictvím pečovatelské služby si klient smluvně sjednává vykonávání určitých úkonů péče o vlastní osobu a domácnost, nákupy, apod.

V roce 2014 byla ve Středočeském kraji poskytnuta pečovatelská služba 14 196 osobám a výdaje činily 242,6 mil. Kč. V posledních dvou letech počet osob, kterým byla poskytnuta pečovatelská služba klesal, zatímco výdaje na pečovatelskou službu rostly.

Graf 5.5. Pečovateľská služba ve Středočeském kraji v letech 2007 až 2014

Při **mezikrajském porovnání** výdajů a počtu uživatelů pečovatelské služby na tisíc obyvatel stál Středočeský kraj v roce 2014 na šestém místě v počtu uživatelů pečovatelské služby, v případě výdajů však vykázal třetí nejnižší hodnotu. Při přepočtu **na tisíc seniorů** (osob ve věku 65 a více let) zaznamenal Středočeský kraj dokonce **druhou nejvyšší hodnotu počtu uživatelů** pečovatelské služby mezi všemi kraji, zároveň **ale čtvrtou nejnižší hodnotu výdajů**.

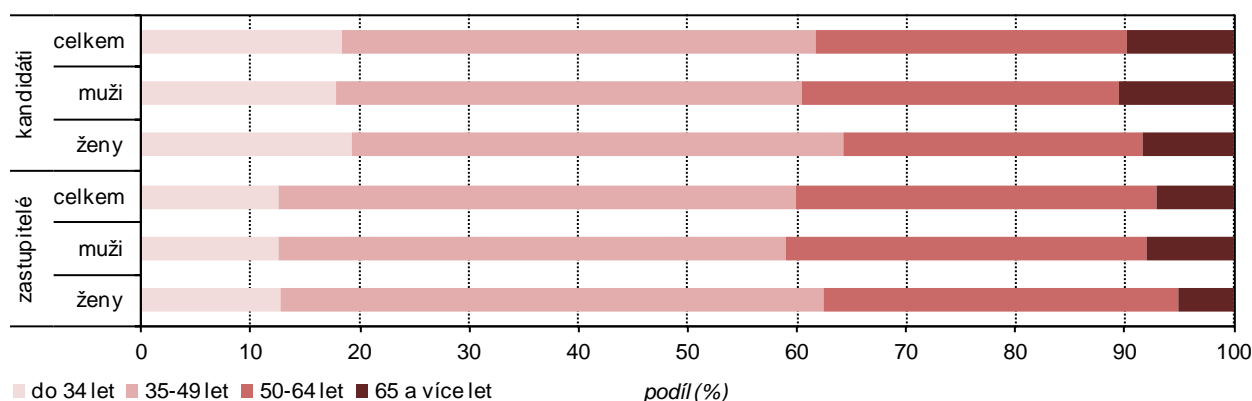

6. Aktivity seniorů

Senioři v komunálních volbách

V roce 2014 se na území celé republiky konaly volby do zastupitelstev obcí, kterých se účastnil i značný počet obyvatel v seniorském věku. Ve Středočeském kraji se voleb zúčastnilo 48,5 % oprávněných voličů, ovšem vzhledem k anonymitě volebního hlasování nelze určit jejich věkové složení a tím ani volební účast seniorů. Různá dotazníková šetření však naznačují vyšší míru volební účasti ve vyšších věkových skupinách. Lze tak předpokládat vyšší podíl seniorů na volební účasti, než je jejich volební potenciál, kterým zde rozumíme podíl seniorů na počtu oprávněných voličů; ten byl ve Středočeském kraji přibližně pětina (20,7 % k 31. 12. 2014). Naopak přesné údaje jsou k dispozici o kandidátech a zvolených zastupitelích.

Graf 6.1. Platní kandidáti a zvolení zastupitelé ve Středočeském kraji podle pohlaví a věku ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014

V komunálních volbách kandidovalo v obcích Středočeského kraje celkem 30 tisíc osob, přičemž nejvíce kandidátů se dosaženým věkem pohybovalo ve skupině 35–49 let (43,4 %). **Ve věku 65 a více let byl přibližně každý desátý kandidát (9,8 %)**, u mužů byl tento podíl vyšší (10,5 %) než u žen (8,4 %). V porovnání s celorepublikovým průměrem byl podíl kandidátů mužů o 0,6 p. b. vyšší, naopak podíl žen byl o 0,3 p. b. nižší než celorepubliková hodnota.

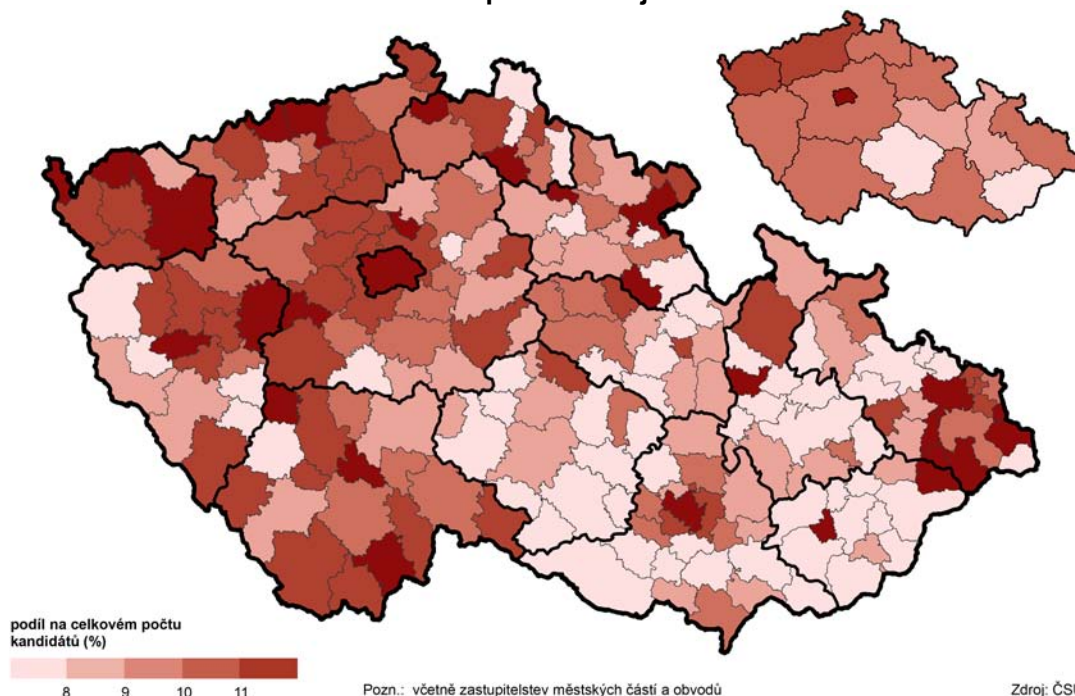
Tab. 6.1. Platní kandidáti ve věku 65 a více let podle pohlaví, okresů a statutu obce ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014

	Kandidáti ve věku 65 a více let			Podíl kandidátů ve věku 65 a více let z počtu kandidátů celkem (%)			Počet kandidátů ve věku 65 a více let na 1 000 obyvatel stejné věkové skupiny		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Středočeský kraj	2 939	2 087	852	9,8	10,5	8,4	13,4	22,5	6,7
v tom podle okresu:									
Benešov	278	222	56	8,9	10,3	5,9	15,9	29,9	5,5
Beroun	248	174	74	11,0	12,1	9,1	16,3	27,1	8,4
Kladno	293	181	112	10,8	10,7	11,1	10,4	15,4	6,8
Kolín	190	150	40	8,7	10,1	5,8	10,8	20,6	3,9
Kutná Hora	195	138	57	9,7	10,4	8,5	14,0	23,9	7,0
Mělník	234	161	73	10,7	11,3	9,5	13,2	21,6	7,1
Mladá Boleslav	262	169	93	9,6	9,3	10,2	12,7	19,4	7,8
Nymburk	204	155	49	8,7	9,9	6,2	12,4	22,2	5,1
Praha-východ	308	213	95	9,8	10,4	8,7	13,4	21,6	7,3
Praha-západ	286	214	72	10,5	12,2	7,5	15,0	25,5	6,7
Příbram	276	201	75	9,5	10,0	8,5	13,5	23,5	6,3
Rakovník	165	109	56	9,5	9,5	9,6	16,7	26,2	9,8
v tom podle statutu:									
města	1 445	994	451	13,6	14,3	12,3	11,9	19,9	6,3
obce, městysy	1 494	1 093	401	7,7	8,4	6,2	15,1	25,5	7,2

Zastoupení seniorů mezi kandidáty bylo na území Středočeského kraje poměrně rozdílné, ve správních obvodech ORP se dosažený podíl osob ve věku 65 a více let na celkovém počtu kandidátů pohyboval

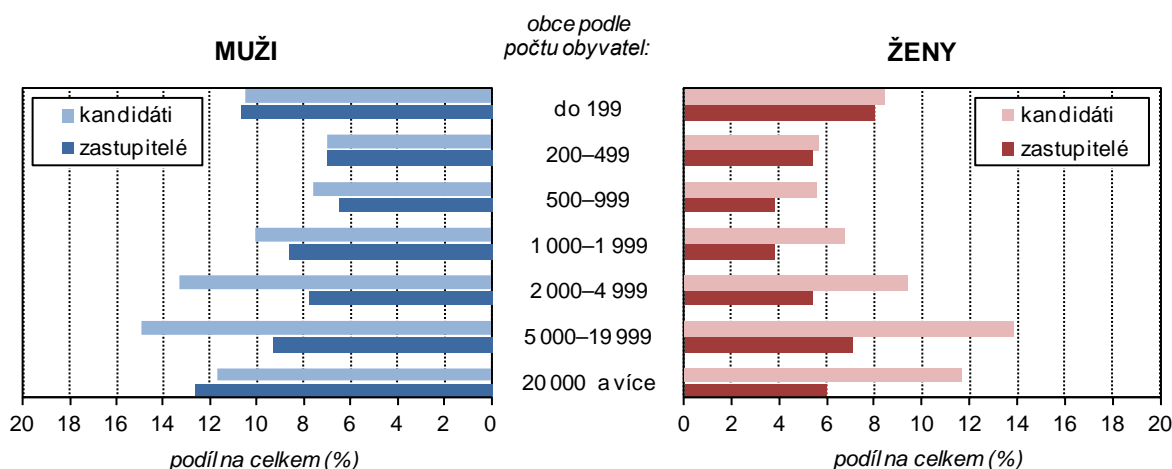
od 6,9 % na Sedlčansku po 15 % na Neratovicku. Rozdíl byl také ve srovnání obcí podle typu a velikosti. V městském prostoru, tedy v obcích kde se volilo do zastupitelstev měst, dosahovali senioři mezi kandidáty vyššího zastoupení (13,6 %) než ve venkovských oblastech, tedy v obcích se zastupitelstvem obce či městysu (7,7 %). Podíl se zvyšoval s počtem obyvatel v obci, nejvyšší byl u obcí a měst s počtem obyvatel 5–20 tisíc (14,5 %), naopak nejnižší u obcí s 200–499 obyvateli (6,5 %).

Kartogram 6.1. Kandidáti ve věku 65 a více let ve vztahu k počtu kandidátů podle SO ORP a krajů ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014

Mezi seniory kandidujícími v kraji do zastupitelstev obcí dosahovali muži nad ženami značné početní převahy (podíl mužů 71 %). Muži převažovali jak ve všech správních obvodech ORP kraje, kde se podíl mužů pohyboval od 60 % na Mnichovohradištsku po 88,6 % na Sedlčansku, tak v porovnání obcí podle typu, kde ve venkovském prostoru kraje zaznamenali muži o něco vyšší podíl (73,2 %) než ve městech (68,8 %), tak zároveň ve všech velikostních skupinách obcí podle počtu obyvatel, kde se podíl mužů pohyboval od nejnižšího u obcí a měst s 5–20 tisíci obyvateli (65,9 %) po nejvyšší u obcí s 1–2 tisíci obyvateli (74,5 %).

Graf 6.2. Kandidáti a zvolení zastupitelé ve věku 65 a více let ve vztahu k celkovému počtu podle pohlaví a velikostních skupin obcí ve Středočeském kraji ve volbách do OZ v říjnu 2014

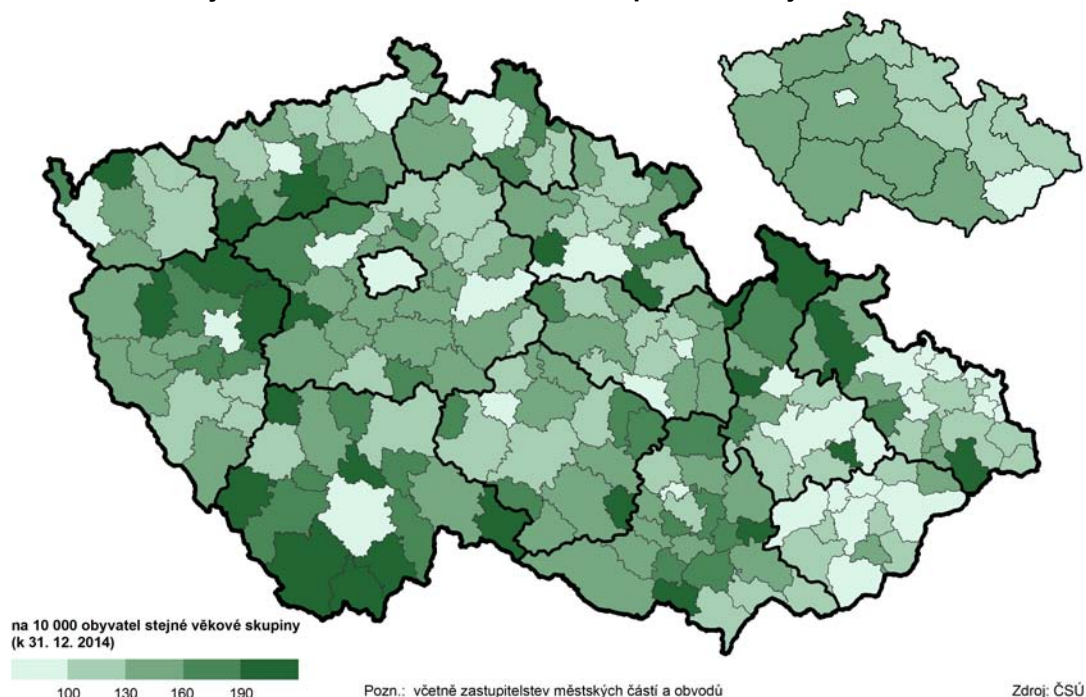
Aktivitu seniorů v komunálních volbách lze do určité míry vyjádřit přepočtem platných kandidátů seniorů na celkovou populaci seniorů¹. Na 10 000 osob ve věku 65 a více let tak v kraji připadalo 134 kandidátů, přičemž u mužů byl počet značně vyšší (225) než u žen (67). Aktivita středočeských seniorů byla

¹ pro výpočty byly použity počty obyvatel daného věku k 31. 12. daného roku

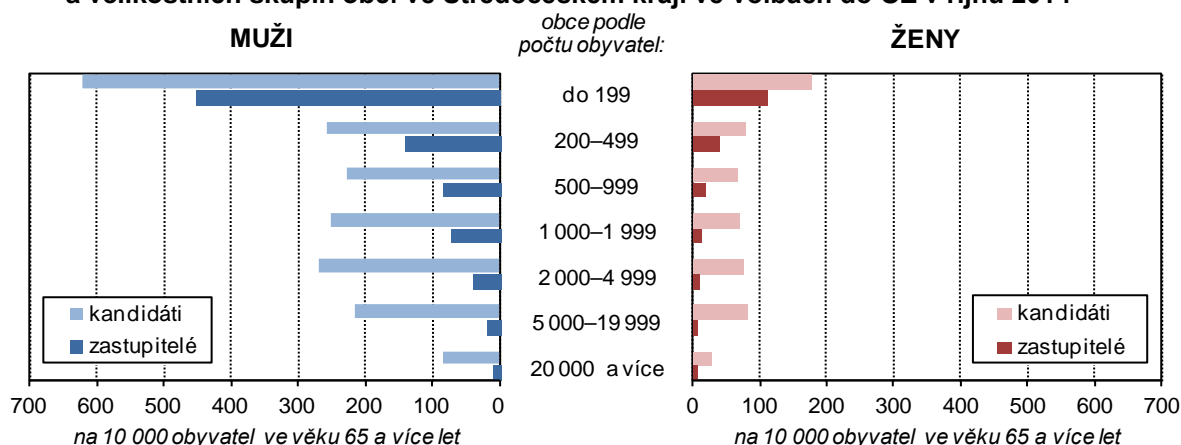
v mezikrajském srovnání druhou nejvyšší, u mužů třetí a u žen čtvrtou nejvyšší, zatímco aktivita kandidátů ve věku 18–64 let byla sice znatelně vyšší (322), ale v mezikrajském srovnání jí patřila až devátá pozice. Nejvyšší aktivitu v kraji dosahovali kandidáti ve věkové skupině 35–49 let (406).

Kartogram 6.2. Kandidáti ve věku 65 a více let ve vztahu k obyvatelstvu podle SO ORP a krajů kandidující ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014

Aktivita v komunálních volbách se značně liší podle velikosti a typu obce. V malých obcích se díky početně nízké populaci, počtu přidělovaných mandátů a užšímu kontaktu s veřejnou správou zapojuje do voleb větší podíl obyvatel. To platilo i pro kandidáty ve věku 65 a více let, u kterých v obcích do 199 obyvatel připadalo na 10 000 obyvatel seniorského věku přibližně 371 kandidátů (u mužů to bylo 620 a u žen 175). S rostoucím počtem obyvatel se aktivita značně snižuje, u měst s 20 tisíci a více obyvateli připadalo na stejnou část populace pouze 49 kandidátů (u mužů to bylo 84 a u žen 26). Ve středočeských obvodech ORP se aktivita seniorů v komunálních volbách pohybovala v rozmezí od 86 kandidátů na Kladensku až po 195 kandidátů na Hořovicku. U mužů bylo minima dosaženo taktéž na Kladensku (125), maxima zaznamenali muži na Voticku (381), u žen mělo minimální hodnotu Sedlčansko (21) a maximální Slánsko (101).

Graf 6.3. Kandidáti a zvolení zastupitelé ve věku 65 a více let ve vztahu k obyvatelstvu podle pohlaví a velikostních skupin obcí ve Středočeském kraji ve volbách do OZ v říjnu 2014

Řádné volby do zastupitelstev obcí probíhají v intervalu čtyř let. Z dostupných údajů z let 2006, 2010 a 2014 je ve Středočeském kraji patrný vzrůstající počet kandidátů ve věku 65 a více let, v roce 2010 to bylo o 29 % více než v roce 2006 a v roce 2014 o 27,6 % více než v roce 2010. Nárůst kandidátů byl v obou případech vyšší než samotný nárůst seniorské populace v kraji. Pro porovnání, počet všech osob ve věku 65 a více let se v roce 2010 oproti roku 2006 zvýšil „jen“ o 12,8 % a v roce 2014 v porovnání s rokem

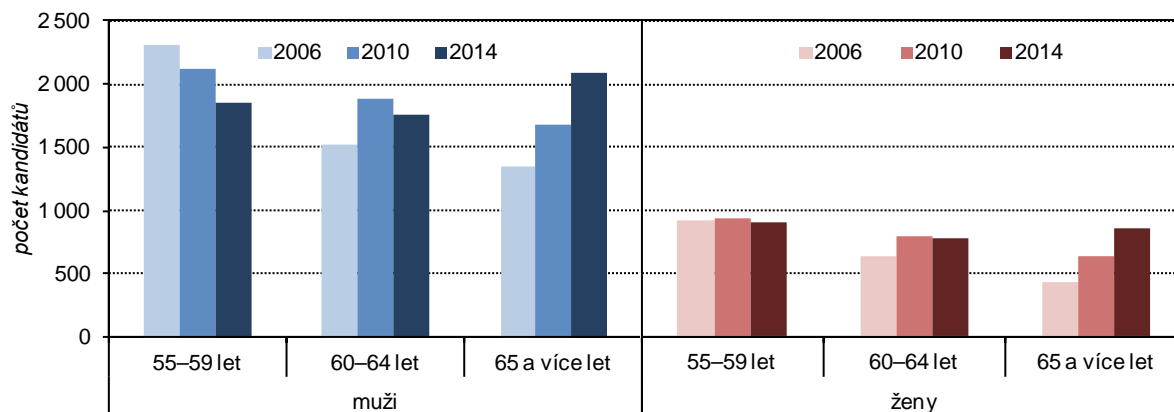
2010 „jen“ o 17,4 %. Tomu tedy odpovídal i nárůst aktivity seniorů mezi kandidáty (počet kandidátů na počet obyvatel), zatímco v roce 2006 připadalo na 10 000 osob ve věku 65 a více let přibližně 107 kandidátů seniorského věku, v roce 2010 to už bylo v průměru o 17 kandidátů více (124) a ve volbách v roce 2014 o dalších 10 kandidátů více (134).

Tab. 6.2. Platní kandidáti ve věku 65 a více let podle okresů ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2006, 2010 a 2014

	Kandidáti ve věku 65 a více let			Podíl kandidátů ve věku 65 a více let z počtu kandidátů celkem (%)			Počet kandidátů ve věku 65 a více let na 10 000 obyvatel stejné věkové skupiny		
	2006	2010	2014	2006	2010	2014	2006	2010	2014
Středočeský kraj	1 785	2 303	2 939	7,0	7,8	9,8	107	124	134
v tom okres:									
Benešov	146	169	278	5,3	5,6	8,9	105	115	159
Beroun	164	204	248	8,9	9,3	11,0	146	157	163
Kladno	187	216	293	8,6	8,4	10,8	85	88	104
Kolín	141	194	190	6,5	8,7	8,7	95	126	108
Kutná Hora	84	130	195	4,6	6,4	9,7	74	106	140
Mělník	140	176	234	7,6	8,6	10,7	105	117	132
Mladá Boleslav	186	251	262	8,1	9,4	9,6	116	143	127
Nymburk	129	179	204	6,4	8,0	8,7	100	127	124
Praha-východ	174	227	308	8,0	7,1	9,8	119	122	134
Praha-západ	186	224	286	8,2	8,7	10,5	149	149	150
Příbram	158	206	276	5,8	6,7	9,5	103	118	135
Rakovník	90	127	165	5,8	7,6	9,5	113	150	167

Počet osob ve věku 65 a více let kandidujících do středočeských obcí a měst se ve srovnání s předchozími volbami zvýšil jak u mužů (v roce 2010 o 24,3 % a v roce 2014 o 24,7 % více), tak i u žen (v roce 2010 o 43,6 % a v roce 2014 o 35,5 % více). U kandidátů v před seniorským a v mladším seniorském věku byl vývoj odlišný, u osob ve věku 55–59 počet kandidátů klesl a to především u mužů (v roce 2010 o 7,8 % a v roce 2014 o 13 % méně), zatímco u osob ve věku 60–64 let se nejprve počet kandidátů v roce 2010 zvýšil (u mužů o 24,4 % a u žen o 23,8 %) a poté ve volbách 2014 klesl (u mužů o 7,1 % a u žen o 1 %).

Graf 6.4. Kandidáti ve Středočeském kraji podle pohlaví a vybraných věkových skupin ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2006, 2010 a 2014

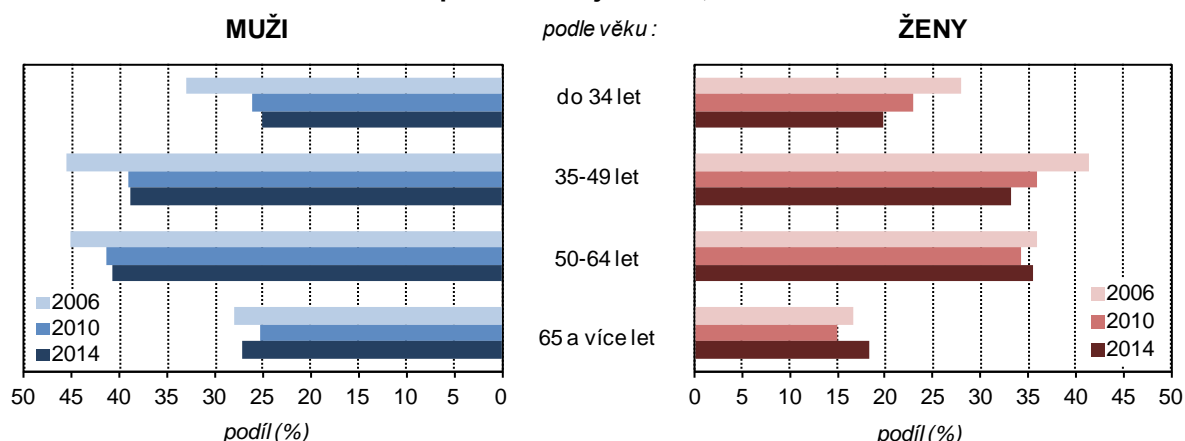

Úspěšnost seniorů v komunálních volbách lze vyjádřit podílem zvolených zastupitelů na počtu kandidátů stejné věkové skupiny. Ve Středočeském kraji přibližně každá čtvrtá kandidující osoba v seniorském věku 65 a více let byla ve volbách úspěšná a zvolená do zastupitelstva obce (24,7 %), u mužů byl tento podíl (27,3 %) ještě vyšší než u žen (18,4 %). Procento úspěšnosti středočeských seniorů bylo **v porovnání krajů nejvyšší** (u mužů nejvyšší, u žen druhé nejvyšší).

Senioři však nedosahovali (i přes vysokou úspěšnost v mezikrajském srovnání) na takové podíly jako kandidáti ve věku 35–49 let (36,9 %) či kandidáti ve věku 50–64 let (39,1 %). Nižšího procenta úspěšnosti než senioři dosáhli pouze mladí kandidáti ve věku do 34 let (23,3 %). Stejně tomu bylo i u mužů (osoby ve věku 65 a více let 27,3 % a osoby do 34 let 25,2 %), u žen naopak u mladých kandidátek bylo dosaženo o něco vyššího procenta úspěšnosti (19,8 %) než u kandidátek v seniorském věku (18,4 %).

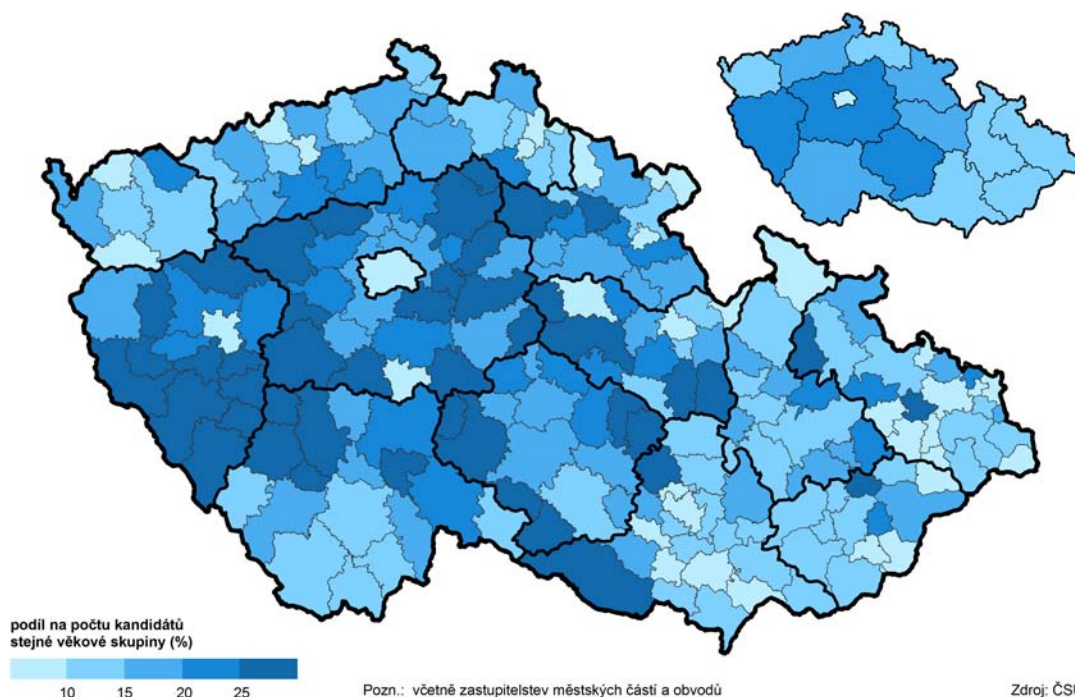

Graf 6.5. Zvolení zastupitelé ve vztahu k počtu kandidátů podle pohlaví a věku ve Středočeském kraji ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2006, 2010 a 2014

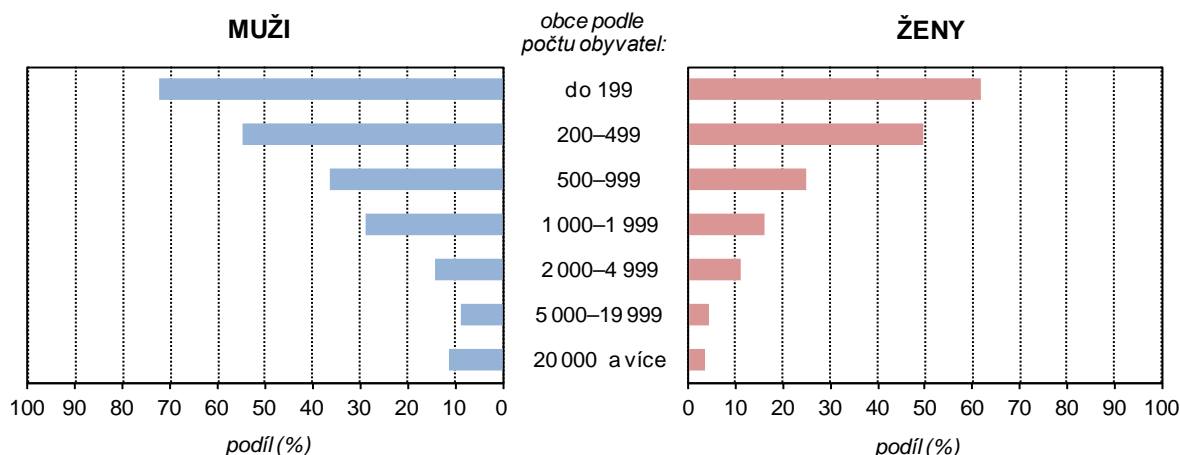
V územním srovnání kraje podle obvodů ORP se procento úspěšnosti seniorských kandidátů značně odlišovalo od nejnižšího na Voticku (9,1 %) po nejvyšší u kandidátů na Vlašimsku (39,2 %). U mužů byl rozptyl podílu o něco větší a to od minimálních 5,3 % (Voticko) po 42,9 % (Slánsko), u žen pak od 5,7 % (Benešovsko) po 33,9 % (Rakovnicko).

Kartogram 6.3. Zvolení zastupitelé ve vztahu k počtu kandidátů ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014

Podíl úspěšnosti kandidátů ve volbách do obecních zastupitelstev se odvíjí od velikosti i významu obce a zpravidla se snižuje se vzrůstajícím počtem obyvatel. To platilo v roce 2014 i pro středočeské kandidáty v seniorském věku, kdy v obcích venkovského prostoru činilo procento jejich úspěšnosti 40,2 %, zatímco ve městech to bylo jen 8,7 %. Nejčastěji se kandidující senioři dostali do zastupitelstva malých obcí do 199 obyvatel (69,7 % kandidátů), obtížnější to bylo do zastupitelstev měst s počtem obyvatel 20 tisíc a více (9,5 % kandidátů).

Graf 6.6. Zvolení zastupitelé ve vztahu k počtu kandidátů ve věku 65 a více let ve Středočeském kraji podle pohlaví a velikostních skupin obcí ve volbách do OZ v říjnu 2014

Do zastupitelstev obcí a měst Středočeského kraje bylo v komunálních volbách zvoleno celkem 10 153 osob, z toho 726 seniorů ve věku 65 a více let. Přibližně každý čtrnáctý zastupitel byl zvolen v seniorském věku (7,2 %). Podíl seniorů ve věkovém složení zastupitelů byl o něco nižší (o 2,6 procentního bodu), než tomu bylo u statistiky kandidujících osob. U mužů byl podíl seniorů na zvolených zastupitelích vyšší (8 %) než u žen (5,2 %), obě pohlaví pak přesahovala celorepublikový průměr (muži o 1,7 a ženy o 0,8 procentního bodu).

Tab. 6.3. Zvolení zastupitelé ve věku 65 a více let podle pohlaví, okresů a statutu obce ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014

	Zvolení zastupitelé ve věku 65 a více let			Podíl zastupitelů ve věku 65 a více let z počtu zastupitelů celkem (%)			Podíl zastupitelů ve věku 65 a více let z počtu kandidátů stejné věkové skupiny (%)			Počet zastupitelů ve věku 65 a více let na 10 000 obyvatel stejné věkové skupiny		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Středočeský kraj	726	569	157	7,2	8,0	5,2	24,7	27,3	18,4	33	61	12
v tom podle okresu:												
Benešov	66	58	8	6,3	7,5	2,9	23,7	26,1	14,3	38	78	8
Beroun	61	49	12	8,0	9,6	4,7	24,6	28,2	16,2	40	76	14
Kladno	82	59	23	9,4	10,2	7,7	28,0	32,6	20,5	29	50	14
Kolín	54	48	6	7,0	8,7	2,8	28,4	32,0	15,0	31	66	6
Kutná Hora	47	42	5	6,2	7,9	2,3	24,1	30,4	8,8	34	73	6
Mělník	47	35	12	7,2	7,9	5,9	20,1	21,7	16,4	27	47	12
Mladá Boleslav	67	49	18	6,7	7,1	5,8	25,6	29,0	19,4	32	56	15
Nymburk	48	38	10	6,6	7,7	4,4	23,5	24,5	20,4	29	54	11
Praha-východ	73	54	19	7,0	7,5	5,9	23,7	25,4	20,0	32	55	15
Praha-západ	57	48	9	7,1	8,7	3,6	19,9	22,4	12,5	30	57	8
Příbram	70	54	16	6,5	6,8	5,7	25,4	26,9	21,3	34	63	13
Rakovník	54	35	19	8,3	7,5	10,3	32,7	32,1	33,9	55	84	33
v tom podle statutu:												
města	125	95	30	8,4	8,8	7,5	8,7	9,6	6,7	10	19	4
obce, městysy	601	474	127	6,9	7,9	4,8	40,2	43,4	31,7	61	111	23

V samotných obvodech ORP kraje se podíl seniorů na věkové struktuře kandidátů pohyboval v rozmezí od 2,7 % na Voticku až po shodně dosažených 10,6 % v ORP Lysá nad Labem a Neratovice. Podíl seniorů v městských zastupitelstvech (8,4 %) byl o něco vyšší než u zastupitelstev obcí a městysů (6,9 %), ovšem rozdíl hodnot byl nižší, než tomu bylo u kandidátů. Rozdíly byly menší také v porovnání velikostních skupin obcí, kde se podíl seniorů na zastupitelích pohyboval od 5,6 % u obcí s 500–999 obyvateli až po 11 % u měst s počtem obyvatel 20 tisíc a více.

Mezi zvolenými zastupiteli v seniorském věku dosahovali muži nad ženami v kraji značné početní převahy (78,4 %), která byla vyšší než u statistiky kandidátů (o 7,4 procentního bodu). Více zvolených mužů než žen zaznamenali kromě Voticka (zvolen stejný počet mužů i žen) ve všech ostatních obvodech ORP, nejvíce pak na Benešovsku (93,5 %). V porovnání složení městských zastupitelstev a zastupitelstev obcí a městysů

nebyl velký rozdíl, v obcích a městysch dosahoval podíl mužů (78,9 %) a byl o něco vyšší než ve městech (76 %), přesto nejvyšší podíl v rámci velikostních skupin obcí dosahovali muži ve městech s 20 a více tisíci obyvatel (87,5 %).

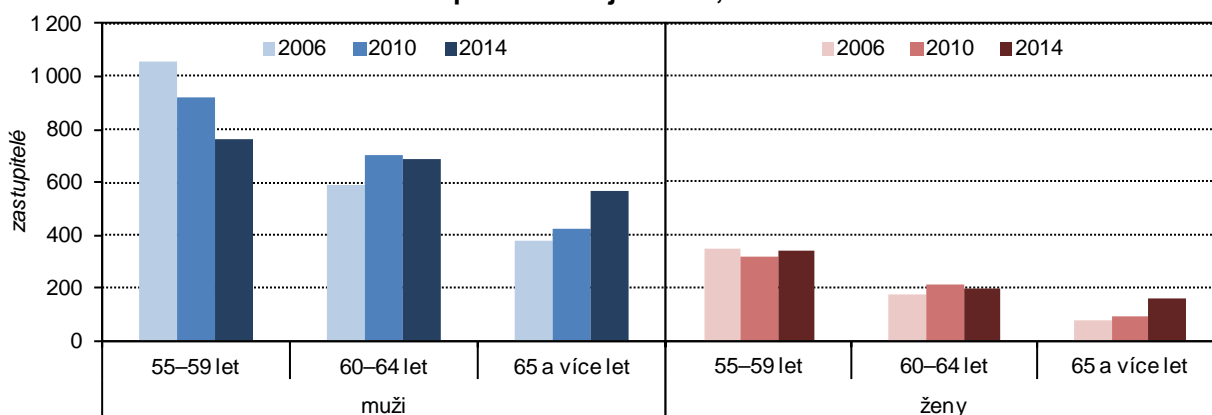
Podíl komunálních politiků mezi seniory lze do jisté míry vyjádřit počtem zvolených zastupitelů ve věku 65 a více let na celkové populaci stejné věkové skupiny. Na 10 000 seniorů ve Středočeském kraji připadalo 33 seniorů s mandátem zvoleného zastupitele, což byl v mezikrajském srovnání opět nejvyšší počet, a to jak u mužů (61), tak u žen (12). Ve středočeských obvodech ORP byl tento podíl od 17 zastupitelů na Voticku po 62 zastupitelů připadající na 10 000 obyvatel na Vlašimsku. Počet zastupitelů mezi seniory se v kraji s přibývajícím velikostí obce postupně snižoval, v malých obcích do 199 obyvatel připadalo na 10 000 seniorů přibližně 26 zastupitelů, zatímco ve městech s počtem obyvatel 20 tisíc a více to byli pouze 4 zastupitelé.

Tab. 6.4. Zvolení zastupitelé ve věku 65 a více let podle okresů ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2006, 2010 a 2014

	Zvolení zastupitelé ve věku 65 a více let			Podíl zastupitelů ve věku 65 a více let z počtu zastupitelů celkem (%)			Podíl zastupitelů ve věku 65 a více let z počtu kandidátů stejné věkové skupiny (%)			Počet zastupitelů ve věku 65 a více let na 10 000 obyvatel stejné věkové skupiny		
	2006	2010	2014	2006	2010	2014	2006	2010	2014	2006	2010	2014
Středočeský kraj	450	519	726	4,4	5,1	7,2	25,2	22,5	24,7	27	28	33
v tom okres:												
Benešov	34	39	66	3,2	3,7	6,3	23,3	23,1	23,7	24	26	38
Beroun	43	53	61	5,6	6,8	8,0	26,2	26,0	24,6	38	41	40
Kladno	52	60	82	5,9	6,8	9,4	27,8	27,8	28,0	24	24	29
Kolín	41	44	54	4,7	5,8	7,0	29,1	22,7	28,4	27	29	31
Kutná Hora	26	26	47	3,4	3,5	6,2	31,0	20,0	24,1	23	21	34
Mělník	34	37	47	5,2	5,8	7,2	24,3	21,0	20,1	25	25	27
Mladá Boleslav	52	56	67	5,0	5,6	6,7	28,0	22,3	25,6	32	32	32
Nymburk	37	37	48	4,9	5,1	6,6	28,7	20,7	23,5	29	26	29
Praha-východ	29	40	73	3,4	3,9	7,0	16,7	17,6	23,7	20	21	32
Praha-západ	39	42	57	5,0	5,3	7,1	21,0	18,8	19,9	31	28	30
Příbram	39	45	70	3,7	4,2	6,5	24,7	21,8	25,4	25	26	34
Rakovník	24	40	54	3,6	6,2	8,3	26,7	31,5	32,7	30	47	55

Počet zvolených zastupitelů v seniorském věku se obdobně jako počet kandidátů v roce 2010 i 2014 oproti předchozím řádným volbám v kraji zvyšoval, v roce 2010 o 15,3 % a v roce 2014 dokonce o 39,9 %. Díky vyšším početním nárůstům se v roce 2010 i 2014 zvýšil jak věkový podíl seniorů na všech zvolených zastupitelích, tak počet zastupitelů v přepočtu na seniorskou populaci, a to především v posledních volbách v roce 2014, kdy na 10 000 osob ve věku 65 a více let připadalo přibližně 33 zvolených zastupitelů oproti 28 zastupitelům ve volbách v roce 2010.

Graf 6.7. Zvolení zastupitelé ve Středočeském kraji podle pohlaví a vybraných věkových skupin ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2006, 2010 a 2014

Senioři a informační technologie

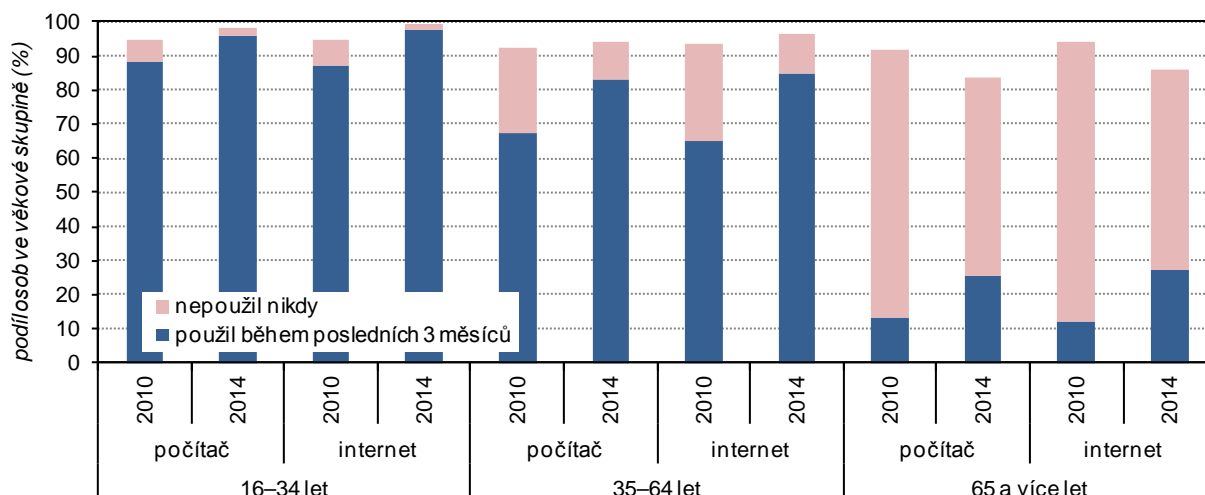
Údaje o využívání informačních technologií jsou dostupné díky Výběrovému šetření o informačních a komunikačních technologiích v domácnostech a jejich využívání jednotlivci (VŠIT). Vzhledem k typu šetření jsou údaje k dispozici v omezeném rozsahu a v územním členění do úrovně krajů.

Tab. 6.5. Senioři ve věku 65 a více let ve vztahu k IT podle krajů v roce 2010 a 2014

	za poslední 3 měsíce použili počítač (%)		za poslední 3 měsíce použili internet (%)		nikdy nepoužili počítač (%)		nikdy nepoužili internet (%)	
	2010	2014	2010	2014	2010	2014	2010	2014
Česká republika	14,2	24,3	12,6	24,8	78,1	62,1	82,5	65,4
Hl. m. Praha	23,7	34,7	21,0	34,4	62,2	47,4	69,3	53,4
Středočeský	13,2	25,7	12,0	27,0	78,7	57,7	82,4	59,1
Jihočeský	10,7	20,2	8,2	20,6	78,9	63,2	86,6	67,4
Plzeňský	13,8	17,9	11,6	18,4	79,1	64,6	85,8	68,6
Karlovarský	14,3	26,8	11,8	27,5	78,9	60,1	82,9	65,3
Ústecký	9,7	22,9	9,0	24,0	82,2	60,4	86,3	65,4
Liberecký	10,6	21,2	10,4	22,2	84,3	69,7	87,9	71,6
Královehradecký	17,8	25,8	17,1	25,4	74,8	66,1	78,1	70,9
Pardubický	12,0	28,8	10,4	29,9	85,5	60,1	88,0	60,8
Vysočina	11,6	14,9	9,4	13,6	83,9	76,9	88,5	80,6
Jihomoravský	15,1	23,8	12,9	25,4	77,6	63,9	81,3	66,0
Olomoucký	8,1	16,0	8,1	15,4	84,6	68,9	87,4	72,0
Zlínský	11,0	23,3	10,5	23,2	83,0	70,9	85,5	73,1
Moravskoslezský	13,1	23,3	11,6	24,2	83,2	65,1	86,0	66,7

Z údajů za období 2010–2014 vyplývá, že užívání informačních technologií se postupně promítá i do života seniorů a počítačová potažmo internetová gramotnost se zvyšuje i u starších osob. Mezi populací ve věku 65 a více let se ve Středočeském kraji během tohoto období procento osob, které nikdy nepoužily počítač a internet, výrazně snížilo, a to u počítače o 21 procentních bodů na 57,7 % v roce 2014 a u internetu o více než 23 procentních bodů na 59,1 % v roce 2014. Podíly středočeských seniorů, kteří nikdy nepoužili počítač či internet, patřily po pražských seniorech k nejnižším v ČR.

Graf 6.8. Využití vybraných informačních technologií podle věku uživatelů ve Středočeském kraji v roce 2010 a 2014

Co se naopak týká aktivity v oblasti informačních technologií, v roce 2014 použil počítač nebo internet v průběhu 3 měsíců před dotazováním přibližně každý čtvrtý středočeský senior, přičemž v roce 2010 to byl jen každý osmý senior. Během období 2010–2014 se změnil u seniorů i poměr mezi využitím počítače a internetu, v roce 2010 většího využití zaznamenal samotný počítač (13,2 % počítač a 12,0% internet), zatímco v roce 2014 již více seniorů užilo internet (25,7 % počítač a 27,0 % internet).

7. Institucionální péče o seniory

Demografické stárnutí populace se stává stále významnějším tématem. Narůstající podíl seniorské složky obyvatelstva vytváří nutnost řešení této problematiky koncepčně a koordinovaně v rámci jednotlivých státních institucí. Vzniká potřeba tvorby strategických plánů a komplexního postupu k řešení dopadů stárnutí populace v rámci jednotlivých politik státu.

Politika přípravy na stárnutí je v České republice koordinována Ministerstvem práce a sociálních věcí. „Mezi hlavní principy politiky přípravy na stárnutí z pohledu Ministerstva práce a sociálních věcí patří důraz na lidská práva, respektování genderového aspektu problematiky stárnutí, celoživotní přístup ke stárnutí a zdraví, důraz na rodinu a mezigenerační vztahy, tvorba opatření na výzkumem podložených poznatcích a relevantních statistických datech, zvláštní pozornost věnovaná menšinám (seniorům zdravotně postiženým, trpícím demencí, duševně nemocným, seniorům z etnických menšin atd.), respektování rozdílů mezi venkovem a městem.“¹⁾

V březnu 2006 byla Vládou České republiky zřízena **Rada vlády pro seniory a stárnutí populace**. Rada je stálým poradním orgánem vlády pro otázky týkající se seniorů a stárnutí populace. „Ve své činnosti usiluje o vytvoření podmínek pro zdravé, aktivní a důstojné stárnutí a stáří v České republice a aktivní zapojení starších osob do ekonomického a sociálního rozvoje společnosti v kontextu demografického vývoje, usiluje o rovnoprávné postavení seniorů ve všech oblastech života, ochranu jejich lidských práv a o rozvoj mezigeneračních vztahů v rodině a ve společnosti.“²⁾

Usnesením vlády České republiky ze dne 30. března 2015 byla schválena aktualizace strategického dokumentu **Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017**.³⁾ Základním rámcem Národního akčního plánu je zajištění dodržování a ochrany lidských práv seniorů. Záměrem je komplexní přístup k řešení problematiky stárnutí populace, koordinace a propojování jednotlivých strategií resortů v oblasti přístupů ke stárnutí a vytvoření společných priorit všech přijatých opatření.

V rámci Národního akčního plánu jsou stanoveny následující vize:

- seniorům je zajištěno plné požívání všech jejich práv a ochrana před projevy špatného zacházení a diskriminace na základě věku
- celoživotní učení jako přirozená a funkční součást společnosti
- senioři jako zkušení, vysoce odborní a vyzrálí pracovníci na trhu práce při flexibilních podmínkách pro jejich postupný přechod z pracovní aktivity do starobního důchodu
- senioři jako nedílná, aktivní a samozřejmá součást naší společnosti
- kvalitní a bezpečné prostředí s odpovídající infrastrukturou, dostatečnou nabídkou bydlení a občanské vybavenosti umožňující aktivní zapojení seniorů do komunitního života
- zdravý životní styl a prevence nemoci jako základní předpoklad pro zvýšení kvality a prodloužení aktivního života ve stáří
- široká nabídka provázaných sociálně-zdravotních služeb včetně zapojení pečovatелů, která bude reagovat na specifické potřeby seniorů s omezenou soběstačností

V rámci Středočeského kraje má péči o seniory na starosti **Odbor sociálních věcí Krajského úřadu Středočeského kraje**. Na území kraje vykonává působnost v souvislosti se zajišťováním sociálních služeb v rámci zákona č.108/2006 Sb., o sociálních službách, vede registr poskytovatelů sociálních služeb.

V Kladně sídlí **Krajská rada seniorů Středočeského kraje** jako součást Rady seniorů České republiky. Krajská rada plní základní poslání - ochranu práv a prosazování potřeb seniorské populace na krajské úrovni. Uskutečňují se jednání s vedoucími představiteli krajských samospráv. Krajská rada seniorů organizuje kulturní a sportovní akce pro seniory (Mezinárodní den seniorů, seniorský běh), zajišťuje poradenskou službu seniorům v oblasti právní, bytové či sociální.⁴⁾

V rámci plánování a podpory rozvoje sociálních služeb zpracovává kraj střednědobé plány rozvoje sociálních služeb, v platnosti je aktuální verze **Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve Středočeském kraji na období 2015–2017**.⁵⁾ Senioři představují jednu z cílových skupin, na kterou se plán zaměřuje. Hlavní cíle a opatření spočívají v rozvoji terénních a ambulantních služeb (zejména u péče poskytované v domácím prostředí), v navyšování kapacit pobytových služeb pro seniory (s ohledem na podporu seniorů s demencemi), či podpoře volnočasových a poradenských služeb pro seniory.

¹ www.mpsv.cz - Příprava na stárnutí

² www.mpsv.cz – Příprava na stárnutí / Rada vlády pro seniory a stárnutí populace / Statut Rady

³ www.mpsv.cz / Příprava na stárnutí / Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 - 2017

⁴ www.rscr.cz

⁵ www.kr-stredocesky.cz/urad / Sociální oblast / Financování a plánování / Proces plánování sociálních služeb

Seznam použitých zkratk

ČR	Česká republika
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
LDN	léčebna dlouhodobě nemocných
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
ORP	obec s rozšířenou působností
OZ	obecní zastupitelstva
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů (sčítání)
SO ORP	správní obvod obce s rozšířenou působností
ÚZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil

Zkratky krajů ČR:

PHA	Hlavní město Praha
STC	Středočeský kraj
JHC	Jihočeský kraj
PLK	Plzeňský kraj
KVK	Karlovarský kraj
ULK	Ústecký kraj
LBK	Liberecký kraj
HKK	Královéhradecký kraj
PAK	Pardubický kraj
VYS	Kraj Vysočina
JHM	Jihomoravský kraj
OLK	Olomoucký kraj
ZLK	Zlínský kraj
MSK	Moravskoslezský kraj

Seznam grafů

Graf 1.1.	Obyvatelstvo Středočeského kraje ve věku 65 a více let podle věku a pohlaví v letech 2001 až 2014.....	8
Graf 1.2.	Zastoupení mužů a žen ve věku 65 a více let ve Středočeském kraji podle věku a rodinného stavu podle SLDB 2011.....	11
Graf 1.3.	Přírůstek (úbytek) stěhováním obyvatel Středočeského kraje podle okresů a věku v letech 2005–2009 a 2010–2014.....	15
Graf 1.4.	Zemřelí obyvatelé Středočeského kraje podle věku a pohlaví v roce 2005 a 2014.....	16
Graf 1.5.	Zemřelí obyvatelé Středočeského kraje na novotvary a nemoci oběhové soustavy podle věku v roce 2014.....	17
Graf 1.6.	Zastoupení mužů a žen mezi zemřelými ve Středočeském kraji podle věku v letech 2010–2014.....	18
Graf 1.7.	Hlavní příčiny úmrtí mužů ve věku 65 a více let ve Středočeském kraji (roční průměr 2011 až 2014).....	18
Graf 1.8.	Hlavní příčiny úmrtí žen ve věku 65 a více let ve Středočeském kraji (roční průměr 2011 až 2014).....	19
Graf 1.9.	Naděje dožití obyvatel Středočeského kraje ve věku 65 let v letech 2003 až 2014 (dvouleté průměry).....	20
Graf 1.10.	Naděje dožití osob ve věku 65 let v okresech Středočeského kraje v období 2010–2014.....	20
Graf 1.11.	Projekce počtu obyvatel Středočeského kraje ve věku 65 a více let podle věku do roku 2050.....	22
Graf 1.12.	Projekce počtu obyvatel Středočeského kraje ve věku 0–14 a 65 a více let, vývoj indexu stáří a indexu ekonomického zatížení do roku 2050.....	23
Graf 1.13.	Současné a předpokládané věkové složení obyvatelstva Středočeského kraje.....	24
Graf 2.1.	Obyvatelstvo Středočeského kraje ve věku 15 a více let podle pohlaví a nejvyššího ukončeného vzdělání podle SLDB 2011.....	25
Graf 2.2.	Zastoupení mužů a žen ve věku 65 a více let ve Středočeském kraji v jednotlivých stupních nejvyššího ukončeného vzdělání podle SLDB 2011.....	26
Graf 2.3.	Míra ekonomické aktivity v krajích a v ČR podle věku v roce 2014.....	27
Graf 2.4.	Zaměstnaní ve Středočeském kraji podle pohlaví, věku a odvětví ekonomické činnosti podle SLDB 2011.....	30
Graf 2.5.	Medián měsíční mzdy/platu ve Středočeském kraji podle věku a pohlaví v roce 2014.....	32
Graf 3.1.	Osoby ve věku 65 a více let podle postavení v domácnosti, pohlaví a věku ve Středočeském kraji podle SLDB 2011.....	33
Graf 3.2.	Domácnosti jednotlivců podle pohlaví a věku ve Středočeském kraji podle SLDB 2011.....	35
Graf 3.3.	Domácnosti jednotlivců podle pohlaví, věku ve SO ORP Středočeského kraje podle SLDB 2011.....	36
Graf 3.4.	Domácnosti jednotlivců podle pohlaví a věku ve Středočeském kraji SLDB 2011.....	37
Graf 3.5.	Domácnosti jednotlivců podle věku, pohlaví ve SO ORP Středočeského kraje podle SLDB 2011.....	37
Graf 3.6.	Domácnosti jednotlivců seniorů podle pohlaví, věku a podle počtu hospodařících domácností v bytě ve Středočeském kraji podle SLDB 2011.....	38
Graf 3.7.	Domácnosti jednotlivců bydlících v bytech podle druhu domu a právního důvodu užívání bytu ve Středočeském kraji podle SLDB 2011.....	39
Graf 3.8.	Domácnosti seniorů bydlících v bytech podle typu domácnosti a právního důvodu užívání bytu ve Středočeském kraji podle SLDB 2011.....	40
Graf 3.9.	Průměrná obytná plocha bytů obývaných domácnostmi seniorů podle typu domácnosti, věku osoby v čele a druhu domu ve Středočeském kraji podle SLDB 2011.....	41
Graf 3.10.	Domácnosti bydlících v bytech podle typu domácnosti, druhu domu a obytné plochy na osobu ve Středočeském kraji podle SLDB 2011.....	42
Graf 4.1.	Pacienti s vybraným chronickým onemocněním oběhové soustavy v evidenci praktického lékaře pro dospělé podle věku ve Středočeském kraji v letech 2009 až 2013.....	43

Graf 4.2.	Hlášená onemocnění novotvary (C00–D09) podle pohlaví a věkových skupin ve Středočeském kraji v roce 2011	44
Graf 4.3.	Intenzita hlášených onemocnění zhoubnými novotvary (C00–D09) podle pohlaví a věkových skupin ve Středočeském kraji a ČR v roce 2011.....	44
Graf 4.4.	Hlášená onemocnění mužů vybranými druhy zhoubných novotvarů (kódy diagnóz MKN-10) podle vybraných věkových skupin ve Středočeském kraji v roce 2011	45
Graf 4.5.	Hlášená onemocnění žen vybranými druhy zhoubných novotvarů (kódy diagnóz MKN-10) podle vybraných věkových skupin ve Středočeském kraji v roce 2011	46
Graf 4.6.	Četnost hospitalizací v nemocnicích u osob podle pohlaví a věku ve Středočeském kraji a ČR v roce 2013	48
Graf 4.7.	Pacienti léčení ve vybraných specializovaných ústavech Středočeského kraje v roce 2009 a 2013.....	50
Graf 4.8.	Hospitalizované osoby v léčebnách dlouhodobě nemocných podle krajů v roce 2013	51
Graf 4.9.	Výkony domácí zdravotní péče v krajích a ČR v roce 2013.....	53
Graf 4.10.	Obslužnost ordinací praktických lékařů pro dospělé včetně detašovaných pracovišť podle velikostních skupin obcí Středočeského kraje v roce 2013.....	56
Graf 5.1.	Průměrná měsíční výše starobního důchodu (bez souběhu) ve Středočeském kraji a ČR podle pohlaví v letech 2005 až 2014	59
Graf 5.2.	Příjemci starobního důchodu (bez souběhu) podle jeho výše ve Středočeském kraji a ČR k prosinci 2014.....	59
Graf 5.3.	Obyvatelé vybraných typů zařízení sociální péče ve Středočeském kraji podle věku k 31. 12. 2014	62
Graf 5.4.	Žadatelé o umístění ve vybraných typech zařízení sociální péče na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let podle krajů k 31. 12. 2014	63
Graf 5.5.	Pečovatelská služba ve Středočeském kraji v letech 2007 až 2014.....	64
Graf 6.1.	Platní kandidáti a zvolení zastupitelé ve Středočeském kraji podle pohlaví a věku ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014	65
Graf 6.2.	Kandidáti a zvolení zastupitelé ve věku 65 a více let ve vztahu k celkovému počtu podle pohlaví a velikostních skupin obcí ve Středočeském kraji ve volbách do OZ v říjnu 2014 .	66
Graf 6.3.	Kandidáti a zvolení zastupitelé ve věku 65 a více let ve vztahu k obyvatelstvu podle pohlaví a velikostních skupin obcí ve Středočeském kraji ve volbách do OZ v říjnu 2014.....	67
Graf 6.4.	Kandidáti ve Středočeském kraji podle pohlaví a vybraných věkových skupin ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2006, 2010 a 2014	68
Graf 6.5.	Zvolení zastupitelé ve vztahu k počtu kandidátů podle pohlaví a věku ve Středočeském kraji ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2006, 2010 a 2014	69
Graf 6.6.	Zvolení zastupitelé ve vztahu k počtu kandidátů ve věku 65 a více let ve Středočeském kraji podle pohlaví a velikostních skupin obcí ve volbách do OZ v říjnu 2014.....	70
Graf 6.7.	Zvolení zastupitelé ve Středočeském kraji podle pohlaví a vybraných věkových skupin ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2006, 2010 a 2014	71
Graf 6.8.	Využití vybraných informačních technologií podle věku uživatelů ve Středočeském kraji v roce 2010 a 2014.....	72

Seznam kartogramů

Kartogram 1.1.	Obyvatelstvo ve věku 65 a více let podle obcí Středočeského kraje a krajů k 31. 12. 2014... 8	
Kartogram 1.2.	Změna podílu osob ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů mezi 31. 12. 2004 a 31. 12. 2014	9
Kartogram 1.3.	Věřící obyvatelé ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (z osob s uvedeným vztahem k víře).....	13
Kartogram 1.4.	Rodáci ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot).....	14
Kartogram 1.5.	Naděje dožití mužů ve věku 65 let podle SO ORP v období 2010–2014.....	21
Kartogram 1.6.	Naděje dožití žen ve věku 65 let podle SO ORP v období 2010–2014	21

Kartogram 2.1. Obyvatelstvo se středoškolským s maturitou a vyšším vzděláním ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot).....	26
Kartogram 2.2. Pracující důchodci ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot).....	28
Kartogram 3.1. Úplné rodiny v čele s osobou ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011	34
Kartogram 3.2. Neúplné rodiny v čele s osobou ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011	34
Kartogram 3.3. Domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011	35
Kartogram 3.4. Domácnosti jednotlivců z domácností seniorů ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011	36
Kartogram 3.5. Osoby žijící samostatně v bytě ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011	39
Kartogram 4.1. Hlášená onemocnění zhoubnými novotvary (ZN) u osob ve věku 65 a více let podle pohlaví, druhu onemocnění a kraje bydliště pacienta v roce 2011.....	45
Kartogram 4.2. Léčení diabetici podle okresu a kraje sídla zdravotního zařízení k 31. 12. 2013.....	47
Kartogram 4.3. Pacienti domácí zdravotní péče podle věku a krajů v roce 2013	52
Kartogram 4.4. Lůžka v nemocnicích v přepočtu na obyvatele podle okresů a krajů v roce 2013	54
Kartogram 4.5. Lékaři v přepočtu na obyvatele podle okresů a krajů v roce 2013	55
Kartogram 4.6. Obslužnost lékáren podle okresů a krajů k 31. 12. 2013.....	56
Kartogram 5.1. Příjemci předčasných starobních důchodů (bez souběhu) podle okresů a krajů v prosinci 2014.....	58
Kartogram 5.2. Průměrná měsíční výše starobního důchodu (bez souběhu) podle okresů a krajů v prosinci 2014 - muži	60
Kartogram 5.3. Průměrná měsíční výše starobního důchodu (bez souběhu) podle okresů a krajů v prosinci 2014 - ženy	60
Kartogram 5.4. Místa v domovech pro seniory podle okresů a krajů v roce 2014	62
Kartogram 6.1. Kandidáti ve věku 65 a více let ve vztahu k počtu kandidátů podle SO ORP a krajů ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014	66
Kartogram 6.2. Kandidáti ve věku 65 a více let ve vztahu k obyvatelstvu podle SO ORP a krajů kandidující ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014	67
Kartogram 6.3. Zvolení zastupitelé ve vztahu k počtu kandidátů ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014	69

Seznam textových tabulek

Tab. 1.1. Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a okresů k 31. 12. 2014	7
Tab. 1.2. Věková struktura obyvatelstva podle velikostních skupin obcí k 31. 12. 2014.....	10
Tab. 1.3. Obyvatelstvo podle rodinného stavu, pohlaví a podle věku	11
Tab. 1.4. Sňatky a rozvody obyvatel kraje v letech 2005 až 2014	12
Tab. 1.5. Obyvatelstvo ve věku 65 a více let podle národnosti, pohlaví a věku.....	12
Tab. 1.6. Obyvatelstvo ve věku 65 a více let podle náboženské víry, pohlaví a věku	13
Tab. 1.7. Přírůstek obyvatel stěhováním podle věku v letech 2005 až 2014	14
Tab. 1.8. Zemřelí ve věku 65 a více let podle věku v letech 2005 až 2014.....	16
Tab. 1.9. Zemřelí podle věku, příčin smrti a velikostních skupin obcí v roce 2014	17
Tab. 1.10. Zemřelí podle místa úmrtí a velikostních skupin obcí v roce 2014	19
Tab. 1.11. Věková struktura obyvatelstva podle projekce	22
Tab. 2.1. Obyvatelstvo ve věku 65 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání, pohlaví a věku	25
Tab. 2.2. Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity, pohlaví a věku	28
Tab. 2.3. Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání, pohlaví a věku	29
Tab. 2.4. Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti, podle pohlaví a věku	30

Tab. 2.5.	Zaměstnaní podle hlavních tříd zaměstnání, pohlaví a věku	31
Tab. 2.6.	Zaměstnaní podle nejvyššího ukončeného vzdělání, pohlaví a věku	31
Tab. 3.1.	Hospodařící domácnosti seniorů podle typu domácnosti podle SLDB 2011	33
Tab. 3.2.	Hospodařící domácnosti seniorů jednotlivců podle věku, rodinného stavu a způsobu bydlení....	38
Tab. 3.3.	Hospodařící domácnosti seniorů podle způsobu bydlení	40
Tab. 3.4.	Domácnosti seniorů bydlící v bytech podle typu bytu, právního důvodu užívání bytu, počtu obytných místností a vybavení počítačem	41
Tab. 3.5.	Domácnosti seniorů bydlící v bytech podle obytné plochy na osobu	42
Tab. 4.1.	Pacienti ve věku 65 a více let s vybraným chronickým onemocněním v evidenci praktického lékaře pro dospělé v letech 2009 až 2013.....	43
Tab. 4.2.	Osoby hospitalizované v nemocnicích s bydlištěm v kraji podle věku a pohlaví v letech 2009–2013	48
Tab. 4.3.	Průměrná ošetrovací doba osob s bydlištěm v kraji a ČR hospitalizovaných v nemocnicích podle věku v letech 2009 až 2013 (dny).....	49
Tab. 4.4.	Podíl operovaných osob s bydlištěm v kraji a ČR z hospitalizovaných v nemocnicích podle věku v letech 2009 až 2013 (%)	49
Tab. 4.5.	Geriatric v akutní péči v nemocnicích se sídlem kraji v letech 2005 až 2013	50
Tab. 4.6.	Léčebny dlouhodobě nemocných v letech 2005 až 2013	50
Tab. 4.7.	Hospice v letech 2009 až 2013	51
Tab. 4.8.	Pacienti domácí zdravotní péče podle věku v letech 2005 až 2013	52
Tab. 4.9.	Pacienti domácí zdravotní péče ve věku 65 a více let podle druhu onemocnění v letech 2005 až 2013.....	53
Tab. 4.10.	Vybrané údaje o zdravotnictví podle okresů v roce 2013.....	54
Tab. 5.1.	Příjemci starobních důchodů podle pohlaví v letech 2010 až 2014 (stav v prosinci).....	57
Tab. 5.2.	Průměrná výše starobních důchodů podle pohlaví příjemců v letech 2010 až 2014 (stav v prosinci).....	58
Tab. 5.3.	Vybraná zařízení sociální péče podle okresů v roce 2014	61
Tab. 5.4.	Pečovatelská služba v letech 2007 až 2014.....	64
Tab. 6.1.	Platní kandidáti ve věku 65 a více let podle pohlaví, okresů a statutu obce ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014	65
Tab. 6.2.	Platní kandidáti ve věku 65 a více let podle okresů ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2006, 2010 a 2014	68
Tab. 6.3.	Zvolení zastupitelé ve věku 65 a více let podle pohlaví, okresů a statutu obce ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014	70
Tab. 6.4.	Zvolení zastupitelé ve věku 65 a více let podle okresů ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2006, 2010 a 2014	71
Tab. 6.5.	Senioři ve věku 65 a více let ve vztahu k IT podle krajů v roce 2010 a 2014	72

Tabulková příloha

Mezikrajské srovnání základních ukazatelů

	Česká republika	Kraj				
		Hl. m. Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský
OBYVATELSTVO						
Počet obyvatel k 31. 12. 2014	10 538 275	1 259 079	1 315 299	637 300	575 123	299 293
z toho ženy (%)	50,9	51,5	50,6	50,7	50,5	50,6
z celku ve věku (%):						
0–14 let	15,2	14,5	16,8	15,2	14,8	14,9
15–64 let	67,0	67,3	66,5	66,8	66,8	67,7
65 a více let	17,8	18,2	16,7	18,0	18,4	17,5
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	1 880 406	229 618	219 811	114 731	105 556	52 285
z toho ženy (%)	58,6	59,0	57,8	57,7	57,2	58,1
z celku ve věku (%):						
65–69 let	35,7	34,7	37,3	36,0	35,7	37,5
70–74 let	25,6	25,7	25,3	25,0	25,7	25,6
75–79 let	16,4	15,2	15,9	16,6	16,8	17,3
80–84 let	12,6	13,0	12,4	13,0	12,8	11,4
85–89 let	7,0	8,0	6,8	6,8	6,6	5,9
90–94 let	2,4	3,1	2,2	2,3	2,2	2,0
95 a více let	0,3	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2
Počet obyvatel ve věku 85 a více let	182 099	26 382	20 223	10 758	9 524	4 239
z toho ženy (%)	71,1	69,0	70,6	70,1	68,9	71,6
Index stáří ¹⁾	117,4	125,8	99,6	118,4	123,8	117,5
Index ekonomického zatížení ²⁾	49,3	48,7	50,4	49,7	49,7	47,8
Průměrný věk (roky)	41,7	42,0	40,7	41,9	42,1	41,8
Počet zemědělců v roce 2014	105 665	12 118	12 301	6 428	5 761	3 151
z toho ve věku 65 a více let (%)	80,0	83,1	80,6	80,3	81,4	76,1
Zemědělci ve věku 65 a více let podle vybrané příčiny smrti (2014) (%):						
novotvary	23,8	25,2	24,5	24,7	23,8	24,3
nemoci oběhové soustavy	51,1	49,1	50,7	46,4	47,5	48,6
nemoci dýchací soustavy	6,2	5,7	6,0	8,9	6,2	6,6
vnější příčiny	3,1	3,1	3,2	3,8	3,3	3,9
Naděje dožití osob ve věku 65 let (2013–2014)						
muži	15,8	17,0	15,6	16,0	15,8	15,2
ženy	19,3	20,1	19,0	19,1	19,0	18,6
Přírůstek (úbytek) stěhováním osob ve věku 65 a více let (úhrn 2010–2014)	888	-5 777	4 289	872	487	-79
PROJEKCE OBYVATELSTVA³⁾						
Počet obyvatel k 1. lednu 2030	10 396 701	1 275 648	1 434 519	632 286	578 064	279 222
z toho ve věku (%):						
65 a více let	23,9	20,5	21,5	24,8	24,3	25,1
75 a více let	12,7	11,4	11,2	12,9	12,7	13,0
85 a více let	3,2	3,2	2,7	3,2	3,2	3,0
Index stáří ¹⁾	183,0	145,3	144,0	186,0	184,4	208,0
Průměrný věk (roky)	45,7	43,7	43,9	45,8	45,7	46,5
Počet obyvatel k 1. lednu 2050	9 812 872	1 377 944	1 492 127	601 825	566 951	251 437
z toho ve věku (%):						
65 a více let	32,2	23,8	28,9	32,1	31,1	32,6
75 a více let	17,5	12,3	15,2	17,7	16,8	18,0
85 a více let	6,2	4,5	5,1	6,4	5,9	6,0
Index stáří ¹⁾	249,8	164,5	196,8	245,2	235,8	276,3
Průměrný věk (roky)	48,8	44,7	46,6	48,7	48,2	49,5
OBYVATELSTVO podle SLDB 2011						
Počet obyvatel s obvyklým pobytem	10 436 560	1 268 796	1 289 211	628 336	570 401	295 595
z toho ženy (%)	51,0	51,6	50,6	50,9	50,5	50,8
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	1 644 836	201 029	190 911	100 000	92 734	44 538
v tom způsob bydlení:						
v bytech	1 586 568	196 331	182 901	96 250	88 892	42 576
v zařízeních	49 773	3 996	6 199	3 206	3 104	1 432
mimo byty (bez zařízení)	8 027	648	1 784	520	724	518
bezdomovci	468	54	27	24	14	12

Kraj								
Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
823 972	438 851	551 590	516 372	509 895	1 172 853	635 711	585 261	1 217 676
50,4	50,9	50,8	50,6	50,3	51,0	51,1	51,1	51,0
15,7	15,7	15,0	15,2	14,9	15,0	14,9	14,5	14,7
67,2	66,7	66,0	66,7	66,9	66,8	66,8	67,2	67,7
17,1	17,6	19,0	18,0	18,2	18,2	18,2	18,3	17,5
140 543	77 318	104 773	93 083	92 924	213 228	115 866	107 273	213 397
58,2	58,2	58,3	58,2	58,2	59,3	59,3	60,0	59,7
39,7	38,7	35,5	35,0	34,2	34,0	35,0	33,6	34,9
25,7	25,0	25,2	24,9	24,9	25,9	25,4	25,1	27,5
15,7	15,3	16,2	16,9	17,7	16,6	16,9	17,8	16,9
10,9	11,7	13,1	13,6	13,4	12,9	12,8	13,6	11,8
5,7	6,7	7,3	7,2	7,2	7,5	7,1	7,2	6,5
2,1	2,4	2,4	2,3	2,3	2,7	2,5	2,3	2,3
0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3
11 186	7 239	10 509	9 095	9 111	22 712	11 461	10 538	19 122
73,8	72,7	70,3	69,3	70,5	72,0	71,3	72,3	73,8
108,5	112,5	126,4	118,3	122,1	121,2	122,1	126,3	118,9
48,7	49,9	51,6	49,8	49,6	49,6	49,6	48,9	47,6
41,2	41,4	42,3	41,7	41,9	41,9	42,0	42,2	41,8
8 846	4 346	5 614	5 123	4 880	11 399	6 461	6 120	13 117
76,7	78,5	81,6	81,6	81,3	80,7	79,4	79,7	77,3
24,7	22,9	23,1	21,3	23,2	24,2	23,1	22,7	23,0
51,6	53,1	53,8	50,3	53,0	51,2	52,2	55,1	52,7
5,7	5,4	5,4	6,9	6,1	5,4	6,5	5,6	7,2
3,1	3,7	2,9	3,3	2,6	3,4	3,4	3,2	2,4
14,8	15,6	16,1	16,2	16,0	16,4	15,7	15,7	15,2
17,9	19,3	19,3	19,3	19,9	19,8	19,9	19,6	18,9
587	223	295	358	407	-256	36	238	-792
792 395	435 928	536 601	509 292	491 942	1 164 493	611 735	555 945	1 130 292
23,5	23,7	25,3	23,9	25,4	23,8	24,8	25,6	24,7
12,3	12,9	12,5	12,7	13,0	12,7	13,1	13,3	12,7
2,8	3,1	3,0	3,2	3,5	3,4	3,3	3,5	3,2
181,4	173,6	193,6	178,0	196,2	178,5	193,9	207,7	194,6
45,4	45,2	46,1	45,4	46,2	45,5	46,1	46,6	46,0
722 329	420 098	503 750	488 449	452 169	1 124 475	564 218	499 059	985 947
31,5	30,6	32,3	31,1	33,9	31,0	32,7	34,2	32,8
17,0	16,8	18,2	16,9	19,1	16,8	17,9	19,1	18,4
5,7	6,0	6,7	6,0	7,0	6,1	6,4	7,0	6,6
252,0	225,2	248,3	235,8	275,3	235,0	261,9	287,8	270,3
48,7	47,8	48,8	48,2	49,8	48,2	49,2	50,2	49,5
808 961	432 439	547 916	511 627	505 565	1 163 508	628 427	579 944	1 205 834
50,9	51,1	50,9	50,7	50,5	51,2	51,4	51,3	51,4
117 899	64 949	92 020	82 330	82 741	188 684	101 647	96 398	188 956
112 363	62 967	88 936	79 210	80 021	183 282	97 981	92 542	182 316
4 813	1 469	2 701	2 904	2 502	4 758	3 248	3 508	5 933
675	497	359	200	202	601	385	310	604
48	16	24	16	16	43	33	38	103

Mezikrajské srovnání základních ukazatelů

	Česká republika	Kraj				
		Hl. m. Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský
Rodinný stav osob ve věku 65 a více let (%):						
svobodní, svobodné	2,8	3,4	2,4	3,1	2,7	2,5
ženatí, vdané	52,4	51,0	52,6	53,1	53,3	50,4
rozvedení, rozvedené	9,1	13,5	8,4	7,5	8,2	12,3
ovdovělí, ovdovělé	35,5	31,7	36,6	36,2	35,7	34,4
Nejvyšší ukončené vzdělání osob ve věku 65 a více let (%):						
základní vč. neukončeného a bez vzdělání	30,5	13,7	29,5	33,3	30,2	34,4
střední vč. vyučení (bez maturity)	34,5	29,3	37,8	34,2	35,8	32,8
úplné střední s maturitou a vyšší odborné vč. nástavbového	23,5	33,2	23,0	23,1	24,0	22,5
vysokoškolské	8,7	20,5	6,8	6,8	7,2	6,1
Věfící ve věku 65 a více let z obyvatel daného věku (%)	37,0	32,7	28,9	38,5	30,5	28,1
Rodáci ve věku 65 a více let z počtu osob daného věku (%)*4)						
muži	30,8	44,8	29,7	28,5	30,6	3,6
ženy	28,7	43,2	27,5	24,1	28,0	4,4
Pracující důchodci z počtu důchodců daného věku (%)						
muži ve věku 60–64 let	17,8	34,2	20,8	17,2	17,6	18,8
muži ve věku 65 a více let	8,2	16,7	8,9	7,0	8,1	8,1
ženy ve věku 60–64 let	14,6	29,5	16,8	12,6	14,0	16,2
ženy ve věku 65 a více let	3,6	7,9	3,7	2,8	3,5	4,1
DOMÁCNOSTI SENIORŮ podle SLDB 2011						
Postavení mužů ve věku 65 a více let v domácnosti (%):						
osoba v sezdáném nebo nesezdáném páru	67,3	64,9	66,3	67,1	67,4	64,9
další osoba v domácnosti	2,8	2,4	3,4	2,7	2,7	2,5
osamělý rodič	2,5	3,0	2,6	2,5	2,4	2,5
domácnost jednotlivce	18,5	20,7	18,3	19,5	18,9	20,8
osoba v zařízení	2,0	1,4	2,1	2,0	2,5	2,3
ostatní	6,8	7,6	7,3	6,2	6,1	7,1
Postavení žen ve věku 65 a více let v domácnosti (%):						
osoba v sezdáném nebo nesezdáném páru	34,2	32,9	34,0	35,0	35,6	33,2
další osoba v domácnosti	7,2	5,4	8,8	6,8	6,4	5,9
osamělý rodič	8,1	8,6	8,1	7,6	7,5	7,8
domácnost jednotlivce	39,6	41,4	37,7	40,4	40,2	41,5
osoba v zařízení	3,7	2,4	4,1	4,0	4,0	3,9
ostatní	7,2	9,4	7,3	6,2	6,3	7,7
Podíl domácností s osobou v čele ve věku 65 a více let na počtu úplných rodin (%):	21,4	23,5	19,8	21,2	22,2	21,4
v čele pracující důchodce	1,8	3,9	1,9	1,5	1,9	1,7
v čele nepracující důchodce	18,8	18,4	17,2	19,0	19,5	18,7
Podíl domácností s osobou v čele ve věku 65 a více let na počtu neúplných rodin (%):	16,8	16,8	16,6	16,4	16,8	13,4
v čele pracující důchodce	0,7	1,6	0,8	0,6	0,7	0,6
v čele nepracující důchodce	15,6	14,5	15,4	15,4	15,6	12,3
Podíl domácností s osobou ve věku 65 a více let na počtu domácností jednotlivců (%):	36,0	29,4	35,8	37,8	36,6	32,5
domácnost pracujícího důchodce	1,6	2,7	1,6	1,3	1,5	1,6
domácnost nepracujícího důchodce	33,4	25,7	33,1	35,5	34,1	29,5

Kraj								
Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
2,5	2,5	2,5	2,7	3,3	3,0	2,9	3,4	2,5
49,5	51,1	54,1	54,0	55,0	53,2	53,4	53,0	51,5
11,0	11,0	8,3	7,3	5,4	8,5	7,9	7,0	9,1
36,9	35,3	35,1	35,9	36,2	35,2	35,8	36,6	36,8
35,0	30,6	28,7	31,1	36,9	31,5	33,1	37,9	35,8
35,9	36,5	37,3	37,4	35,7	32,7	35,4	33,8	33,9
20,3	23,1	24,3	22,8	20,1	23,2	22,2	19,7	20,6
5,3	6,9	6,7	6,1	5,4	10,1	7,0	6,4	7,1
22,9	27,3	33,3	37,5	46,8	45,7	43,1	53,0	43,5
11,1	15,1	29,2	30,2	39,5	37,6	30,2	39,5	28,7
11,4	13,7	24,9	26,0	30,5	37,1	26,6	37,5	29,1
15,3	17,9	17,2	14,1	13,1	16,7	13,3	13,4	13,3
6,8	8,7	7,7	6,3	5,4	7,8	5,8	6,0	5,5
12,0	14,1	14,0	11,5	9,6	13,5	10,5	11,0	10,2
2,9	3,6	3,5	2,6	2,2	3,1	2,3	2,3	2,3
65,7	66,5	69,4	69,2	68,8	67,7	69,6	68,4	68,3
2,4	2,9	2,6	2,7	3,1	3,2	2,6	3,2	2,7
2,1	2,3	2,5	2,3	2,5	2,7	2,4	2,8	2,3
20,7	20,5	18,1	17,8	16,5	16,7	17,1	15,8	18,3
2,9	1,5	1,8	2,3	2,2	1,5	2,2	2,5	2,1
6,2	6,3	5,6	5,6	7,0	8,2	6,2	7,3	6,3
32,7	33,8	36,4	36,1	36,2	34,0	35,2	33,7	33,5
5,4	6,6	6,3	7,0	8,1	9,1	6,9	9,1	7,1
6,8	7,2	7,3	7,5	8,2	9,2	8,1	9,2	8,0
42,9	42,6	40,6	39,6	37,8	36,1	39,7	37,0	40,6
4,9	2,8	3,7	4,4	3,6	3,2	3,9	4,4	3,8
7,3	7,0	5,7	5,5	6,1	8,4	6,2	6,6	7,0
19,9	20,4	22,7	21,5	21,6	21,9	21,7	21,4	20,8
1,4	1,9	1,8	1,4	1,3	1,8	1,3	1,4	1,2
17,6	17,7	20,0	19,3	19,8	19,3	19,6	19,3	18,8
11,8	13,8	17,2	17,5	20,9	20,0	17,6	21,8	15,7
0,4	0,6	0,7	0,6	0,5	0,7	0,5	0,6	0,4
11,0	12,8	15,9	16,5	20,0	18,9	16,7	20,7	14,9
32,6	35,9	40,1	40,3	42,5	36,9	39,6	41,7	36,8
1,2	1,5	1,6	1,3	1,2	1,5	1,1	1,2	1,0
30,3	33,4	37,3	38,2	40,5	34,5	37,6	39,7	34,8

Mezikrajské srovnání základních ukazatelů

	Česká republika	Kraj				
		Hl. m. Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský
BYDLENÍ SENIORŮ podle SLDB 2011						
Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let						
muži	122 922	16 755	14 340	8 014	7 323	3 774
v tom (%):						
samostatně v bytě	89,4	91,9	86,4	90,0	89,3	87,4
v bytě spolu s další domácností mimo byty (bez zařízení)	9,2	7,3	11,0	8,2	8,6	10,3
mimo byty (bez zařízení)	1,4	0,8	2,6	1,8	2,2	2,3
ženy	388 587	49 720	42 497	23 812	21 745	10 957
v tom (%):						
samostatně v bytě	92,7	94,0	90,6	93,4	93,0	93,3
v bytě spolu s další domácností mimo byty (bez zařízení)	6,9	5,6	8,6	6,0	6,4	6,1
mimo byty (bez zařízení)	0,5	0,4	0,8	0,6	0,6	0,6
Průměrná obytná plocha bytu obývaného domácností v čele s osobou ve věku 65 a více let v m ² :						
úplná rodina	63,8	59,5	68,1	65,3	64,3	61,6
neúplná rodina	64,2	59,1	68,6	66,5	64,3	63,3
domácnost jednotlivce	51,6	47,5	55,7	53,8	53,1	49,6
Podíl hospodařících domácností seniorů ⁵⁾ bydlící v bytech se sníženou kvalitou (ze zjištěných hodnot) (%):						
úplné rodiny	4,1	3,0	5,0	3,8	4,1	4,0
neúplné rodiny	2,1	1,5	2,4	1,8	2,1	2,3
domácnosti jednotlivců	5,1	2,9	6,0	4,9	5,7	5,1
domácnosti jednotlivců	5,7	4,2	7,3	5,5	5,7	5,2
EKONOMICKÁ AKTIVITA SENIORŮ						
(Výběrové šetření pracovních sil)						
Podíl obyvatel ve věku 60 a více let (%)						
z celkového počtu ekonomicky aktivních (pracovní síly)	6,3	9,0	7,0	6,2	6,7	7,8
z ekonomicky neaktivních ve věku 15 a více let	61,7	61,9	60,5	62,5	64,0	61,1
Míra ekonomické aktivity						
muži ve věku 60–64 let	47,7	58,6	56,6	48,5	50,9	51,0
muži ve věku 65 a více let	7,1	13,2	8,3	5,1	7,6	10,6
ženy ve věku 60–64 let	20,4	42,3	21,0	16,3	22,2	26,8
ženy ve věku 65 a více let	3,5	4,6	4,2	4,2	3,0	4,4
ZDRAVOTNÍ STAV SENIORŮ						
Hospitalizovaní v nemocnicích na 1 000 obyvatel v roce 2013						
z toho ve věku:						
65–69 let	330	263	343	315	301	351
70–74 let	413	318	434	395	385	413
75–79 let	510	395	552	472	476	530
80–84 let	599	476	636	555	586	641
85–89 let	684	559	748	630	646	705
90–94 let	738	648	826	672	751	762
95 a více let	712	629	796	567	779	602
Hospitalizovaní na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let v roce 2013						
v léčebnách dlouhodobě nemocných	24,4	26,1	14,3	27,5	17,8	36,8
v hospicích	2,1	0,6	1,3	2,1	2,1	-

Kraj								
Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
9 798	5 401	6 788	5 978	5 581	12 542	6 932	5 982	13 714
89,6	89,1	89,9	90,5	91,0	88,5	89,5	89,3	89,6
9,2	9,0	8,8	8,8	8,3	10,5	9,3	9,6	9,6
1,2	1,9	1,3	0,7	0,7	1,0	1,2	1,1	0,8
30 208	16 440	22 135	19 322	18 498	40 985	24 240	21 708	46 320
93,9	93,2	93,4	93,2	93,4	91,3	92,7	91,3	92,2
5,8	6,2	6,2	6,5	6,3	8,3	6,9	8,3	7,5
0,4	0,6	0,4	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3
56,1	57,2	58,4	58,5	60,2	58,9	58,4	58,5	55,9
62,5	64,2	64,0	64,0	65,4	65,0	63,9	64,1	61,5
62,0	64,0	65,2	64,5	66,4	64,2	63,8	65,1	61,4
49,9	50,0	51,8	52,1	53,6	51,7	52,1	51,3	49,7
4,4	5,4	4,5	4,3	3,9	4,0	3,7	4,5	3,7
2,6	2,9	2,3	2,2	1,9	2,1	2,0	2,2	1,9
5,9	8,6	5,4	5,3	4,9	5,2	4,9	6,2	4,7
5,8	7,0	6,3	6,1	5,8	5,7	5,0	6,4	5,0
5,7	5,6	5,8	6,2	5,2	6,5	4,3	4,9	5,2
59,2	61,6	64,8	63,8	61,9	62,1	61,7	63,3	60,0
43,7	44,4	36,9	51,9	42,6	49,7	38,6	38,6	41,7
6,1	6,7	6,5	6,1	5,0	7,6	3,3	3,8	4,5
16,9	8,9	20,3	19,2	14,7	19,3	9,9	15,9	15,5
2,1	3,9	2,8	2,7	2,9	4,5	1,8	2,8	3,3
242	235	192	212	230	217	215	226	218
384	358	286	333	350	341	337	352	342
488	452	352	401	456	422	398	425	448
591	548	431	502	548	535	490	537	545
688	688	519	602	645	625	572	625	633
770	812	582	702	722	715	673	702	709
811	934	673	768	723	739	687	724	749
701	966	583	719	817	817	684	613	682
20,6	4,8	24,2	12,0	31,4	13,4	42,6	46,1	34,8
2,8	-	4,1	4,4	-	3,9	. ⁶⁾	2,6	1,9

Mezikrajské srovnání základních ukazatelů

	Česká republika	Kraj				
		Hl. m. Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský
STAROBNÍ DŮCHODY (prosinec 2014)						
Příjemci starobního důchodu (bez souběhu)	1 743 252	204 284	202 402	105 219	96 522	49 943
z toho předčasný důchod (%)	28,5	14,9	24,8	30,1	32,2	30,7
Příjemci starobního důchodu v souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem	606 661	62 824	71 932	37 970	33 610	16 273
z toho předčasný důchod (%)	11,5	6,5	10,3	11,3	13,3	13,5
Průměrná měsíční výše starobního důchodu (bez souběhu) (Kč)						
muži	12 259	12 905	12 388	12 028	12 153	11 948
ženy	10 050	10 992	10 112	10 048	10 018	9 833
Průměrná měsíční výše starobního důchodu (v souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem) (Kč)						
muži	13 637	14 573	13 682	13 367	13 522	13 464
ženy	11 985	13 000	11 951	11 912	11 926	11 919
SOCIÁLNÍ PÉČE (31. 12. 2014)						
Zařízení sociální péče						
domovy pro seniory	501	25	69	39	24	15
domovy se zvláštním režimem	263	10	37	15	9	8
Místa v zařízeních						
domovy pro seniory	37 338	2 191	5 028	3 039	1 815	889
domovy se zvláštním režimem	14 345	529	1 789	641	741	479
Místa na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let						
domovy pro seniory	19,9	9,5	22,9	26,5	17,2	17,0
domovy se zvláštním režimem	7,6	2,3	8,1	5,6	7,0	9,2
SENIORŮ A VOLBY DO ZASTUPITELSTEV OBCÍ (vč. městských obvodů; 2014)						
Podíl kandidátů ve věku 65 a více let (%)	9,5	14,4	9,8	9,6	9,5	10,8
Podíl zvolených zastupitelů ve věku 65 a více let (%)	5,8	7,5	7,2	5,9	6,8	7,5
Zvolení zastupitelé z počtu kandidátů ve věku 65 a více let (%)	16,2	5,2	24,7	18,4	23,2	14,5

¹⁾ Poměr osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let

²⁾ Poměr osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let

³⁾ Zdroj: publikace ČSÚ Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050 a Projekce obyvatelstva v ČR do roku 2100 (střední varianta).

⁴⁾ Podíl osob žijících v obci, kde se narodily, tj v obci faktického bydliště matky v době narození této osoby

⁵⁾ Domácnosti seniorů - hospodařící domácnosti tvořené jednou rodinou, jednotlivcem nebo domácnosti prarodičů s vnoučaty, ve kterých má osoba v čele věk 65 a více let

⁶⁾ Ke zveřejnění údajů nebyl dán souhlas

Zdroj dat:

Důchody - Česká správa sociálního zabezpečení

Zařízení sociální péče - Ministerstvo práce a sociálních věcí

Zdravotnictví - Ústav zdravotnických informací a statistiky

Kraj								
Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
133 634 31,5	75 049 27,2	98 165 29,6	87 564 34,2	87 419 36,5	193 459 27,0	107 731 32,3	98 429 30,6	203 432 33,0
46 372 13,8	24 389 10,7	33 590 10,7	30 927 13,0	32 015 13,4	68 273 10,6	38 648 12,0	37 351 11,6	72 487 14,2
12 223 9 884	12 088 10 066	12 012 10 039	11 930 9 896	11 875 9 806	12 073 9 975	11 831 9 811	11 990 9 863	12 790 9 634
13 742 12 001	13 406 11 955	13 339 11 921	13 238 11 797	13 140 11 727	13 418 11 852	13 187 11 749	13 287 11 721	14 161 11 839
40 34	18 11	36 11	23 10	25 15	48 35	34 13	38 19	67 36
3 678 1 963	988 416	2 363 532	2 122 930	2 199 547	3 028 2 816	2 544 608	2 681 854	4 773 1 500
26,2 14,0	12,8 5,4	22,6 5,1	22,8 10,0	23,7 5,9	14,2 13,2	22,0 5,2	25,0 8,0	22,4 7,0
10,4	9,5	9,2	8,5	7,7	9,5	8,4	7,3	9,8
8,2	5,4	5,5	5,3	4,3	4,8	4,6	3,7	5,9
16,5	14,4	18,8	19,0	21,2	12,4	13,5	12,3	10,9

Srovnání základních ukazatelů mezi okresy Středočeského kraje

	Kraj celkem	v tom okresy			
		Benešov	Beroun	Kladno	Kolín
OBYVATELSTVO					
Počet obyvatel k 31. 12. 2014	1 315 299	96 718	89 172	161 621	98 125
z toho ženy (%)	50,6	50,6	50,7	51,1	50,6
z celku ve věku (%):					
0–14 let	16,8	15,8	16,7	16,1	15,9
15–64 let	66,5	66,1	66,2	66,4	66,2
65 a více let	16,7	18,1	17,1	17,5	17,9
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	219 811	17 526	15 257	28 250	17 575
v tom ve věku (%):					
65–69 let	37,3	37,5	36,7	36,8	35,1
70–74 let	25,3	24,4	26,7	25,8	25,3
75–79 let	15,9	16,3	16,0	16,0	16,5
80–84 let	12,4	12,6	11,7	12,4	13,3
85–89 let	6,8	6,9	6,6	6,7	7,1
90–94 let	2,2	2,1	2,0	2,0	2,4
95 a více let	0,3	0,2	0,3	0,2	0,3
Počet obyvatel ve věku 85 a více let	20 223	1 620	1 355	2 514	1 719
z toho ženy (%)	70,6	70,8	71,4	71,9	71,8
Index stáří ¹⁾	99,6	114,8	102,6	108,6	112,4
Index ekonomického zatížení ²⁾	50,4	51,3	51,0	50,5	51,2
Průměrný věk (roky)	40,7	41,7	40,9	41,3	41,5
Počet zemědělců v roce 2014	12 301	962	849	1 735	971
z toho ve věku 65 a více let (%)	80,6	82,0	79,7	79,1	81,5
Zemřelí ve věku 65 a více let podle vybrané příčiny smrti (2014) (%):					
novotvary	24,5	24,2	22,7	24,8	25,2
nemoci oběhové soustavy	50,7	51,3	52,6	49,6	47,7
nemoci dýchací soustavy	6,0	6,3	5,3	6,1	7,1
vnější příčiny	3,2	3,5	2,5	3,6	3,0
Naděje dožití osob ve věku 65 let (2010–2014)					
muži	.	15,2	15,0	15,2	15,2
ženy	.	18,7	18,6	18,5	18,7
Přírůstek (úbytek) stěhováním osob ve věku 65 a více let (úhrn 2010–2014)	4 289	375	350	256	169
OBYVATELSTVO podle SLDB 2011					
Počet obyvatel s obvyklým pobytem	1 289 211	95 459	86 160	158 799	96 001
z toho ženy (%)	50,6	50,6	50,7	51,0	50,7
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	190 911	15 210	13 224	24 752	15 570
z toho ženy (%)	59,0	58,8	58,4	59,5	59,2
Rodinný stav osob ve věku 65 a více let (%):					
svobodní, svobodné	2,4	2,7	2,0	2,2	2,6
ženatí, vdané	52,6	52,9	53,9	51,5	52,7
rozvedení, rozvedené	8,4	6,8	8,2	9,7	7,7
ovdovělí, ovdovělé	36,6	37,5	35,9	36,6	36,9
Nejvyšší ukončené vzdělání osob ve věku 65 a více let (%):					
základní vč. neukončeného a bez vzdělání	29,5	35,0	29,2	30,6	29,8
střední vč. vyučení (bez maturity)	37,8	37,1	39,8	37,6	38,9
úplně střední s maturitou a vyšší odborné vč. nástavbového	23,0	19,9	22,7	23,2	23,3
vysokoškolské	6,8	5,8	5,6	6,0	5,7
Věřící ve věku 65 a více let z obyvatel daného věku (%)	28,9	39,2	25,7	21,5	29,2
Rodáci ve věku 65 a více let z počtu osob daného věku (%) ³⁾	28,4	29,3	32,0	30,9	30,8
muži	29,7	33,5	33,8	30,9	32,1
ženy	27,5	26,3	30,8	30,8	29,9

v tom okresy

Kutná Hora	Mělník	Mladá Boleslav	Nymburk	Praha-východ	Praha-západ	Příbram	Rakovník
74 244	104 973	125 931	96 689	164 002	134 351	114 084	55 389
50,6	50,6	49,7	51,0	50,7	50,8	50,7	50,2
14,4	16,2	15,8	17,0	20,0	20,0	14,9	14,9
66,8	67,0	67,7	65,9	66,0	65,8	67,1	67,3
18,8	16,9	16,4	17,1	14,0	14,2	18,0	17,9
13 942	17 696	20 697	16 493	22 927	19 077	20 482	9 889
35,5	38,3	37,3	37,2	38,7	39,4	36,9	37,2
25,1	25,3	24,3	24,7	25,8	25,6	24,3	25,9
16,7	15,9	16,1	15,9	15,1	14,5	16,4	15,9
13,3	11,6	12,8	12,6	11,5	11,5	12,9	12,2
6,9	6,5	7,0	6,9	6,4	6,6	7,1	6,5
2,1	2,2	2,3	2,4	2,1	2,2	2,1	2,1
0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2
1 300	1 597	1 981	1 582	2 013	1 729	1 943	870
69,2	72,5	70,1	70,0	70,3	68,2	69,9	70,5
130,4	104,2	103,9	100,4	70,0	70,9	120,2	119,9
49,7	49,3	47,6	51,6	51,4	52,0	49,0	48,7
42,5	40,9	40,9	40,7	38,4	38,6	42,0	41,9
789	1 008	1 095	932	1 208	1 012	1 159	581
81,4	79,8	81,3	82,3	81,4	79,0	79,7	81,8
23,8	27,9	22,2	20,3	24,9	23,7	27,9	25,3
49,1	51,5	53,1	50,8	52,7	51,7	48,4	50,5
6,5	4,9	4,8	7,6	5,7	6,3	5,4	7,4
4,5	3,0	2,5	4,4	3,5	2,0	2,4	3,4
14,7	15,1	16,2	15,4	15,5	16,6	15,3	14,8
18,8	18,3	18,9	18,5	18,8	19,6	18,5	18,3
157	235	51	336	818	973	431	138
73 404	104 659	123 659	94 884	157 146	131 231	112 816	54 993
50,9	50,2	49,8	51,0	50,5	50,6	50,6	50,0
12 589	15 330	17 723	14 395	19 694	16 045	17 851	8 528
60,2	59,3	59,0	59,5	58,0	57,4	59,7	58,9
2,9	2,0	2,5	2,5	2,4	2,1	2,6	2,3
51,1	52,7	53,2	52,1	53,7	54,7	50,6	51,9
7,2	9,1	8,1	8,5	8,9	9,1	8,0	7,8
38,8	36,2	36,1	36,8	34,7	34,0	38,8	38,0
33,5	28,9	29,1	29,2	23,8	20,7	33,6	35,3
36,2	39,3	38,7	38,3	38,3	36,5	35,5	37,5
22,5	22,8	23,8	22,0	24,8	26,5	22,1	19,9
5,4	6,2	5,7	6,8	9,8	12,6	6,0	5,2
32,8	26,9	25,4	30,3	28,7	29,7	36,5	22,4
30,1	25,2	28,9	31,0	25,4	23,0	26,3	28,2
32,6	26,3	30,5	32,3	25,5	22,9	28,8	28,9
28,4	24,5	27,8	30,1	25,4	23,1	24,6	27,8

Srovnání základních ukazatelů mezi okresy Středočeského kraje

	Kraj celkem	v tom okresy			
		Benešov	Beroun	Kladno	Kolín
Pracující důchodci z počtu důchodců daného věku (%)					
muži ve věku 60-64 let	20,8	18,4	21,3	22,6	18,3
muži ve věku 65 a více let	8,9	7,6	8,1	9,4	7,1
ženy ve věku 60-64 let	16,8	13,4	15,4	20,0	14,7
ženy ve věku 65 a více let	3,7	2,7	3,5	4,3	2,9
DOMÁCNOSTI SENIORŮ podle SLDB 2011					
Úplné rodiny podle věku osoby v čele domácnosti					
65-74 let	35 082	2 789	2 543	4 544	2 853
75 a více let	16 981	1 362	1 163	2 132	1 440
Neúplné rodiny podle věku osoby v čele domácnosti					
65-74 let	5 596	446	447	697	429
75 a více let	5 583	424	401	727	468
Podíl domácností jednotlivců daného věku na počtu domácností jednotlivců (%):					
osoby ve věku 60-64 let	10,1	11,1	10,3	10,0	9,8
osoby ve věku 65-69 let	9,1	9,0	9,5	9,2	9,4
osoby ve věku 70-74 let	7,5	8,4	7,8	7,8	7,9
osoby ve věku 75 a více let	19,2	21,8	19,2	18,9	22,0
BYDLENÍ SENIORŮ podle SLDB 2011					
Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let v bytech:					
bydlící samostatně v bytě	50 892	4 074	3 314	6 674	4 467
bydlící v bytě s další hospodařící domácností	5 222	356	397	665	397
Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let					
muži	14 340	1 142	986	1 853	1 195
v tom (%):					
samostatně v bytě	86,4	88,2	84,2	87,9	89,6
v bytě spolu s další domácností mimo byty (bez zařízení)	11,0	7,8	12,5	11,0	9,1
mimo byty (bez zařízení)	2,6	4,0	3,3	1,1	1,3
ženy	42 497	3 374	2 779	5 520	3 700
v tom (%):					
samostatně v bytě	90,6	90,9	89,4	91,4	91,8
v bytě spolu s další domácností mimo byty (bez zařízení)	8,6	7,9	9,9	8,4	7,8
mimo byty (bez zařízení)	0,8	1,2	0,8	0,2	0,4
STAROBNÍ DŮCHODY (prosinec 2014)					
Příjemci starobního důchodu (bez souběhu)	202 402	16 525	13 898	25 923	15 861
z toho předčasný důchod (%)	24,8	30,6	28,4	22,6	25,4
Příjemci starobního důchodu v souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem	71 932	6 147	5 002	9 013	5 836
z toho předčasný důchod (%)	10,3	11,6	12,5	9,2	10,3
Průměrná měsíční výše starobních důchodů (bez souběhu) (Kč)					
muži	12 388	11 998	12 244	12 729	12 176
ženy	10 112	9 965	9 981	10 050	10 057
Průměrná měsíční výše starobních důchodů (v souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem)					
muži	13 682	13 319	13 577	14 154	13 463
ženy	11 951	11 805	11 861	12 004	11 855

v tom okresy

Kutná Hora	Mělník	Mladá Boleslav	Nymburk	Praha-východ	Praha-západ	Příbram	Rakovník
14,9	20,0	15,9	18,3	26,9	28,7	22,0	16,2
6,2	8,5	7,0	7,8	12,5	14,7	8,6	6,9
12,0	16,1	13,5	15,9	21,4	23,4	16,0	12,9
2,1	3,9	3,8	3,4	4,7	6,2	3,2	2,6
2 158	2 871	3 286	2 635	3 714	3 018	3 093	1 578
1 163	1 351	1 678	1 301	1 664	1 380	1 606	741
369	454	436	422	589	531	517	259
392	403	462	449	595	508	495	259
10,5	10,7	9,5	9,9	9,6	9,5	10,8	10,2
9,9	9,4	8,2	9,1	8,5	8,6	9,8	9,4
9,1	7,4	6,9	7,2	6,3	5,6	8,4	8,0
23,7	18,3	18,3	21,2	15,3	14,6	20,7	20,9
3 586	4 126	5 007	4 192	4 387	3 350	5 311	2 404
327	378	432	379	658	582	442	209
952	1 060	1 277	1 151	1 416	1 203	1 452	653
88,4	88,5	87,6	89,7	80,6	77,4	88,2	87,0
10,7	10,8	10,8	9,5	14,5	15,5	9,2	10,6
0,8	0,8	1,6	0,8	4,9	7,1	2,6	2,5
2 982	3 463	4 197	3 444	3 786	2 892	4 372	1 988
92,0	92,1	92,6	91,7	85,7	83,6	92,2	92,4
7,5	7,6	7,0	7,8	12,0	13,7	7,0	7,0
0,4	0,3	0,4	0,4	2,3	2,7	0,8	0,6
12 147	16 762	19 563	14 569	21 707	17 719	18 902	8 826
26,2	27,8	22,3	24,6	23,1	19,5	24,9	26,1
4 862	5 869	6 725	5 345	7 144	5 423	7 207	3 359
8,9	13,5	9,3	9,2	10,1	8,6	10,2	11,9
12 029	12 373	12 588	12 073	12 457	12 656	12 550	12 270
9 913	10 069	10 396	10 014	10 352	10 501	9 850	9 937
13 328	13 700	13 626	13 400	13 827	13 903	13 886	13 542
11 823	11 880	12 012	11 878	12 126	12 322	11 922	11 765

Srovnání základních ukazatelů mezi okresy Středočeského kraje

	Kraj celkem	v tom okresy			
		Benešov	Beroun	Kladno	Kolín
SOCIÁLNÍ PÉČE (31. 12. 2014)					
Zařízení sociální péče					
domovy pro seniory	69	6	4	5	5
domovy se zvláštním režimem	37	3	3	3	3
Místa v zařízeních					
domovy pro seniory	5 028	430	291	735	255
domovy se zvláštním režimem	1 789	112	45	185	206
Místa na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let					
domovy pro seniory	22,9	24,5	19,1	26,0	14,5
domovy se zvláštním režimem	8,1	6,4	2,9	6,5	11,7
Domy s pečovatelskou službou (2010)	152	17	8	13	15
v nich byty	3 731	577	313	324	284
SENIORŮ A VOLBY DO ZASTUPITELSTEV OBCÍ (2014)					
Podíl kandidátů ve věku 65 a více let (%)	9,8	8,9	11,0	10,8	8,7
Podíl zvolených zastupitelů ve věku 65 a více let (%)	7,2	6,3	8,0	9,4	7,0
Zvolení zastupitelé z počtu kandidátů ve věku 65 a více let (%)	24,7	23,7	24,6	28,0	28,4

¹⁾ Poměr osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let

²⁾ Poměr osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let

³⁾ Podíl osob žijících v obci, kde se narodily, tj v obci faktického bydliště matky v době narození této osoby

Zdroj dat:

Důchody - Česká správa sociálního zabezpečení

Zařízení sociální péče - Ministerstvo práce a sociálních věcí

Zdravotnictví - Ústav zdravotnických informací a statistiky

v tom okresy							
Kutná Hora	Mělník	Mladá Boleslav	Nymburk	Praha-východ	Praha-západ	Příbram	Rakovník
4	7	6	4	11	8	6	3
5	4	1	2	3	4	4	2
281	471	374	373	551	409	653	205
230	230	26	58	169	289	163	76
20,2	26,6	18,1	22,6	24,0	21,4	31,9	20,7
16,5	13,0	1,3	3,5	7,4	15,1	8,0	7,7
19	10	11	13	8	5	23	10
252	249	353	244	261	104	617	153
9,7	10,7	9,6	8,7	9,8	10,5	9,5	9,5
6,2	7,2	6,7	6,6	7,0	7,1	6,5	8,3
24,1	20,1	25,6	23,5	23,7	19,9	25,4	32,7

Srovnání zákl. ukazatelů mezi správními obvody obcí s rozšířenou působností Středočeského kraje

	Kraj celkem	v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností									
		Benešov	Beroun	Brandýs nad L. Stará Boleslav	Čáslav	Černošice	Český Brod	Dobruška	Hořovice	Kladno	Kolín
OBYVATELSTVO											
Počet obyvatel k 31. 12. 2014	1 315 299	58 576	59 916	100 434	25 235	134 351	20 032	21 963	29 256	121 872	80 313
z toho ženy (%)	50,6	50,8	50,9	50,7	50,6	50,8	50,7	50,4	50,3	51,2	50,6
z celku ve věku (%):											
0–14 let	16,8	16,5	17,3	19,9	14,7	20,0	18,2	16,5	15,3	16,0	15,5
15–64 let	66,5	66,2	66,2	66,4	67,0	65,8	66,0	66,2	66,3	66,4	66,2
65 a více let	16,7	17,3	16,5	13,8	18,3	14,2	15,8	17,3	18,4	17,6	18,4
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	219 811	10 106	9 863	13 837	4 627	19 077	3 164	3 805	5 394	21 395	14 754
z toho ženy (%)	57,8	57,6	58,4	57,4	58,7	55,9	57,8	57,3	57,1	58,7	58,8
z celku ve věku (%):											
65–69 let	37,3	37,9	36,8	38,1	33,4	39,4	36,8	37,2	36,5	36,7	34,8
70–74 let	25,3	24,3	26,8	26,1	24,4	25,6	24,6	25,9	26,5	26,1	25,4
75–79 let	15,9	15,6	16,0	15,6	17,2	14,5	16,1	15,8	16,0	16,4	16,5
80–84 let	12,4	12,5	11,5	11,6	14,6	11,5	12,3	12,7	12,1	12,4	13,6
85–89 let	6,8	7,2	6,6	6,2	7,6	6,6	7,4	5,8	6,7	6,4	7,1
90–94 let	2,2	2,2	2,1	2,0	2,3	2,2	2,5	2,2	1,9	2,0	2,4
95 a více let	0,3	0,2	0,2	0,3	0,5	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2
Počet obyvatel ve věku 85 a více let	20 223	969	878	1 190	479	1 729	322	319	477	1 824	1 436
z toho ženy (%)	70,6	70,6	71,5	69,7	68,7	68,2	70,8	64,9	71,1	71,8	72,1
Index stáří ¹⁾	99,6	104,4	94,9	69,4	124,7	70,9	87,0	105,3	120,6	109,6	118,7
Index ekonomického zatížení ²⁾	50,4	51,0	51,1	50,7	49,3	52,0	51,4	51,0	50,9	50,6	51,2
Průměrný věk (roky)	40,7	41,2	40,4	38,3	42,2	38,6	39,9	40,8	41,9	41,4	41,9
Počet zemědělců v roce 2014	12 301	549	565	752	283	1 012	167	188	284	1 294	821
z toho ve věku 65 a více let (%)	80,6	82,0	81,1	80,2	83,0	79,0	87,4	81,9	77,1	78,7	80,3
Zemřelí ve věku 65 a více let podle vybrané příčiny smrti (2014) (%):											
novotvary	24,5	23,6	22,9	25,4	30,6	23,7	26,7	31,2	22,4	27,1	24,6
nemoci oběhové soustavy	50,7	50,7	51,7	56,1	47,2	51,7	44,5	46,1	54,3	49,2	48,4
nemoci dýchací soustavy	6,0	6,9	5,2	3,8	5,1	6,3	6,8	5,2	5,5	5,1	7,3
vnější příčiny	3,2	4,0	2,6	3,6	6,8	2,0	4,1	1,9	2,3	3,5	3,0
Naděje dožití osob ve věku 65 let (2010–2014)											
muži	.	15,3	14,8	15,4	14,9	16,6	14,6	15,9	15,3	15,2	15,3
ženy	.	18,8	19,0	18,5	18,3	19,6	19,6	18,5	18,1	18,4	18,7
Přírůstek (úbytek) stěhováním osob ve věku 65 a více let (úhm 2010–2014)	4 289	267	270	379	117	973	64	126	80	159	109
OBYVATELSTVO podle SLDB 2011											
Počet obyvatel s obvyklým pobytem	1 289 211	57 655	57 228	97 039	24 682	131 231	19 303	21 360	28 932	120 058	78 814
z toho ženy (%)	50,6	50,7	50,8	50,6	51,1	50,6	50,9	50,5	50,5	51,0	50,7
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	190 911	8 707	8 435	12 140	4 286	16 045	2 787	3 382	4 789	18 764	13 088
z toho ženy (%)	59,0	58,8	58,8	58,6	60,9	57,4	58,5	57,7	57,7	59,5	59,3
Rodinný stav osob ve věku 65 a více let (%):											
svobodní, svobodné	2,4	2,5	1,9	2,6	2,6	2,1	2,8	3,0	2,2	2,0	2,6
ženatí, vdané	52,6	53,6	52,9	52,8	51,3	54,7	51,8	52,1	55,8	51,5	52,9
rozvedení, rozvedené	8,4	7,5	9,0	9,2	5,9	9,1	7,9	8,1	6,7	10,1	7,7
ovdovělí, ovdovělé	36,6	36,3	36,1	35,3	40,2	34,0	37,5	36,8	35,4	36,4	36,8
Nejvyšší ukončené vzdělání osob ve věku 65 a více let (%):											
vzdělání	29,5	31,0	28,1	24,6	33,5	20,7	30,8	28,6	31,2	29,6	29,7
střední vč. vyučení (bez maturity)	37,8	37,5	39,1	38,9	36,3	36,5	39,3	39,8	41,1	37,1	38,9
úplné střední s maturitou a vyšší odborné vč. nástavbového	23,0	22,2	24,1	24,7	22,7	26,5	20,6	20,4	20,3	24,4	23,7
vysokoškolské	6,8	6,9	6,1	8,8	5,4	12,6	6,9	5,8	4,8	6,3	5,5

v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností

Kralupy nad Vltavou	Kutná Hora	Lysá nad Labem	Mělník	Mladá Boleslav	Mnichovo Hradiště	Neratovice	Nymburk	Poděbrady	Příbram	Rakovník	Říčany	Sedlčany	Slaný	Vlašim	Votice
30 802	49 009	24 362	43 180	109 001	16 930	30 991	39 384	30 723	70 023	55 389	63 568	22 098	39 749	25 797	12 345
50,5	50,5	50,9	50,7	49,6	50,6	50,6	51,0	51,1	50,9	50,2	50,8	50,2	50,6	50,2	50,8
16,2	14,2	21,0	16,0	15,8	15,8	16,3	16,2	14,7	14,6	14,9	20,2	14,4	16,3	14,1	15,8
66,6	66,8	67,2	66,3	68,0	66,4	68,2	65,9	65,1	67,4	67,3	65,5	67,1	66,4	66,5	64,7
17,1	19,0	11,8	17,7	16,2	17,8	15,5	18,0	20,2	18,0	17,9	14,3	18,5	17,2	19,4	19,5
5 275	9 315	2 877	7 629	17 677	3 020	4 792	7 074	6 199	12 585	9 889	9 090	4 092	6 855	5 012	2 408
57,7	58,5	57,5	58,6	57,7	59,0	57,1	57,5	58,0	58,9	58,0	56,3	57,4	57,9	57,4	58,6
37,3	36,5	37,0	37,4	37,8	34,4	40,7	38,0	36,2	36,4	37,2	39,7	38,4	37,4	37,4	35,8
26,0	25,5	25,5	25,5	24,4	23,9	24,1	25,4	23,8	24,0	25,9	25,4	23,4	25,1	25,2	23,1
16,8	16,4	15,9	15,8	16,0	16,3	14,9	15,7	16,4	16,6	15,9	14,4	16,3	15,0	17,8	15,9
11,3	12,7	12,4	11,8	12,5	14,4	11,4	11,9	13,3	13,2	12,2	11,4	12,4	12,4	11,9	14,1
6,5	6,6	6,7	6,7	6,8	8,2	6,4	6,5	7,2	7,5	6,5	6,6	7,2	7,6	5,8	8,1
1,9	2,0	2,1	2,5	2,2	2,5	2,2	2,3	2,8	2,1	2,1	2,1	2,1	2,3	1,7	2,5
0,1	0,2	0,3	0,3	0,2	0,4	0,3	0,2	0,3	0,2	0,2	0,4	0,3	0,2	0,2	0,4
454	821	264	717	1 648	333	426	636	643	1 234	870	823	390	690	385	266
72,9	69,4	65,9	72,8	69,4	73,6	71,6	70,6	70,6	70,7	70,5	71,2	71,5	72,3	68,3	75,2
105,5	133,5	56,2	110,2	102,4	113,2	94,7	111,1	137,5	122,9	119,9	70,8	128,5	105,7	137,9	123,2
50,0	49,8	48,9	50,8	47,2	50,6	46,6	51,8	53,5	48,4	48,7	52,6	49,1	50,5	50,4	54,7
40,8	42,6	36,7	41,2	40,8	41,6	40,5	41,6	42,8	42,3	41,9	38,6	42,2	41,0	42,6	42,2
282	506	179	448	907	188	278	414	322	733	581	456	238	441	266	147
81,9	80,4	80,4	80,8	81,8	78,7	75,9	81,9	83,9	79,4	81,8	83,3	79,0	80,3	82,0	82,3
28,6	19,9	26,4	29,8	22,5	20,9	23,7	19,2	18,9	29,0	25,3	24,2	21,8	18,4	26,6	22,3
50,2	50,1	42,4	51,1	53,9	49,3	53,6	54,3	51,1	46,0	50,5	47,4	57,4	50,8	53,2	50,4
4,3	7,4	8,3	4,4	4,9	4,7	6,2	7,1	7,4	5,8	7,4	8,7	4,3	9,0	3,7	9,1
3,0	3,2	5,6	2,5	2,6	2,0	3,8	3,5	4,4	2,6	3,4	3,2	2,1	3,7	4,1	0,8
15,4	14,6	15,0	14,7	16,6	14,8	15,4	14,9	16,1	15,0	14,8	15,7	15,3	15,4	15,1	14,8
18,9	19,1	17,6	18,4	18,9	18,9	17,8	18,4	18,9	18,4	18,3	19,5	18,5	18,7	18,2	18,9
38	40	124	120	-33	84	77	103	105	125	138	439	180	97	20	88
31 187	48 722	23 555	43 092	107 522	16 137	30 380	38 841	30 372	69 405	54 993	60 107	22 051	38 741	25 482	12 322
49,8	50,7	50,3	50,4	49,7	50,2	50,5	51,1	51,3	50,7	50,0	50,5	50,4	50,8	50,3	50,9
4 538	8 303	2 519	6 738	15 103	2 620	4 054	6 175	5 396	10 873	8 528	7 554	3 596	5 988	4 352	2 151
58,5	59,8	60,3	59,9	58,8	60,2	59,0	59,5	59,1	60,5	58,9	57,1	59,4	59,3	58,6	59,4
2,0	3,0	2,1	2,2	2,4	3,0	1,6	2,6	2,7	2,2	2,3	2,2	3,5	2,8	2,6	3,6
53,1	51,0	49,3	52,2	53,6	51,2	53,0	52,3	53,2	50,3	51,9	55,2	50,0	51,5	52,1	51,8
9,4	7,9	9,8	8,6	8,3	6,8	9,6	8,5	8,0	8,5	7,8	8,6	6,4	8,6	6,0	5,7
35,4	38,0	38,8	36,9	35,6	39,0	35,8	36,6	36,1	39,0	38,0	33,8	40,0	37,1	39,3	38,7
26,4	33,5	30,4	30,7	28,5	32,3	28,6	28,1	29,5	31,4	35,3	22,6	45,1	33,6	38,5	43,8
40,2	36,2	38,3	38,1	38,4	39,9	40,3	40,0	36,0	35,0	37,5	37,4	33,1	39,4	36,9	35,6
22,6	22,4	22,7	22,7	24,4	20,8	23,1	21,1	23,2	24,6	19,9	24,9	16,4	19,4	17,7	15,2
7,2	5,5	6,0	5,9	5,9	5,0	5,4	5,5	8,7	6,7	5,2	11,4	3,9	5,1	4,5	3,8

Srovnání zákl. ukazatelů mezi správními obvody obcí s rozšířenou působností Středočeského kraje

	Kraj celkem	v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností									
		Benešov	Beroun	Brandýs nad L. Stará Boleslav	Čáslav	Černošice	Český Brod	Dobruška	Hořovice	Kladno	Kolín
Věšící ve věku 65 a více let z obyvatel daného věku (%)	28,9	35,6	25,5	27,8	33,9	29,7	27,7	32,7	26,1	21,4	29,4
Rodáci ve věku 65 a více let z počtu osob daného věku (%) ³⁾	28,4	25,7	30,8	25,7	28,5	23,0	30,6	27,7	34,2	31,9	30,9
muži	29,7	28,3	32,3	25,9	30,7	22,9	31,8	27,7	36,4	31,4	32,1
ženy	27,5	23,8	29,8	25,6	27,0	23,1	29,7	27,6	32,5	32,2	30,1
Pracující důchodci z počtu důchodců daného věku (%)											
muži ve věku 60-64 let	20,8	19,1	23,2	26,1	13,8	28,7	23,1	21,8	18,1	23,2	17,6
muži ve věku 65 a více let	8,9	8,3	8,8	11,4	5,4	14,7	8,0	10,1	6,9	9,5	6,9
ženy ve věku 60-64 let	16,8	15,5	17,6	20,9	11,3	23,4	19,5	19,2	11,6	20,6	13,8
ženy ve věku 65 a více let	3,7	3,1	4,1	4,5	2,1	6,2	3,4	3,4	2,6	4,7	2,8
DOMÁCNOSTI SENIORŮ podle SLDB 2011											
Úplné rodiny podle věku osoby v čele domácnosti											
65-74 let	35 082	1 619	1 592	2 271	716	3 018	505	578	951	3 469	2 402
75 a více let	16 981	790	719	1 014	425	1 380	246	305	444	1 587	1 224
Neúplné rodiny podle věku osoby v čele domácnosti											
65-74 let	5 596	228	291	360	111	531	82	100	156	505	353
75 a více let	5 583	233	249	351	136	508	103	78	152	579	378
Podíl domác. jednotlivců daného věku na počtu domácností jednotlivců (%):											
osoby ve věku 60-64 let	10,1	11,0	10,2	9,0	9,5	9,5	10,7	11,7	10,4	10,1	9,6
osoby ve věku 65-69 let	9,1	8,5	9,3	8,5	8,9	8,6	8,6	11,5	9,9	9,2	9,5
osoby ve věku 70-74 let	7,5	7,5	7,8	6,2	9,1	5,6	7,4	7,9	7,8	7,8	8,0
osoby ve věku 75 a více let	19,2	20,4	18,1	15,6	25,8	14,6	21,2	19,6	21,6	18,3	22,4
BYDLENÍ SENIORŮ podle SLDB 2011											
Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let v bytech:											
bydlící samostatně v bytě	50 892	2 250	2 228	2 774	1 190	3 350	754	871	1 086	5 042	3 808
bydlící v bytě s další hospodařící domácností	5 222	219	248	398	118	582	69	127	149	508	339
Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let											
muži	14 340	678	666	853	295	1 203	218	294	320	1 388	998
v tom (%):											
samostatně v bytě	86,4	85,4	83,8	82,6	88,8	77,4	90,8	79,9	85,0	87,5	89,5
v bytě spolu s další domácností mimo byty (bez zařízení)	11,0	8,7	11,7	14,2	10,8	15,5	7,3	13,9	14,1	11,2	9,4
mimo byty (bez zařízení)	2,6	5,9	4,5	3,2	0,3	7,1	1,8	6,1	0,9	1,2	1,1
ženy	42 497	1 865	1 859	2 379	1 014	2 892	614	734	920	4 186	3 171
v tom (%):											
samostatně v bytě	90,6	89,6	89,8	87,0	91,5	83,6	90,6	86,6	88,5	91,4	91,9
v bytě spolu s další domácností mimo byty (bez zařízení)	8,6	8,6	9,1	11,6	8,5	13,7	8,6	11,7	11,3	8,4	7,7
mimo byty (bez zařízení)	0,8	1,8	1,0	1,4	0,0	2,7	0,8	1,6	0,2	0,2	0,3

v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností

Kralupy nad Vltavou	Kutná Hora	Lysá nad Labem	Mělník	Mladá Boleslav	Mnichovo Hradiště	Neratovice	Nymburk	Poděbrady	Příbram	Rakovník	Říčany	Sedlčany	Slaný	Vlašim	Votice
26,5	32,2	28,4	26,8	25,5	24,7	27,4	28,5	33,7	35,7	22,4	30,1	42,2	21,9	45,5	40,9
26,1	31,0	30,4	26,8	29,0	28,4	21,7	30,9	31,2	23,7	28,2	25,0	32,9	27,6	34,7	32,8
28,1	33,6	30,3	28,0	30,9	28,4	21,5	31,3	34,6	25,5	28,9	25,0	39,5	29,4	41,8	37,9
24,7	29,2	30,5	25,9	27,8	28,3	21,7	30,7	28,8	22,5	27,8	25,1	28,4	26,3	29,8	29,3
16,6	15,4	18,5	20,7	15,6	17,5	22,6	17,2	18,7	23,1	16,2	28,1	18,9	20,8	19,3	13,7
8,0	6,6	8,8	8,8	7,0	6,7	8,5	6,8	8,6	9,0	6,9	14,2	5,9	9,1	6,9	6,3
17,1	12,4	14,6	15,5	13,4	13,6	16,1	15,8	16,3	17,0	12,9	22,3	10,2	18,2	10,7	10,1
3,8	2,1	3,8	4,0	4,0	2,6	3,7	3,0	3,7	3,4	2,6	5,1	2,4	3,1	2,7	1,0
861	1 442	442	1 240	2 850	436	770	1 165	974	1 888	1 578	1 443	627	1 075	796	374
387	738	216	582	1 431	247	382	531	524	991	741	650	310	545	376	196
130	258	78	206	376	60	118	184	154	313	259	229	104	192	138	80
103	256	67	192	385	77	108	194	175	316	259	244	101	148	131	60
10,3	10,9	7,0	10,9	9,3	10,6	10,9	11,2	10,7	10,3	10,2	10,7	11,7	9,6	11,7	10,7
8,8	10,3	7,1	10,2	8,0	9,7	9,0	10,0	9,6	9,2	9,4	8,6	10,2	9,1	10,5	8,6
8,5	9,1	5,5	7,1	6,8	7,1	6,8	7,6	7,9	8,2	8,0	6,5	9,4	7,6	10,6	8,3
18,8	22,7	14,7	19,1	17,6	23,8	16,7	22,0	24,5	20,6	20,9	15,0	22,3	20,9	22,6	26,9
1 271	2 396	750	1 772	4 278	729	1 083	1 742	1 605	3 454	2 404	1 613	986	1 632	1 238	586
103	209	71	164	353	79	111	166	131	238	209	260	77	157	99	38
338	657	198	447	1 080	197	275	482	450	903	653	563	255	465	335	129
91,4	88,3	88,4	86,4	88,1	84,8	88,4	89,0	90,9	90,3	87,0	77,4	90,2	89,0	92,2	92,2
8,3	10,7	10,1	12,5	10,4	13,2	10,9	10,2	8,7	8,0	10,6	14,9	8,2	10,1	6,6	6,2
0,3	1,1	1,5	1,1	1,5	2,0	0,7	0,8	0,4	1,8	2,5	7,6	1,6	0,9	1,2	1,6
1 038	1 968	629	1 500	3 580	617	925	1 440	1 290	2 820	1 988	1 407	818	1 334	1 011	498
92,7	92,3	91,4	92,4	92,9	91,1	90,8	91,2	92,7	93,6	92,4	83,7	92,4	91,3	91,9	93,8
7,2	7,1	8,1	7,2	6,7	8,6	8,8	8,1	7,1	5,9	7,0	12,5	6,8	8,2	7,6	6,0
0,1	0,7	0,5	0,4	0,4	0,3	0,4	0,7	0,2	0,5	0,6	3,8	0,7	0,4	0,5	0,2

Srovnání zákl. ukazatelů mezi správními obvody obcí s rozšířenou působností Středočeského kraje

	Kraj celkem	v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností									
		Benešov	Beroun	Brandýs nad L. Stará Boleslav	Čáslav	Černošice	Český Brod	Dobříš	Hořovice	Kladno	Kolín
SOCIÁLNÍ PÉČE (31. 12. 2014)											
Zařízení sociální péče											
domovy pro seniory	69	3	2	6	1	8	1	1	2	3	4
domovy se zvláštním režimem	37	1	2	2	2	4	-	-	1	2	3
Místa v zařízeních											
domovy pro seniory	5 028	197	171	353	105	409	99	91	120	507	156
domovy se zvláštním režimem	1 789	68	29	115	102	289	-	-	16	135	206
Místa na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let											
domovy pro seniory	23	19	17	26	23	21	31	24	22	24	11
domovy se zvláštním režimem	8	7	3	8	22	15	x	x	3	6	14
Domy s pečovatelskou službou (2010)	152	10	5	7	10	5	1	2	3	9	14
v nich byty	3 731	408	229	163	133	104	10	52	84	201	274
SENIÓŘI A VOLBY DO ZASTUPITELSTEV OBCÍ (2014)											
Podíl kandidátů ve věku 65 a více let (%)	9,8	9,7	10,4	10,0	8,5	10,5	9,2	9,2	11,9	11,0	8,4
Podíl zvolených zastupitelů ve věku 65 a více let (%)	7,2	6,3	7,6	6,6	6,6	7,1	8,8	4,5	8,5	9,2	6,4
Zvolení zastupitelé z počtu kandidátů ve věku 65 a více let (%)	24,7	20,0	23,8	19,9	35,2	19,9	37,5	18,5	25,7	23,5	26,4

¹⁾ Poměr osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let

²⁾ Poměr osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let

³⁾ Podíl osob žijících v obci, kde se narodily, tj. v obci faktického bydliště matky v době narození této osoby

v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností

Kralupy nad Vltavou	Kutná Hora	Lysá nad Labem	Mělník	Mladá Boleslav	Mnichovo Hradiště	Neratovice	Nymburk	Poděbrady	Příbram	Rakovník	Říčany	Sedlčany	Slaný	Vlašim	Vořítko
1	3	1	5	5	1	1	1	2	4	3	5	1	2	1	2
1	3	-	2	-	1	1	1	1	4	2	1	-	1	-	2
50	176	120	345	299	75	76	153	100	262	205	198	300	228	104	129
114	128	-	102	-	26	14	38	20	163	76	54	-	50	-	44
9	19	42	45	17	25	16	22	16	21	21	22	73	33	21	54
22	14	x	13	x	9	3	5	3	13	8	6	x	7	x	18
2	9	2	4	9	2	4	3	8	14	10	1	7	4	4	3
117	119	50	55	296	57	77	84	110	476	153	98	89	123	91	78
10,5	10,3	7,2	8,7	9,9	8,4	15,0	8,6	10,1	10,7	9,5	9,5	6,9	10,6	8,1	8,1
6,7	6,0	10,6	6,2	6,8	6,0	10,6	7,3	4,6	7,7	8,3	7,4	5,1	9,6	7,6	2,7
17,7	19,9	24,3	23,2	25,2	27,5	18,2	29,6	15,5	27,0	32,7	29,1	27,3	35,5	39,2	9,1

Zdroj dat:

Zařízení sociální péče - Ministerstvo práce a sociálních věcí

Zdravotnictví - Ústav zdravotnických informací a statistiky

Dlouhodobý vývoj Středočeského kraje - obyvatelstvo a ekonomická aktivita

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
OBYVATELSTVO¹⁾							
Počet obyvatel k 31. 12.	1 123 931	1 128 674	1 135 795	1 144 071	1 158 108	1 175 254	1 201 827
z toho ženy (%)	51,0	51,1	51,0	51,1	51,0	50,9	50,8
z celku ve věku (%):							
0–14 let	15,7	15,5	15,3	15,1	14,9	14,8	14,8
15–64 let	70,0	70,3	70,6	70,8	70,9	71,0	71,0
65 a více let	14,2	14,2	14,2	14,1	14,1	14,1	14,1
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	160 006	160 439	160 871	161 639	163 574	166 228	169 814
z toho ženy (%)	61,1	61,0	60,9	60,8	60,5	60,4	60,1
v tom ve věku:							
65–69 let	48 123	46 721	46 421	46 190	47 647	49 365	52 152
70–74 let	46 664	46 443	45 517	44 785	43 430	42 344	41 339
75–79 let	36 815	36 831	36 669	36 708	37 132	37 312	37 437
80–84 let	16 722	19 751	22 532	24 022	24 499	24 998	25 361
85–89 let	8 253	7 062	6 007	6 023	7 200	8 811	10 447
90–94 let	3 035	3 174	3 225	3 342	3 071	2 743	2 354
95 a více let	394	457	500	569	595	655	724
Počet obyvatel ve věku 85 a více let	11 682	10 693	9 732	9 934	10 866	12 209	13 525
z toho ženy (%)	73,6	73,9	74,0	73,3	73,4	72,7	72,6
Index stáří ²⁾	90,5	91,5	92,8	93,6	94,5	95,5	95,3
Index ekonomického zatížení ³⁾	42,8	42,3	41,7	41,3	41,0	40,8	40,8
Průměrný věk k 31. 12. (roky)	39,3	39,5	39,7	39,8	39,9	40,0	40,0
muži	37,7	38,0	38,2	38,4	38,5	38,6	38,6
ženy	40,8	40,9	41,1	41,2	41,3	41,4	41,4
Počet zemřelých	12 552	12 401	13 050	12 597	12 850	12 067	12 210
z toho ve věku 65 a více let	9 660	9 490	9 902	9 526	9 783	9 119	9 226
Podíl zemřelých osob ve věku 65 a více let (%)	77,0	76,5	75,9	75,6	76,1	75,6	75,6
muži	67,4	67,6	66,8	65,7	67,1	67,1	66,5
ženy	86,2	85,4	84,9	85,7	84,9	84,3	85,0
Zemřelí ve věku 65 a více let podle vybrané příčiny smrti:							
novotvary	2 219	2 229	2 234	2 290	2 182	2 107	2 180
nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek	113	101	113	132	183	193	409
nemoci nervové soustavy	105	154	195	188	146	142	82
nemoci oběhové soustavy	5 869	5 580	5 738	5 567	5 949	5 446	5 246
nemoci dýchací soustavy	543	522	679	476	452	425	420
nemoci trávicí soustavy	249	267	271	258	295	273	296
vnější příčiny	316	357	387	349	281	199	294
Přistěhovalí do kraje ve věku 65 a více let	991	1 018	991	994	1 195	1 077	1 256
Vystěhovalí z kraje ve věku 65 a více let	492	529	497	480	548	560	504
Přírůstek (úbytek) stěhování osob ve věku 65 a více let	499	489	494	514	647	517	752
Vnitrokrájské stěhování osob ve věku 65 a více let	1 076	1 175	922	995	1 220	927	929
Naděje dožití ve věku 65 let (dvouletá období) ⁴⁾							
muži	13,43	13,71	13,73	13,77	13,99	14,20	14,52
ženy	16,43	16,71	16,73	16,83	16,99	17,33	17,76
Naděje dožití ve věku 75 let (dvouletá období) ⁴⁾							
muži	7,99	8,23	8,16	8,03	8,13	8,31	8,62
ženy	9,37	9,53	9,48	9,51	9,56	9,83	10,23
EKONOMICKÁ AKTIVITA							
(Výběrové šetření pracovních sil)							
Míra ekonomické aktivity (třileté průměry)							
muži ve věku 60–64 let	25,6	26,4	30,7	34,2	35,4	37,3	39,1
muži ve věku 65 a více let	5,8	4,9	4,6	5,2	5,6	6,3	6,9
ženy ve věku 60–64 let	11,2	11,2	11,8	13,4	14,2	14,4	14,4
ženy ve věku 65 a více let	2,2	1,9	1,9	1,8	1,7	1,8	1,9

¹⁾ Data k 31. 12. 2011 navazují na výsledky SLDB 2011 a nejsou srovnatelná s předchozími roky.

²⁾ Poměr osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let

³⁾ Poměr osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let

⁴⁾ Pro výpočet naděje dožití je používán průměr za dvouletá období, je uveden ve sloupci druhého z roků, ze kterých je vypočten.

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
							OBYVATELSTVO ¹⁾
1 230 691	1 247 533	1 264 978	1 279 345	1 291 816	1 302 336	1 315 299	Počet obyvatel k 31. 12.
50,6	50,6	50,6	50,6	50,6	50,6	50,6	z toho ženy (%)
							z celku ve věku (%):
14,9	15,2	15,6	15,9	16,2	16,5	16,8	0–14 let
70,8	70,3	69,7	68,9	68,0	67,2	66,5	15–64 let
14,2	14,5	14,7	15,3	15,8	16,3	16,7	65 a více let
175 369	180 854	186 448	195 120	203 992	212 030	219 811	Počet obyvatel ve věku 65 a více let
59,7	59,4	59,1	58,7	58,3	58,0	57,8	z toho ženy (%)
							v tom ve věku:
56 380	60 943	64 196	70 589	76 305	79 531	81 941	65–69 let
41 339	41 431	42 905	44 861	47 442	51 355	55 518	70–74 let
37 180	36 824	36 038	35 199	34 562	34 697	34 970	75–79 let
25 592	25 774	26 436	26 897	27 277	27 173	27 159	80–84 let
12 044	12 830	13 282	13 725	14 025	14 385	14 883	85–89 let
2 066	2 194	2 771	3 248	3 860	4 413	4 775	90–94 let
768	858	820	601	521	476	565	95 a více let
14 878	15 882	16 873	17 574	18 406	19 274	20 223	Počet obyvatel ve věku 85 a více let
71,9	72,1	71,6	71,3	70,9	70,7	70,6	z toho ženy (%)
95,6	95,4	94,8	95,9	97,4	98,8	99,6	Index stáří ²⁾
41,2	42,2	43,5	45,2	47,1	48,7	50,4	Index ekonomického zatížení ³⁾
40,0	40,0	40,1	40,3	40,4	40,6	40,7	Průměrný věk k 31. 12. (roky)
38,6	38,7	38,8	39,0	39,1	39,3	39,4	muži
41,4	41,4	41,4	41,5	41,6	41,8	41,9	ženy
12 255	12 722	12 440	12 621	12 752	12 924	12 301	Počet zemělých
9 306	9 779	9 616	9 836	10 039	10 315	9 914	z toho ve věku 65 a více let
75,9	76,9	77,3	77,9	78,7	79,8	80,6	Podíl zemělých osob ve věku 65 a více let (%)
66,8	67,7	68,6	70,2	70,8	72,8	74,3	muži
85,3	86,2	86,2	85,9	86,7	87,2	87,2	ženy
							Zemělí ve věku 65 a více let podle vybrané příčiny smrti:
2 154	2 334	2 358	2 282	2 298	2 437	2 428	novotvary
265	243	256	333	280	491	424	nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek
117	56	75	197	235	241	244	nemoci nervové soustavy
5 409	5 709	5 441	5 483	5 515	5 330	5 029	nemoci oběhové soustavy
415	477	502	493	587	613	599	nemoci dýchací soustavy
304	334	289	306	294	300	286	nemoci trávicí soustavy
264	255	271	283	297	298	315	vnější příčiny
1 363	1 286	1 389	1 581	1 495	1 534	1 437	Přistěhovalí do kraje ve věku 65 a více let
518	520	536	544	635	658	774	Vystěhovalí z kraje ve věku 65 a více let
							Přírůstek (úbytek) stěhováním osob
845	766	853	1 037	860	876	663	ve věku 65 a více let
							Vnitrokrajské stěhování osob
826	811	852	996	1 023	1 048	1 098	ve věku 65 a více let
							Naděje dožití ve věku 65 let (dvouletá období) ⁴⁾
14,78	14,88	14,94	15,00	15,23	15,43	15,63	muži
17,82	17,90	18,12	18,47	18,53	18,66	18,99	ženy
							Naděje dožití ve věku 75 let (dvouletá období) ⁴⁾
8,83	8,90	8,95	8,96	9,19	9,40	9,56	muži
10,26	10,28	10,50	10,84	10,87	11,08	11,37	ženy
							EKONOMICKÁ AKTIVITA
							(Výběrové šetření pracovních sil)
							Míra ekonomické aktivity (tříleté průměry)
42,2	42,8	43,7	43,5	44,5	46,3	50,2	muži ve věku 60–64 let
6,9	6,8	6,0	6,7	7,4	7,6	7,8	muži ve věku 65 a více let
14,9	15,4	16,6	16,7	18,6	19,8	21,5	ženy ve věku 60–64 let
2,3	2,3	2,9	3,1	3,3	3,5	3,6	ženy ve věku 65 a více let

Dlouhodobý vývoj Středočeského kraje - sociální péče a zdravotnictví

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
SOCIÁLNÍ PÉČE										
Starobní důchody (prosinec)¹⁾										
Příjemci starobního důchodu bez souběhu s vdovským / vdoveckým důchodem	151 135	155 318	159 510	164 659	170 126	184 909	196 232	197 680	199 301	202 402
z toho předčasný důchod (%)	16,9	17,8	18,5	19,2	20,1	20,1	22,8	23,6	24,2	24,8
Příjemci starobního důchodu v souběhu s vdovským / vdoveckým důchodem	64 613	65 124	65 337	65 646	65 728	70 847	71 629	71 684	71 668	71 932
z toho předčasný důchod (%)	4,2	4,8	5,3	5,9	6,6	6,9	7,8	8,7	9,5	10,3
Průměrná měsíční výše starobního důchodu bez souběhu s vdovským / vdoveckým důchodem (Kč)										
muži	8 688	9 185	9 826	10 772	11 251	11 321	11 796	12 052	12 268	12 388
ženy	6 972	7 378	7 896	8 756	9 121	9 185	9 597	9 811	9 999	10 112
Průměrná měsíční výše starobního důchodu v souběhu s vdovským / vdoveckým důchodem (Kč)										
muži	9 633	10 220	10 940	11 891	12 410	12 478	13 016	13 308	13 542	13 682
ženy	8 505	9 031	9 672	10 557	10 964	10 981	11 434	11 668	11 855	11 951
Domovy pro seniory²⁾										
počet zařízení	.	.	58	62	63	63	64	66	68	69
počet lůžek	.	.	5 040	4 916	4 895	4 997	4 980	5 077	5 108	5 028
lůžka na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let	x	x	29,7	28,0	27,1	26,8	25,5	24,9	24,1	22,9
Domovy se zvláštním režimem²⁾										
počet zařízení	.	.	.	15	16	17	20	26	30	37
počet lůžek	.	.	.	719	723	889	1 055	1 258	1 409	1 789
lůžka na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let	x	x	x	4,1	4,0	4,8	5,4	6,2	6,6	8,1
Pečovatelská služba										
uživatelé pečovatelské služby	18 572	18 923	12 874	13 487	15 139	14 227	14 839	14 527	14 356	14 196
výdaje na pečovatelskou službu (tis. Kč)	148 016	178 066	165 464	207 726	229 181	224 329	215 662	211 417	225 686	242 618
ZDRAVOTNICTVÍ										
Léčebny dlouhodobě nemocných										
počet zařízení	11	11	9	9	7	6	6	6	6	.
počet lůžek	1 007	1 007	884	884	694	680	680	680	648	.
počet hospitalizovaných obyvatel	4 876	4 623	3 951	3 888	3 608	2 813	3 031	2 973	3 030	.
	42,1	39,3	32,9	31,6	28,9	22,2	23,7	23,0	23,3	.
Hospice										
počet zařízení	1	1	1	2	2	2	2	2	2	.
počet lůžek	15	15	15	45	45	45	45	45	45	.
počet hospitalizovaných obyvatel	55	70	57	105	598	347	302	282	274	.
	0,5	0,6	0,5	0,9	4,8	2,7	2,4	2,2	2,1	.

¹⁾ Od roku 2010 převedeni invalidní důchodci ve věku 65 a více let mezi starobní důchodce.

²⁾ Od roku 2008 jsou zařízení i místa v nich členěna podle druhu poskytované sociální služby; v jednom zařízení může být poskytováno více druhů sociálních služeb.

Zdroj dat:

Důchody - Česká správa sociálního zabezpečení

Zařízení sociální péče - Ministerstvo práce a sociálních věcí

Zdravotnictví - Ústav zdravotnických informací a statistiky

Obyvatelstvo Středočeského kraje podle pohlaví, věku a okresů k 31. 12. 2005 a 2014

	Stav k 31. 12.	Celkem	z toho ve věku 65 a více let	v %	v tom ve věku						
					65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95 a více
Celkem											
Středočeský kraj	2005	1 158 108	163 574	14,1	47 647	43 430	37 132	24 499	7 200	3 071	595
	2014	1 315 299	219 811	16,7	81 941	55 518	34 970	27 159	14 883	4 775	565
v tom okres:											
Benešov	2005	91 074	13 342	14,6	3 842	3 640	2 975	1 994	590	252	49
	2014	96 718	17 526	18,1	6 572	4 279	2 851	2 204	1 210	367	43
Beroun	2005	78 458	11 139	14,2	3 425	2 840	2 521	1 652	478	197	26
	2014	89 172	15 257	17,1	5 599	4 069	2 444	1 790	1 008	308	39
Kladno	2005	152 163	21 807	14,3	6 475	5 824	4 982	3 181	903	369	73
	2014	161 621	28 250	17,5	10 409	7 298	4 532	3 497	1 885	578	51
Kolín	2005	90 552	13 837	15,3	3 975	3 726	3 162	2 074	556	280	64
	2014	98 125	17 575	17,9	6 163	4 450	2 900	2 343	1 245	429	45
Kutná Hora	2005	73 602	11 215	15,2	3 149	3 096	2 547	1 673	489	207	54
	2014	74 244	13 942	18,8	4 949	3 504	2 328	1 861	966	292	42
Mělník	2005	95 802	13 058	13,6	3 907	3 395	2 928	1 974	558	253	43
	2014	104 973	17 696	16,9	6 770	4 475	2 809	2 045	1 158	396	43
Mladá Boleslav	2005	115 379	15 707	13,6	4 563	4 103	3 451	2 427	772	318	73
	2014	125 931	20 697	16,4	7 713	5 030	3 328	2 645	1 456	470	55
Nymburk	2005	85 674	12 552	14,7	3 551	3 328	2 864	1 921	566	276	46
	2014	96 689	16 493	17,1	6 128	4 079	2 629	2 075	1 132	402	48
Praha-východ	2005	117 107	15 609	13,3	4 528	4 132	3 551	2 369	687	296	46
	2014	164 002	22 927	14,0	8 881	5 921	3 464	2 648	1 465	471	77
Praha-západ	2005	95 580	12 036	12,6	3 411	3 008	2 836	1 822	638	256	65
	2014	134 351	19 077	14,2	7 510	4 880	2 757	2 201	1 260	421	48
Příbram	2005	110 014	15 624	14,2	4 537	4 324	3 545	2 227	668	276	47
	2014	114 084	20 482	18,0	7 567	4 969	3 355	2 648	1 456	432	55
Rakovník	2005	52 703	7 648	14,5	2 284	2 014	1 770	1 185	295	91	9
	2014	55 389	9 889	17,9	3 680	2 564	1 573	1 202	642	209	19
Muži											
Středočeský kraj	2005	567 892	64 574	11,4	21 427	18 100	14 062	8 092	2 019	752	122
	2014	649 245	92 718	14,3	38 521	24 574	13 993	9 681	4 605	1 222	122
v tom okres:											
Benešov	2005	44 963	5 295	11,8	1 661	1 546	1 149	677	171	71	20
	2014	47 770	7 421	15,5	3 147	1 943	1 086	772	384	80	9
Beroun	2005	38 635	4 438	11,5	1 610	1 148	951	537	137	49	6
	2014	43 930	6 418	14,6	2 580	1 794	1 033	623	304	72	12
Kladno	2005	74 000	8 564	11,6	2 949	2 386	1 843	1 033	256	81	16
	2014	79 102	11 728	14,8	4 770	3 159	1 877	1 216	563	137	6
Kolín	2005	44 309	5 416	12,2	1 791	1 555	1 184	664	145	67	10
	2014	48 496	7 268	15,0	2 836	1 922	1 180	845	355	118	12
Kutná Hora	2005	36 351	4 406	12,1	1 377	1 257	995	573	146	50	8
	2014	36 711	5 781	15,7	2 365	1 521	888	606	315	75	11
Mělník	2005	46 813	5 120	10,9	1 744	1 397	1 101	650	156	66	6
	2014	51 876	7 440	14,3	3 186	1 987	1 084	744	333	98	8
Mladá Boleslav	2005	57 007	6 157	10,8	2 037	1 730	1 305	772	209	90	14
	2014	63 284	8 716	13,8	3 642	2 220	1 294	967	472	108	13
Nymburk	2005	41 709	4 905	11,8	1 565	1 411	1 039	648	159	76	7
	2014	47 356	6 977	14,7	2 891	1 807	1 047	757	344	120	11
Praha-východ	2005	57 243	6 214	10,9	2 043	1 768	1 336	803	188	68	8
	2014	80 778	9 867	12,2	4 156	2 734	1 430	949	456	128	14
Praha-západ	2005	46 939	4 897	10,4	1 640	1 299	1 103	614	169	53	19
	2014	66 070	8 406	12,7	3 618	2 231	1 177	831	421	118	10
Příbram	2005	54 008	6 097	11,3	1 983	1 744	1 385	728	196	56	5
	2014	56 266	8 540	15,2	3 605	2 148	1 265	937	460	112	13
Rakovník	2005	25 915	3 065	11,8	1 027	859	671	393	87	25	3
	2014	27 606	4 156	15,1	1 725	1 108	632	434	198	56	3

Obyvatelstvo Středočeského kraje podle pohlaví, věku a okresů k 31. 12. 2005 a 2014

	Stav k 31. 12.	Celkem	z toho ve věku 65 a více let	v %	v tom ve věku						
					65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95 a více
Ženy											
Středočeský kraj	2005	590 216	99 000	16,8	26 220	25 330	23 070	16 407	5 181	2 319	473
	2014	666 054	127 093	19,1	43 420	30 944	20 977	17 478	10 278	3 553	443
v tom okres:											
Benešov	2005	46 111	8 047	17,5	2 181	2 094	1 826	1 317	419	181	29
	2014	48 948	10 105	20,6	3 425	2 336	1 765	1 432	826	287	34
Beroun	2005	39 823	6 701	16,8	1 815	1 692	1 570	1 115	341	148	20
	2014	45 242	8 839	19,5	3 019	2 275	1 411	1 167	704	236	27
Kladno	2005	78 163	13 243	16,9	3 526	3 438	3 139	2 148	647	288	57
	2014	82 519	16 522	20,0	5 639	4 139	2 655	2 281	1 322	441	45
Kolín	2005	46 243	8 421	18,2	2 184	2 171	1 978	1 410	411	213	54
	2014	49 629	10 307	20,8	3 327	2 528	1 720	1 498	890	311	33
Kutná Hora	2005	37 251	6 809	18,3	1 772	1 839	1 552	1 100	343	157	46
	2014	37 533	8 161	21,7	2 584	1 983	1 440	1 255	651	217	31
Mělník	2005	48 989	7 938	16,2	2 163	1 998	1 827	1 324	402	187	37
	2014	53 097	10 256	19,3	3 584	2 488	1 725	1 301	825	298	35
Mladá Boleslav	2005	58 372	9 550	16,4	2 526	2 373	2 146	1 655	563	228	59
	2014	62 647	11 981	19,1	4 071	2 810	2 034	1 678	984	362	42
Nymburk	2005	43 965	7 647	17,4	1 986	1 917	1 825	1 273	407	200	39
	2014	49 333	9 516	19,3	3 237	2 272	1 582	1 318	788	282	37
Praha-východ	2005	59 864	9 395	15,7	2 485	2 364	2 215	1 566	499	228	38
	2014	83 224	13 060	15,7	4 725	3 187	2 034	1 699	1 009	343	63
Praha-západ	2005	48 641	7 139	14,7	1 771	1 709	1 733	1 208	469	203	46
	2014	68 281	10 671	15,6	3 892	2 649	1 580	1 370	839	303	38
Příbram	2005	56 006	9 527	17,0	2 554	2 580	2 160	1 499	472	220	42
	2014	57 818	11 942	20,7	3 962	2 821	2 090	1 711	996	320	42
Rakovník	2005	26 788	4 583	17,1	1 257	1 155	1 099	792	208	66	6
	2014	27 783	5 733	20,6	1 955	1 456	941	768	444	153	16

Zemřelí muži podle vybraných příčin smrti¹⁾ ve Středočeském kraji v roce 2014

	Celkem	z toho ve věku 65 a více let	v %	v tom ve věku						
				65–69	70–74	75–79	80–84	85–89	90–94	95 a více
Zemřelí muži	6 286	4 670	74,3	938	888	799	941	751	313	40
z toho podle příčin:										
I. Některé infekční a parazitární nemoci (A00–B99)	104	88	84,6	18	19	19	17	9	4	2
II. Novotvary (C00–D48)	1 898	1 368	72,1	368	337	265	236	113	46	3
zhoubné novotvary (C00–C97)	1 870	1 343	71,8	368	334	259	227	108	44	3
zhoubný novotvar žaludku (C16)	55	33	60,0	10	9	2	8	3	1	-
zhoubný novotvar tlustého střeva (C18)	155	123	79,4	34	31	16	23	11	7	1
zhoubné novotvary konečníku (C20)	79	57	72,2	17	11	9	13	5	2	-
zhoubný novotvar slinivky břišní (C25)	104	69	66,3	23	16	15	9	5	1	-
zhoubný novotvar průdušky a plice (C34)	499	346	69,3	105	118	68	37	15	3	-
zhoubný novotvar předstojné žlázy - prostaty (C61)	182	168	92,3	17	33	38	43	25	11	1
zhoubný novotvar mízní, krevtovorné a příbuzné tkáně (C81–C96)	120	86	71,7	16	17	27	16	4	6	-
III. Nemoci krve, krevtovorných orgánů a některé poruchy týkající se mechanismu imunity (D50–D89)	12	10	83,3	1	-	3	1	3	2	-
IV. Nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek (E00–E90)	194	169	87,1	40	36	21	34	29	9	-
diabetes mellitus (E10–E14)	165	146	88,5	35	31	21	31	21	7	-
V. Poruchy duševní a poruchy chování (F00–F99)	72	59	81,9	8	5	8	17	14	7	-
VI. Nemoci nervové soustavy (G00–G99)	128	92	71,9	17	16	13	28	12	5	1
Alzheimerova nemoc (G30)	55	51	92,7	2	9	7	18	9	5	1
IX. Nemoci oběhové soustavy (I00–I99)	2 640	2 157	81,7	325	355	328	480	452	190	27
postižení srdce při hypertenzi (I11)	70	57	81,4	8	11	7	12	11	8	-
infarkt myokardu (I21–I23)	388	288	74,2	68	54	50	54	44	17	1
ostatní formy ischemické choroby srdeční (I20, I24, I25)	1 098	906	82,5	125	130	131	223	193	88	16
selhání srdce (I50)	115	102	88,7	17	15	17	16	24	9	4
cévní nemoci mozku (I60–I69)	455	403	88,6	46	66	57	87	98	45	4
ateroskleróza (I70)	81	69	85,2	9	16	9	18	14	3	-
X. Nemoci dýchací soustavy (J00–J99)	388	321	82,7	60	47	70	64	53	25	2
záněty plic (J12–J18)	90	75	83,3	10	7	14	19	14	11	-
XI. Nemoci trávicí soustavy (K00–K93)	254	133	52,4	42	26	26	19	12	5	3
XII. Nemoci kůže a podkožního vaziva (L00–L99)	5	4	80,0	1	1	1	-	-	1	-
XIII. Nemoci svalové a kosterní soustavy a pojivové tkáně (M00–M99)	6	5	83,3	1	-	1	1	1	1	-
XIV. Nemoci močové a pohlavní soustavy (N00–N99)	54	51	94,4	7	8	3	14	15	3	1
XVII. Vrozené vady, deformace a chromosomální abnormality (Q00–Q99)	14	1	7,1	1	-	-	-	-	-	-
XVIII. Příznaky, znaky a abnormální klinické a laboratorní nálezy nezařazené jinde (R00–R99)	54	28	51,9	6	5	4	3	9	1	-
XX. Vnější příčiny nemocnosti a úmrtnosti (V01–Y98)	455	183	40,2	43	32	37	27	29	14	1
dopravní nehody (V01–V99)	101	17	16,8	5	4	4	2	2	-	-
jiné vnější příčiny náhodných poranění (W00–X59)	180	108	60,0	24	9	23	20	17	14	1
sebevraždy (X60–X84)	138	41	29,7	12	13	8	3	5	-	-

¹⁾ podle Mezinárodní statistické klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů ve znění 10. decenální revize (MKN-10)

Zemřelé ženy podle vybraných příčin smrti¹⁾ ve Středočeském kraji v roce 2014

	Celkem	z toho ve věku 65 a více let	v %	v tom ve věku						
				65–69	70–74	75–79	80–84	85–89	90–94	95 a více
Zemřelé ženy	6 015	5 244	87,2	484	585	753	1 208	1 293	776	145
z toho podle příčin:										
I. Některé infekční a parazitární nemoci (A00–B99)	123	109	88,6	9	7	14	27	33	16	3
II. Novotvary (C00–D48)	1 440	1 060	73,6	223	213	198	218	139	62	7
zhoubné novotvary (C00–C97)	1 407	1 029	73,1	221	210	191	212	134	55	6
zhoubný novotvar žaludku (C16)	56	44	78,6	7	7	3	13	10	4	-
zhoubný novotvar tlustého střeva (C18)	110	80	72,7	9	21	13	17	12	8	-
zhoubné novotvary konečníku (C20)	47	38	80,9	8	5	8	6	8	3	-
zhoubný novotvar slinivky břišní (C25)	117	94	80,3	19	23	20	18	9	4	1
zhoubný novotvar průdušky a plice (C34)	175	123	70,3	40	23	33	18	4	3	2
zhoubný novotvar prsu (C50)	195	144	73,8	26	28	27	33	21	7	2
zhoubný novotvar mízní, krevtovorné a příbuzné tkáně (C81–C96)	111	89	80,2	12	18	13	22	16	8	-
III. Nemoci krve, krevtovorných orgánů a některé poruchy týkající se mechanismu imunity (D50–D89)	17	15	88,2	1	1	2	4	4	3	-
IV. Nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek (E00–E90)	274	255	93,1	20	26	53	53	65	35	3
diabetes mellitus (E10–E14)	230	214	93,0	17	21	48	41	56	28	3
V. Poruchy duševní a poruchy chování (F00–F99)	84	82	97,6	-	5	14	19	32	9	3
VI. Nemoci nervové soustavy (G00–G99)	170	152	89,4	19	15	29	36	32	21	-
Alzheimerova nemoc (G30)	106	105	99,1	7	9	17	30	25	17	-
IX. Nemoci oběhové soustavy (I00–I99)	3 014	2 872	95,3	132	222	332	713	820	540	113
postižení srdce při hypertenzi (I11)	85	80	94,1	3	6	11	15	21	22	2
infarkt myokardu (I21–I23)	258	232	89,9	17	30	37	50	60	33	5
ostatní formy ischemické choroby srdeční (I20, I24, I25)	1 241	1 203	96,9	48	79	121	303	355	236	61
selhání srdce (I50)	127	123	96,9	7	7	15	32	33	23	6
cévní nemoci mozku (I60–I69)	698	664	95,1	24	46	89	161	204	120	20
ateroskleróza (I70)	107	102	95,3	3	7	10	18	24	32	8
X. Nemoci dýchací soustavy (J00–J99)	316	278	88,0	32	38	37	59	67	39	6
záněty plic (J12–J18)	109	102	93,6	10	8	9	25	23	23	4
XI. Nemoci trávicí soustavy (K00–K93)	213	153	71,8	24	28	30	30	26	14	1
XII. Nemoci kůže a podkožního vaziva (L00–L99)	12	12	100,0	1	1	2	3	4	1	-
XIII. Nemoci svalové a kosterní soustavy a pojivové tkáně (M00–M99)	12	10	83,3	-	4	4	1	1	-	-
XIV. Nemoci močové a pohlavní soustavy (N00–N99)	80	78	97,5	2	6	15	13	26	12	4
XVIII. Příznaky, znaky a abnormální klinické a laboratorní nálezy nezařazené jinde (R00–R99)	41	31	75,6	4	5	3	5	6	7	1
XX. Vnější příčiny nemocnosti a úmrtnosti (V01–Y98)	203	132	65,0	15	12	20	27	38	16	4
dopravní nehody (V01–V99)	27	6	22,2	1	1	2	-	2	-	-
jiné vnější příčiny náhodných poranění (W00–X59)	122	103	84,4	8	10	14	21	33	14	3
sebevraždy (X60–X84)	38	14	36,8	5	1	3	3	1	1	-

¹⁾ podle Mezinárodní statistické klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů ve znění 10. decenální revize (MKN-10)

Základní výsledky projekce obyvatelstva Středočeského kraje

Zdroj: ČSÚ, Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050 (130052-14)

	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Obyvatelstvo celkem (k 1. 1.)							
Celkem	1 362 151	1 402 455	1 434 519	1 458 401	1 475 366	1 486 742	1 492 127
z toho ve věku (%):							
0–14 let	17,3	16,2	14,9	14,3	14,3	14,6	14,7
15–64 let	63,8	63,5	63,6	63,0	60,8	57,9	56,4
65 a více let	18,9	20,3	21,5	22,8	24,9	27,5	28,9
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	257 500	285 023	308 218	331 809	367 472	408 902	431 653
v tom ve věku:							
65–69 let	84 049	76 805	76 273	82 328	101 444	112 792	97 648
70–74 let	74 514	77 536	71 874	72 121	78 053	96 358	107 476
75–79 let	47 714	64 967	68 877	64 753	65 617	71 456	88 823
80–84 let	26 996	37 974	53 014	57 448	54 724	56 385	62 042
85–89 let	16 748	17 843	26 261	37 589	41 609	40 410	42 805
90 a více let	7 479	9 898	11 919	17 570	26 025	31 501	32 859
Průměrný věk (roky)	41,6	42,7	43,9	44,8	45,5	46,0	46,6
Index stáří ¹⁾	109,5	125,8	144,0	159,2	174,6	188,9	196,8
Index ekonomického zatížení ²⁾	56,7	57,4	57,2	58,8	64,4	72,6	77,4
Muži							
Celkem	670 771	688 963	703 070	713 532	721 146	726 300	728 290
z toho ve věku (%):							
0–14 let	18,0	16,9	15,7	15,0	15,0	15,3	15,5
15–64 let	65,4	65,0	65,0	64,2	61,9	59,1	57,6
65 a více let	16,6	18,1	19,4	20,8	23,1	25,6	26,9
Počet mužů ve věku 65 a více let	111 212	124 483	136 139	148 243	166 331	185 909	195 999
v tom ve věku:							
65–69 let	39 585	36 603	37 086	40 253	49 493	53 779	46 458
70–74 let	33 791	35 487	33 483	34 409	37 471	46 202	50 385
75–79 let	20 112	28 219	30 383	29 187	30 368	33 321	41 440
80–84 let	10 032	15 041	21 783	24 071	23 489	24 937	27 700
85–89 let	5 546	6 195	9 765	14 556	16 490	16 438	17 986
90 a více let	2 146	2 938	3 639	5 767	9 020	11 232	12 030
Ženy							
Celkem	691 380	713 492	731 449	744 869	754 220	760 442	763 837
z toho ve věku (%):							
0–14 let	16,5	15,4	14,2	13,6	13,5	13,8	13,9
15–64 let	62,3	62,1	62,3	61,8	59,8	56,9	55,2
65 a více let	21,2	22,5	23,5	24,6	26,7	29,3	30,9
Počet žen ve věku 65 a více let	146 288	160 540	172 079	183 566	201 141	222 993	235 654
v tom ve věku:							
65–69 let	44 464	40 202	39 187	42 075	51 951	59 013	51 190
70–74 let	40 723	42 049	38 391	37 712	40 582	50 156	57 091
75–79 let	27 602	36 748	38 494	35 566	35 249	38 135	47 383
80–84 let	16 964	22 933	31 231	33 377	31 235	31 448	34 342
85–89 let	11 202	11 648	16 496	23 033	25 119	23 972	24 819
90 a více let	5 333	6 960	8 280	11 803	17 005	20 269	20 829

¹⁾ Poměr osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let

²⁾ Poměr osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let